

Genomförandet av Agenda 2030 i Sverige

Statistisk lägesbild 2019

Reviderad 23 mars 2020

GLOBALA MÅLEN
för hållbar utveckling

Genomförandet av Agenda 2030 i Sverige Statistisk lägesbild 2019

Reviderad 23 mars 2020

Producent SCB, Statistiska centralbyrån
Avdelningen för regioner och miljö
104 51 Stockholm
010-479 40 00

Förfrågningar Sara Frankl
010-479 48 04
sara.frankl@scb.se

Förfrågningar Viveka Palm
010-479 42 19
viveka.palm@scb.se

Det är tillåtet att kopiera och på annat sätt mångfaldiga innehållet.

Om du citerar, var god uppge källan på följande sätt:

Källa: SCB, Genomförandet av Agenda 2030 i Sverige Statistisk lägesbild
2019

Implementation of the 2030 Agenda in Sweden Statistical Review 2019, revised 23 March 2020

Producer Statistics Sweden, Department for
regions and environment
SE-104 51 Stockholm, Sweden
+46 10-479 40 00

Enquiries Sara Frankl
+46 10-479 48 04
sara.frankl@scb.se

Enquiries Viveka Palm
+46 10-479 42 19
viveka.palm@scb.se

It is permitted to copy and reproduce the contents in this publication.

When quoting, please state the source as follows:

Source: Statistics Sweden, Implementation of the 2030 Agenda in
Sweden Statistical Review 2019, revised 23 March 2020 .

ISSN: 1654-0743 (Online)
URN:NBN:SE:SCB-2019X41BR1902 _pdf

Denna publikation finns enbart i elektronisk form på www.scb.se
This publication is only available in electronic form on www.scb.se

Förord

Vi åtar oss att medverka i en systematisk uppföljning och översyn av genomförandet av denna agenda under de kommande 15 åren. Ett robust, frivilligt, effektivt, deltagandebaserat, transparent och integrerat ramverk för uppföljning och översyn kommer på ett avgörande sätt att bidra till genomförandet samt hjälpa länderna att maximera och följa framstegen med att genomföra denna agenda i syfte att säkerställa att ingen lämnas utanför.

Att förändra vår värld: Agenda 2030 för hållbar utveckling

SCB överlämnar idag en statistisk lägesbild av Sveriges genomförande av Agenda 2030 som regeringen har gett oss i uppdrag att sammanställa. Den utgör också uppföljningen till den analys av hur Sverige lever upp till mål och delmål i Agenda 2030 som SCB levererade till regeringen i april 2017. Hela redovisningen består av denna rapport, tabeller publicerade på SCB:s webbplats och information i form av metadatabeskrivningar kopplad till statistiken. Även denna publiceras på SCB:s webbplats.

Lägesbilden är sammanställd med bidrag från ett stort antal myndigheter och andra organisationer. SCB vill med detta ta tillfället i akt att tacka dessa för gott samarbete.

Vår förhoppning är att rapporten ska utgöra underlag för en vidare samhällelig debatt, byggd på fakta, om vägen mot ett mer hållbart samhälle.

SCB 27 september 2019

Generaldirektör

Innehåll

Förord	3
Sammanfattning	5
Om statistiken.....	12
Om mål, indikatorer och måluppfyllelse	14
Lämna ingen utanför	17
Delmål 2020	18
Mål 1 – Ingen fattigdom.....	21
Mål 2 – Ingen hunger	26
Mål 3 – Hälsa och välbefinnande.....	30
Mål 4 – God utbildning för alla.....	40
Mål 5 – Jämställdhet	52
Mål 6 – Rent vatten och sanitet.....	60
Mål 7 – Hållbar energi för alla	65
Mål 8 – Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt	68
Mål 9 – Hållbar industri, innovationer och infrastruktur.....	75
Mål 10 – Minskad ojämlikhet	83
Mål 11 – Hållbara städer och samhällen.....	92
Mål 12 – Hållbar konsumtion och produktion	97
Mål 13 – Bekämpa klimatförändringarna	102
Mål 14 – Hav och marina resurser	105
Mål 15 – Ekosystem och biologisk mångfald	110
Mål 16 – Fredliga och inkluderande samhällen	113
Mål 17 – Genomförande och globalt partnerskap.....	121
Slutsatser	129
Vad säger andra?	132
Tabellbilaga	136

Sammanfattning

Målen i Agenda 2030 handlar om att försöka skapa anständiga och hållbara levnadsförhållanden och levnadsvillkor för alla världens människor. Eftersom förutsättningarna är lokala och skiljer sig mer eller mindre åt mellan länderna, medan målen är globala, blir varje lands utmaningar och styrkor unika.

Hur ligger då Sverige till i förhållande till de globala målen? Det är inte alltid möjligt att göra bedömningar om måluppfyllelse på de områden som Agenda 2030 omfattar. För åtskilliga av de sociala målen skulle en diskussion om målnivåer och vägar för att nå målen vara till god hjälp i framtida uppföljningar. I avsaknad av målnivåer görs i stället i huvudsak två typer av jämförelser. Den ena är att beskriva indikatorers utveckling över tid och den andra är internationella jämförelser.

När världens regeringar antog Agenda 2030 åtog de sig att genomföra den i enlighet med sina förutsättningar med nationellt relevanta mål. Sveriges måluppfyllelse bör alltså ses i relation till såväl nationella mål som till de målsättningar som överenskommit globalt.

21 av de 169 delmålen har måläret 2020 i stället för 2030. Sverige kan sägas ha nått många av dessa mål om vi utgår från internationella jämförelser och på basis av de globala indikatorerna. Men flera av målen är fortsatt väsentliga att jobba vidare med. Det avspeglas inte minst i de nationella mål som finns för trafikskadade samt i miljömålen för havet och skogen.

Så här läser du sammanfattningen

Här följer en kortfattad sammanfattning av de områden där vi ser de tydligaste resultaten. De är grupperade i fem teman som alla omfattar en aspekt av hållbarhet. Varje temas punkter är generellt sett redovisade i nummerordning utifrån det mål de hämtats från. I de fall då helheten blivit bättre av att frångå den ordningen har vi gjort det.

Hur hållbart är Sverige?

Den planetära hållbarheten

Sverige kommer inte att nå målet om noll nettoutsläpp av klimatgaser senast 2045 om minskningen av klimatgasutsläppen inte accelereras kraftigt. Likaså når vi inte målet om hållbart nyttjande av hav och marina resurser, och hotade arter fortsätter att utrotas i samma takt som tidigare. De inhemska koldioxidutsläppen minskar visserligen samtidigt som ekonomin växer, men inte i den takt som krävs för att nå målen. Den svenska konsumtionen driver också utsläpp utomlands.

Samtidigt når Sverige det globala målet för skydd av kust- och havsområden, och andelen skyddad skogsmark ökar.

Vattenförbrukningen minskar och långtidsexponeringen för partiklar i luften sjunker, men halterna av oregrerade miljögifter ökar.

- Sverige kommer inte att nå målet om noll nettoutsläpp av klimatgaser senast 2045 med befintliga och beslutade styrmedel och åtgärder. (Mål 13)
- Målet om hållbart nyttjande av hav och marina resurser kommer inte att nås till 2020. Problemen med övergödning, farliga ämnen, svaga fiskbestånd, främmande arter och påverkan på känsliga havsmiljöer kvarstår. (Mål 14)
- Det marina skyddet utgör 13,8 procent av Sveriges totala havsyta, inklusive den ekonomiska zonen. Sverige når därmed det globala målet om att skydda minst 10 procent av kust- och havsområdena till 2020. (Mål 14)
- Förlusten av biologisk mångfald har inte hejdats och hastigheten med vilken arter försvinner har inte bromsats upp. Störst är risken för arter som är i behov av jordbrukslandskap och marin miljö. (Mål 15)
- Halterna av hårt reglerade miljögifter minskar långsamt i modersmjölk och blod i Sverige, medan halterna av ämnen som ännu inte reglerats, såsom långkedjiga PFAS, ökar. (Mål 2)
- Andelen besvärade från luft i bostaden respektive utanför bostaden var på ungefär samma nivå år 2015 som år 2007. Skillnaden är att fler vuxna än barn och fler kvinnor än män nu uppger att de besväras. (Mål 3)
- Vattenanvändningen minskar generellt och är tydligast inom jordbruket: från 9 000 kubikmeter per miljon kronor i förädlingsvärde år 2005 till 6 000 kubikmeter år 2015. Även hushållens vattenförbrukning har minskat. (Mål 6)
- År 2017 var energiintensiteten i Sverige 18 procent lägre än år 2008. Målet är 20 procent lägre till 2020. Det finns också ett mål om att minska energiintensiteten med 50 procent från 2005 till 2030. År 2017 var energiintensiteten 27 procent lägre än 2005. (Mål 7)
- Koldioxidutsläppen i förhållande till förädlingsvärdet visar hur mycket utsläpp som behövs för ett visst ekonomiskt bidrag. Sedan 2010 minskar utsläppen per producerad enhet i ekonomin. På den totala nivån har utsläppen minskat samtidigt som ekonomin har vuxit. (Mål 9)
- År 2017 hade 79,6 procent av befolkningen i Sverige enkel tillgång till kollektivtrafik. Det är en ökning med knappt 1 procentenhet sedan 2014. En något större andel kvinnor än män har enkel tillgång till kollektivtrafik. (Mål 9)
- Det finns stora regionala skillnader i tillgången till kollektivtrafik. I Stockholms län hade 93 procent av befolkningen enkel tillgång till kollektivtrafik, i Gotlands län endast 58 procent. (Mål 9)

- Andelen av befolkningen i städer och tätorter som har enkel tillgång till kollektivtrafik ökar och var närmare 89 procent år 2017. (Mål 11)
- Långtidsexponeringen för partiklar i omgivningsluften sjunker. Partiklarna kommer framför allt från långdistanstransporter från kontinenten. Exponeringen är avsevärt högre i södra än i norra Sverige, eftersom de södra delarna av landet påverkas mer av vindar från Europa. (Mål 11)
- Matavfallet minskade med 4 procent under åren 2014–2016. Hushållen står för 75 procent av matavfallet. (Mål 12)
- År 2016 låg mängden farligt avfall på 238 kg per person, jämfört med EU-genomsnittet 125 kg per person. Under åren 2010–2016 minskade den totala mängden uppkommet primärt farligt avfall med 13 procent i Sverige. (Mål 12)
- Den största delen av utsläppen från konsumtion utgörs av privatpersoners konsumtion av till exempel livsmedel och transporter. (Mål 12)
- Utsläppen av växthusgaser inom Sverige har minskat under åren, bland annat på grund av förändrade energikällor för uppvärmning av bostäder och fastigheter. Under de senaste åren har minskningen dämpats. (Mål 12)
- Under åren 2008–2017 minskade industrins stationära utsläpp av växthusgaser och inrikestransporternas utsläpp av växthusgaser med 17 procent. År 2017 stod de för 64 procent av växthusgaserna. (Mål 13)
- Sverige uppfyller målet om att implementera internationella instrument för att motverka illegalt, orapporterat eller oreglerat fiske. (Mål 14)
- Under åren 2000–2015 har skogsmarkens utbredning sjunkit med 1 procent. Samtidigt har andelen skogsareal som skyddas av lag ökat med 19 procent. (Mål 15)

Samhällets hållbarhet

Det dödliga våldet har ökat de senaste åren, men är relativt lågt globalt sett. Valdeltagandet är högt men ojämnt fördelat, och fler män än kvinnor deltar i politiska samtal. Män är mer våldsutsatta än kvinnor är, medan kvinnor i större utsträckning än män utsätts för sexualbrott och begränsas av oro över risken att bli överfallen eller hotad. Fler unga flickor och pojkar blir mobbade. Antalet forskare har ökat, precis som Sveriges offentliga utvecklingsbistånd.

- Det dödliga våldet ökar jämfört med för fem år sedan, men jämfört med 2002 är nivån relativt oförändrad. Eftersom målet är att avsevärt minska alla former av våld och dödligt våld uppfyller inte Sverige målet. Globalt sett ligger det dödliga våldet i Sverige relativt lågt. Det sticker inte heller ut jämfört med övriga EU-länder. (Mål 16)

- Antalet anmälda brott av människohandel har mer än fördubblats sedan 2009. Eftersom målet är att eliminera människohandeln uppfyller inte Sverige målet. (Mål 16)
- Andelen elever i åldrarna 11, 13 och 15 år som upplevt mobbning någon gång eller oftare de senaste månaderna ökar från 12,6 procent år 2013–2014 till 19,4 procent 2017–2018. Mobbningen ökar för samtliga åldrar, både bland flickor och bland pojkar. (Mål 4)
- Sveriges rättsliga ramverk för minskat våld mot kvinnor är enligt utformningen av den globala indikatorn 92-procentigt. Det är en ökning från de 82 procent FN gav ramverket 2018. Den högre nivån för 2019 beror på införandet av samtyckeslagen. Skälet till att nivån inte är 100 procent är att ekonomiskt våld inte ingår i kvinnofridslagstiftningen. (Mål 5)
- För åren 2012–2016 hade såväl BNP per capita som BNP per sysselsatt starkast utveckling under 2015: 3,4 respektive 3,1 procent. År 2016 stannade utvecklingen per capita på 1,4 procent och per sysselsatt på 1,2 procent. (Mål 8)
- Förädlingsvärdet för tillverkningsindustri som andel av BNP visar hur tillverkningsindustrin bidrar till landets ekonomi och utveckling. Under åren 2012–2016 sjönk förädlingsvärdet från 15,2 till 13,4 procent. Förädlingsvärdet per capita har varierat under perioden. (Mål 9)
- Antalet forskare per miljoner invånare i Sverige har ökat successivt varje år mellan åren 2013 och 2017 och låg år 2017 på 7 129 personer. (Mål 9)
- År 2018 uppgav 38 procent av befolkningen 16–84 år att de för det mesta deltar i diskussioner och säger sin åsikt när samtal kommer in på politik. Det är en minskning från 43 procent år 2008–2009. Det är vanligare att män än kvinnor deltar i politiska diskussioner. (Mål 10)
- År 2017 uppgav 15,3 procent av befolkningen (16 år och äldre) att de avstått från att gå ut på kvällen på grund av oro för att bli överfallna eller hotade, någon gång under det senaste året. Bland kvinnor var andelen nästan en av fyra. (Mål 11)
- Män i åldern 20–29 år löper störst risk att drabbas av hot eller våld på allmän plats. År 2017 uppgav 8,7 procent att de varit utsatta för det. (Mål 11)
- 62 procent av ytan i svenska städer och tätorter utgörs av offentliga platser. Det globala genomsnittet är 59 procent och genomsnittet för Europa och Nordamerika är 56 procent. (Mål 11)
- Sedan valet 2002 har valdeltagandet i svenska riksdagsval ökat i varje val. I riksdagsvalet 2018 röstade 87 procent. Det svenska valdeltagandet är högt i ett internationellt perspektiv, men det är ojämnt. Det skiljer 15–17 procentenheter mellan inrikes och utrikes födda, mellan hög- och lågutbildade, och mellan hög- respektive låginkomsttagare. (Mål 16)

- Unga personer i åldern 16–24 år använder internet varje dag i större utsträckning än äldre personer. En relativt stor andel i åldern 55–74 år har aldrig använt internet. Detta innebär risk för utanförskap och brist på delaktighet, särskilt bland utrikes födda och äldre. (Mål 17)

Den sociala hållbarheten

Det blir allt färre som har låg inkomststandard i Sverige, men andelen med låga inkomster, som ökade i snabb takt under 90-talet och 00-talet, kvarstår. Kvinnors nettointkomst är fortfarande avsevärt lägre än mäns. Trots det uppfyller Sverige ändå helt de globala kriterierna för ekonomisk jämställdhet.

Problemen i samhället är ojämnt fördelade: personer med funktionsnedsättning har svårare än övriga befolkningen att få jobb, och trångboddheten drabbar främst utrikes födda med utomeuropeisk bakgrund.

- Andelen som lever i det EU definierar som allvarlig materiell fattigdom har minskat i Sverige och är nu lägst i Europa. (Mål 1)
- Utrikes födda och arbetslösa lever i större utsträckning i allvarlig materiell fattigdom än inrikes födda med två inrikes födda föräldrar och jämfört med dem som arbetar. (Mål 1)
- Andelen med en inkomst lägre än 60 procent av medianinkomsten har ökat sedan tidigt 1990-tal. Samtidigt har de reala inkomsterna i Sverige ökat. Det har medfört att den absoluta inkomstfattigdomen har minskat under samma period. (Mål 1)
- Ensamboende kvinnor har i alla åldersgrupper en lägre ekonomisk standard än ensamboende män. (Mål 1)
- Under åren 2011–2017 ökade kvinnors nettointkomst som andel av mäns nettointkomst i befolkningen 20 år och äldre från 77 procent till 81 procent. Om befolkningen delas in i åldersgrupperna 20–64 år samt 65 år och äldre visar statistiken att det endast är i den yngre gruppen som inkomstskillnaden mellan könen har minskat. (Mål 5)
- Sverige uppfyller de globala kriterierna för ekonomisk jämställdhet till 100 procent. (Mål 5)
- Under åren 2012–2017 ökade både kvinnors och mäns inkomst med drygt 15 procent räknat i fasta priser. Det motsvarar en genomsnittlig ökning på 3 procent per år. (Mål 10)
- De 40 procent av befolkningen som har lägst disponibel inkomst har dock haft en sämre inkomstillväxt än befolkningen som helhet. Det beror på att utvecklingen för löner och kapitalinkomster har varit stark under perioden, medan utvecklingen för sociala ersättningar har varit svagare. (Mål 10)
- Andelen arbetslösa som erhåller ersättning från a-kassa har minskat från två av tre år 2007 till en av fyra år 2014. (Mål 1)

- Under åren 2014–2017 var andelen arbetslösa i åldern 16–64 år högre bland personer med funktionsnedsättning än i den övriga befolkningen. År 2016–2017 var arbetslösheten 10 respektive 4 procent. (Mål 8)
- Trångboddheten har ökat under de senaste tio åren. Trångboddheten är mest påtaglig i gruppen utrikes födda med utomeuropeisk bakgrund. Det är också inom denna grupp som trångboddheten ökar mest. (Mål 11)

Den utbildningsrelaterade hållbarheten

Svenska elever blir bättre på läsförståelse och matematik, och andelen unga som varken arbetar eller studerar sjunker.

- Den negativa trenden för svenska elevers kunskapsresultat har brutits. Resultaten från 2015 visar att kunskapsresultaten i framför allt läsförståelse och matematik i stället har förbättrats. (Mål 4)
- Andelen unga som varken arbetar eller studerar har under perioden 2014–2018 minskat från 7,2 till 6,2 procent. Sverige ligger klart under genomsnittet i EU-länderna som år 2018 låg på 10,5 procent. (Mål 8)
- Andelen skolelever med psykosomatiska besvär ökar. En tydlig förändring sedan 1980-talet är att skillnaderna mellan såväl åldrar som kön har ökat. Högst andel finns bland 15-åriga flickor och lägst är andelen bland pojkar i åldern 11–13 år. (Mål 3)
- Skillnaderna i återstående medellivslängd från 30 års ålder uppdelat på utbildningsnivå ökar. Den återstående medellivslängden ökar snabbast för personer med eftergymnasial utbildning och långsammast för personer med förgymnasial utbildning. (Mål 3)
- Andelen förskollärare och lärare med pedagogisk högskoleexamen och legitimation och behörighet minskar generellt. Samtidigt har antalet elever ökat kraftigt. (Mål 4)

Den hälsorelaterade hållbarheten

Vi röker mindre, vår alkoholkonsumtion minskar, och vår antibiotikaanvändning sjunker. Fler är överviktiga, samtidigt som färre avlider i förtid. Självmorden ökar för vissa åldersgrupper, och fler kvinnor än män har nedsatt psykiskt välbefinnande.

- I Sverige har andelen vuxna med fetma tredubblats sedan 1980-talet. I dag har omkring hälften av den vuxna befolkningen övervikt eller fetma, vilket är i nivå med genomsnittet i EU. Jämfört med 2015 syns en ökning, mest hos kvinnor i åldern 30–44 år. (Mål 2)

- Antibiotikakonsumtionen minskade från omkring 14 dygnsdoser per 1 000 invånare och dag år 2012 till 11 dygnsdoser år 2018. (Mål 3)
- I åldern 15–29 år är dödstalet i självmord högre än i början av 2000-talet, men det minskar för kvinnor äldre än 44 år och män äldre än 29 år. Den största minskningen har skett bland män 65 år och äldre. (Mål 3)
- Allt färre avlider i förtid av olika icke smittsamma sjukdomar. Fram till 2017 har andelen minskat med 22 procent för kvinnor och 29 procent för män. Främst avlider färre i hjärt-kärlsjukdomar. Dödstalet är fortfarande högre för män än för kvinnor. (Mål 3)
- Andelen med nedsatt psykiskt välbefinnande är störst bland kvinnor 16–29 år, 33 procent, och lägst bland män 65–84 år, 7 procent. Det är större andel kvinnor än män som rapporterar nedsatt psykiskt välbefinnande i samtliga åldersgrupper. (Mål 3)
- Andelen rökare har minskat mellan 2008–2009 och 2018. 11 procent av männen och 9 procent av kvinnorna är dagligrökare. (Mål 3)
- Den totala alkoholkonsumtionen i Sverige minskar. Under 2017 var den 9 liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre, jämfört med 10,5 liter år 2004, då den var som störst. (Mål 3)

Utmaningar

Sveriges utmaningar i förhållande till målen i Agenda 2030 kan sammanfattas i tre övergripande punkter.

- 1) Ojämligheten på det ekonomiska området minskar inte. Samma sak gäller ojämlikhet när det handlar om hälsa, boende och våldsutsatthet. Ojämligheter mellan grupper ökar på några områden.
- 2) Det är fortsatt svårt att se att många av de nationella miljömålen ska kunna uppnås.
- 3) Våld och kränkningar minskar inte. Fler unga utsätts för mobbning.

Om statistiken

Statistiken som denna redovisning baseras på finns publicerad i tabeller i Excelformat på SCB:s webbsida. Där publiceras också metadata för alla indikatorer i ett dokument med mer detaljerad information om indikatorernas framställning och kvalitet.¹

Uppgifter redovisas för åren 2015 och 2018 *eller närliggande årtal* om det är de uppgifter som finns tillgängliga. Vissa indikatorer redovisas endast för ett år. I många fall redovisas också längre tidsserier.

Framställningen av statistiken i den här rapporten överensstämmer till stor del med framställningen av den statistik som publicerades i samband med föregående redovisning. För vissa indikatorer har justeringar i framställningen dock gjorts. Jämförelser mellan 2015 och 2018 ska därför göras baserat på den statistik som redovisas i och med denna rapport och inte mellan de två rapporterna.

Statistikens ändamål och innehåll

Syftet med redovisningen är att följa upp Sveriges genomförande av Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling. Den här rapporten kan därför utgöra en grund för vidare diskussion om Sveriges genomförande av agendan. Data som ligger till grund för indikatorerna är insamlade för olika ändamål. En del data har samlats in för att framställa en specifik SDG-indikator, en del för att framställa annan officiell statistik, en del data har samlats in från register och en del har samlats in för andra ändamål. Ett stort antal myndigheter och nationella organisationer är delaktiga i insamlingen. Information om vilken data som ligger till grund för respektive indikator finns i dess metadata.

En del av statistiken är hämtad från FN:s globala databas². Hur den globala statistiken framställs finns beskrivet i metadata som publiceras av FN³ till varje indikator. I de fall statistik från FN:s globala databas används i den nationella redovisningen kan ansvarig nationell organisation ha bearbetat statistiken. Detta finns i sådant fall beskrivet i publicerad nationell metadata.

¹ <https://www.scb.se/om-scb/scbs-verksamhet/uppfoljning-av-agenda-2030/>

² <https://unstats.un.org/sdgs/indicators/database/>

³ <https://unstats.un.org/sdgs/metadata/>

Information om statistikens framställning

Hur indikatorerna framställs skiljer sig mycket och därför har respektive indikatoransvarig organisation fått redogöra för metadata om sin specifika indikator.

Information om statistikens kvalitet

Att publicera metadata för respektive indikator görs som en del i att höja kvaliteten på statistiken som redovisas. Det är viktigt att vara transparent med hur indikatorerna framställs och med vilken tillförlitlighet.

I metadata finns information om ändamål och innehåll för respektive indikator. Ändamålet är i regel att följa upp delmål som indikatorn avser. Ibland skiljer sig det globala målet från det nationella och i sådana fall anges detta. Det redogörs också deskriptivt för vilken kvalitet respektive indikator kan anses ha. För de indikatorer som baseras på befintlig officiell statistik finns en deklARATION av kvaliteten att tillgå.

Eftersom syftet med redovisningen är att följa upp Sveriges genomförande av Agenda 2030 är det viktigt att statistiken som framställs är möjlig att jämföra över tid. Eventuella tidsseriebrott finns därför beskrivna i metadata.

Då framställandet av en indikator ofta baseras på en kombination av flera olika datakällor och redan befintlig statistik kan det ibland vara svårt att beskriva vilken kvalitet indikatorn har. Det är något som bör tas i beaktande av användare och beslutsfattare i en fortsatt diskussion om Sveriges genomförande av agendan.

Om mål, indikatorer och måluppfyllelse

Den här rapporten har sammanställts av SCB baserat på statistik och annan information från en mängd myndigheter och andra organisationer. I de följande kapitlen redovisas en statistisk analys av Sveriges genomförande av agendan. Vi hoppas att analysen ska bidra till en faktabaserad vidare debatt om hur Sverige kan leva upp till de högt ställda ambitionerna och hur vägen dit kan se ut. Här vill vi beskriva några överväganden som satt ramarna för arbetet med uppföljningen.

När är ett mål uppnått?

De globala målsättningarna i Agenda 2030 är satta utifrån ett globalt perspektiv. När världens regeringar antog Agenda 2030 åtog de sig att genomföra den i enlighet med sina förutsättningar med nationellt relevanta mål. Sveriges måluppfyllelse bör därför ses i relation till såväl de nationella mål som finns uppsatta som till de målsättningar som överenskommit globalt.

När är då ett delmål uppnått? Och vad innebär en förbättring? Hur görs bedömningen när det inte finns någon uttalad målnivå på nationell nivå? De är vanliga dilemman vid uppföljning av hållbarhetsfrågor. För vissa områden finns det tydliga nationella mål och överenskommelser som kan användas. Det gäller framförallt miljömålen och mål för energianvändning och trafikpolitiken. Tydliga mål innebär ofta att det har gjorts analyser om bakomliggande faktorer och att det på så vis finns mer kunskap att hämta om hur målen kan nås. För andra områden finns det inga konkreta mål alls att hålla sig till.

Det är alltså inte möjligt att göra bedömningar om måluppfyllelse på många av de områden som Agenda 2030 omfattar. Det som återstår blir då redovisningar av riktningar och trender. Bedömningar i den här redovisningen har ofta gjorts på grundval av tidsserier som går längre tillbaka än 2015 och som därför på ett bättre sätt låter skymta trender. Ofta har både korta och långa trender bedömts. Den redovisning som följer ska ses i ljuset av detta.

Det är också viktigt att notera att delmålen ska uppfyllas globalt. I vissa fall uttrycks målen i termer av ”halvera” eller ”avsevärt öka”. Om ett land till exempel ligger långt över något sorts globalt medelvärde kan det vara svårt att uppfylla målet. Måluppfyllelse kan i sådana fall handla mer om hur landet kan bidra till andra länders måluppfyllelse.

Agenda 2030 – en global kompromiss

Att Agenda 2030 omfattar alla länder i FN innebär också att alla länder har varit med i processen att skapa de mål, delmål och indikatorer som utgör agendan. Det har skett genom ett omfattande arbete. På grund av att så många länder har varit inblandade är agendan i stor utsträckning en kompromiss. Det visar sig till exempel i att begrepp som demokrati och mänskliga rättigheter inte alls finns omnämnda, även om många av agendans delmål berör aspekter av dessa.

Reflektioner om indikatorerna

Vissa indikatorer som överenskommit i det globala ramverket har karaktären av intressant bakgrundsinformation, men är dåligt anpassade till att mäta hur målen uppfylls. Det gäller inte minst många av de ekonomiska indikatorerna. Indikatorerna kan vara en upplysning om hur mycket resurser som läggs på en viss fråga, men en viss målnivå skulle inte säga om det övergripande målet ligger inom räckhåll.

För åtskilliga av de sociala målen skulle en diskussion om målnivåer och vägar för att nå målen vara till god hjälp i framtida uppföljningar. I avsaknad av målnivåer görs i stället i huvudsak två typer av jämförelser när vi studerar indikatorerna som finns kopplade till delmålen och om Sverige lever upp till dessa.

Den ena är att beskriva indikatorers utveckling över tid och om de utvecklas positivt eller negativt gentemot målet för svensk del. Den andra typen är internationella jämförelser. I de flesta fall har underlag till dessa hämtats från statistik publicerad av FN eller av EU:s statistikorgan Eurostat.

En detaljerad redovisning, men med luckor

I de målkapitel som följer redovisas inte alla delmål och indikatorer. Det kan finnas två anledningar till det: Att indikatorn inte är relevant för nationella förhållanden eller att det inte finns statistik i Sverige att redovisa.

Vissa delmål är inte relevanta i analysen av Sveriges genomförande av agendan

Utöver de indikatorer som redovisas i målkapiteln finns det ett antal indikatorer som är framtagna, men som inte diskuteras här. Givetvis kan dessa också vara intressanta att studera, till exempel på grund av ett särskilt intresse av området eller för internationella jämförelser. För fullständig information om vilka indikatorer SCB samlat in och tagit fram för denna rapport: se tabellbilagan sist i rapporten. Tabeller för samtliga framtagna indikatorer finns också på SCBs webbplats tillsammans med metadata⁴.

⁴ <https://www.scb.se/om-scb/scbs-verksamhet/uppfoljning-av-agenda-2030/>

Ambitiösa planer kräver utveckling

Utgångspunkten i den här rapporten är den svenska indikatorlista som SCB föreslog för regeringen i april i år. Den innehåller alla 232 globalt överenskomna indikatorer liksom ett 50-tal indikatorer tänkta att komplettera den globala listan och anpassa den till en svensk kontext. I vissa fall har indikatorer föreslagits som ännu inte går att producera. Detta för att vi har sett ett behov som inte uppfylls. På samma sätt är det med de globala indikatorerna. Ibland är globala indikatorer inte heller möjliga att producera på nationell nivå därför att länders grundläggande förutsättningar och prioriteringar för statistikproduktionen ser olika ut.

Att mäta den förflyttning som skett mellan 2015 och 2018 är inte alltid möjlig eftersom en del statistik tas fram med flera års mellanrum. Det blir heller inte alltid relevant då det är en relativt kort tid sett ur ett samhällsförändringsperspektiv. Bedömningar har därför ofta gjorts på grundval av längre tidsserier, som på ett bättre sätt låter skymta trender. Eller för ett tidigare tidsintervall för vilket det finns tillgänglig statistik. Ofta har både korta och långa trender bedömts. När vi uttalar oss om förflyttning i den här rapporten är det därför inte alltid förflyttning mellan 2015, då agendan antogs, och 2018, som är det år vi främst siktar på att mäta här.

Lämna ingen utanför

Vi är fast beslutna att avskaffa alla former och dimensioner av fattigdom och hunger och säkerställa att alla människor kan förverkliga sin potential i värdighet och jämlikhet och i en hälsosam miljö.

Att förändra vår värld: Agenda 2030 för hållbar utveckling

En av de centrala principerna i Agenda 2030 är *ingen ska lämnas utanför*. Åtagandet innebär att länderna ska verka för bättre förutsättningar för människor som lever i fattigdom och utanförskap och att de som står längst utanför ska prioriteras. I den statistiska uppföljningen innebär det att undersöka och synliggöra situationen för de grupper som har sämst förutsättningar att få sina politiska, medborgerliga, ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter tillfredsställda.

Agendan specificerar ett antal bakgrundsvariabler som statistiken bör brytas ned på för att identifiera utsatta grupper. Variablerna är inkomst, kön, ålder, ras, etnicitet, migrationsstatus, funktionsnedsättning, geografisk plats och andra nationellt relevanta aspekter. Av lagliga och sekretess- och integritetsskäl kan dessa nedbrytningar inte alltid göras i Sverige. Det är heller inte alltid ekonomiskt försvarbart att samla in all data som skulle krävas för att göra alla dessa nedbrytningar.

Där så är möjligt och bedöms som relevant görs regelmässigt nedbrytningar av statistiken på inkomst, kön, ålder och utländsk bakgrund. Funktionsnedsättning kan redovisas i de fall statistiken bygger på urvalsundersökningar där frågor om funktionsnedsättning ställs. Dessa källor ger dock ofta olika utfall eftersom definitionerna för funktionsnedsättning skiljer sig åt mellan undersökningar.

Utöver en mer mekanisk nedbrytning av statistik där det är möjligt kan särskilt utsatta grupper också identifieras och undersökas i forskning och specialstudier.

SCB avser att börja med att samla ett antal exempel på sådana studier som en inledning på ett vidare arbete med att identifiera och synliggöra särskilt utsatta grupper.

Delmål 2020

Under 12 av de globala målen finns sammanlagt 21 delmål som har mållåret 2020 i stället för 2030. Många av de berörda indikatorerna för dessa delmål rör miljön.

Den globala arbetsgruppen som utvecklar indikatorramverket har beslutat att inte göra någon särskild uppföljning av 2020-delmålen. De kommer alltså att följas upp även efter år 2020. Däremot har de FN-organ som ansvarar för indikatorerna tillfrågats om de vill omformulera dem, eller om de kommer att göra någon särskild specialredovisning av dem under nästa år.

Svårigheter i utvärderingen

Vissa av delmålens indikatorer är så konkret definierade att det är möjligt att säga något om måloppfyllelse. Det gäller till exempel för delmål 3.6, att halvera antalet döda och skadade i trafiken. Andra delmål rör planer och strategier och är betydligt svårare att utvärdera. I några fall är indikatorerna som följer upp målen inte av sådan karaktär att det går att säga vad som är önskvärt. Det gäller till exempel för uppgifter om utbredning av vattenkosystem.

Sex av delmålen under mål 15 är svåra att göra kvantitativa bedömningar av. Däremot ser vi att delmålen inte når de nationella målen ännu.

Uppföljning inom miljömålssystemet

De aspekter som rör mål 14 om hav och marina resurser och mål 15 om ekosystem och biologisk mångfald följs upp inom det svenska miljömålssystemet. Vi klarar två av de fyra delmålen i det marina målet, men behöver jobba vidare med att nå hållbara fisk- och skaldjursbestånd. För delmålet om ekosystemansatser finns ännu inte någon bra mätmetod.

Fortsatt arbete nödvändigt

Sverige kan sägas ha nått många av dessa mål om vi utgår från internationella jämförelser och på basis av de globala indikatorerna. Men flera av målen är fortsatt väsentliga att jobba vidare med. Det avspeglas inte minst i de nationella mål som finns för trafikskadade samt för miljömålen för havet och skogen.

Delmål med 2020 som målår

2.5 Senast 2020 upprätthålla den genetiska mångfalden av fröer, odlade växter, produktionsdjur och tamdjur samt deras besläktade vilda arter, bland annat med hjälp av välskötta och diversifierade frö- och växtbanker på nationell, regional och internationell nivå. Främja tillträde till samt rimlig och rättvis fördelning av de fördelar som uppstår vid användning av genetiska resurser och därmed förknippad traditionell kunskap, i enlighet med internationella avtal.

3.6 Till 2020 halvera antalet dödsfall och skador i vägtrafikolyckor i världen.

4.b Till 2020 väsentligen öka antalet stipendier i världen som kan sökas av personer från utvecklingsländer, i synnerhet de minst utvecklade länderna, små önationer under utveckling och afrikanska länder, för studier inom högre utbildning, inklusive yrkesutbildning samt informations- och kommunikationstekniska, tekniska, ingenjörsvetenskapliga och naturvetenskapliga program, i utvecklade länder och andra utvecklingsländer.

6.6 Senast 2020 skydda och återställa de vattenrelaterade ekosystemen, däribland berg, skogar, våtmarker, floder, akviferer och sjöar.

8.6 Till 2020 väsentligt minska den andel ungdomar som varken arbetar eller studerar.

8.b Senast 2020 utarbeta och börja tillämpa en global strategi för ungdomssysselsättning samt genomföra Internationella arbetsorganisationens globala sysselsättningspakt.

9.c Väsentligt öka tillgången till informations- och kommunikationsteknik samt eftersträva allmän och ekonomiskt överkomlig tillgång till Internet i de minst utvecklade länderna senast 2020.

11.b Till 2020 väsentligen öka det antal städer och samhällen som antar och genomför integrerade strategier och planer för inkludering, resurseffektivitet, begränsning av och anpassning till klimatförändringarna och motståndskraft mot katastrofer samt utveckla och genomföra, i linje med Sendai-ramverket för katastrofriskreducering 2015–2030, en samlad katastrofriskhantering på alla nivåer.

12.4 Senast 2020 uppnå miljövänlig hantering av kemikalier och alla typer av avfall under hela deras livscykel, i enlighet med överenskomna internationella ramverket, samt avsevärt minska utsläppen av dem i luft, vatten och mark i syfte att minimera deras negativa konsekvenser för människors hälsa och miljön.

13.a Fullfölja det åtagande som de utvecklade länder som är parter i Förenta nationernas ramkonvention om klimatförändringar gjort gällande en målsättning att till 2020 gemensamt mobilisera 100 miljarder US-dollar årligen från alla typer av källor för att tillgodose utvecklingsländernas behov vad gäller meningsfulla begränsningsåtgärder och insyn i genomförandet samt så snart som möjligt finansiera och operationalisera den gröna klimatfonden fullt ut.

14.2 Senast 2020 förvalta och skydda marina och kustnära ekosystem på ett hållbart sätt för att undvika betydande negativa konsekvenser, bland annat genom att stärka deras motståndskraft, samt vidta åtgärder för att återställa dem i syfte att uppnå friska och produktiva hav.

14.4 Senast 2020 införa en effektiv fångstreglering och stoppa överfiske, olagligt, orapporterat och oreglerat fiske liksom destruktiva fiskemetoder samt genomföra vetenskapligt baserade förvaltningsplaner i syfte att återställa fiskbestånden så snabbt som möjligt, åtminstone till de nivåer som kan producera maximalt hållbart uttag, fastställt utifrån deras biologiska egenskaper.

14.5 Senast 2020 skydda minst 10 procent av kust- och havsområdena, i överensstämmelse med nationell och internationell rätt och på grundval av bästa tillgängliga vetenskapliga rön.

14.6 Senast 2020 förbjuda vissa former av fiskesubventioner som bidrar till överkapacitet och överfiske, avskaffa subventioner som bidrar till olagligt, orapporterat och oreglerat fiske och avstå från att införa nya sådana subventioner, med erkännande av att en ändamålsenlig och effektiv särskild och differentierad behandling av utvecklingsländerna och de minst utvecklade länderna bör vara en integrerad del av förhandlingarna om fiskesubventioner i Världshandelsorganisationen.

15.1 Till 2020 bevara, återställa och hållbart använda ekosystem på land och i sötvatten och deras ekosystemtjänster, särskilt skogar, våtmarker, berg och torra områden, i enlighet med de skyldigheter som anges i internationella överenskommelser.

15.2 Till 2020 främja genomförandet av hållbart brukande av alla typer av skogar, stoppa avskogningen, återställa utarmade skogar och kraftigt öka nybeskogningen och återbeskogningen i hela världen.

15.5 Vidta omedelbara och betydande åtgärder för att minska förstörelsen av naturliga livsmiljöer, hejda förlusten av biologisk mångfald och senast 2020 skydda och förebygga utrotning av hotade arter.

15.8 Senast 2020 införa åtgärder för att förhindra införelsen av invasiva främmande arter och avsevärt minska deras påverkan på land- och vattenekosystem samt kontrollera eller utrota prioriterade arter.

15.9 Senast 2020 integrera ekosystemens och den biologiska mångfaldens värden i nationella och lokala planerings- och utvecklingsprocesser, i strategier för fattigdomsminskning samt i räkenskaper.

17.11 Avsevärt öka utvecklingsländernas export, i synnerhet i syfte att fördubbla de minst utvecklade ländernas andel av den globala exporten till 2020

17.18 Till 2020 öka stödet för kapacitetsuppbyggnad till utvecklingsländerna, inklusive de minst utvecklade länderna och små önationer under utveckling, för att avsevärt öka tillgången på aktuella och tillförlitliga uppgifter av hög kvalitet, uppdelade efter inkomst, kön, ålder, ras, etnicitet, migrationsstatus, funktionsnedsättning, geografisk plats och andra nationellt relevanta aspekter.

Mål 1 – Ingen fattigdom

Mål 1 är att avskaffa all form av fattigdom överallt. Fattigdom beskrivs ibland som avsaknad av resurser som medför att en person inte har den levnadsnivå som anses vara allmänt accepterad i samhället. I dagligt tal avses oftast ekonomisk fattigdom, alltså låga inkomster och små ekonomiska tillgångar. Men fattigdom kan även innebära brist på frihet, makt, inflytande, hälsa, utbildning och fysisk säkerhet och man pratar ofta om multidimensionell fattigdom.

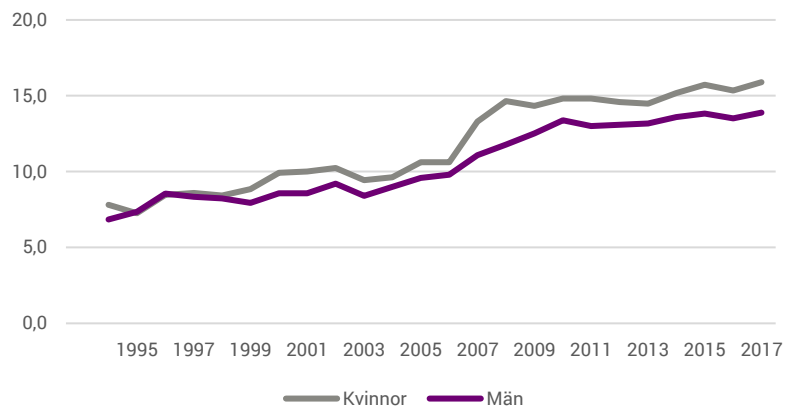
Andelen med en inkomst lägre än 60 procent av medianinkomsten har ökat sedan tidigt 1990-tal. Samtidigt har de reala inkomsterna i Sverige ökat. Det har bland annat medfört att det som ibland benämns som absolut inkomstfattigdom minskat under samma period. På motsvarande sätt har andelen i vad EU definierar som allvarlig materiell fattigdom minskat i Sverige och är nu lägst i Europa. De senaste åren har nivåerna för flertalet av de redovisade indikatorerna varit stabila.

Andelen med låg inkomst ökar inte längre i samma snabba takt

Grupper med låga inkomster har i Sverige haft en förhållandevis svag inkomstutveckling sedan 1990-talets början. Därför har andelen personer med låg ekonomisk standard (en inkomst lägre än 60 % av medianinkomsten i landet)⁵ ökat successivt från 7,3 procent 1991 till 14,9 procent 2017.⁶ De senaste åren har andelen dock stabiliserats.

1.2 Till 2030 minst halvera den andel män, kvinnor och barn i alla åldrar som lever i någon form av fattigdom enligt nationella definitioner.

Diagram 1.1 Andel av befolkningen med låg ekonomisk standard (indikator 1.2.1a)

Källa: SCB

⁵ Notera att gränsvärdet för låg ekonomisk standard i indikator 1.2.1.a är 60 procent och i indikator 10.2.1 50 procent av medianinkomsten.

⁶ Mer information finns i SCB:s Inkomstrappport 2017

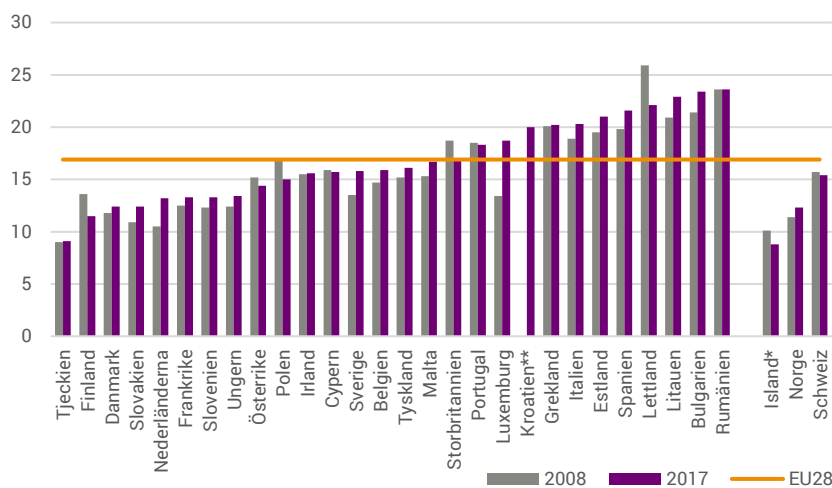
https://www.scb.se/contentassets/a9101244dec64df991945d0b2ce6d1f6/he0110_2017a01_br_he50br1901.pdf

En persons ekonomiska standard hänger i mångt och mycket ihop med livssituationen och var i livet personen befinner sig. Överlag har yngre och äldre lägre ekonomisk standard än personer i arbetsför ålder, ensamstående har lägre standard än sammanboende och barnfamiljer har lägre standard än hushåll utan barn. Det finns även strukturella orsaker som bidrar till skillnader mellan grupper, såsom skillnader i utbildningsnivå mellan inrikes och utrikes födda samt olika löneläge för traditionellt mans- respektive kvinnodominerade yrken.

Ensamboende kvinnor har i alla åldersgrupper en lägre ekonomisk standard än ensamboende män. Störst är skillnaderna i den äldsta åldersgruppen, där kvinnorna har en ekonomisk standard som motsvarar 90 procent av männens. Skillnaderna är minst i de yrkesverksamma åldersgrupperna, 30–64 år, där kvinnornas ekonomiska standard uppgår till 95 procent av männens.

Det är stora variationer i ekonomisk standard mellan länder i Europa. Bland EU-länderna hade Luxemburg högst medianinkomst inkomstår 2016 (29 300 euro), medan inkomsten var lägst i Rumänien (5 300 euro). I Sverige låg den köpkraftskorrigerade medianinkomsten på 20 200 euro och EU-snittet låg på 16 900 euro.

Diagram 1.2 Andel av befolkningen med en inkomst lägre än 60 procent av medianinkomsten – EU (indikator 1.2.1a)

* Senaste uppgifter avser 2017.** Kroatien saknar uppgift 2008.

Källa: Eurostat, EU-SILC

Sverige tillhör de EU-länder där andelen med låga inkomster ökat mest sedan inkomstår 2007. Andelen med en inkomst under 60 procent är dock fortfarande lägre än genomsnittet i EU.

Låg inkomststandard är ett så kallat absolut mått på inkomstfattigdom som används för att klassa hushåll med låga inkomster och beskriver hur väl hushållets inkomster räcker för att betala nödvändiga levnadsomkostnader.

Andelen med låg inkomststandard har minskat

Under perioden 1991 till 2017 har andelen personer med låg inkomststandard minskat från 9 procent 1991 till strax under 6 procent 2017. Toppnoteringen under perioden inföll 1996, då 18 procent av befolkningen i Sverige hade låg inkomststandard. Den kraftiga ökningen under första halvan av 1990-talet hänger ihop med sjunkande reala inkomster i samband med den ekonomiska kris som drabbade Sverige under denna period. Därefter har andelen personer med låg inkomststandard minskat i takt med stigande reala inkomster.

Diagram 1.3 Andel av befolkningen med låg inkomststandard (indikator 1.2.1b)

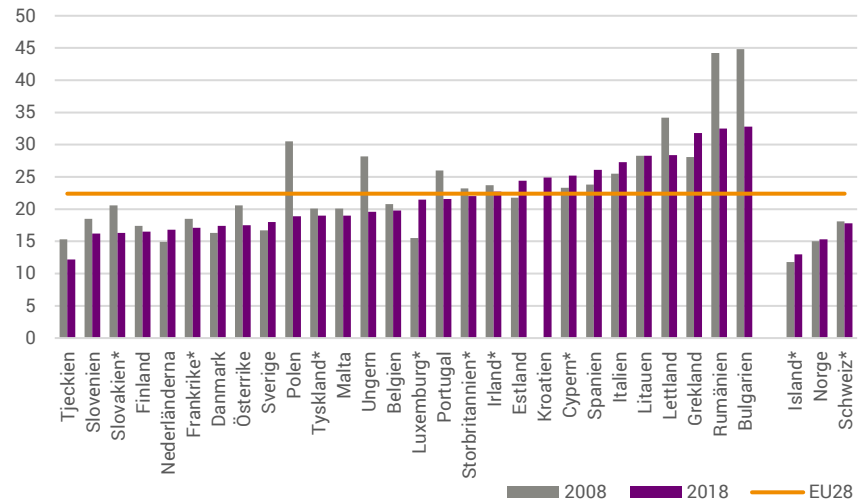
Källa: SCB

Den del av befolkningen som riskerar fattigdom eller social utestängning är konstant

Indikatorn *andelen som riskerar fattigdom eller social utestängning* är ett index som mäter andelen individer i hushåll med en inkomst lägre än 60 procent av medianinkomsten, som uppger att de inte har råd med fyra av nio utgifter som efterfrågas (indikatorn allvarlig materiell fattigdom, 1.2.2.b) eller tillhör hushåll där de i arbetsför ålder arbetar mindre än 20 procent av möjlig arbetstid.

Andelen svenskar som riskerar fattigdom eller social utestängning är lägre än genomsnittet i EU och har varit relativt konstant de senaste tio åren.

Diagram 1.4 Andel av befolkningen som riskerar fattigdom eller social utestängning (indikator 1.2.2a)

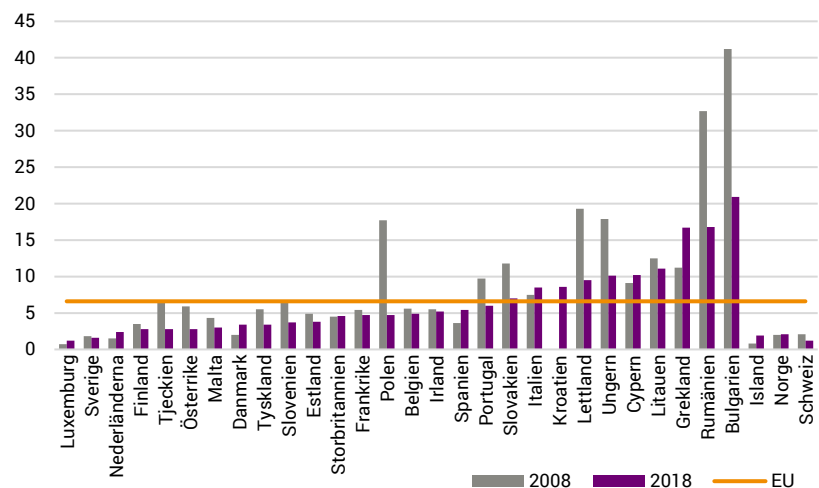
* Senaste uppgifter avser 2017.** Kroatien saknar uppgift 2008.

Källa: Eurostat, EU-SILC

Andel i allvarlig materiell fattigdom bland de lägsta i EU

EU har tagit fram en variant av multidimensionellt fattigdomsmått som man kallar allvarlig materiell fattigdom. Enligt den här definitionen lever knappt 2 procent i Sverige i allvarlig materiell fattigdom, vilket är en av de lägsta andelarna i EU. Genomsnittet för EU är 7 procent. Utrikes födda och arbetslösa lever i större utsträckning i allvarlig materiell fattigdom än inrikes födda med två inrikes födda föräldrar och jämfört med dem som arbetar.

Diagram 1.5 Andel av befolkningen i allvarlig materiell fattigdom (indikator 1.2.2b)

* Senaste uppgifter avser 2017.** Kroatien saknar uppgift 2008.

Källa: Eurostat, EU-SILC

1.3 Införa nationellt lämpliga system och åtgärder för socialt skydd för alla, inklusive grundskydd, och senast 2030 säkerställa att de omfattar en väsentlig andel av de fattiga och de utsatta.

1.5 Till 2030 bygga upp motståndskraften hos de fattiga och människor i utsatta situationer och minska deras utsatthet och sårbarhet för extrema klimatrelaterade händelser och andra ekonomiska, sociala och miljömässiga chocker och katastrofer.

1.a.2: Andel av den offentliga förvaltningens utgifter som avser grundläggande tjänster (utbildning, hälso- och sjukvård samt socialt skydd).

Det sociala grundskyddet är generellt heltäckande

Andelen av befolkningen som omfattas av ett socialt grundskydd uppgår på de flesta områden till 100 procent. Det gäller till exempel sociala trygghetsförmåner, försörjningsstöd och pensioner. Andelen arbetslösa som erhåller ersättning från a-kassa är dock låg och minskade från ungefär två av tre arbetslösa 2007 till en av fyra 2014.

Få extrema klimatrelaterade händelser och andra katastrofer

Indikatorerna under 1.5 är gemensamma för Agenda 2030 och Sendairamverket för katastrofriskreducering. De syftar till att mäta konsekvenser av katastrofer samt katastrofreducering på nationell och lokal nivå och mäta framsteg i detta arbete. Eftersom katastrofer är händelser som inträffar sällan rör det sig om ett fåtal händelser som kan vara mycket olika i sin karaktär. Det är därför svårt att på nationell nivå och under en kortare tidsperiod se trender och utveckling.

Ökade utgifter för grundläggande tjänster

Den offentliga förvaltningens utgifter för grundläggande tjänster (utbildning, hälso- och sjukvård och socialt skydd) i relation till de totala utgifterna ökade under perioden 2013 till 2017. Av de grundläggande tjänsterna står utbildning för den största ökningen. Hälso- och sjukvårdens andel av utgifterna har också ökat, men inte lika mycket som utbildningens. Utgifterna för socialt skydd har ökat, men eftersom de totala utgifterna har ökat mer har andelen av utgifterna som avser socialt skydd minskat något.

Tabell 1.1 Andel av den totala offentliga budgeten som anslås till grundläggande tjänster (indikator 1.a.2)

Andel i procent (%)

	2013	2014	2015	2016	2017
Hälso- och sjukvårdens andel av offentlig förvaltnings utgifter	13,5	13,7	13,9	13,9%	14,0
Utbildningens andel av offentlig förvaltnings utgifter	12,6	12,9	13,1	13,4%	13,7
Socialt skydds andel av offentlig förvaltnings utgifter	40,9	40,8	41,1	41,6%	40,9
Totala grundläggande tjänsters andel av offentlig förvaltningens totala utgifter	67,0	67,3	68,0	68,8	68,5

Källa: SCB, Nationalräkenskaperna

Mål 2 – Ingen hunger

Målet om ingen hunger spänner över en rad ämnesområden, med den gemensamma strävan att säkra människors tillgång till mat på kort och lång sikt. Här ingår kosthållning, undvikande av miljögifter, bevarande av genetisk mångfald, hållbart jordbruk, liksom investeringar i utvecklingsländer. Dessa frågor har hög relevans och aktualitet även ur ett nationellt svenskt perspektiv.

Maten – på gott och ont

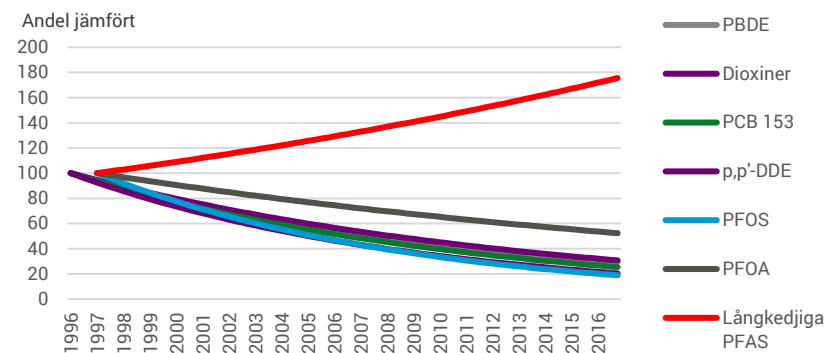
Tillgång till tillräckligt med säker och näringsrik mat året om ingår i delmål 2.1. Detta är i mycket en global rättvisefråga. Utmaningarna på national nivå ser helt olika ut i olika delar av världen. I Sverige och EU, liksom i många andra delar av västvärlden, är det inte hunger som är det stora problemet, utan en obalanserad och ojämn kosthållning, vilket täcks av delmål 2.2. Kvaliteten på livsmedel är dock en fråga som rör hela jordens befolkning.

Miljögifter i modersmjölk och blod

En mängd långlivade organiska ämnen har fått en omfattande spridning i miljön. Halterna av dessa i modersmjölk och blod avspeglar människans exponering för miljögifter och kan användas som en indikator för att se om exponeringen ökar eller minskar. Barn är särskilt känsliga för många effekter av organiska miljöföroreningar och modersmjölk är ofta den enda födan för spädbarn. I Sverige minskar halterna av hårt reglerade miljögifter långsamt i modersmjölk och blod, medan halterna ökar av ämnen som ännu inte reglerats, såsom långkedjiga PFAS.

2.1 Senast 2030 avskaffa hunger och garantera alla människor, i synnerhet de fattiga och människor i utsatta situationer, inklusive små barn, tillgång till tillräckligt med säker och näringsrik mat året om.

Diagram 2.1 Miljögifter i modersmjölk och blod, 1996 (1997) – 2016 (Indikator 2.1.4 (N))
Andel jämfört med basår 1996 resp. 1997 (%)

Källa: Livsmedelsverket och Sveriges miljömål⁷

⁷ <http://www.sverigemiljomal.se/miljomalen/giftfri-miljo/miljogifter-i-modersmjolk-och-blod/>

2.2 Senast 2030 avskaffa alla former av undernäring, bland annat genom att senast 2025 nå de internationellt överenskomna målen i fråga om tillväxthämning och undervikt bland barn under fem år, samt tillgodose tonårsflickors, gravida och ammande kvinnors samt äldre personers näringsbehov.

Övervikt och fetma – västvärldens utmaning inom malnutrition

Övervikt, framför allt fetma, är ett tilltagande folkhälsoproblem, och utgör en betydande riskfaktor för olika sjukdomar såsom hjärt-kärlsjukdomar, diabetes typ 2 och vissa cancerformer samt förtida död. I Sverige har andelen vuxna med fetma tredubblats sedan 1980-talet (FOHM, SCB). I dag har omkring hälften av den vuxna befolkningen övervikt eller fetma, vilket är i nivå med genomsnittet i EU. För åldersgruppen 16–64 år finns en jämförbar tidsserie för Sverige, och jämfört med 2015 syns en ökning, mest hos kvinnor i åldersgruppen 30–44 år.

Tabell 2.1 Övervikt eller fetma (BMI 25 eller högre), 2015–2018 (indikator 2.2.3 (N))
Andel (%) av befolkningen (16–64 år)

År	Kvinnor			Män		
	16–29 år	30–44 år	45–64 år	16–29 år	30–44 år	45–64 år
2015	23	35	53	33	54	70
2016	25	37	52	32	56	70
2018	25	40	54	37	53	69

Källa: HLV 2015–2018, Folkhälsomyndigheten

2.4 Senast 2030 uppnå hållbara system för livsmedelsproduktion samt införa motståndskraftiga jordbruksmetoder som ökar produktiviteten och produktionen, som bidrar till att upprätthålla ekosystemen, som stärker förmågan till anpassning till klimatförändringar, extrema väderförhållanden, torka, översvämning och andra katastrofer och som successivt förbättrar mark- och jordkvaliteten.

Jordbruket – svårt att mäta hållbarhet

Delmålet 2.4, som handlar om att uppnå hållbara system för livsmedelsproduktion samt införa motståndskraftiga jordbruksmetoder, har visat sig svårt att både definiera och mäta. Delmålet tillhörande indikator måste kunna täcka flera dimensioner av hållbarhet i jordbruket – såväl ekonomiska som miljömässiga och sociala aspekter. FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation (FAO) föreslår en metod som består av elva olika teman som spänner över dessa tre aspekter⁸, men det finns fortfarande inte någon fastställd metod för den globala indikatorn 2.4.1. För Sveriges del finns heller inga nationella indikatorer framtagna och således inga data att redovisa i nuläget.

En så kallad proxyindikator, som används av EU som en av flera indikatorer som mått på hållbart jordbruk inom Agenda 2030⁹, är andelen ekologiskt brukad jordbruksmark. I Sverige brukades 20 procent av jordbruksmarken ekologiskt 2018, vilket är en ökning med 3 procentenheter sedan 2015. Proxyen ger en mycket begränsad och förenklad bild av ett hållbart jordbruk i förhållande till delmålet och det gäller även avseende den miljömässiga dimensionen. Den behöver därför kompletteras med andra indikatorer.

⁸ <https://unstats.un.org/sdgs/metadata/files/Metadata-02-04-01.pdf>

⁹ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/sdi/zero-hungerhot>

2.5 Senast 2020 upprätthålla den genetiska mångfalden av fröer, odlade växter, produktionsdjur och tamdjur samt deras besläktade vilda arter, bland annat med hjälp av välskötta och diversifierade frö- och växtbanker på nationell, regional och internationell nivå. Främja tillträde till samt rimlig och rättvis fördelning av de fördelar som uppstår vid användning av genetiska resurser och därmed förknippad traditionell kunskap, i enlighet med internationella avtal.

Växter och djur för mat – bevarar vi generna?

Delmål 2.5 är ett så kallat 2020-mål och syftar till att upprätthålla den genetiska mångfalden av odlade växter och husdjur. Den globala indikatorn 2.5.1 mäter antalet växt- och djurgenetiska resurser för mat och jordbruk som säkras i genbanker. Svenska frö- och växtprover sparas i NordGens samlingar, och utgör drygt en tredjedel av hela samlingen på cirka 30 000 olika fröprover (Tabell 2.2.). I ett internationellt perspektiv är det en liten genbankssamling. Förändringen över tid är liten och eventuellt tillskott omfattar i huvudsak växtsorter som framkommit genom växtförädling, och som efter en kortare eller längre tid avförts från den svenska officiella sortlistan.

Tabell 2.2. Antal svenska genetiskt individuella fröprover eller plantindivider i NordGens samlingar, 2015 och 2019 (indikator 2.5.1)

Antal accessioner

År	Accepterade för långtidsbevarande	Temporärt bevarande	Bedömning pågår
2015	14 367	606	360
2019	13 669	1 264	281

Källa: NordGen

På djursidan säkras den genetiska mångfalden antingen i form av levande djur (*in situ*) eller som fryst sperma i bevarandeanläggningar (*ex situ*). För de husdjursraser som Sverige påtagit sig ett ansvar att bevara, görs en regelbunden datainsamling från främst olika rasföreningar och avelsorganisationer. Det som följs upp är djurpopulationens storlek liksom om fryst sperma finns bevarad eller inte.

Den globala indikatorn 2.5.2 mäter andelen lokala husdjursraser som klassas som hotade, inte hotade eller har okänd hotstatus enligt FAO:s hotstatusskala. Hotstatusen beror dels på populationens storlek, dels på om någon har tagit på sig ansvaret för bevarandet av arten eller rasen. Sverige rapporterar cirka vartannat år till FAO:s databas DAD-IS (Domestic Animal Diversity Information System), varifrån uppgifterna i tabell 2.3 är hämtade. Då dataunderlaget bygger på samma undersökning bland rasföreningar och avelsorganisationer som nämnts ovan, påverkar bortfallsproblematiken även kvaliteten på denna indikator.

Tabell 2.3. Lokala raser klassificerade som hotade, inte hotade eller okänd hotstatus, 2014 och 2018 (indikator 2.5.2)

Antal och andel (%)

År	Hotade		Inte hotade		Okänd status	
	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
2014	31	63	12	24	6	12

2018 41 82 9 18 0 0

Källa: FAO

Investeringar inom jordbruk i utvecklingsländer fördubblade på fyra år

Delmål 2.a handlar om att öka investeringar i syfte att öka jordbrukets produktionskapacitet i utvecklingsländer och följs upp via två globala indikatorer. Indikator 2.a.1, Agricultural Orientation Index (AOI), redovisas för Sverige i tabellbilagan, men bidrar egentligen inte till uppföljning av delmålet som har fokus på utvecklingsländer. Indikator 2.a.2, beräknad för Sverige, bidrar däremot till uppföljning av delmålet, då den mäter flöden av offentligt utvecklingsbistånd (ODA) plus andra offentliga flöden (OOF) till jordbrukssektorn. För 2015–2018 har endast ODA beräknats för Sverige, eftersom Sverige inte betalt ut några andra officiella flöden till denna sektor.

2.a Öka investeringarna, bland annat genom stärkt internationellt samarbete, i infrastruktur på landsbygden, forsknings- och rådgivningstjänster för jordbruket, teknikutveckling samt genbanker för växter och husdjur i syfte att öka jordbrukets produktionskapacitet i utvecklingsländerna, i synnerhet de minst utvecklade länderna.

Tabell 2.4. Nettobelopp av det svenska offentliga utvecklingsbiståndet till jordbrukssektorn 2015–2018 (indikator 2.a.2)

Mkr

År	Offentliga bistandsflöden till jordbrukssektorn
2015	591
2016	1 040
2017	1 232
2018	1 344

Källa: Sidas årliga rapportering till OECD/DAC

Mål 3 – Hälsa och välbefinnande

Det finns 13 delmål under målet att säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande för alla människor i alla åldrar. Flera delmål fokuserar på att höja livslängden genom en minskning av bland annat mödradödlighet, spädbarnsdödlighet, omkomna i trafiken och dödsfall orsakade av kemikalier och luftföroreningar. Vissa delmål handlar om olika förebyggande insatser, som tillgång till familjeplanering, tobaks kontroll och vaccinationer. Andra handlar om tillgång till hälso- och sjukvård och läkemedel.

Sverige når redan vissa globala delmål. Mödradödligheten och dödligheten bland små barn är låg. Antalet döda och skadade i vägtrafikolyckor samt dödligheten i vissa icke smittsamma sjukdomar har sjunkit sedan början av 2000-talet. Men vissa indikatorer tyder på att utvecklingen inte är i målens riktning. Själv mord i yngre åldrar har inte minskat och dödsfall orsakade av förgiftningar har ökat under senare år.

Vissa globala indikatorer kan inte mätas, eller är inte relevanta för Sverige. Därför används en del nationella indikatorer.

Allt lägre dödlighet

Sverige har låg dödlighet bland mödrar och små barn

För vissa indikatorer inom hälsa och välbefinnande har Sverige sedan flera år nått de globala målen. Det gäller mödradödlighet, dödlighet bland spädbarn de första 28 dagarna och dödlighet bland barn under fem års ålder. Det är ändå av intresse att följa om den nedåtgående trenden fortsätter. Mödradödligheten har varit lika låg i Sverige under hela perioden 2000–2017. I snitt har antalet dödsfall varit 3,5 per 100 000 levande födda och år. Det kan jämföras med det globala målet på under 70 döda per 100 000 födda.

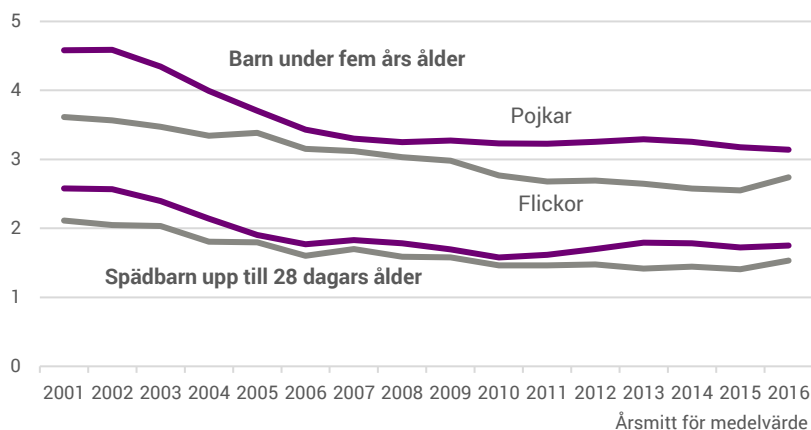
Dödligheten för barn under fem år minskade under början av 2000-talet. De senaste tio åren har nivån varit på ungefär samma nivå, cirka 3 döda per 1 000 levande födda. Med undantag för 2008 har dödligheten för barn under fem år varit något lägre för flickor än för pojkar, men klart under det globala målet på 12 döda per 1 000. I princip samma utveckling kan ses för spädbarnsdödligheten. Drygt hälften av dödsfallen före fem års ålder är dödsfall under de fyra första levnadsveckorna.

3.1 Till 2030 minska mödradödligheten i världen till mindre än 70 dödsfall per 100 000 förlösningar med levande barn

3.2. Senast 2030 säkerställa att inga spädbarn eller barn under fem år dör av orsaker som hade kunnat förebyggas. Alla länder bör sträva efter att minska den neonatala dödligheten till högst tolv dödsfall per 1 000 levande födda och dödligheten bland barn under fem år till högst 25 dödsfall per 1 000 levande födda.

Diagram 3.1. Dödstal för barn under fem år och spädbarn upp till 28 dagar gamla, uppdelat efter kön (indikator 3.2.1–3.2.2). Treåriga glidande medelvärden 2000–2002 till 2015–2017.

Döda per 1 000 levande födda

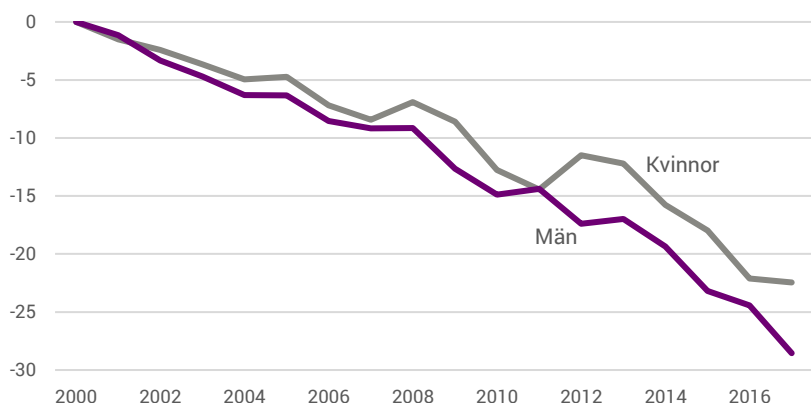

Källa: Dödsorsaksregistret, Socialstyrelsen och Befolkningsstatistik, Statistiska centralbyrån.

Färre dör i förtid

Allt färre avlider i förtid av olika icke smittsamma sjukdomar som hjärt-kärlsjukdomar, cancer, diabetes och vissa kroniska sjukdomar i luftvägarna (främst kroniskt obstruktiv lungsjukdom, KOL). Utvecklingen av dödligheten i de kroniska sjukdomarna i åldern 30–69 år, vilket kan ses som dödsfall i förtid, är i linje med det globala målet. År 2000 var dödstalet 238 per 100 000 kvinnor och 337 per 100 000 män. Fram till 2017 har dödstalet minskat med 22 procent för kvinnor och med 29 procent för män.

Diagram 3.2. Procentuell förändring av dödstalet i hjärtsjukdomar, cancer, diabetes och kroniska sjukdomar i nedre luftvägarna efter kön i 30–69 års ålder (indikator 3.4.1)
Dödstalets förändring i procent sedan år 2000

Källa: Dödsorsaksregistret, Socialstyrelsen och Befolkningsstatistik, Statistiska centralbyrån.

3.4 Till 2030 genom förebyggande insatser och behandling minska det antal människor som dör i förtid av icke smittsamma sjukdomar med en tredjedel samt främja psykisk hälsa och välbefinnande.

Anledningen till nedgången är främst att dödstalen i hjärt-kärlsjukdomar har minskat kraftigt. Nedgången har varit större för män än för kvinnor.

Själv mord minskar mest för män och ökar bland unga

Döda genom självmord är en av de globala indikatorerna. Själv mord är vanligare bland män än bland kvinnor, bland män är de vanligast i den äldsta åldersgruppen och bland kvinnor i åldern 45–64 år.

Utvecklingen ser olika ut i olika åldersgrupper. Totalt sett har självmorden minskat något sedan början av 2000-talet. Det gäller för kvinnor äldre än 44 år och för män äldre än 29 år. Den största minskningen har skett bland män 65 år och äldre. I åldersgruppen 15–29 år är dödstalet i självmord nu högre än det var i början av 2000-talet. Skillnaderna mellan åldersgrupper och mellan könen har minskat.

Tabell 3.1. Antal döda i självmord per 100 000 efter kön, åldersgrupp och period samt förändring mellan perioder (indikator 3.4.2)

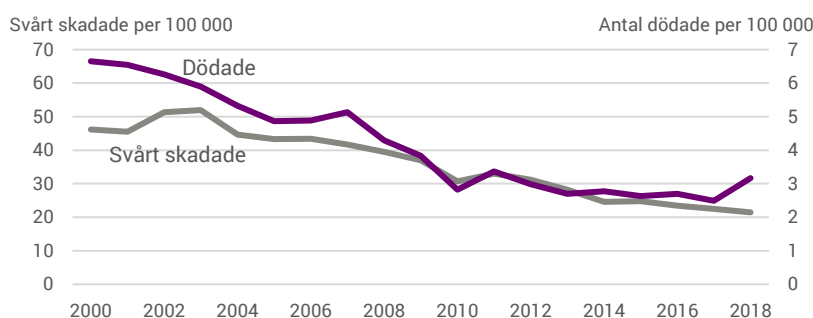
Åldersgrupp	Kvinnor			Män		
	2000–2002	2015–2017	Förändring	2000–2002	2015–2017	Förändring
0–14	0,3	0,5	0,2	0,3	0,3	0,0
15–29	4,8	6,8	2,0	13,5	14,5	1,1
30–44	7,6	7,6	0,0	21,4	17,0	-4,3
45–64	12,2	9,7	-2,5	25,4	23,3	-2,1
65+	10,3	8,6	-1,7	34,6	25,6	-9,0
Alla åldrar	7,5	7,0	-0,5	18,9	16,7	-2,2

Källa: Dödsorsaksregistret, Socialstyrelsen och Befolkningsstatistik, Statistiska centralbyrån.

Färre dödsfall och skador orsakade av trafikolyckor

Ett delmål är att antalet dödade och allvarligt skadade i trafikolyckor ska halveras till år 2030. Sedan början av 2000-talet har det skett ungefär en halvering av dödade och svårt skadade i trafikolyckor.

Diagram 3.3. Antal dödade och svårt skadade personer per 100 000 i trafikolyckor 2000–2018 (indikator 3.6.1–3.6.2(N))

Källa: Vägtrafikskador 2018 (Trafikanalys Statistik 2019:11)

3.6 Till 2020 halvera antalet dödsfall och skador i vägtrafikolyckor i världen

När det gäller trafikdödade har antalet varit i princip oförändrat kring 3 döda per 100 000 invånare per år under perioden 2010–2018. Antalet svårt skadade har däremot minskat nästan kontinuerligt sedan 2003, från 52 till 21 per 100 000.

Medellivslängden ökar mest för män och högtbildade

Ett samlat mått på dödlighetens utveckling används som en nationell indikator inom mål 3, återstående medellivslängd, dels räknat från födelsen, dels från 30 års ålder för grupper med olika utbildningsnivå. Under hela perioden 2000–2018 har den återstående medellivslängden i Sverige varit högre för kvinnor än för män. Medellivslängden ökar för båda könen, men ökningen har varit drygt ett år större för män än för kvinnor. För kvinnor ökade medellivslängden med 2,2 år, från 82,1 till 84,3 år och för män var ökningen 3,4 år, från 77,4 till 80,8 år mellan 2000 och 2018. Skillnaden mellan könen har minskat från 4,7 till 3,5 år.

Statistiken om återstående medellivslängd från 30 års ålder efter utbildningsnivå visar att ökningstakten är olika för olika grupper. Medellivslängden ökar mest för personer med eftergymnasial utbildningsnivå, något mindre för dem med en gymnasieutbildning och minst för dem med förgymnasial utbildning. Skillnaderna mellan utbildningsgrupperna har därmed ökat.

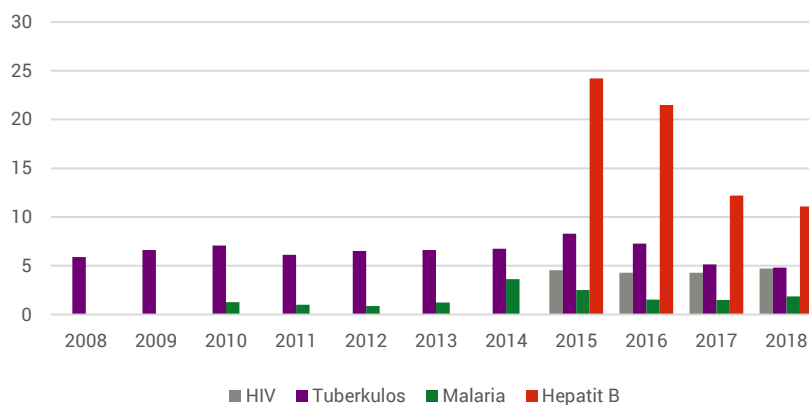
Fysisk hälsa på rätt väg – sämre för psykisk hälsa

Migrationen påverkar insjuknande i flera sjukdomar

Ett av de globala målen är att sjukdomar som hiv, tuberkulos, malaria och hepatit B ska utrotas senast 2030. Utvecklingen i Sverige visar en halvering av antalet nya fall i hepatit B per invånare och en viss minskning av fallen av tuberkulos och malaria de allra senaste åren. Däremot ses ingen minskning av nya hiv-fall.

Diagram 3.4. Incidens av hiv, tuberkulos, malaria och hepatit B under senare år (indikator 3.3.1–3.3.4)

Insjuknade per 100 000

Källa: Folkhälsomyndigheten och Befolkningsstatistik, Statistiska centralbyrån

3.3 Senast 2030 utrota epidemierna av aids, tuberkulos, malaria och försummade tropiska sjukdomar samt bekämpa hepatit, vattenburna sjukdomar och andra smittsamma sjukdomar

För samtliga fyra sjukdomar hör en stor del av utvecklingen ihop med migrationen till Sverige. Mellan 85 och 90 procent av tuberkulosfallen inträffar bland utrikes födda. Malaria sprids inte i Sverige och de flesta, 95 procent, har fått sjukdomen i Afrika.

Även när det gäller hiv och hepatit B har de smittade i hög utsträckning fått sjukdomen utomlands, cirka 75 procent för hiv och 95 procent för hepatit B. För hiv är incidensen ungefär dubbelt så hög för män som för kvinnor, 6 jämfört med 3 per 100 000.

Minskat psykiskt välbefinnande bland unga

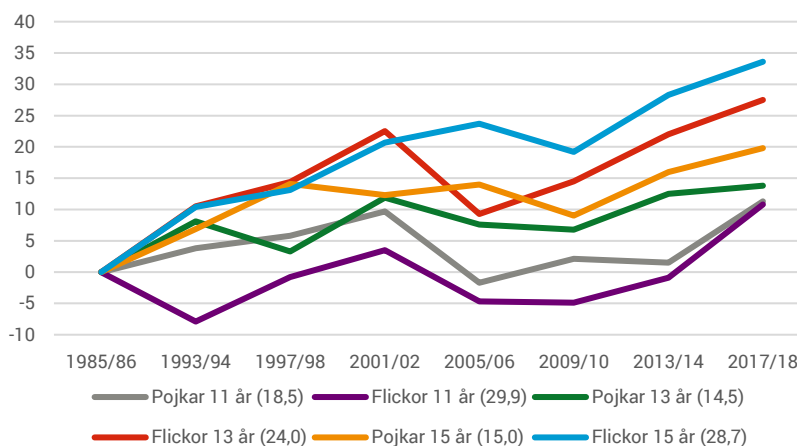
Antalet självmord är en av de indikatorer som följer upp delmål om att främja psykisk hälsa och välbefinnande i befolkningen. Den redovisas under dödlighet. Två andra mått för att följa delmålet är andelen vuxna respektive skolbarn med nedsatt psykiskt välbefinnande. Dessa är nationella indikatorer.

Andelen med nedsatt psykiskt välbefinnande i åldern 16–84 år har varit i princip oförändrat mellan 2004–2006 och 2016–2018. Det handlar om 17–18 procent för kvinnor och 11–12 procent för män. Det finns dock stora ålderskillnader. Andelen med nedsatt psykiskt välbefinnande är störst, 33 procent, bland kvinnor mellan 16 och 29 år. Andelen är lägst, 7 procent, bland män i åldern 65–84 år. I samtliga åldersgrupper rapporterar kvinnor nedsatt psykiskt välbefinnande i högre utsträckning än män.

Andelen skolelever med psykosomatiska besvär har enligt undersökningen Skolbarns hälsovanor ökat sedan 1980-talet. Den högsta andelen som uppger besvär finns bland 15-åriga flickor och lägst är andelen bland pojkar i åldern 11–13 år. En tydlig förändring sedan 1980-talet är att skillnader mellan åldrar och mellan könen har ökat.

Diagram 3.5. Förändring av andel skolbarn som uppger minst två psykiska och somatiska besvär oftare än en gång i veckan under senaste året (indikator 3.4.5(N))

Efter kön och ålder 1985/86–2017/18. Förändring i procentenheter

Källa: Skolbarns hälsovanor, Folkhälsomyndigheten.

Uppgiften inom parentes är andelen som uppgav besvär 1985/86.

Vissa preventiva åtgärder fungerar

3.7 Senast 2030 säkerställa att alla har tillgång till sexuell och reproduktiv hälsovård, inklusive familjeplanering, information och utbildning, och att reproduktiv hälsa integreras i nationella strategier och program

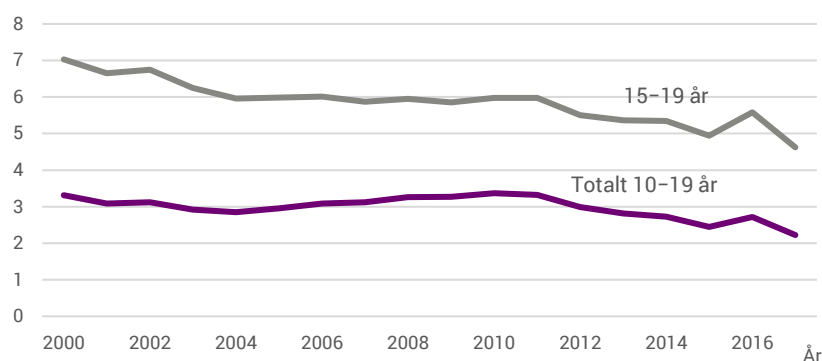
Tonåriga mammor har blivit allt ovanligare

Ett av målen fokuserar på reproduktiv hälsa, bland annat om att undvika oönskade graviditeter. Ett sätt att mäta detta är att se hur vanligt det är att tonåringar föder barn. Under 2017 var det 4,6 förlossningar per 1 000 kvinnor mellan 15 och 19 år. I åldersgruppen 10–14 år var det ungefär 1 förlossning per 100 000 kvinnor.

Sedan 1970-talet har tonårsfödslarna totalt (10–19 år) minskat från 15,5 födslar per 1 000 kvinnor år 1973 till 2,2 per 1 000 år 2017. Under slutet av 1980-talet och början av 1990-talet skedde också en tillfällig ökning av antalet tonårsfödslar. Det var under en period då födelsetalen i hela befolkningen var relativt höga. Tonårsfödslarna har sedan minskat under 2000-talet, med undantag för perioden 2004–2011.

Diagram 3.6. Antal tonårsfödslar per 1 000 kvinnor, mödrar 15–19 år och totalt 10–19 år 2000–2017 (indikator 3.7.2)

Antal födslar per 1 000

Källa: Medicinska födelseregistret, Socialstyrelsen och Befolkningsstatistik, Statistiska centralbyrån.

Den globala indikatorn 3.7.1, ”andelen kvinnor i fertil ålder (15–49 år) som har sitt behov av familjeplanering tillfredsställt med moderna metoder”, är svår att mäta i Sverige. Den indikator som används i stället är endast en grov uppskattning av ”tillfredsställda behov”.

Andelen kvinnor som det senaste året (2017) hade använt någon modern metod för preventivmedel var 78 procent i åldern 16–29 år och 90 procent i åldern 30–44 år¹⁰. Icke moderna metoder förekommer också, främst avbrutet samlag. Ungefär var femte kvinna i fertil ålder hade inte använt preventivmedel under det senaste året. Orsaker som

¹⁰ Folkhälsomyndigheten (2019), *Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter i Sverige 2017*, <https://www.folkhalsomyndigheten.se/publicerat-material/publikationsarkiv/s/sexuell-och-reproduktiv-halsa-och-rattigheter-i-sverige-2017/?pub=60999>.

anges är att man inte har en relation eller helt enkelt inte har använt moderna preventivmetoder.

3.a Stärka genomförandet av Världshälsoorganisationens ramkonvention om tobakskontroll i alla länder, där så är lämpligt

Färre röker och alkoholkonsumtionen minskar

Hur fungerar den nationella tobakskontrollen? Den globala indikatorn är att följa utvecklingen av daglig tobaksrökning i befolkningen 15 år och äldre. I Sverige har andelen som röker dagligen minskat sedan 1970-talet. Men även under de senaste åren har rökningen minskat. Andelen dagligrökare var ett par procentenheter högre bland kvinnor än bland män 2008–2009, drygt 15 jämfört med 13 procent. År 2018 var det i stället lite vanligare att män rökte dagligen än att kvinnor gjorde det.

Under senare år har rökningen minskat i alla åldersgrupper för kvinnor och i flera åldersgrupper för män. Mest har andelen rökare minskat för kvinnor i åldersgruppen 45–54 år och 35–44 år. I dessa grupper har andelen rökare mer än halverats under det senaste decenniet.

Tabell 3.2. Andel (procent) som röker dagligen efter kön, åldersgrupp och årsintervall samt förändring mellan år (indikator 3.a.1)

Åldersgrupp	Kvinnor			Män		
	2008–2009	2018	Förändring	2008–2009	2018	Förändring
16–24	15,4	8,1	-7,3	11,7	9,1	-2,8
25–34	13,7	11,3	-2,4	11,0	11,8	0,8
35–44	13,9	5,3	-8,6	10,8	10,5	-0,3
45–54	20,4	10,1	-10,3	18,1	11,1	-7,0
55–64	19,9	14,0	-5,9	17,7	14,6	-3,1
65–74	16,1	10,3	-5,8	13,5	9,4	-4,1
75–84	8,4	5,7	-2,7	6,5	10,9	4,4
85+	4,3	2,1	-2,2	2,4
Alla åldrar	15,5	9,2	-6,3	13,1	11,0	-2,1

Källa: ULF/SILC, Statistiska centralbyrån.

Om de som snusar eller röker ibland tas med blir siffrorna högre. I den nationella folkhälsoenkäten från 2018, riktad till 16–84-åringar, uppgav 32 procent av männen och 19 procent av kvinnorna att de använde tobak dagligen eller ibland. Den högre andelen för män beror på att de använder snus i större utsträckning.

3.5 Stärka insatserna för att förebygga och behandla drogmissbruk, inklusive narkotikamissbruk och skadligt alkoholbruk.

Den totala alkoholkonsumtionen i Sverige har minskat sedan 2004 (indikator 3.5.2). Den uppmätta anskaffningen var 2017 den lägsta sedan 2001. Under 2017 uppgick konsumtionen till 9 liter ren alkohol per invånare från 15 år och uppåt. Det kan jämföras med 10,5 liter när konsumtionen var som högst år 2004. Den registrerade försäljningen har varit oförändrad de senaste tio åren, medan den oregistrerade

försäljningen minskat. Det beror främst på att mindre alkohol köps hem från resor och minskat köp av smugglad alkohol.

3.b Stödja forskning om och utveckling av vaccin och läkemedel mot de smittsamma och icke-smittsamma sjukdomar som i första hand drabbar utvecklingsländer. Sörja för tillgång till ekonomiskt överkomliga grundläggande läkemedel och vaccin, i enlighet med Doha-deklarationen om TRIPS-avtalet och folkhälsa, i vilken det bekräftas att utvecklingsländerna har rätt att fullt ut utnyttja den flexibilitet som avtalet om handelsrelaterade aspekter av immaterialrätter erbjuder för att skydda folkhälsan och, framför allt, säkerställa att alla har tillgång till läkemedel.

Nästan alla barn vaccineras

Nästan alla barn är vaccinerade mot de sjukdomar som är inkluderade i det nationella vaccinationsprogrammet vid två års ålder.

Täckningsgraden har varit 97–98 procent under senare år. Tre av fyra 15-åriga flickor har de senaste åren blivit vaccinerade mot HPV-virus.

Tabell 3.3. Andel (procent) vaccinerade inom det allmänna vaccinationsprogrammet under senare år (indikator 3.b.1)

År	Tvååriga barn			15-åriga flickor, minst 2 doser HPV-vaccin
	Tre doser mot difteri, stelkramp och kikhosta	En dos mot mässling, påssjuka och röda hund	Vaccin mot pneumokocksjukdom	
2015	98,1	97,5	97,4	
2016	97,5	96,7	96,6	
2017	97,3	96,7	96,5	78
2018	97,4	97,0	96,8	76

Källa: Vaccinationsregistret, Folkhälsomyndigheten och Befolkningsstatistik, Statistiska centralbyrån.

3.9 Till 2030 väsentligt minska antalet döds- och sjukdomsfall till följd av skadliga kemikalier samt föroreningar och kontaminering av luft, vatten och mark

Hälsoeffekter från miljön

Förorenad luft bidrar till många dödsfall

I en global jämförelse har Sverige en bra luftkvalitet. Ändå orsakar luftföroreningar hälsobesvär i Sverige. De bidrar till sjukdomar och dödsfall i förtid i bland annat hjärt-kärlsjukdomar och vissa lungsjukdomar. För att förstå betydelsen av att begränsa luftföroreningar även i Sverige är det viktigt att redovisa deras hälsoeffekter.

Luftföroreningar ger ett beräknat antal dödsfall orsakade av exponeringar för kväveoxid (NO₂), små partiklar i luften (PM_{2.5}) och större partiklar i luften (PM₁₀). År 2015 beräknade Svenska miljöinstitutet, IVL, att cirka 7 600 personer avled på grund av dessa luftföroreningar i Sverige¹¹. Enligt Naturvårdsverket har utsläppen av små partiklar till luften mer än halverats sedan 1990¹². Främst är det utsläpp från industrin som minskat. Det borde också ha bidragit till att dödsfallen från luftföroreningar minskat.

Bostadens läge har stor betydelse för hur mycket luftföroreningar en person utsätts för. I en bostad nära gator med mycket trafik blir halten

¹¹ Källa: Svenska miljöinstitutet, IVL (2018), *Quantification of population exposure to NO₂, PM_{2.5} and PM₁₀ and estimated health impacts*.

¹² <https://www.naturvardsverket.se/Sa-mar-miljon/Statistik-A-O/Partiklar-PM25-utslapp-till-luft/>

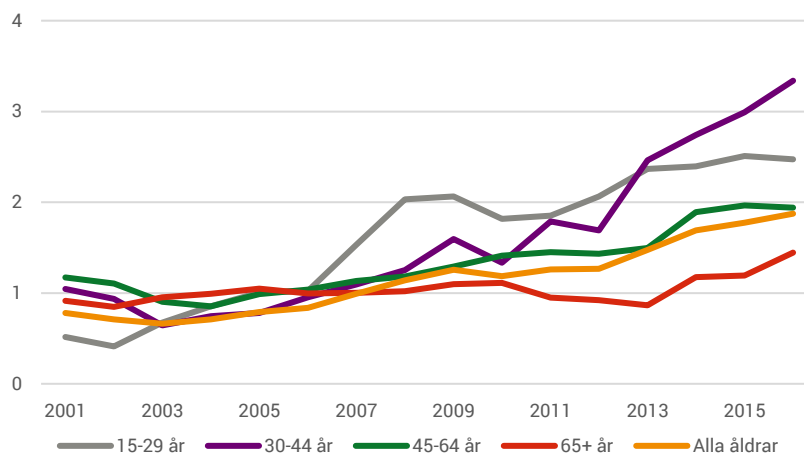
av luftföroreningar hög även inomhus. Andelen som rapporterar ganska dålig eller mycket dålig luftkvalitet är också högre bland dem som bor i en bostad med fönster mot en större gata eller trafikled.¹⁵ År 2015 uppgav 5 procent att de besvärades av luft utanför bostaden. Något färre besvärades av luft i bostaden (indikator 3.9.4(N)). Det låg på ungefär samma nivå som 2007.

Fler avlider till följd av förgiftningar

Antalet dödsfall till följd av oavsiktlig förgiftning har ökat för nästan alla åldersgrupper under 2000-talet. Det handlar då nästan enbart om förgiftningar orsakade av läkemedel och droger.

Diagram 3.7. Antal döda per 100 000 för båda könen sammantaget till följd av oavsiktlig förgiftning efter åldersgrupp, glidande treåriga medelvärden 2000–2002 till 2015–2017 (indikator 3.9.3)

Antal per 100 000

Källa: Dödsorsaksregistret, Socialstyrelsen och Befolkningsstatistik, Statistiska centralbyrån.

Utvecklingen varierar med ålder, ökningen var störst i åldersgruppen 30–44 år men ses för båda könen. Förgiftningsdödsfall, som också har en koppling till delmål 3.5 och kan ses som missbruksrelaterade, är vanligare bland män än bland kvinnor.

Sjukvården är tillgänglig till låg kostnad

Detta delmål handlar bland annat om tillgänglighet och att kostnaden för sjukvård och läkemedel inte ska bli en ekonomisk risk för individen. En del av dessa indikatorer är bättre lämpade för fattigare länder. Till exempel ligger andelen i Sverige som har haft behov av vård men avstått av ekonomiska orsaker nära 0 procent. Det kan vara så att bland annat högkostnadsskyddet gör att Sverige ligger nära det globala målet när det gäller kostnader för hälso- och sjukvård.

3.8 Åstadkomma allmän hälso- och sjukvård för alla, som även skyddar mot ekonomisk risk, tillgång till grundläggande hälso- och sjukvård av god kvalitet liksom tillgång till säkra, effektiva och ekonomiskt överkomliga grundläggande läkemedel och vaccin av god kvalitet

¹⁵ Folkhälsomyndigheten, Miljöhälsorapport 2017, baserat på 2015 års miljöhälsoenkät. <https://www.folkhalsomyndigheten.se/publicerat-material/publikationsarkiv/m/miljohalsorapport-2017/>

Ett par områden där det finns globala indikatorer men saknas statistik i Sverige är täckningen av grundläggande hälso- och sjukvårdstjänster och andelen förlossningar som utförs av utbildad sjukvårdspersonal. Andelen förlossningar utan utbildad sjukvårdspersonal är dock mycket liten.

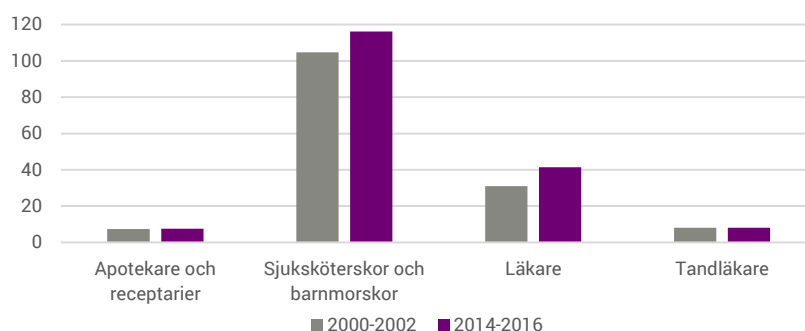
3.c Väsentligt stärka finansieringen av hälso- och sjukvården liksom insatserna för att rekrytera, utveckla, utbilda och behålla hälso- och sjukvårdspersonal i utvecklingsländerna, särskilt i de minst utvecklade länderna och små önationer under utveckling

Fler läkare och sjuksköterskor per invånare

Ett globalt mål är att utbilda, rekrytera och behålla sjukvårdspersonal, särskilt i de minst utvecklade länderna. Men det är också viktigt att följa personaltätheten i Sverige. Socialstyrelsens statistik visar att det har blivit något fler läkare och sjuksköterskor per invånare sedan början av 2000-talet. Antalet läkare per 10 000 invånare har ökat med 34 procent och antalet sjuksköterskor, inklusive barnmorskor, med 11 procent.

Diagram 3.8. Antal praktiserande hälso- och sjukvårdspersonal 2000–2002 och 2014–2016 (indikator 3.c.1)

Antal praktiserande per 10 000

Källa: LOVA-registret, Socialstyrelsen och Befolkningsstatistik, Statistiska centralbyrån.

Antibiotikaanvändningen minskar

En risk som har uppkommit under senare år är ökad spridning av antibiotikaresistens. Hur har den hanterats? Det följs i Sverige med en nationell indikator av konsumtion av antibiotika i öppenvård och slutenvård. Konsumtionen, som mäts med försäljning, var i princip oförändrad mellan 2000 och 2012 men har sedan minskat med 21 procent, från 14 till 11 dygnsdoser per 1 000 invånare och dag.

3.d Stärka alla länders, i synnerhet utvecklingsländernas, kapacitet när det gäller tidig varning, riskreducering och hantering av nationella och globala hälsorisker.

Ökat offentligt utvecklingsbistånd till hälsa- och sjukvård

En indikator syftar särskilt till att följa hur Sverige bidrar till en omfördelning av resurser till länder som inte är på samma utvecklingsnivå. Sverige hör till de länder som ska bidra med utveckling av hälso- och sjukvård i fattigare länder i form av offentligt utvecklingsbistånd till medicinsk forskning och grundläggande hälso- och sjukvård (indikator 3.b.2). Sidans årliga statistik till OECD visar att detta bistånd har ökat sedan 2015, från 538 till 900 miljoner kronor år 2018.

Mål 4 – God utbildning för alla

Utbildningssystem måste möta människors behov under hela livet. Globalt visar det stora antalet män och kvinnor som inte är läs- och skrivkunniga att tillgången till vuxenutbildning är avgörande för utvecklingen. Könsbaserade skillnader i tillgång till utbildning måste avskaffas och alla ges likvärdig tillgång till alla utbildningsnivåer och möjlighet till livslångt lärande.

I internationella jämförelser ligger Sverige bra till för mål 4 när det gäller möjligheterna att delta i livslångt lärande och högre utbildning. Sverige har ett väl utbyggt utbildningssystem för ungdomar och vuxna som ger möjlighet för personer utan slutförda studier inom grundskola och gymnasium att utbilda sig i vuxen ålder. Detta visar sig i ett högt deltagande i formell och icke-formell utbildning bland vuxna och en hög andel personer med eftergymnasial utbildning i Sverige.

Stora skillnader mellan grupper i befolkningen när det gäller utbildning i Sverige syns på flera sätt. Bland annat har likvärdigheten när det gäller betygsresultat och kunskaper försämrats under senare år. Större skillnader beroende på familjebakgrund syns i studierna och även en ökad skolsegregation.

Resultat visar även att det är fler barn som upplever mobbning 2017/2018 jämfört med 2013/2014. Lärarbristen är en avgörande utmaning för svensk skola.

Förskolan – en viktig start för barns lärande

Nästan samtliga sexåringar går i förskoleklass

Sedan läsåret 2018/2019 är förskoleklass obligatoriskt. En liten ökning syns i antal sexåringar som deltog i förskoleklass hösten 2018/2019, men andelen har under en lång period legat på över 95 procent.¹⁴

Den totala andelen sexåringar som gick i förskola eller grundskola i Sverige läsåret 2017/2018 var 97 procent, vilket motsvarar OECD-genomsnittet^[1]. Det finns ingen större skillnad i Sverige mellan flickor och pojkar när det gäller deltagandet i förskoleklass.

4.2 Senast 2030 säkerställa att alla flickor och pojkar har tillgång till förskola av god kvalitet som ger omvårdnad och förbereder dem för att börja grundskolan.

¹⁴ <https://www.skolverket.se/skolutveckling/statistik/sok-statistik-om-forskola-skola-och-vuxenutbildning>

^[1] Education at a Glance 2019, OECD indicators table B2.2

Skillnader i andel barn med svensk eller utländsk bakgrund¹⁵ i förskola

Av samtliga barn i ålder 1 till 5 år 2015 var 84 procent inskrivna i förskolan. Vanligast var det för barn i åldern 4 till 5 där 94 procent var inskrivna. Motsvarande andel för barn i åldern 1 till 3 var 77,5 procent. Det var vanligare bland barn med svensk bakgrund än utländsk bakgrund att vara inskrivna i förskolan. Den största skillnaden syns i åldern 4 till 5 där 95 procent av de med svensk bakgrund var inskrivna och 90 procent av de med utländsk bakgrund.

Trendbrott i kunskapsmätningar

Förbättrade kunskaper hos svenska elever i grundskolan

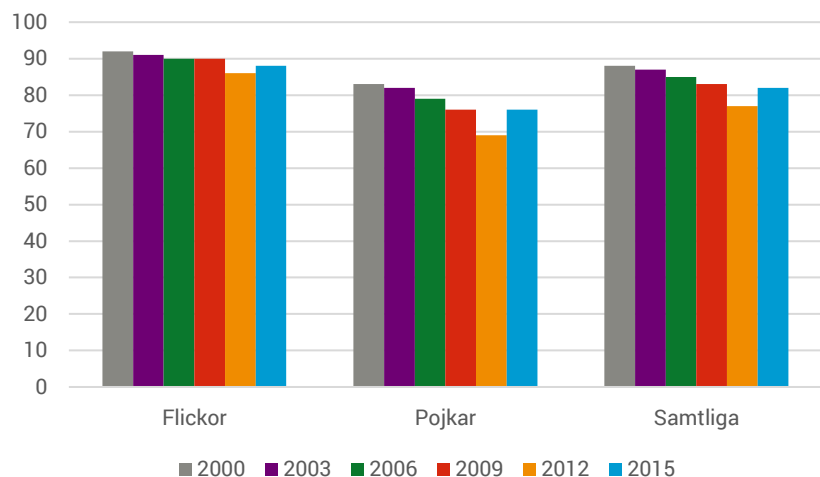
Sverige deltar i tre internationella studier som mäter kunskapsnivå i läsning och matematik: OECD:s undersökning PISA¹⁶ mäter 15-åringars kunskaper i läsförståelse, matematik och naturvetenskap. Den internationella undersökningen TIMSS¹⁷ mäter kunskaper i matematik och naturvetenskap bland elever i årskurs 4 och årskurs 8. Studien PIRLS¹⁸ mäter läsförståelse hos elever i årskurs 4.

TIMSS och PIRLS organiseras och leds av IEA (International Association for the Evaluation of Educational Achievement) och Skolverket ansvarar för genomförandet i Sverige.

4.1 Senast 2030 säkerställa att alla flickor och pojkar fullbordar avgiftsfri och likvärdig grundskole- och gymnasieutbildning av god kvalitet som leder till relevanta och ändamålsenliga kunskaper.

Diagram 4.1 15-åriga elever på prestationsnivå 2 och högre i läsförståelse efter kön för åren 2000, 2003, 2006, 2009, 2012 och 2015 (indikator 4.1.1)

Andel (procent) av alla i gruppen

Källa: PISA 2000, 2003, 2006, 2009, 2012, 2015

¹⁵ Utrikes födda och inrikes födda med två utrikes födda föräldrar

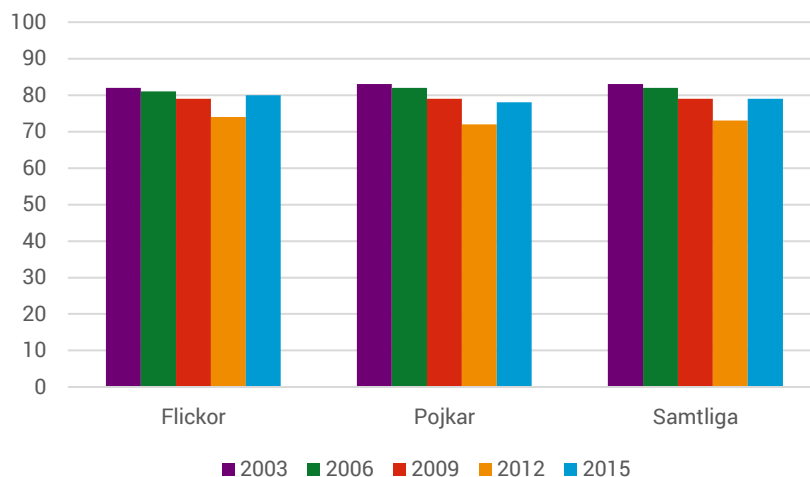
¹⁶ Programme for International Student Assessment

¹⁷ Trends in International Mathematics and Science Study

¹⁸ Progress in International Reading Literacy Study

Diagram 4.2 15-åriga elever på prestationsnivå 2 och högre i matematik efter kön för åren 2003, 2006, 2009, 2012 och 2015 (indikator 4.1.1)

Andel (procent) av alla i gruppen

Källa: PISA 2003, 2006, 2009, 2012, 2015

De internationella studierna gör det möjligt att jämföra kunskapsresultat mellan olika länder och att mäta resultatutvecklingen över tid. Sverige har genom åren deltagit i PISA, TIMSS och PIRLS och under en längre period var det en negativ trend för de svenska elevernas kunskapsresultat. Resultaten från 2015 och framåt har dock pekat på ett trendbrott och kunskapsresultaten i framför allt läsförståelse och matematik har istället förbättrats. Svenska elever presterade under genomsnittet för OECD-länderna i PISA 2012. År 2015 placerade sig Sverige i stället på eller över genomsnittet för OECD-länderna. Det är för tidigt att säga om trendbrottet är bestående. Det får kommande undersökningar utvisa.

I läsförståelse är det framför allt de lågpresterande eleverna som blivit bättre medan både lågpresterande och högpresterande elever har förbättrat sig i matematik. Baserat på PISA genomförs analyser av likvärdighet som visar att sedan PISA 2006 har likvärdigheten försämrats i Sverige. För PISA 2000 var Sverige ett av de länder som hade bäst likvärdighet och 2015 låg Sverige på en genomsnittlig OECD-nivå. Bland annat har familjebakgrunden fått ökad betydelse för resultaten, speciellt avseende naturvetenskap.¹⁹

Nästan samtliga unga personer i Sverige har minst en grundskoleutbildning

Det nationella utbildningssystemet i Sverige bör ge samtliga ungdomar och unga vuxna rimliga förutsättningar att uppnå grundskoleutbildning och gymnasieutbildning. Sverige har ett väl utbyggt

¹⁹ <https://www.skolverket.se/om-oss/press/pressmeddelanden/pressmeddelanden/2016-12-06-svenska-elever-bättre-i-pisa>

vuxenutbildningssystem som har en kompensatorisk roll för ungdomar och unga vuxna som inte uppnår målen i grundskolan och/eller gymnasieskolan. Vuxenutbildning är också viktig för att ge personer som har invandrat till Sverige i grundskoleåldern förutsättningar att uppnå målen inom rimlig tid efter att grundskolan vanligen avslutas i Sverige.

Ett sätt att titta på om grundskoleutbildning i Sverige avslutas inom rimlig tid är att studera högsta avslutade utbildning för personer i åldern 18 till 20 år, vilket motsvarar tre till fem år efter att årskurs 9 vanligen påbörjas i Sverige. Nästan samtliga personer i åldern 18 till 20 år har en grundskoleutbildning. Studerar man personer som har uppgift om högsta avslutad utbildningsnivå i SCB:s register ligger andelen med minst en avslutad grundskoleutbildning på 99 procent för åren 2015 till 2018. Det finns inga stora skillnader mellan kvinnor och män.

Under 2018 hade 99 procent av de inrikes födda i åldern 18–20 år med uppgift om högsta avslutade utbildningsnivå uppnått minst en grundskoleutbildning. Motsvarande andel för utrikes födda var 94 procent. Man måste dock vara medveten om att andelen med okänd utbildning är hög för utrikes födda, 35 procent jämfört med 2 procent för inrikes födda. Detta rör sig troligen till stor del om nyanlända personer som kommit till Sverige från 2015 och framåt och därmed inte hunnit avsluta någon utbildning i Sverige ännu. Dessa personer kan ha en grundskoleutbildning eller högre utbildning från hemlandet som inte har registrerats i SCBs register ännu.

Socioekonomisk bakgrund har fått större betydelse

Skolverket har genomfört analyser av familjebakgrundens betydelse för skolresultaten och skillnader mellan skolor.²⁰ Analyserna visar att socioekonomisk bakgrund har fått en större betydelse för elevernas betygsresultat sedan slutet av 00-talet. De socioekonomiska faktorerna gäller främst föräldrarnas utbildningsnivå och föräldrarnas inkomst samt grad av bidragstagande.

Det är framför allt för utrikes födda som socioekonomisk bakgrund har fått ökad betydelse, även om det har betydelse även för elever födda i Sverige. Resultaten visar också att eleverna har blivit alltmer uppdelade mellan skolor utifrån socioekonomisk bakgrund, det vill säga att skolsegregationen har ökat.

Nästan en femtedel har inte avslutat en treårig gymnasieutbildning

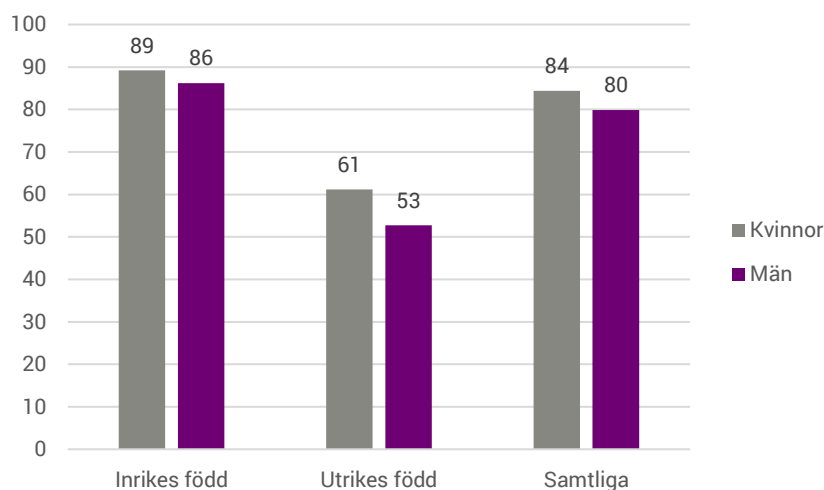
En avslutad gymnasieutbildning är en viktig förutsättning för att kunna delta aktivt i samhällsliv och arbetsliv. Statistik från olika källor visar

²⁰ <https://www.skolverket.se/publikationsserier/rapporter/2018/analyser-av-familjebakgrundens-betydelse-for-skolresultaten-och-skillnader-mellan-skolor?id=3927>

att det är relativt höga andelar av unga personer i den svenska befolkningen som inte har minst en treårig gymnasial utbildning.

4.3 Andel personer som avslutat minst 3-årig gymnasieutbildning i åldersgruppen 21–23 år (3–5 år efter att 3:e året i gymnasieskolan vanligen påbörjas) 2018, indikator 4.1.2(N)

Andel personer i procent av personer med uppgift om utbildningsnivå²¹

Källa: Utbildningsregistret, SCB

Under 2018 hade nästan en femtedel av personerna i åldern 21 till 23 år inte avslutat minst en treårig gymnasial utbildning. Männerna har i lägre utsträckning än kvinnorna lyckats uppnå denna utbildning. Det finns även stora skillnader mellan utrikes födda och inrikes födda. Över tid, mellan åren 2015 och 2018, har andelen som uppnått minst en treårig gymnasial utbildning minskat marginellt för både inrikes födda och utrikes födda.

Under åren 2015 till 2016 kom många ungdomar och unga vuxna till Sverige. Många av de nyanlända har inte varit tillräckligt lång tid i Sverige för att hinna med att avsluta en svensk gymnasieutbildning. Detta syns bland annat i att andelen med okänd utbildning i utbildningsregistret är hög för utrikes födda i denna åldersgrupp. Det kan troligen även till viss del förklara de stora skillnaderna i andelen som avslutat minst en treårig gymnasieutbildning mellan utrikes födda och inrikes födda.

Skolverket redovisar genomströmningen inom gymnasieskolan inom fem år för elever som påbörjade gymnasiestudier 2013²². Dessa resultat pekar i samma riktning som ovanstående statistik när det gäller skillnader mellan kvinnor och män respektive utrikes födda och inrikes

²¹ Andel utrikes födda med okänd utbildning i utbildningsregistret är 15 procent och andelen inrikes födda med okänd utbildning är 1 procent. Totalt är andelen med okänd utbildning för åldersgruppen 4 procent.

²² <https://www.skolverket.se/skolutveckling/statistik>

födda. Skolverkets statistik redovisar personer som genomgått svensk gymnasieutbildning och därmed ingår inte utrikes födda som anlänt senare till Sverige och utbildat sig utanför Sverige.

Andelen elever som slutfört studier inom gymnasieskolan med studiebevis eller gymnasieexamen inom fem år från att de påbörjade sina studier i årskurs 1 hösten 2013 var 80 procent. För elever med utländsk bakgrund var andelen 64 procent jämfört med 85 procent för elever med svensk bakgrund. För nyinvandrade elever var andelen betydligt lägre, 30 procent.

Statistiken visar också att det finns stora skillnader i genomströmning beroende på föräldrarnas utbildningsnivå då andelen elever med slutförda studier är 52 procent för dem med föräldrar som är förgymnasialt utbildade. Detta kan jämföras med 78 respektive 88 procent för elever med föräldrar som är gymnasialt respektive eftergymnasialt utbildade.

Livslångt lärande och vuxnas färdigheter

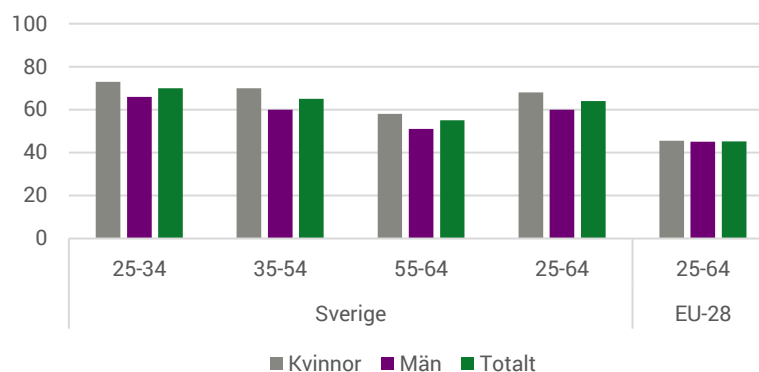
4.3 Senast 2030 säkerställa att alla kvinnor och män har lika tillgång till yrkesutbildning och eftergymnasial utbildning, inklusive högskoleutbildning, av god kvalitet till en överkomlig kostnad.

Kvinnor deltar i högre grad i livslångt lärande än män

Den tekniska utvecklingen har gått snabbt de senaste decennierna och ställer krav på befolkningens förmåga att ta till sig utbildning. Den formella utbildningen är en viktig del av det livslånga lärandet och består i Sverige av ett väl utbyggt utbildningssystem för vuxna som täcker alla nivåer från grundläggande nivå till eftergymnasial nivå samt både yrkesutbildning och utbildning som förbereder för högre studier.

Även utbildning utanför det formella utbildningssystemet har stor betydelse för det livslånga lärandet och bedrivs såväl på arbetstid som på fritiden. På arbetstid erbjuds personalutbildning av många arbetsgivare på den svenska arbetsmarknaden. Även folkbildningen inom folkhögskola och studiecirkelverksamhet spelar en betydelsefull roll inom det livslånga lärandet.

4.4 Andel (%) personer som deltar i formell eller icke-formell utbildning, 2016 (indikator 4.3.1)

Källa: AES 2016, SCB

Andelen personer i åldern 25 till 64 år som deltog i formell eller icke-formell utbildning under en tolv månadersperiod 2016 var 64 procent. Kvinnor deltog i högre grad än män både i formell utbildning och i icke-formell utbildning, exempelvis personalutbildning och studiecirkelverksamhet. Personernas högsta avslutade utbildning spelar stor roll för deltagandet i formell och icke-formell utbildning. Av personer med eftergymnasial utbildning på minst två år deltog 80 procent i formell och/eller icke-formell utbildning. Motsvarande andel för personer med kort gymnasial utbildning eller förgymnasial utbildning var 45 procent. För personer med längre gymnasial utbildning eller kort eftergymnasial utbildning var andelen 59 procent.²⁵ Deltagandet i livslångt lärande i Sverige är högt i jämförelse med genomsnittet för EU-28 länderna. Schweiz, Nederländerna och Sverige hade högst andel som deltog under 2016.

Fler kvinnor läser på universitet/högskola

Av personer i åldern 19–24 år studerar 25 procent på en högskoleutbildning. Andelen kvinnor är ungefär 10 procentenheter högre än andelen män och har ökat något mellan 2015 och 2018. Av personer mellan 25 och 29 år studerar ungefär 16 procent. Skillnaderna mellan kvinnor och män är något mindre i den åldersgruppen. 2018 studerade 19 procent av kvinnorna och 14 procent av männen i åldern 25–29.

Andelen som studerar i åldern 30–34 år är betydligt mindre. Totalt studerar ungefär 8 procent – 10 procent av kvinnorna och 6 procent av männen. Andelen som studerar på högskola i de olika åldersgrupperna har näst intill legat konstant mellan 2015 och 2018. Däremot ökar andelen kvinnor som studerar något medan andelen män minskar i samtliga åldersgrupper

4.4 Till 2030 väsentligen öka det antal ungdomar och vuxna som har relevanta färdigheter, däribland tekniska färdigheter och yrkeskunnande, för sysselsättning, anständigt arbete och entreprenörskap.

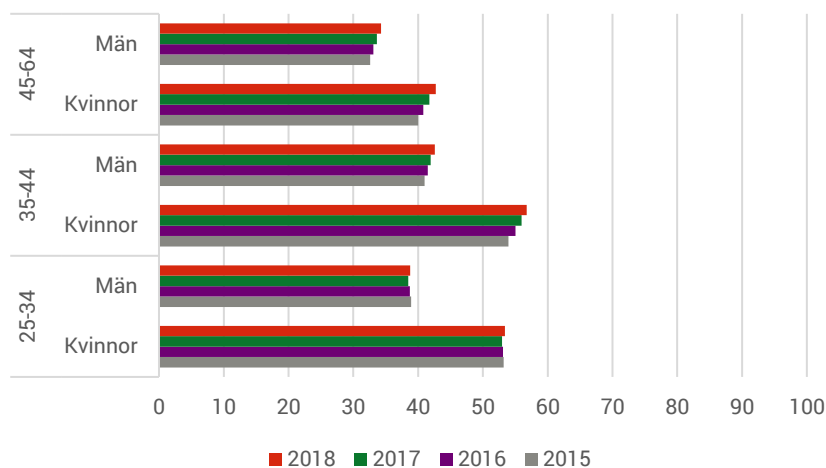
Andelen eftergymnasialt utbildade är högt i Sverige i ett internationellt perspektiv

Högskole- och universitetsutbildning samt annan eftergymnasial utbildning spelar en avgörande roll för ekonomisk tillväxt och samhällsutveckling. Väl utvecklade nationella utbildningssystem för högre utbildning är en viktig förutsättning för forskning och innovation. Ett av EU:s utbildningsmål till 2020 är att minst 40 procent av samtliga personer i åldern 30 till 34 år ska ha uppnått en eftergymnasial utbildning omfattande minst två år.

²⁵ <https://www.scb.se/AES>

4.5 Andel personer 25-64 år med eftergymnasial utbildning (indikator 4.4.3(N))

Andel personer i procent

Källa: Utbildningsregistret, SCB

Det finns relativt stora skillnader mellan kvinnor och män när det gäller andelen med eftergymnasial utbildning. Andelen eftergymnasialt utbildade kvinnor i åldern 25–34 år låg 2018 på 53 procent jämfört med 39 procent för männen. Högst andel eftergymnasialt utbildade finns i åldersgruppen 35 till 44 år med 57 procent av kvinnorna och 43 procent av männen. När det gäller andelen med eftergymnasial utbildning på minst tre år var andelen 36 procent för kvinnor i åldern 25–34 år 2018 jämfört med 22 procent för männen.

Inom EU är andelen personer i åldern 30 till 34 år som uppnått en eftergymnasial utbildning två år eller längre 40 procent, vilket innebär att utbildningsmålet till 2020 är uppnått. I Sverige är andelen för motsvarande åldersgrupp betydligt högre, 51 procent. För både inrikes födda och utrikes födda har något över hälften uppnått en eftergymnasial utbildning omfattande minst två år.²⁴

Ett sätt att titta på om ungdomar och vuxna har relevanta färdigheter för sysselsättning är att studera hur personer med examen på grundnivå eller avancerad nivå från högskola/universitet etablerar sig på arbetsmarknaden 1–1,5 år efter avlagda examina. Av dem som tog ut examen under läsåret 2014/2015 var 84 procent av både kvinnor och män etablerade efter 1–1,5 år, det vill säga hade en god ställning på arbetsmarknaden. Etableringsgraden hade ökat något jämfört med läsåren 2012/2013 (80 procent för både kvinnor och män) respektive läsåret 2013/2014 (82 procent för både kvinnor och män). Personer med yrkesexamina 2014/2015 hade i genomsnitt högre etableringsgrad än

²⁴ Education and training monitor 2018, European Commission

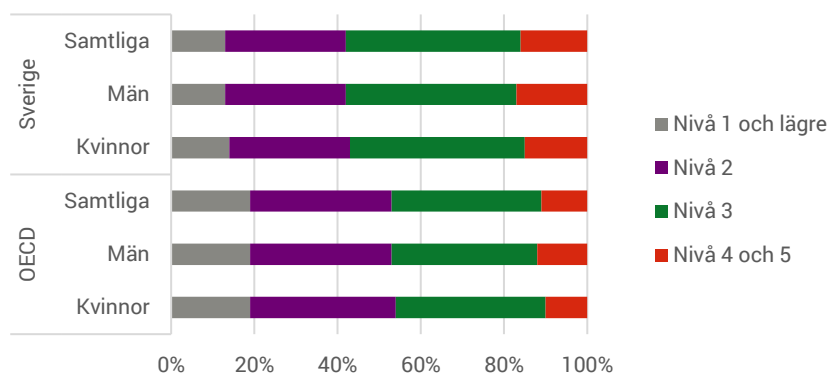
personer som avlagt en generell examen, 90 procent jämfört med 77 procent.²⁵

4.6 Senast 2030 säkerställa att alla ungdomar och en väsentlig andel av alla vuxna – både män och kvinnor – lär sig läsa, skriva och räkna.

Stora skillnader i vuxnas färdigheter

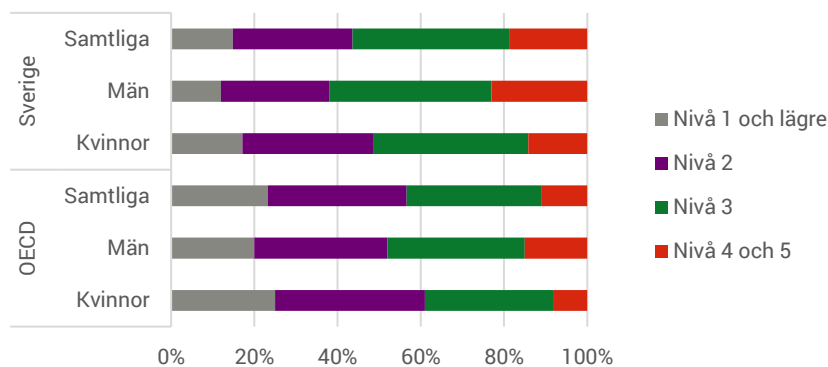
I Sverige följs indikator 4.6.1 upp med hjälp av OECD:s undersökning PIAAC som mäter vuxnas färdigheter inom läsning, räkning och problemlösningsförmåga. I Sverige genomfördes undersökningen senast 2011/2012 och nästa omgång är planerad till 2021/2022.

4.6 Personer 16–65 år fördelat efter kunskapsnivåer i läsning efter kön 2011/12 (indikator 4.6.1)

Källa: PIAAC 2011/12

4.7 Personer 16–65 år fördelat efter kunskapsnivåer i räkning efter kön 2011/12 (indikator 4.6.1)

Källa: PIAAC 2011/12

Resultaten från PIAAC 2011/2012 visade att Sverige stod sig väl i jämförelse med övriga deltagande länder. Sverige låg över genomsnittet för de deltagande länderna i både läsning och räkning. Det visade sig dock att Sverige var bland de länder som hade stora skillnader inom befolkningen. Exempelvis samvarierade utbildningsnivå i hög grad med genomsnittliga färdigheter i läsning respektive räkning. Lågutbildade

²⁵ UNIVERSITET OCH HÖGSKOLOR ÅRSRAPPORT 2019, UKÄ

hade i genomsnitt lägre färdigheter än högutbildade och skillnaderna var större i Sverige än i andra länder.²⁶

Det fanns också stora skillnader mellan utrikes och inrikes födda, då inrikes födda i genomsnitt hade högre färdigheter än utrikes födda. Personer som hade invandrat till Sverige inom de senaste fem åren från undersökningstillfället hade i vissa fall inte hunnit lära sig svenska språket i tillräckligt hög grad, vilket påverkade testresultaten då övningarna var på svenska. Skillnaderna mellan kvinnor och män var små för läsfärdigheter medan männen hade något högre färdigheter i räkning.

4.a Bygga och förbättra utbildningsmiljöer som är anpassade för barn och personer med funktionsnedsättning, samt tar hänsyn till jämställdhetsaspekter och därmed erbjuder en trygg, fredlig, inkluderande och ändamålsenlig lärandemiljö för alla

Miljön på skolor i Sverige och lärarresurser

Andelen elever som upplever mobbning har ökat

I undersökningen Skolbarns hälsovanor har frågan om mobbning haft samma formulering sedan undersökningen 2001/2002. Under perioden 2001/2002–2009/2010 var andelen mobbade i det närmaste stabil bland både flickor och pojkar i alla åldrar. Från och med mätningen 2009/2010 syns en ökning i andelen flickor som upplevt mobbning i alla åldrar och sedan 2013/2014 även en ökning bland andelen pojkar i alla åldrar.

Skolbarns hälsovanor är en internationell undersökning som görs i samarbete med Världshälsoorganisationen och ett 50-tal länder från Europa och Nordamerika deltar. Undersökningen från 2013/2014 är den senaste som redovisats internationellt. Genomsnittet för samtliga deltagande länder när det gäller hur stor andel barn i elvaårsåldern som upplevt mobbning minst två till tre gånger i månaden i år 11 procent för flickor och 14 procent för pojkar. Det går att jämföra med Sverige där 7 procent av flickorna och 4 procent av pojkarna upplevt mobbning minst två till tre gånger i månaden. För barn i 13-årsåldern var andelarna liknande de för elvaåringarna både internationellt och nationellt. För 15-åringar var andelen något lägre och genomsnittet låg på 8 procent för flickor och 9 procent för pojkar för samtliga deltagande länder. För Sverige var motsvarande andel 3 procent för både flickor och pojkar.

Vanligare med mobbning enligt senaste undersökningen

I den internationella redovisningen 2013/2014 var Sverige bland de länder som hade allra lägst andelar som upplevt mobbning. Det finns en möjlighet att Sverige kommer hamna på en sämre placering internationellt då vi kan se ökade andelar som upplever mobbning i den nationella rapporten från 2017/2018.

²⁶ <https://www.scb.se/PIAAC>

4.8 Andel elever som upplevt mobbing någon gång eller oftare de senaste månaderna, genomsnitt för 11-, 13- och 15-åringar (indikator 4.a.2(N))

År	Flickor	Pojkar	Totalt
2013/14	11,4	13,8	12,6
2017/18	18,6	19,9	19,4

Källa: Skolbarns hälsovanor, Folkhälsomyndigheten.

4.9 Andel elever som upplevt mobbing 2-3 gånger i månaden eller oftare under de senaste månaderna, genomsnittet för 11-, 13-, och 15-åringar (indikator 4.a.2(N))

År	Flickor	Pojkar	Totalt
2009/10	4,1	3,9	4,1
2013/14	5,1	3,9	4,5
2017/18	7,9	7,2	7,6

Källa: Skolbarns hälsovanor, Folkhälsomyndigheten.

Det finns ingen tydlig förklaring till varför mobbningen ökat men andra undersökningar som rör barns trygghet i skolan tyder på samma sak. Till exempel har 48 procent fler kontaktat Bris angående mobbing under perioden 2016 till 2018²⁷. I Skolinspektionens trygghetsindex²⁸ från 2015/16 syns en ökning av elever som känner sig rädda för andra elever.

Lägre andel lärare med pedagogisk högskoleexamen

En professionell lärarkår med välutbildade lärare är en viktig förutsättning för att säkerställa att undervisningen håller god kvalitet och för att eleverna ska kunna nå goda kunskapsresultat. Andelen förskollärare och lärare med pedagogisk högskoleexamen och legitimation och behörighet varierar mellan de olika skolformerna men de senaste åren har det, med några undantag, varit en generell nedåtgående trend. Samtidigt har antalet elever ökat kraftigt och bristen på utbildade lärare är en avgörande utmaning för svensk skola.

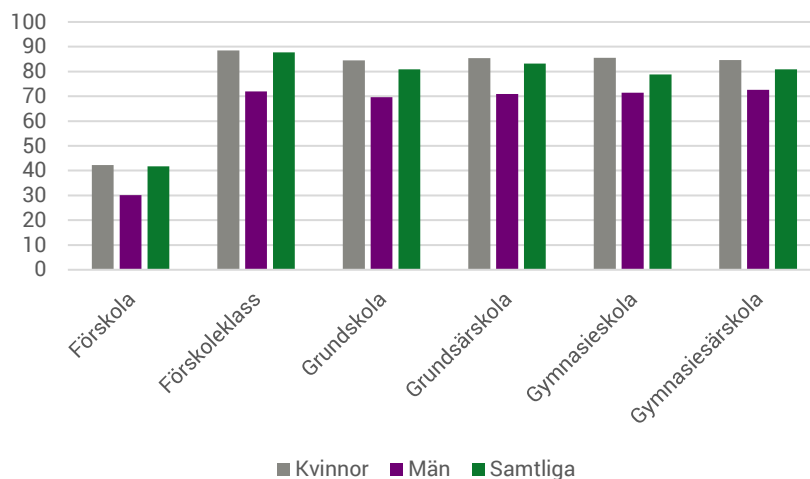
4.c Till 2030 väsentligen öka tillgången på utbildade lärare, bland annat genom internationellt samarbete kring lärarutbildning i utvecklingsländerna, särskilt de minst utvecklade länderna och små önationer under utveckling.

²⁷ Bris rapport 2019:1 – Bris Årsrapport för 2018 <https://www.bris.se/om-bris/press-och-opinion/pressmeddelanden/ny-arsrapport-allt-fler-barn-soker-stod-hos-bris/>

²⁸ Skolenkäten 2015-2016 – Resultat från elever i årskurs nio, Skolinspektionen. <https://www.skolinspektionen.se/globalassets/publikationssok/statistikrapporter/skolenkaten/2015-2016/skolenkaten-2015-2016-elever-arskurs-nio.pdf>

4.10 Andel lärare (omräknat till heltidstjänster) i olika skolformer med pedagogisk högskoleexamen 2018/19, totalt och uppdelat på kön (indikator 4.c.1)

Andel personer i procent

Källa: Skolverket

Den lägsta andelen personal med pedagogisk högskoleexamen återfinns i förskolan, där andelen är 42 procent. Här ingår dock även barnskötare med flera. För förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola och gymnasiesärskola ligger andelen personal med pedagogisk högskoleexamen mellan 79 och 88 procent. Andelen är högst i förskoleklass och lägst i gymnasieskolan. För samtliga skolformer förutom förskoleklass har andelen personal med pedagogisk högskoleexamen minskat mellan 2015/2016 och 2018/2019.

Mål 5 – Jämställdhet

Sverige har ett rättsligt ramverk som främjar jämställdhet. I uppföljningen av de globalt fastslagna kriterierna för detta är det framför allt frånvaron av könskvotering till riksdagen som påverkar resultatet negativt. Samtidigt har riksdagen, de facto och sedan 25 år tillbaka, en jämn könsfördelning. Så är också fallet sett till valda i Sveriges kommunfullmäktige där andelen kvinnor varit strax över 40 procent och andelen män strax under 60 procent sedan mitten av 1990-talet. Att könsfördelningen tenderar att stabilisera sig på en nivå strax under 50/50 är samtidigt skäl till att reflektera över hur en jämn könsfördelning definieras.

När det gäller det rättsliga ramverk som omfattar våld mot kvinnor uppfyller Sverige år 2019 uppföljningskriterierna i högre utsträckning jämfört med året dessförinnan. Det beror på införandet av samtyckeslagen. Att avskaffa alla former av våld mot kvinnor och flickor ingår också som ett eget delmål i agendan. I årets uppföljning konstateras att andelen som utsatts för sexualbrott, enligt den Nationella trygghetsundersökningen (NTU), förefaller ha ökat något mellan åren 2016 och 2017.

En inte oansenlig del av det här kapitlet ägnas åt bristen på statistik för uppföljningen av delmålet om att avskaffa skadliga sedvänjor. När statistik saknas riskerar utsatta grupper att osynliggöras. Ett annat, överlappande, delmål där det finns sparsamt med återkommande statistik är det som specifikt avser sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter. Den nationella uppföljningen fokuserar här på hur unga upplevt sex- och samlevnadsundervisningen i skolan. Resultatet visar bland annat att unga uppger att skolan gett dem för lite kunskaper om genus, relationer, jämställdhet, normer, hbt-perspektiv och hiv, vilket enligt Folkhälsomyndigheten pekar på att de flesta skolor behöver utveckla sitt arbete.

När det gäller ekonomisk jämställdhet har Sverige ett rättsligt ramverk för sysselsättning och ekonomisk ersättning som till fullo lever upp till de globalt fastslagna uppföljningskriterierna. Samtidigt hade kvinnor, år 2017, en nettoinkomst som motsvarade 81 procent av mäns nettoinkomst och ägnade, år 2010, i genomsnitt 45 minuter mer per dygn åt obetalt arbete jämfört med män.²⁹

Som framgår av den här uppföljningen hänger indikatorer och delmål inte sällan samman; både inom mål 5 och i relation till andra mål. Några

²⁹ Inkomstuppgiften avser personer i åldern 20 år och äldre medan uppgift om tidsanvändning avser personer i åldern 1584 år.

exempel på det senare är statistik om våldsutsatthet, hälsa och användande av gynnsam teknik.

Delmål 5.1 Avskaffa alla former av diskriminering av kvinnor och flickor överallt.

Rättsligt ramverk främjar jämställdhet

För uppföljningen av delmål 5.1 används den globala indikatorn; ”Huruvida ett rättsligt ramverk finns på plats för att främja, skydda och övervaka jämställdhet och icke-diskriminering på grund av kön”, vars värden beräknas utifrån ett antal frågeställningar om det rättsliga ramverket i respektive land. År 2018 gjordes beräkningarna av indikatorn globalt och de värden som redovisas här nedanför har hämtats från den globala databasen som FN:s statistikdivision tillhandahåller. För år 2019 har beräkningarna i stället gjorts av SCB utifrån validerade uppgifter från arbetsmarknadsdepartementet och instruktioner i det globala metadatet. Beräkningarna bygger på komponenter som ingår i den globala indikatorn, vilken omfattar fyra delområden.

Tabell 5.1. Huruvida ett rättsligt ramverk finns på plats för att främja, skydda och övervaka jämställdhet och icke-diskriminering på grund av kön (indikator 5.1.1) 0-100%

		2018	2019
Område 1	Övergripande rättsligt ramverk och det offentliga livet	80	80
Område 2	Våld mot kvinnor	83	92
Område 3	Sysselsättning och ekonomisk ersättning	100	100
Område 4	Äktenskap och familj	91	90

Källa: 2018 UNSD, 2019 SCBs beräkningar utifrån validerade uppgifter från Arbetsmarknadsdepartementet.

I delområdet som avser övergripande rättsligt ramverk och det offentliga livet har Sverige lägst uppfyllnad; 80 procent. Orsaken till detta är att Sverige inte har en lagstiftning som omfattar könskvotering till riksdagen. I delområdet som avser sysselsättning och ekonomisk ersättning uppfyller Sverige kriterierna till 100 procent. När det gäller våld mot kvinnor uppfyller Sverige 92 procent jämfört med 83 procent föregående år. Den högre nivån år 2019 jämfört med året dessförinnan beror på införandet av samtyckeslagen. Orsaken till att Sverige inte uppfyller delområdets kriterier till 100 procent är att ekonomiskt våld inte ingår i kvinnofridslagstiftningen. Det avslutande delområdet avser äktenskap och familj. Här finns en liten oförklarad skillnad i resultat mellan 2018 och 2019 som sannolikt beror på skillnader i hur beräkningen gjorts. SCB har sökt, men ännu inte fått, ett klargörande i hur värdet för 2018 beräknats.

Delmål 5.2 Avskaffa alla former av våld mot alla kvinnor och flickor i det offentliga och privata rummet, inklusive människohandel, sexuellt utnyttjande och andra typer av exploatering

Att avskaffa våld är en viktig del av agendan

Som framgått av tidigare rapportering kan Sverige, givet hur de globala indikatorerna är utformade i relation till befintliga undersökningar, enbart följa upp en avgränsad del av delmål 5.2. Nationellt kommer därför en proxyindikator att användas tillsammans med ytterligare en indikator som kommer att väljas från de indikatorer SCB redovisar inom ramarna för jämställdhetsstatistiken. Mot bakgrund av att förändringar i Nationella trygghetsundersökningen (NTU) på sikt påverkar vilka indikatorer jämställdhetsstatistiken redovisar avvaktar vi dock något med att välja en kompletterande indikator för den nationella uppföljningen av delmål 5.2.

Proxyindikatorn avser självrapporterad utsatthet för sexualbrott. En skillnad jämfört med den globala indikatorn är att den senare är begränsad till att avse utsatthet av någon annan än en partner. Ytterligare en skillnad är att utsatthet för sexualbrott skiljer sig från utsatthet för sexuellt våld. Sexualbrott är ett vitt begrepp och kan innefatta allt från lindrigare händelser såsom kränkande sexuella kommentarer till grövre händelser såsom våldtäkt. Den proxyindikator som används i den nationella uppföljningen omfattar med andra ord inte enbart utsatthet för sexuellt våld.

Resultatet från NTU visar på att andelen som utsatts för sexualbrott har ökat något mellan åren 2016 till 2017. Det gäller för både kvinnor och män, men främst för kvinnor. För män har andelen ökat med 0,6 procentenheter; från 1,0 till 1,6 procent, medan ökningen för kvinnor är 2,7 procentenheter; från 8,0 till 10,7 procent. Eftersom uppgifterna kommer från en urvalsundersökning är skattningarna behäftade med viss osäkerhet.

När statistik saknas riskerar utsatta grupper att osynliggöras

Delmål 5.3 hör till de delmål som, nationellt, är allra svårast att följa upp. Uppföljningen av delmålet präglas i Sverige av avsaknad av återkommande statistik och av mättekniska utmaningar.

Globalt finns, för uppföljningen av målet, två indikatorer fastslagna. Dessa avser utsatthet för könsstympning respektive barnäktenskap. I den globala indikatorn för uppföljning av barnäktenskap ingår både formella äktenskap och samboförhållanden. Indikatorn avser unga personer (i åldern 20-24 år) som ingått ett äktenskap eller varit sambo före 15 respektive 18 års ålder. Den avser alltså inte personer som är gifta eller sammanboende och under 18. Efter lagändringar år 2014 är det inte tillåtet för barn att gifta sig i Sverige. Sedan årsskiftet 2018/2019 gäller även huvudregeln om att inga utländska barnäktenskap ska erkännas i Sverige (ändring (2018:1973) i Lag

Delmål 5.3 Avskaffa alla skadliga sedvänjor, såsom barnäktenskap, tidiga äktenskap och tvångsäktenskap samt kvinnlig könsstympning

(1904:26 s.1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap)⁵⁰.

Eftersom indikatorn avser tidigare ingångna äktenskap eller samboförhållanden före 18 respektive 15 års ålder har SCB försökt att ta fram värden för den globala indikatorn med hjälp av Befolkningsregistret. Uppgifter om civilstånd och vigsel dag har i det här fallet tveksam kvalitet, då de flesta giftermål som ligger till grund för beräkningen har skett före invandring till Sverige. Personer som varit gifta, men som skilt sig eller blivit änka/änkling före invandring till Sverige ingår inte i statistiken. Så gör inte heller giftermål som inte är rapporterade till svenska myndigheter och som därmed inte är registrerade i Befolkningsregistret. När det gäller sammanboende före 18 års ålder kan vi enbart med tillräcklig säkerhet inkludera dem som är sammanboende med gemensamma barn vilket kan antas vara en, i sammanhanget, liten grupp. Sammantaget är alltså indikatorn behäftad med flera begränsningar och omfattar enkelt uttryckt de individer SCB har uppgift om att de varit gifta samt de som varit sammanboende med gemensamma barn.

Ur Befolkningsregistret går det, utifrån begränsningarna som beskrivs ovan, att härleda att det år 2018 var knappt 1 500 kvinnor i åldern 20–24 år som varit registrerade som gifta eller varit sammanboende med gemensamma barn före 18-årsdagen. Tre år tidigare var motsvarande antal drygt 1 000 individer. Bland män i åldern 20–24 är antalet drygt 100 individer. Den enda slutsats som går att dra utifrån detta är att gruppen inte är obetydlig till sin storlek, samt att det finns en indikation på att gruppen blivit större de senaste åren. Det senare ska förstås mot bakgrund av en historiskt sett hög invandring. Om gruppens faktiska storlek kan vi inte uttala oss.

Ovanstående innebär att SCB:s register inte är lämpade för att undersöka omfattning av barnäktenskap och samboförhållanden före 18 års ålder så som efterfrågas i indikatorn. I en anda av transparens redovisas metadata som beskriver vilken statistik som i dagsläget går att ta fram ur Befolkningsregistret. I syfte att försöka motverka feltolkningar som går att förutse⁵¹ väljer vi att inte inkludera indikatorn i själva statistikrapporteringen i rapportens bilaga. Detta eftersom de siffror som går att ta fram inte ska tolkas som en skattning av den globala indikatorn. Ett alternativ hade varit att skapa en proxyindikator, men mot bakgrund av begränsningarna som beskrivits i relation till vad målet faktiskt omfattar vore det i stället önskvärt att komplettera uppföljningen med en nationell indikator.

⁵⁰ Se SOU 2017:96, *Utvidgat hinder mot erkännande av utländska barnäktenskap – delbetänkande av utredningen om starkare skydd mot barnäktenskap, tvångsäktenskap och brott med hedersmotiv.*

⁵¹ Avvägningen har gjorts utifrån de internationella etiska riktlinjer som finns i International Statistical Institute, 2010, *Declaration on professional ethics*

En nationell indikator skulle till exempel kunna avse inskränkningar i rätten att själv välja vem man vill ingå i en kärleksrelation med. I det förslag till indikatorer för uppföljning av den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor som Socialstyrelsen utarbetade på uppdrag av regeringen, och som Jämställdhetsmyndigheten nu arbetar vidare med, ingår bland annat förslag till indikatorer för uppföljning av hedersrelaterat våld och förtryck. De indikatorer som Socialstyrelsen föreslog omfattade just utsatthet för könsstympling, barnäktenskap och inskränkningar i rätten att själv välja vem man vill ingå i en kärleksrelation med. Det innebär att möjligheterna till en nationell uppföljning av delmål 5.3 i Agenda 2030 sammanfaller med möjligheterna till uppföljning av delar av regeringens strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor. Redan av Socialstyrelsens rapport framgick att det inte fanns någon befintlig källa till återkommande statistik³². Den nationella statistik som finns härrör från studier som genomförts vid enstaka tillfällen. Till de nyare hör Folkhälsomyndighetens undersökning SRHR2017 där frågor som är relevanta för uppföljningen av delmål 5.3 rymmer mättekniska utmaningar och kommer att redovisas ungefär samtidigt som den här rapporten.

Med allt detta sagt är det ännu oklart hur vi i Sverige på bästa sätt skulle kunna följa upp delmål 5.3 – det vill säga vad en nationell indikator kan och bör omfatta. SCB väljer därför att lämna plats åt en ospecificerad sådan och avvaktar inledningsvis resultatet av Jämställdhetsmyndighetens pågående arbete och rapportering till regeringen i början av år 2020.

Nationellt mål främjar delat ansvar för obetalt arbete

Målformuleringen av delmål 5.4 får, åtminstone delvis, anses lämna utrymme för olika tolkningar. Om fokus läggs på den senare delen; ”vad som är nationellt lämpligt”, i relation till obetalt arbete (som målet tar sikte på) kan skrivningarna för Sveriges del direkt relateras till ett av delmålen för den nationella jämställdhetspolitiken som avser en jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet, där kvinnor och män ska ta samma ansvar för hemarbetet och ha möjligheter att ge och få omsorg på lika villkor.

I uppföljningen av delmålet är Tidsanvändningsundersökningarna viktiga. Den senaste, som är närmare tio år gammal, visade på skillnader där kvinnor fortfarande utförde mer obetalt arbete än män. År 2010 ägnade kvinnor i genomsnitt 16 procent av sin tid åt obetalt hem- och omsorgsarbete. Motsvarande andel för män var 13 procent. I faktisk tid innebär det en skillnad på ungefär 45 minuter per dygn. Jämfört med

³² Se Socialstyrelsen, 2018, *Förslag på indikatorer för uppföljning av den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor – slutredovisning av ett regeringsuppdrag: deluppdrag 1*

Delmål 5.4 Erkänna och värdesätta obetalt omsorgs- och hushållsarbete genom att tillhandahålla offentliga tjänster, infrastruktur och socialt skydd samt genom att främja delat ansvar inom hushållet och familjen, i enlighet med vad som är nationellt lämpligt.

den närmast föregående undersökningen, som genomfördes ytterligare tio år tidigare, hade kvinnor minskat tiden de lade på obetalt arbete, från 18 till 16 procent, medan män ägnade en ungefär lika stor del av sin tid åt obetalt arbete år 2010 som år 2000.

Delmål 5.5 Tillförsäkra kvinnor fullt och faktiskt deltagande och lika möjligheter till ledarskap på alla beslutsnivåer i det politiska, ekonomiska och offentliga livet

Vad är egentligen en jämn könsfördelning?

Under 1900-talet gick vi i Sverige från att kommunfullmäktige enbart bestod av män till en, sett till helheten, jämn könsfördelning. Det var en utveckling som tog nästan hela seklet (år 1909–1994). Sedan dess, det vill säga i 25 år, har andelen kvinnor varit strax över 40 och andelen män strax under 60 procent. Här bör det nämnas att den i statistiken av hävd använda definitionen av jämn könsfördelning, som innebär att andelen kvinnor respektive män är 40–60 procent, har problematiserats i de fall då det alltid är kvinnor som har nära 40 procent och alltid män som har nära 60 procent av viktiga positioner³³. I landstingen är könsfördelningen något jämnare; knappt hälften av fullmäktigeledamöterna är kvinnor och drygt hälften är män. Samtidigt är könsfördelningen fortfarande ojämn på högre politiska positioner i kommunerna. År 2015 var drygt en tredjedel av alla ordföranden i kommunala nämnder kvinnor och knappt två tredjedelar var män. Könsfördelningen bland ordföranden i en kommunstyrelse, alltså den högsta politiska positionen i en kommun, var ungefär densamma.

I riksdagen valdes de fem första kvinnorna in år 1921. Efter det senaste valet, år 2018, var könsfördelningen 46 procent kvinnor och 54 procent män. Vad gäller riksdagens sammansättning efter val har det hittills aldrig inträffat att andelen kvinnor varit högre än andelen män.

Tabell 5.2. Valda till kommunfullmäktige (del av indikator 5.5.1)
Könsfördelning (%)

	2010	2014	2018
Kvinnor	43,0	43,7	43,3
Män	57,0	56,3	56,7

Källa: SCB, Nominerade och valda

Den andra indikatorn avser könsfördelningen bland chefer. Där är könsfördelningen fortfarande ojämn med 38,6 procent kvinnor och 61,4 procent män år 2017. Det var en något större andel kvinnor, och något mindre andel män jämfört med året innan (då var 37,9 procent av cheferna kvinnor och 62,1 procent män). Långa tidsserier är inte möjliga att skapa till följd av förändrad klassifikation år 2014.

³³ Se t.ex. SOU 2007:108, *Kön, makt och statistik*, s.25. Betänkande från utredningen *Kvinnor och män på maktpositioner i det svenska samhället*

Delmål 5.6 Säkerställa allmän tillgång till sexuell och reproduktiv hälsa och reproduktiva rättigheter i enlighet med överenskommelserna i handlingsprogrammet från den internationella konferensen om befolkning och utveckling, Pekingplattformen samt slutdokumenten från respektive översynskonferenser

Unga anser att skolan gett för lite kunskap om relationer och jämställdhet

För uppföljningen av agendan är det helt centralt att indikatorerna följer upp de överenskomna målen så som de är formulerade, med vedertaget språkbruk och utan utrymme för politiska åsikter att påverka innehållet. Under de år som de globala indikatorerna utarbetats har det stundtals funnits en oro för att indikatorerna för uppföljningen av delmål 5.6, som avser SRHR, inte tillräckligt väl, med intakt innebörd och vedertaget språkbruk, skulle belysa målet. I skrivande stund finns två indikatorer framtagna på global nivå. Den ena (5.6.1) beräknas utifrån utvalda frågor som, i DHS – demographic and health surveys – (och eventuellt i MICS), ställs till kvinnor som är gifta eller i en relation. Den andra indikatorn (5.6.2) avser rättsliga aspekter. Den första indikatorn kan inte, och då inte heller i en proxyversion, redovisas i Sverige utifrån befintlig statistik. En nationell indikator har därför tagits fram som komplement i uppföljningen av delmålet, nämligen; ”Andel unga i åldern 16–29 år som uppger att de, i skolan, fått de kunskaper de behöver för att ta hand om sin egen sexuella hälsa, 2015”. Målet pekar bland annat på Pekingplattformen (PfA) och valet av nationell indikator tar avstamp i skrivningar i handlingsplanens kapitel om kvinnor och hälsa (se till exempel artikel 95 PfA). I ett nationellt perspektiv har alla som går i svensk skola rätt till en evidensbaserad, återkommande, relevant och kunskapshöjande sex- och samlevnadsundervisning som lägger grunden för kunskap om sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR). Skolan är en central hälsofrämjande arena, och rätten till information och kunskap är central för SRHR-arbetet.

Ändamålet med den nationella indikatorn är att, övergripande, ge en bild av hur unga upplever sex- och samlevnadsundervisningen i skolan. Resultatet pekar på att en högre andel unga män, 58 procent, än unga kvinnor, 41 procent, uppger att de i skolan fått de kunskaper de behöver för att ta hand om sin egen sexuella hälsa³⁴. Nämnas bör här att andelen är lägre, 32 procent, bland dem som uppger att de inte vill kategorisera sig utifrån kön. En majoritet av respondenterna i Folkhälsomyndighetens studie om sexualitet och hälsa bland unga i Sverige (UngKAB15) ansåg att skolan hade gett dem tillräckliga kunskaper om kroppen, om hur man blir gravid och om kondomanvändning. Skolan hade däremot gett för lite kunskaper om genus, relationer, jämställdhet, normer, hbt-perspektiv och hiv, vilket enligt Folkhälsomyndigheten pekar på att de flesta skolor behöver utveckla sitt arbete. För att eleverna ska få tillgång till handlingsstrategier och stärka sin egenmakt behöver undervisningen också inkludera frågor om normer och rättigheter.

³⁴ Uppgift om kön hämtas från en enkätfråga som lyder ”Är du man eller kvinna?” och har svarsalternativen ”Man”, ”Kvinna” respektive ”Jag vill inte kategorisera mig”.

Delmål 5a Genomföra reformer för att ge kvinnor lika rätt till ekonomiska resurser, möjlighet att äga och kontrollera mark och andra former av egendom samt tillgång till finansiella tjänster, arv och naturresurser, i enlighet med nationell lagstiftning

Egenmakt och ekonomisk jämställdhet

Den indikator som är tänkt att användas globalt för uppföljningen av delmål 5 a avser ägande av, eller säker tillgång till, jordbruksmark. För Sveriges del skulle sådan statistik främst spegla könsfördelningen bland företagare inom jordbruk samt areal åkermark som brukas av företagare som är kvinnor respektive män. Sådan statistik är förstås relevant, men speglar i Sverige en mycket avgränsad del av målet. Den indikator som tagits fram nationellt avser i stället ”Kvinnors nettoinkomst som andel av mäns nettoinkomst”. Om kvinnor och män hade lika stor inkomst skulle värdet på indikatorn vara 100. Kvinnors nettoinkomst som andel av mäns nettoinkomst i Sveriges befolkning 20 år och äldre var 81 procent år 2017, vilket var en ökning från 77 procent år 2011.

Delas befolkningen in efter ålder i grupperna 20–64 år samt 65 år och äldre, visar det sig att det endast är i den yngre gruppen som inkomstskillnaden mellan könen har minskat. Där ökade kvinnors nettoinkomst som andel av mäns nettoinkomst från 82 till 85 procent mellan 2011 och 2017. I den äldre gruppen låg andelen på 80 procent både 2011 och 2017.

Jämförs inrikes födda och utrikes födda är skillnaden mellan könen större bland de inrikes födda. Att inkomstskillnaderna mellan könen är mindre bland utrikes jämfört med inrikes födda beror till stor del på att det är betydligt vanligare med höga inkomster bland inrikes födda män än bland utrikes födda män.

Statistik om digitalisering är utspridd på flera mål

Avslutningsvis rymmer uppföljningen av mål 5 en indikator om mobiltelefonanvändning som ett mått på delmål 5b. Nationellt inkluderar indikatorn inte enbart om personer äger en mobiltelefon utan också om de använder en mobiltelefon som någon annan (till exempel arbetsgivare) betalar. Att arbetsgivaren står för en mobiltelefon är relativt vanligt i Sverige och abonnemanget tillåter ofta privata samtal och dataanvändning.

De allra flesta kvinnor och män (98 respektive 97 procent) i åldern 16–75 år använde, enligt en enkätundersökning som genomförs av Post- och telestyrelsen, under år 2017 en mobiltelefon för privat bruk. Bland kvinnor hade andelen ökat något sedan år 2011. En skillnad mellan kvinnor och män var att män i större utsträckning än kvinnor använde en mobiltelefon som helt eller delvis bekostats av arbetsgivaren. En brist i indikatorn är att den inte rymmer information om huruvida mobiltelefonen ger möjlighet till internetuppkoppling. Indikatorer som på olika sätt berör digitalisering återfinns inom flera delmål. När det gäller internetanvändning finns ett sådant mått i form av indikator 17.8.1.

Delmål 5.b Öka användningen av gynnsam teknik, i synnerhet informations- och kommunikationsteknik, för att främja kvinnors egenmakt

Mål 6 – Rent vatten och sanitet

Av uppenbara skäl ligger huvudfokus i mål 6 på att trygga människors grundläggande behov av rent vatten och goda sanitära förhållanden. I ett svenskt perspektiv är dessa basala behov redan säkrade, exempelvis genom den omfattande infrastruktur för vatten och avlopp som byggdes ut stegvis från 1960-talet och framåt. Sverige har också en lagstiftning som tidigt har ställt krav på utsläpp och begränsat föroreningar.

Sverige är också ett vattenrikt land, vilket har gjort att det hittills har varit få konflikter på grund av konkurrens kring vattentillgång. Flera av de globala indikatorerna som syftar till att mäta utvecklingen inom mål 6 är för svenskt vidkommande alltför trubbiga. De har därför kompletterats med nationella mätetal som har anpassats för en svensk vattenagenda med delvis annan problematik än på global nivå.

Beskrivningen fokuserar tematiskt på områden där det finns tillräckligt med dataunderlag för att peka antingen på en riktning eller på att det finns större utmaningar förknippande med att nå delmål. Det innebär att alla delmål inte berörs i texten.

Väl utbyggda vatten- och avloppstjänster

Sverige har god tillgång på naturligt högkvalitativt dricksvatten, väl utbyggd infrastruktur för kommunala vatten- och avloppstjänster och hög standard på avloppsreningen. Det ger ett bra utgångsläge för delmål 6.1 som rör säkert dricksvatten, delmål 6.2 som rör tillgång till goda sanitära förhållanden samt delmål 6.3 som handlar om förbättring av vattenkvalitet och avloppsrening.

Behovet av att säkerställa dricksvatten med bra kvalitet kvarstår

En viktig fråga är dock hur de goda dricksvattenresurserna ska kunna säkerställas långsiktigt. Närmare 29 procent av de kommunala grundvattentäkterna och 43 procent av ytvattentäkterna finns utanför vattenskyddsområde och saknar därmed formellt långsiktigt skydd.

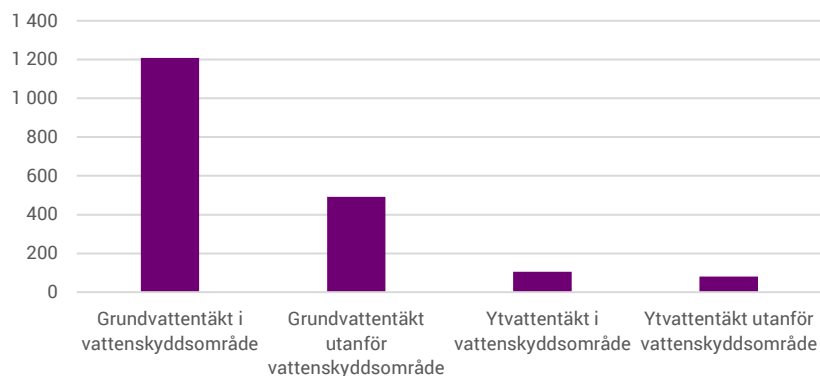
Regionalt finns också stora variationer. I exempelvis Jämtlands län kommer bara drygt hälften av det kommunala vattenuttaget från vattentäkter med skyddsområde. Flertalet län har tagit fram eller håller på att ta fram regionala vattenförsörjningsplaner. På kommunal nivå saknas dock i stor utsträckning sådana planer. Det krävs en högre takt i arbetet med att skydda framför allt grundvattenresurser.

Delmål 6.1 - Säkert dricksvatten för alla

Delmål 6.2 - Säkra tillgången till sanitet, hygien och toaletter för alla

Delmål 6.3 - Förbättra vattenkvalitet och avloppsrening samt öka återanvändning

Diagram 6.1 Antal kommunala yt- och grundvattentäkter med respektive utan vattenskyddsområde (indikator 6.1.3 (N))

Källa: SGU, Vattentäcksarkivet

Det finns även behov av förbättringar av dricksvattenkvaliteten, framför allt när det gäller enskild vattenförsörjning. En sammanställning av cirka 18 500 vattenanalyser (2007–2016) från enskilda brunnar visar att i närmare 20 procent av brunnarna är vattnet otjänligt ur mikrobiologisk eller kemisk synpunkt.

Säker avloppshantering – men reningen är inte tillfredsställande

I Sverige finns generellt små direkta hälsorelaterade risker förknippade med hanteringen av avloppsvatten. 87 procent av befolkningen är ansluten till kommunala avloppsreningsverk vilket säkerställer en god hantering av merparten av avloppsvattnet. Reningsgraden i svenska reningsverk är också god, även om det tidvis förekommer problem med bräddning (utsläpp av orenat avloppsvatten) på grund av kapacitetsbegränsningar i avloppsreningsverken.

Även i enskilda/små avloppsanläggningar är hanteringen av avloppsvatten överlag säker, men problem finns med otillfredsställande rening.

För de 13 procenten av befolkningen som är ansluten till små avloppsanläggningar beräknas närmare 36 procent sakna godkänd rening. Otillfredsställande rening skapar i första hand problem med miljöbelastning som läckage av näringsämnen men även hälsorelaterade risker genom att mikrobiologiska eller kemiska föroreningar förs över till dricksvatten. Utsläppen från små avlopp behöver minska.

Tabell 6.1 Personer med vattentoalett ansluten till små avloppsanläggningar (indikator 6.3.1).

	Godkänd rening	Inte godkänd rening
Antal personer	812 552	453 106
Andel (%)	64,2	35,8

Källa: SCB och SMED

Ökande krav på hushållning med vattenresurser

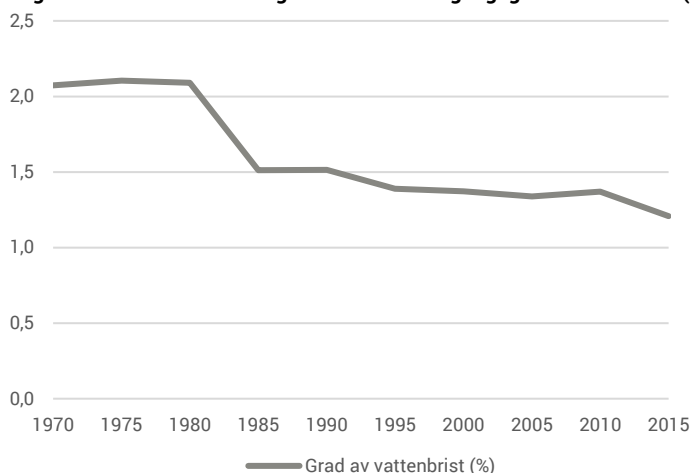
Sverige är ett vattenrikt land och pressen på vattenresurserna är därför totalt sett relativt låg. Delmål 6.4 syftar till att uppnå god hushållning med vattenresurser samt effektivisering i vattenanvändning för att förebygga vattenbrist och konkurrens om vattenresurserna.

För Sveriges del är detta delvis en fråga som har uppmärksammats först under de senaste årens varma och torra somrar. Kraven på vattenhushållning kan förväntas öka i framtiden som en följd av klimatförändringarna.

God tillgång på vatten – men ändå ökande risker för vattenbrist

Det totala vattenuttaget uppgick till 1,2 procent av de tillgängliga vattenresurserna år 2015, vilket är bland de lägsta kvoterna inom EU och även den lägsta uttagskvoten i Sverige sedan 1970, baserat på mätningar i femårsintervall.

Diagram 6.2 Färskvattenuttag som andel av tillgängliga vattenresurser (indikator 6.4.2)

Källa: SCB

Siffran på nationell nivå döljer dock de stora lokala variationer som förekommer i landet. Trots att Sverige har bland de lägsta uttagskvoterna i EU finns det områden som lider av bitvis svår vattenbrist och torka, framför allt vad gäller tillgången på grundvatten sommartid. Lokal torka och konkurrens förväntas öka som en följd av klimatförändringarna och vattenbristen kan förväntas drabba framför allt jordbruket.

Ökande effektivitet i vattenanvändningen

I Sverige har den generella trenden under en längre tid varit en minskning av vattenanvändningen, både i absoluta tal och i relation till exempelvis förädlingsvärden och vattenanvändning per capita.

Minskningen syns i princip inom alla sektorer, men är mest tydlig inom jordbruket, där intensiteten i vattenanvändningen minskade från 9 000

kubikmeter vatten till 6 000 kubikmeter vatten per miljon kronor i förädlingsvärde mellan åren 2005 och 2015.

**Tabell 6.2 Förändringar i vattenanvändningseffektiviteten över tid (indikator 6.4.1)
Tusentals kubikmeter sötvatten per miljoner kronor**

	Hushåll	Jordbruk	Industri totalt	Massa, papper och pappersvaror	Stål- och metallverk, metallvaror
2015	-	6	2	22	2
2010	-	7	3	28	3
2005	-	9	3	28	3

Källa: SCB

Även inom hushållssektorn märks en ökande effektivitet i vattenanvändningen genom sjunkande förbrukning per dygn och per capita.

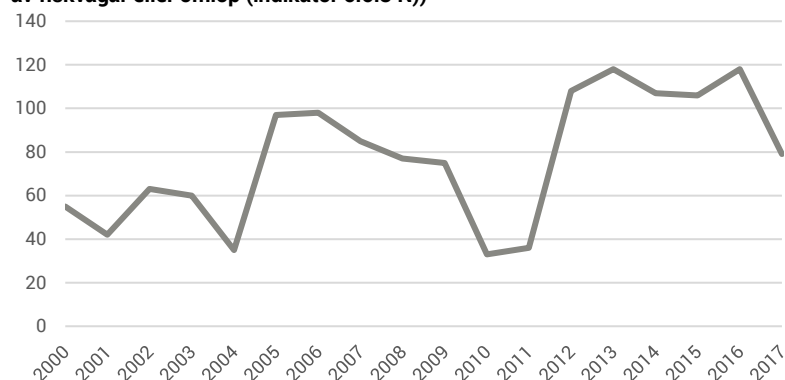
Behov av att förbättra vattenrelaterade ekosystem

Delmålen 6.5 och 6.6 avser skydd och förvaltning av vattenresurser och vattenrelaterade ekosystem. Natur- och kulturvärden samt ekosystemtjänster i våtmarker påverkas fortfarande negativt av tidigare markavvattning, vattenreglering och bristande hänsyn från jord- och skogsbruket.

Alltför få sjöar och vattendrag har god ekologisk och kemisk status. Den främsta orsaken är fysisk påverkan i form av rensning, kanalisering, sjösänkning med mera. I den senaste statusklassningen hade 49 procent av sjöarna och 32 procent av vattendragen god eller hög ekologisk status.

Under perioden 2000 till 2017 har i genomsnitt cirka 80 vandringshinder per år åtgärdats i svenska vattendrag för att skapa framkomlighet för fiskar och andra vattenlevande djur i sjöar och vattendrag.

Diagram 6.3 Antal vandringshinder som åtgärdats årligen, exempelvis genom installation av fiskvägar eller omlöp (indikator 6.6.3 N)

Källa: Åtgärder i Vatten (ÅiV)

Delmål 6.5 - Integrerad förvaltning av vattenresurser

Delmål 6.6 - Skydda och återställ vattenrelaterade ekosystem

Behov av ytterligare åtgärder kvarstår, men det finns också en inbyggd målkonflikt med bevarande intressen i kulturmiljövård samt småskalig vattenkraft att hantera.

Offentligt utvecklingsbistånd till vatten- och sanitetssektorn ökar

Sveriges engagemang i utvecklingsbistånd som fokuserar på vatten- och sanitetssektorn ökar. Mellan 2015 och 2018 ökade det offentliga utvecklingsbiståndet till vatten- och sanitetssektorn med ungefär 57 procent.

Delmål 6a Utöka det vatten- och sanitetsrelaterade stödet till utvecklingsländer

Mål 7 – Hållbar energi för alla

Energimålet innefattar tillgång till energi, övergång från fossilbränslen till renare bränslen och ett fördubblande av den globala takten i energieffektiviseringen till 2030, liksom stöd till utvecklingsländer som en del av utvecklingsbiståndet. Sverige har egna mål för energiområdet som går att använda för den nationella uppföljningen. Data redovisas för de globala målen om andelen förnybar energi i den totala slutliga energianvändningen (7.2.1), för energiintensitet som kvoten mellan tillförd energi och BNP (7.3.1) samt för bistånd till stöd för utveckling av ren energi och förnybar energiproduktion.

De 25 svenska energimålen redovisas årligen

Energimyndigheten har i uppdrag att årligen ta fram energiindikatorer för att följa upp de energipolitiska målen³⁵. De indikatorerna redovisas för 25 olika områden som rör hållbarhet, konkurrenskraft och försörjningstrygghet. Mål för förnybar energi och för energieffektivitet som redovisas nedan finns med bland dessa.

Förnybar energi når nationella målet

I Sverige har andelen förnybar energi ökat med 11 procentenheter under de senaste tio åren. Sverige har som mål att andelen förnybar energi ska vara minst 50 procent år 2020. Användningen av förnybar energi i förhållande till slutlig energianvändning har ökat varje år sedan 2011 och var 54,5 procent under 2017. Ökningen det sista året beror framför allt på en ökad användning av biodrivmedel i transportsektorn och en ökad produktion från vindkraft. Mer generellt beror Sveriges höga andel förnybar energi på en stor användning av biobränslen, inom industrin och för fjärrvärmeproduktion, samt att en stor andel av elproduktionen kommer från vattenkraft.

Delmål 7.2 Till 2030 väsentligen öka andelen förnybar energi i den globala energimixen.

Tabell 7.1 Andel förnybar energi i Sverige 2005 – 2017 (indikator 7.2.1)
Procent (%)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Totalt	41	43	44	45	48	47	49	51	52	52	54	54	54
Värme, kyla, industri m.m.	52	56	59	61	64	61	62	66	67	68	69	69	69
El	51	52	53	54	58	56	60	60	62	63	66	65	66
Transporter	6	7	8	8	9	9	12	15	18	20	23	29	27

Källa: Energimyndigheten och Eurostat

³⁵ <https://epi6.energimyndigheten.se/PageFiles/54644/Energiindikatorer%202018.pdf>

Energimyndigheten verkar för ett hållbart energisystem, och arbetar aktivt med inriktningen att vi nationellt ska nå en 100 procent förnybar elproduktion till år 2040. I dag pekar Energimyndighetens scenarier på att det kan komma att krävas en utbyggnad av förnybar elproduktion på upp emot 100 TWh i årlig energivolym för att täcka behoven till år 2040.

Tabell 7.2 Förnybar energi, 2005–2017 (indikator 7.2.1)

TWh

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Biobränslen	92	97	102	102	106	116	109	116	114	114	120	124	129
Vattenkraft	68	68	69	67	68	68	69	69	68	65	67	66	66
Vindkraft	1	1	1	2	3	4	6	7	9	11	14	16	17
Värmepumpar	7	8	9	10	11	11	14	14	14	14	14	16	16
Solenergi	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,3	0,4
Totalt	168	174	181	181	188	199	197	206	206	205	215	222	229
Statistisk överföring till Norge								0,4	1,7	2,6	4,0	5,0	5,4
Förnybar energi i målberäkning	168	174	182	182	188	199	197	208	206	204	210	217	223
Total energianvändning	414	409	411	402	391	422	405	406	397	389	394	409	410

Källa: Energimyndigheten och Eurostat

Klimatomställningen av industrin väntas leda till en kraftigt ökad användning av el och biomassa. För hålla denna inom hållbara ramar måste omställningen kombineras med kraftfulla åtgärder för ökad energi- och annan resurseffektivitet. För att undanröja hinder och ta till vara synergier mellan elektrifieringen (av till exempel fordon) och omställningen till ett 100 procent förnybart elsystem behövs en elektrifieringsstrategi.

Delmål 7.3 Till 2030 fördubbla den globala förbättringstakten vad gäller energieffektivitet.

Svenska mål för energieffektivisering till 2020 och 2030

Sverige har ett nationellt sektorsövergripande mål om en minskad energiintensitet med 20 procent mellan 2008 och 2020.

Energiintensiteten 2017 var 18 procent lägre än 2008, mätt som tillförd energi per BNP-enhet i fasta priser. Sverige har också ett motsvarande mål om en minskad energiintensitet med 50 procent mellan 2005 och 2030. År 2017 var energiintensiteten 27 procent lägre än 2005.

Tabell 7.3 Tillförd energi (temperaturkorrigerad) per BNP i 2009 års prisnivå, 2008–2017 (indikator 7.3.1)

Procent (%), basår 2008

2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
0,0%	-2,5	-1,4	-3,4	-2,4	-5,4	-9,0	-18,0	-15,9	-17,9

Källa: SCB och Energimyndigheten

Delmål 7.a Till 2030 stärka det internationella samarbetet för att underlätta tillgång till forskning och teknik inom ren energi, inklusive förnybar energi, energieffektivitet samt avancerad och renare fossilbränslebaserad teknik, samt främja investeringar i energiinfrastruktur och ren energiteknik.

Bistånd till forskning och utveckling inom ren energi och förnybar energiproduktion

Det svenska biståndet till energiproduktion har ökat något över tid, medan biståndet till delsyftet har minskat något.

Tabell 7.4 Internationella finansiella flöden till utvecklingsländer till stöd för forskning och utveckling inom ren energi och förnybar energiproduktion (indikator 7.a.1)

Mkr

	2015	2016	2017	2018
Totalt	673,6	321,8	631,2	777,4
Huvudsyfte	128,9	132,0	248,1	340,7
Delsyfte	544,8	189,7	383,1	436,7

Källa: Sidas årliga rapportering till OECD/DAC

Mål 8 – Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

Mål 8 handlar om att verka för en inkluderande och långsiktigt hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning och anständiga arbetsvillkor för alla människor.

Det är viktigt att det skapas goda förutsättningar för privat företagande och entreprenörskap. Det är också avgörande att företagen får tillgång till nationella, regionala och globala marknader.

Tillgång till utbildning och socialförsäkringar och avskaffande av osäkra anställningar med dålig lön är viktiga faktorer som bidrar till anständiga arbetsvillkor.

Under de kommande 20 åren väntas den globala arbetskraften öka med 800 miljoner människor, vilket kräver stora ansträngningar för att skapa nya jobb.

Delmål 8.1 Upprätthålla ekonomisk tillväxt per capita i enlighet med nationella förhållanden och i synnerhet en BNP-tillväxt på minst 7 procent per år i de minst utvecklade länderna

Ökad befolkning drar upp BNP – men bromsar BNP per capita

Den svenska ekonomin har vuxit relativt snabbt de senaste åren. En av anledningarna är att befolkningen ökat snabbt, vilket påverkar såväl produktion som konsumtion positivt. Per invånare är utvecklingen inte lika stark. En förklaring till det är att produktivitetstillväxten inte varit lika hög efter finanskrisen som under slutet av 1990-talet och början av 2000-talet. En annan förklaring är att medellivslängden ökat och att andelen i arbetsför ålder är lägre än tidigare. En stor invandring på senare år innebär samtidigt, på kort sikt, en negativ effekt på BNP per capita i och med att befolkningen ökar samtidigt som det tar tid för många invandrare att komma in på arbetsmarknaden.

BNP per capita hade en stark utveckling 2015 då ökningstakten var 3,4 procent. Året efter var dock BNP-tillväxten per capita endast 1,4 procent.

Tabell 8.1 BNP per capita, procentuell utveckling, referensår 2015, indikator 8.1.1

År	BNP per capita %
2012	-1,0
2013	0,3
2014	1,6
2015	3,4
2016	1,4

Källa: SCB

Samma trend visar även BNP-tillväxten per sysselsatt som mer än halverades mellan år 2015 och 2016.

Tabell 8.2 BNP per sysselsatt, procentuell utveckling, indikator 8.2.1

År	BNP per sysselsatt %
2012	-0,9
2013	0,2
2014	1,1
2015	3,1
2016	1,2

Källa: SCB

Delmål 8.4 Fram till 2030 successivt förbättra den globala resurseffektiviteten i konsumtionen och produktionen samt sträva efter att bryta sambandet mellan ekonomisk tillväxt och miljöförstöring, i enlighet med det tioåriga ramverket för hållbar konsumtion och produktion, med de utvecklade länderna i täten

Stora naturtillgångar ger hög materialkonsumtion

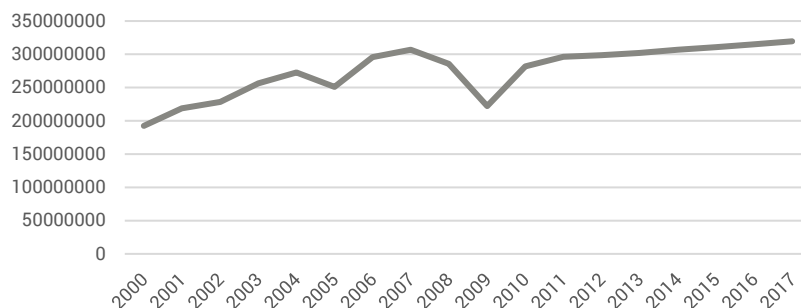
Sverige har stora naturtillgångar och har jämfört med EU-genomsnittet en hög materialkonsumtion. Materialkonsumtionen låg för Sverige på 24 ton per capita år 2017, och genomsnittet inom EU låg på 13 ton per capita^[1]. Ett lands förbrukning av naturresurser kan bokföras inom det system som kallas för materialflödesräkenskaper. Bland annat mäter man där länders materialkonsumtion som definieras som den mängd material som utvinns i landet plus det som importeras minus det som exporteras. Detta mått är en indikator på hur resursintensivt ett lands ekonomi är. Att Sverige har ett högre genomsnitt än EU beror just på att vi har naturresurser att bruka, jämfört med många andra EU länder som har begränsade egna naturresurser och behöver importera mer förädlade produkter.

Materialfotavtryck är ett mått på den globala påverkan från det svenska samhällets användning av material. Statistiken över materialfotavtryck hämtas från FN:s miljöprogram-databasen (UNEP Live).

^[1] Eurostat: <https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/submitViewTableAction.do>

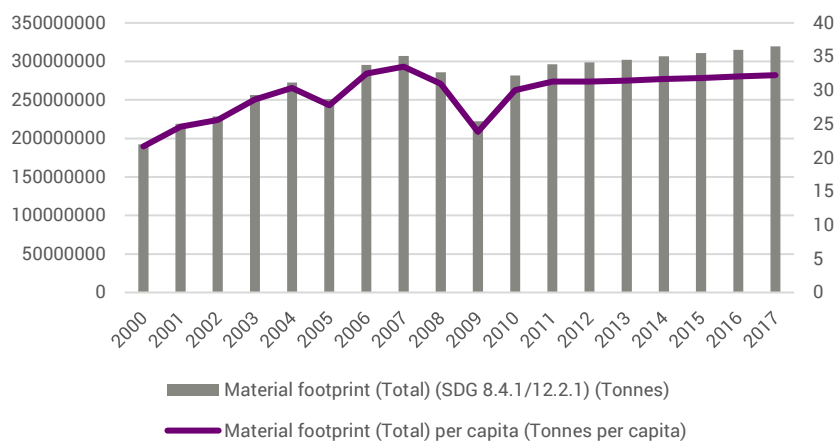
Målpopulationen innefattar alla verksamheter och branscher i Sverige som konsumerar råvaror, vilket bidrar till nivån på materialfotavtryck.

Diagram 8.1 Materialfotavtryck, miljoner ton, indikator 8.4.1a

Källa: UNEP Live

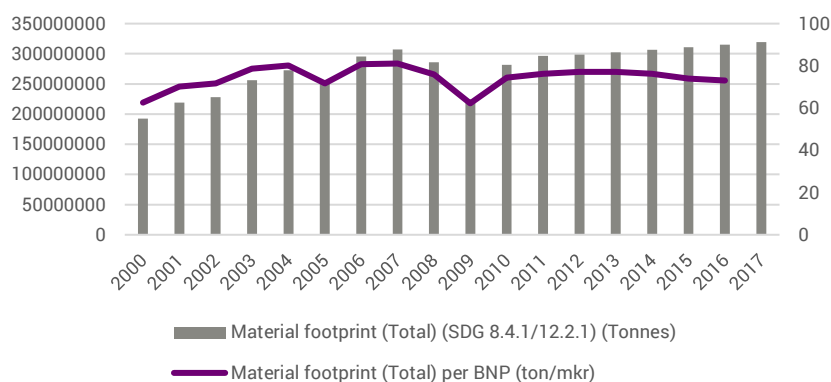
Diagram 8.2 Materialfotavtryck i ton per capita, indikator 8.4.1b

Källa: UNEP Live

Till skillnad från både totalt materialfotavtryck och materialfotavtryck per capita så sjunker stadigt intensiteten. Detta beror på att BNP i Sverige ökar under mätperioden.

Diagram 8.3 Materialfotavtryck per BNP, indikator 8.4.1c

Källa: UNEP Live

Delmål 8.5 Senast 2030 uppnå full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla kvinnor och män, inklusive ungdomar och personer med funktionsnedsättning, samt lika lön för likvärdigt arbete.

Lägre löner för yngre åldersgrupper

Generellt är lönerna lägre i de yngre åldersgrupperna i Sverige och speciellt i yrkesområden som inte kräver så lång utbildning. De högsta lönerna har manliga chefer. Kvinnliga chefer har något lägre löner än de manliga. År 2015 varierade lönerna mellan 116 till 349 kronor per timme och år 2018 varierade de mellan 124 och 384 kronor per timme. Av de här redovisade grupperna är det män som är chefer och 55 år eller äldre som höjt sin lön mest mellan 2015 och 2018.

Högre arbetslöshet bland personer med funktionsnedsättning

Andelen arbetslösa i åldern 16–64 år var högre bland personer med funktionsnedsättning än i den övriga befolkningen under åren 2014 till 2017, både bland kvinnor och bland män. År 2016 till 2017 var 10 procent i gruppen personer med funktionsnedsättning arbetslösa jämfört med 4 procent i den övriga befolkningen. Bland ungdomar i åldern 16–24 år var det däremot inte en statistiskt signifikant högre andel som var arbetslösa i gruppen med funktionsnedsättning än i den övriga befolkningen. Detta är baserat på vad personer 16–64 år har angett som huvudsaklig sysselsättning, ett mått som inte är jämförbart med hur arbetslöshet mäts i Arbetskraftsundersökningen.

Tabell 8.3 Huvudsaklig sysselsättning: arbetslös, befolkningen 16 - 64 år, indikator 8.5.2
Genomsnittsvärden för 2016 – 2017

	Övriga i befolkningen		Personer med funktionsnedsättning	
	Andel	Felmarginal	Andel	Felmarginal
Samtliga 16-64 år	4,1	± 0,6	9,6	± 1,4
Män 16-64 år	3,8	± 0,8	10,3	± 2,1
Kvinnor 16-64 år	4,5	± 0,9	8,9	± 1,8
Samtliga 16-24 år	4,1	± 1,3	7,6	± 3,1
Män 16-24 år	3,6	± 1,7	9,1	± 4,7
Kvinnor 16-24 år	4,6	± 2,1	6,0	± 3,8
Samtliga 25-64 år	4,1	± 0,7	10,0	± 1,5
Män 25-64 år	3,9	± 0,9	10,6	± 2,3
Kvinnor 25-64 år	4,4	± 1,0	9,4	± 2,0

Källa: SCB

Delmål 8.6 Till 2020 väsentligt minska den andel ungdomar som varken arbetar eller studerar

Minskad arbetslöshet bland unga

Andelen unga som varken arbetar eller studerar i Sverige har under perioden 2014 till 2018 minskat från 7,2 till 6,2 procent. Vid periodens början 2014 var andelen något högre bland män än bland kvinnor, men under perioden har skillnaderna minskat och 2018 var det i princip ingen skillnad mellan könen.

Jämfört med genomsnittet i EU-länderna var andelen unga som varken arbetade eller studerade i Sverige 2018 klart under genomsnittet på 10,5 procent.

Tabell 8.4 Unga 15-24 år som varken arbetar eller studerar (NEET), indikator 8.6.1
Andel i procent (%) efter arbetar/studerar ej efter ålder och kön

	2014	2015	2016	2017	2018
Män	7,6	6,9	6,9	6,1	6,3
Kvinnor	6,8	6,5	6,1	6,2	6,1
Totalt	7,2	6,7	6,5	6,2	6,2

Källa: SCB

Fler olyckor bland män

Under åren 2015 till 2018 har antalet arbetsolyckor per 1 000 sysselsatta varit rätt konstant. Män har fler olyckor med sjukfrånvaro per 1 000 sysselsatta än kvinnor.

Tabell 8.5 Anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro. Arbetstagare och egenföretagare, indikator 8.8.1.a
Antal per 1 000 sysselsatta

	Kvinnor		Män		Totalt	
	Antal	per 1 000 sysselsatta	Antal	per 1 000 sysselsatta	Antal	per 1 000 sysselsatta
2015	13 402	6	17 900	7	31 302	7
2016	13 844	6	19 009	8	32 853	7
2017	13 725	6	19 318	8	33 043	7
2018	13 817	6	19 398	8	33 215	7

Källa: Arbetsskador 2015 - Arbetsskador 2018, Arbetsmiljöverket

Antalet arbetsolyckor med dödlig utgång är inte så många per år. Antalet fall kan därför variera mycket mellan år beroende på ett fåtal arbetsolyckor. En viss ökning kan dock ses per 100 000 sysselsatta under åren 2015 till 2018. Män dör i högre grad än kvinnor av arbetsolyckor.

I den europeiska statistiken, där varje medlemsland i EU rapporterar arbetsolyckor, kan man se att Sverige har färre antal arbetsolyckor med dödlig utgång än flertalet andra EU-länder.

Delmål 8.8 Skydda arbetstagarnas rättigheter och främja en trygg och säker arbetsmiljö för alla arbetstagare, inklusive arbetskraftsinvandrare, i synnerhet kvinnliga migranter, och människor i otrygga anställningar

Tabell 8.6 Arbetsolyckor med dödlig utgång efter kön, år 2015 - 2018. Arbetstagare och egenföretagare, indikator 8.8.1.b

Antal per 100 000 sysselsatta

Text	Kvinnor	Män	Totalt	
	Antal	Antal	Antal	per 1000 sysselsatta
2015	2	32	34	0,7
2016	4	33	37	0,8
2017	3	41	44	0,9
2018	3	47	50	1,0

Källa: Arbetsskador 2015 - Arbetsskador 2018, Arbetsmiljöverket

Sverige når målet för arbetstagarnas rättigheter

Sverige har ratificerat 93 av ILO:s konventioner och tre protokoll³⁶. De åtta fundamentala och fyra särskilt prioriterade konventionerna är ratificerade. De åtta fundamentala konventionerna reglerar basala principer och rättigheter i arbetslivet.

Ytterligare fyra konventioner har utsetts till särskilt prioriterade. Enligt ILO bör dessa ratificeras av samtliga medlemsstater för att systemet med en internationell arbetsstandard ska fungera. Eftersom Sverige har skrivit under dessa så bedömer vi att målet är nått på global nivå.

Konstant bidrag till BNP från turismen

Över tid har turismens andel i relation till BNP legat mellan 2,6 och 2,8 procent, vilket visar att turismens bidrag till den totala ekonomin ligger på en relativt konstant nivå.

I jämförelse med övriga nordiska länder ligger turismens andel i relation till BNP i nivå med Finland och något över Danmark, men är lägre än i Norge och på Island. I Finland och Sverige har BNP-andelen legat relativt stabilt över tid medan både Norge och Danmark kan notera en svagt uppgående trend. På Island fortsätter den starka tillväxten av turism där turismens andel i relation till BNP 2017 uppgick till 8,6 procent.

Högst andel av samtliga OECD-länder har Portugal och Spanien. Där låg andelen turism i relation till BNP på 12,5 respektive 11,2 procent 2016. Över tid ökar andelarna i båda länderna, år 2010 låg Portugal och Spaniens andelar på 9,2 respektive 10,2 procent.

³⁶ http://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:11200:0::NO::P11200_COUNTRY_ID:102854

Delmål 8.9 Senast 2030 utarbeta och genomföra politik för hållbar turism som skapar arbetstillfällen och främjar lokal kultur och lokala produkter

Delmål 8.a Öka det handelsrelaterade stödet (Aid for Trade) till utvecklingsländerna

Tabell 8.7 Turismens direkta bidrag till BNP som andel av total BNP 2014 – 2018, indikator 8.9.1

	2014	2015	2016	2017	2018
Turismens andel av BNP	2,7	2,7	2,6	2,6	2,6

Källa: Tillväxtverket / SCB

Ökat åtagande i det offentliga utvecklingsbiståndet

De senaste två åren har det offentliga utvecklingsbiståndet ökat och 2018 uppgick biståndet till drygt 3,5 miljarder kronor. Sveriges totala åtagande³⁷ uppgick 2018 till, 7 miljarder kronor, en 50-procentig ökning jämfört med 2015.

Tabell 8.8 Åtaganden och utbetalningar som handelsrelaterat stöd, mkr, indikator 8.a.1

	2015	2016	2017	2018
Åtagande, mkr	2403,7	2892,1	3238,5	3652,2
Utbetalning, mkr	2775,8	2801,5	3734,8	3547,5

Källa: Sidas årliga rapportering till OECD/DAC

8.b Senast 2020 utarbeta och börja tillämpa en global strategi för ungdoms-sysselsättning samt genomföra Internationella arbetsorganisationens globala sysselsättningspakt.

Jobbgaranti för unga

I Sverige finns det sedan december 2007 ett program som garanterar jobb för ungdomar under 25 år.

Under 2014 introducerades den så kallade 90-dagarsgarantin för ungdomar som en åtgärd för att minska arbetslösheten bland unga. Målet med programmet är att leda den arbetslösa till antingen jobb eller studier inom 90 dagar.

³⁷ Totala medel som Sverige under 2015 åtar sig att betala ut

9 HÅLLBAR INDUSTRI, INNOVATIONER OCH INFRASTRUKTUR

Mål 9 – Hållbar industri, innovationer och infrastruktur

En alltmer urbaniserad värld ställer högre krav på hållbar industriell utveckling, allmän tillgång till ekonomiskt överkomliga, tillförlitliga, hållbara och moderna energitjänster samt till hållbara transportsystem.

Innovation och teknologiska framsteg är nyckeln till hållbara lösningar för såväl ekonomiska som miljömässiga utmaningar och bidrar dessutom till att skapa nya marknader och arbetstillfällen. Det kan leda till en effektiv och jämlik resursanvändning.

Mål 9 innehåller delmål om bland annat hållbar infrastruktur och industrialisering, sysselsättning i tillverkningsindustrin, tillgång till kredit för småföretag, effektiv resursanvändning, forskning och innovation.

Åtta delmål uppdelade på tolv indikatorer kan fullt eller delvis relateras till Sveriges nationella kontext och datatillgången får bedömas som god då de flesta indikatorer kan redovisas som den globala indikatorn är beskriven eller med approximationer. Dessutom redovisas tre nationella indikatorer.

Tillförlitlig och hållbar transportinfrastruktur

God tillgång till kollektivtrafik – men inte för alla

Det saknas underlag för den globala indikatorn 9.1.1 om hur stor andel av befolkningen på landsbygden som bor inom 2 kilometer från en väg som är farbar året om. Därför föreslår vi en nationell indikator som redovisar hur stor andel av befolkningen som har enkel tillgång till kollektivtrafik. Data för indikator 9.1.3 tas fram årligen av SCB på uppdrag av Boverket. Indikatorn används även i uppföljningen av de nationella miljömålen. Uppgifterna tas fram både för nationell nivå och regional nivå ner på kommunnivå och för olika åldersgrupper.

Med enkel tillgång till kollektivtrafik menas tillgång till kollektivtrafikhållplats inom 500 meter från bostaden med minst en avgång i timmen vardagar mellan 06.00 och 20.00.

Tillgången till kollektivtrafik är ett mått på hur hållbar infrastrukturen är med fokus på rättvisa och på att det ska vara ekonomiskt överkomligt

att resa. År 2017 hade 79,6 procent av befolkningen i Sverige enkel tillgång till kollektivtrafik.

Sedan 2014 har andelen som har enkel tillgång till kollektivtrafik ökat något, med nästan en procentenhet. Genomgående över åren har en något större andel kvinnor än män enkel tillgång till kollektivtrafik.

Tabell 9.1 Antal och andel av befolkningen som har enkel tillgång till kollektivtrafik (Indikator 9.1.3(N))

År	Antal			Andel		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
2014	3 875 861	3 793 444	7 669 305	79,5	77,9	78,7
2015	3 945 274	3 875 834	7 821 108	80,2	78,6	79,4
2016	3 995 518	3 944 867	7 940 385	80,2	78,7	79,4
2017	4 045 736	4 009 445	8 055 181	80,3	78,9	79,6

Källa: SCB

Det finns avsevärda skillnader mellan och inom regioner i tillgången till kollektivtrafik. I Stockholms län hade 93 procent av befolkningen enkel tillgång till kollektivtrafik år 2017. Motsvarande siffra för Gotlands län var endast 58,1 procent.

Tabell 9.2 Andel av befolkningen per län som har enkel tillgång till kollektivtrafik, 2017 (Indikator 9.1.3(N))

Andel (%)

Län	kvinnor	män	Totalt
Stockholms län	93,3	92,7	93,0
Uppsala län	80,9	79,4	80,2
Södermanlands län	80,6	79,1	79,8
Östergötlands län	79,9	79,0	79,4
Jönköpings län	73,8	72,5	73,1
Kronobergs län	67,3	66,4	66,8
Kalmar län	65,9	64,4	65,2
Gotlands län	59,5	56,6	58,1
Blekinge län	72,1	70,9	71,5
Skåne län	80,6	79,2	79,9
Hallands län	75,8	74,3	75,0
Västra Götalands län	81,6	80,3	81,0
Värmlands län	61,5	59,1	60,3
Örebro län	77,8	76,1	76,9

Län	kvinnor	män	Totalt
Västmanlands län	72,4	71,1	71,8
Dalarnas län	73,1	71,5	72,3
Gävleborgs län	78,6	76,3	77,4
Västernorrlands län	72,3	69,9	71,1
Jämtlands län	65,3	62,4	63,8
Västerbottens län	70,5	68,4	69,4
Norrbottens län	66,7	64,1	65,4

Källa: SCB

Passagerar- och godsvolymer

Denna indikator (9.1.2) är global och i Sverige publiceras den av Trafikanalys. Ändamålet med indikatorn är att kunna se hur person- och godstransporterna inom Sverige har utvecklats över tid. Transportarbete mäts för persontransporter i personkilometer och för godstransporter i tonkilometer.

Utgångspunkten är att alla resor och godstransporter ska ingå om de startar eller slutar i Sverige (utrikes) eller både startar och slutar i Sverige (inrikes) eller om de sker som transit. De fyra trafikslagen väg, järnväg, luftfart och sjöfart ska ingå men för luftfart är det idag bara inrikestransporter som inkluderas.

Persontransportarbete mätt i personkilometer, totalt för alla trafikslag i Sverige, har sedan år 2000 ökat från 133 179 miljoner personkilometer till 154 079 miljoner personkilometer år 2018. Under samma period har godstransporter mätt i tonkilometer varierat med bland annat konjunkturer och låg 2018 på 104 987 miljoner tonkilometer år 2018.

Inkluderande och hållbar industrialisering

Tillverkningsindustrins förädlingsvärde som andel av BNP sjunker

Indikatorn (9.2.1) tillverkningsindustrins förädlingsvärde som andel av BNP och per capita beräknas i fasta priser. Referensåret är 2010. Det här är en väletablerad indikator som används av forskare och beslutsfattare för att bedöma industrialiseringsgraden för ett land. Indikatorn belyser hur mycket tillverkningsindustrin bidrar till landets ekonomi och till den nationella utvecklingen allmänt. I Sverige finns det data tillbaka till 1980.

En sektors/bransch förädlingsvärde är sektorns/branschens produktionsvärde minus dess insatsförbrukning. Förädlingsvärdet inom tillverkningsindustrin som andel av BNP låg på 13,4 procent år 2016 jämfört med 15,2 procent år 2012. Denna andel har successivt minskat under dessa fem år.

Tabell 9.3 Tillverkningsindustrins förädlingsvärde (Indikator 9.2.1)
Andel (%) av BNP

År	Andel i %
2012	15,2
2013	14,9
2014	14,6
2015	13,7
2016	13,4

Källa: SCB

Förädlingsvärdet inom tillverkningsindustrin räknat per capita låg på 590,2 SEK år 2016 jämfört med 588,2 SEK år 2012 och har varierat både upp och ner under dessa fem år.

Tabell 9.4 Tillverkningsindustrin förädlingsvärde per capita (Indikator 9.2.1)

År	Per capita, SEK
2012	588,2
2013	583,8
2014	594,1
2015	587,0
2016	590,2

Källa: SCB

Andelen sysselsatta inom tillverkningsindustrin minskar

Indikatorn (9.2.2), sysselsatta inom tillverkningsindustrin som andel av totalt sysselsatta, beräknas enligt FN:s metadatakrav genom att dividera totalt antal personer sysselsatta inom tillverkningsindustrin med total sysselsättning i hela ekonomin. Sysselsättning definieras i Sverige som ett arbete som utförs mot ett lönebelopp, inkomst av aktiv förvärvsverksamhet under en referensperiod.

Begreppet sysselsatta totalt innefattar anställda och företagare och medhjälpande hushållsmedlemmar.

År 2018 uppgick andelen sysselsatta inom tillverkningsindustrin till 9,9 procent av den totala sysselsättningen. Andelen har minskat successivt och uppgick år 2015 till 10,4 procent och år 2000 till 12,0 procent.

Hållbara industrier och effektiv resursanvändning

9.4 Till 2030 rusta upp infrastrukturen och anpassa industrin för att göra dessa hållbara, med effektivare resursanvändning och fler rena och miljövänliga tekniker och industriprocesser. Alla länder vidtar åtgärder i enlighet med sina respektive förutsättningar

Utsläppsintensiteten av koldioxid har minskat

Den globala indikatorn under delmål 9.4 mäter koldioxidintensitet (som koldioxidutsläpp per enhet förädlingsvärde (9.4.1)). Det beräknas som kvoten mellan de totala utsläppen av koldioxid från den svenska ekonomin och ekonomins totala förädlingsvärde.

SCB:s miljöräkenskaper tar fram utsläpp till luft enligt nationalräkenskapernas klassifikationer. Statistiken är tillgänglig per bransch och regioner. Sveriges förädlingsvärde beräknas av nationalräkenskaperna och motsvarar produktionsbaserad BNP. I indikatorn mäts förädlingsvärde i fasta priser.

Utsläppen i förhållande till förädlingsvärde visar hur mycket utsläpp som behövs för ett visst ekonomiskt bidrag. En avtagande intensitet innebär att utsläppen per producerad enhet i ekonomin minskar. Sedan 2010 har utsläppsintensiteten haft en avtagande trend. På den totala nivån har utsläppen minskat, samtidigt som ekonomin har växt.

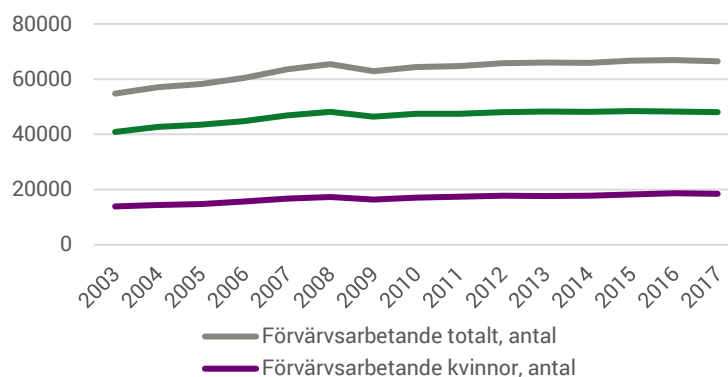
Trenden med utveckling av miljösektorn har avtagit

Ett kompletterande sätt att följa upp delmål 9.4 är SCB:s statistik om miljösektorn samt statistik om industrins investeringar i miljöskyddskostnader. Dessa två är nationella indikatorer.

Miljösektorn beskrivs som sådan produktionsverksamhet i nationell ekonomi som producerar miljövänliga produkter (varor och tjänster) för miljöskydd och resurshantering. Statistiken har tagits fram av SCB sedan början av 2000-talet och består av en databas över miljöföretag. Databasen omfattar uppgifter om arbetsställen, omsättning, export och förvärvsarbete inom miljösektorn med startår 2003.

Sedan tidsseriens början har arbetsställen, omsättning, export och förvärvsarbete ökat inom miljösektorn. Trenden har dock varit avtagande efter 2011/2012. Indikatorn är nationell så jämförbarhet med den globala indikatorn är inte relevant.

Diagram 9.1 Antal förvärsarbetande inom miljösektorn (Indikator 9.4.2(N))

Källa: SCB

Antalet förvärsarbetande inom miljösektorn var cirka 66 400 personer under 2017. Andelen förvärsarbetande män i miljösektorn är under hela tidsperioden betydligt högre än andelen kvinnor. Under 2017 var andelen män 72 procent.

Den största investeringen i miljöskydd gäller luftområden

Statistiken över miljöskyddsinvesteringar visar investeringar och kostnader för att minska påverkan på den yttre miljön från företagens tillverkning. Statistiken tas fram årligen. De totala miljöskyddskostnaderna delas in i investeringar i miljöskydd och löpande kostnader för miljöskydd. Statistik om miljöskyddskostnader rapporteras årligen till EU. Statistiken baseras på en urvalsundersökning.

Indikatorn är nationell så jämförbarhet med den globala indikatorn är inte relevant.

Tabell 9.5 Miljöskyddsinvesteringar i industrin (Indikator 9.4.3(N))

	2013	2014	2015	2016	2017
Luft	2608	2577	2044	1834	2203
Vatten	1405	1474	1457	1462	1691
Avfall	469	443	654	832	511
Annat miljöområde än luft, vatten eller avfall	343	427	1074	1086	979
- därav biodiversitet och landskap	376	467
- mark och grundvatten	33	60
Totalt	4825	4921	5229	5214	5384

Källa: SCB

Delmål 9.5 Förbättra forskningen och industrisektorernas tekniska kapacitet i alla länder, i synnerhet utvecklingsländerna, bland annat genom att till 2030 uppmuntra innovation och väsentligt öka det antal personer som arbetar med forskning och utveckling per 1 miljon människor liksom de offentliga och privata utgifterna för forskning och utveckling

Tabellen visar en delmängd av de totala miljöskyddskostnaderna, industrins investeringar i miljöskydd per miljöområde. Störst investeringar sker i luftområdet. Det kan till exempel handla om installation av filter och övergång till mindre miljöpåverkande bränslen. Det näst största miljöområdet gällande miljöskyddsinvesteringar är vatten, följt av avfall. Sedan 2016 redovisas även miljöområdena biodiversitet och landskap samt mark och grundvatten separat. Under tidigare år ingick dessa områden i posten övrigt.

Forskning och utveckling

Indikatorn (9.5.1) visar de totala utgifterna för forskning och utveckling (FoU) i Sverige som andel av BNP. Statistiken är uppdelad efter olika samhällssektorer; företagssektorn, offentlig sektor, universitets- och högskolesektorn samt den privata icke-vinstdrivande sektorn. Statistiken finns uppdelad per bransch och region.

Statistikens ändamål är att ge en bild av resursanvändningen för FoU i Sverige. Statistiken framställs främst för att beslutsfattare, forskare och andra intressenter i Sverige och internationellt ska kunna följa utvecklingen av svensk forskning. Statistiken ska möjliggöra jämförelser mellan olika utförare inom landet, över tid och med andra länder. Indikatorn produceras udda år med en prognos för jämna år.

Tabell 9.6 Utgifter för FoU som andel av BNP (Indikator 9.5.1)

Andel (%)

2017	2016	2015	2014	2013
3,4	3,27	3,26	3,14	3,3

Källa: SCB

Sveriges utgifter för forskning och utveckling år 2017 uppgick till 3,4 procent av BNP.

Den andra indikatorn (9.5.2) under detta delmål handlar om antalet forskare per miljon invånare.

Definitionen av forskare är forskare, produktutvecklare eller motsvarande som är personer engagerade i utformningen eller skapandet av nya kunskaper och tillämpningar av produkter, processer, metoder och system. Personer som deltar i hanteringen av FoU-projekt ingår också. Indikatorn produceras udda år med en prognos för jämna år.

Tabell 9.7 Forskare (motsvarande heltid) per miljon invånare (Indikator 9.5.2)

2017	2016	2015	2014	2013
7129	7060	6783	6844	6664

Källa: SCB

Antalet forskare per miljon invånare i Sverige har ökat successivt varje år mellan åren 2013 och 2017 och ligger år 2017 på 7 129 personer.

Offentligt utvecklingsbidrag till infrastruktur

Indikatorn baseras på underlag från Sida som sammanställer Sveriges rapportering av det totala offentliga utvecklingsbidraget (ODA) samt andra offentliga flöden till utvecklingsländer (OOF) till OECD. Den globala indikatorn har fastställts av OECD och kan beräknas för Sverige. Indikatorn avser nettobeloppet av det offentliga utvecklingsbiståndet samt andra offentliga flöden som går till sektorkoder som OECD definierar som "200 Economic Infrastructures". Den globala indikatorn avser bruttoflöden. Indikatorn publiceras årligen sedan 2002.

Tabell 9.8 Offentliga flöden till infrastruktur (Indikator 9.a.1)

Mnkr

	2015	2016	2017	2018
Totalt	1430,1	798,7	1803,5	2384,0
Offentligt utvecklingsbistånd	1156,8	1198,7	1829,9	2245,9
Andra offentliga flöden	273,3	-400,0	-26,4	138,0

Källa: Sidas årliga rapportering till OECD/DAC

År 2018 uppgick det totala nettobelopp till cirka 2,38 miljarder kronor. Den andel som är offentligt utvecklingsbistånd (ODA) är 2,25 miljarder kronor och andelen andra offentliga flöden motsvarar enbart 273 miljoner kronor.

Mål 10 – Minskad ojämlikhet

Jämlikhet är en fråga om rättvisa och rättigheter och att ”inte lämna någon utanför” är en av de grundläggande principerna som ramar in agendan för hållbar utveckling, Agenda 2030. Mål 10 – jämlikhetsmålet, är det mål som kanske mest tydligt stöttar upp principen. Det välstånd som skapas ska komma alla till del och ingen ska exkluderas. Med ökad jämlikhet minskar risken för spänningar inom och mellan länder, det är därför en viktig förutsättning för fredliga, demokratiska och öppna samhällen.

Ojämlikhet handlar om skillnader i tillgång, förutsättningar, resurser och förmåga att bidra till och tillvarata potentiella möjligheter till utveckling. Det gäller på alla nivåer, från skillnader i möjligheter som individer har till skilda förutsättningar till utveckling mellan länder.

Minskad fattigdom en målsättning

Ekonomisk utveckling kan leda till minskad fattigdom för individen och samhället. Tillgången till resurser och möjligheten att delta i och påverka samhällsutvecklingen ska vara rättvis, inom länder såväl som mellan länder. Även om många fattiga länder har haft en positiv ekonomisk utveckling med minskad fattigdom, så har klyftorna mellan såväl länder som individer och grupper inom olika länder, baserat på bland annat kön, ålder, etnicitet och ekonomisk och social status, ökat.

Lägre inkomstökning för dem med lägst inkomster

Befolkningens inkomster har ökat varje enskilt år under en lång rad år, och ökat mer än prisutvecklingen. Inkomstökningen gäller både kvinnor och män. Mellan 2012 och 2017 ökade både kvinnors och mäns medelinkomst med drygt 15 procent, räknat i fasta priser. Det motsvarar en genomsnittlig ökning på 3 procent per år. Ökningen mellan enskilda år har dock varierat mellan 0,8 och 5 procent. Inkomstökningen har varit ungefär densamma för kvinnor och män.

De 40 procent av befolkningen som har lägst disponibel inkomst har dock haft en sämre inkomstillväxt än befolkningen som helhet. En förklaring till den svagare inkomstutvecklingen för denna grupp är att inkomsterna i större utsträckning består av olika typer av sociala ersättningar, medan löne- och näringsinkomst samt kapitalinkomster är dominerande inkomstkällor för dem med högre inkomster. Både löneutvecklingen och utvecklingen av kapitalinkomster har varit stark, medan utvecklingen av sociala ersättningar har varit svagare, då dessa i många fall är kopplade till prisutvecklingen eller justeras via politiska beslut.

Delmål 10.1 Till 2030 successivt uppnå och upprätthålla en inkomstillväxt högre än det nationella genomsnittet för de 40 procent av befolkningen som har lägst inkomst.

Tabell 10.1 Tillväxttakt för inkomst per capita, bland de 40 procent av befolkningen som har lägst inkomst och hela befolkningen, 2012-2017. (indikator 10.1.1)

Procent (%), Medel och median

Text	2012–2013, %		2014–2015, %		2016–2017, %		2012–2017, %	
	medel	median	medel	median	medel	median	medel	median
Hela befolkningen	2,5	2,1	5,4	3,4	0,8	0,7	16,1	10,6
Kvinnor	2,5	2,2	5,4	3,1	0,8	0,6	15,4	9,8
Män	2,2	1,9	5,3	3,3	0,9	0,7	15,5	10,0
40 procent med lägst inkomst	1,9	1,6	3,3	3,2	0,0	0,1	9,8	9,3
Kvinnor	1,8	1,5	3,2	3,2	0,0	0,1	9,3	9,0
Män	1,9	1,6	3,1	3,0	-0,1	-0,1	9,1	8,5
60 procent med högst inkomst	2,6	2,1	6,0	3,9	1,1	1,0	17,8	12,1
Kvinnor	2,6	2,0	6,2	4,0	1,0	1,0	17,6	11,9
Män	2,5	2,0	5,6	3,6	1,1	0,9	16,8	11,0

Källa: SCB, IoT

Ett jämlikt samhälle

Stater bär huvudansvaret för att främja jämlikhet i samhället, eftersom ojämlikhet har sin grund i strukturella förhållanden. Ett jämlikt samhälle bygger på principen om allas lika rättigheter oberoende av exempelvis kön, sexuell läggning, etnicitet, religion eller trosuppfattning, funktionsnedsättning och härkomst, som grund för en rättvis fördelning av resurser och såväl ekonomiskt som politiskt inflytande i samhället.

Andelen med låg ekonomisk standard har ökat över tid

Inkomståret 2017 levde 8,1 procent av Sveriges befolkning i ett hushåll med låg ekonomisk standard (inkomst under 50 procent av medianinkomsten)³⁸. För hela befolkningsgruppen är det små skillnader mellan kvinnor och män.

Andelen personer i hushåll med låg ekonomisk standard är högst bland barn och unga vuxna. Lägst andel med låg ekonomisk standard har personer i åldern 65–79 år. I den äldsta åldersgruppen, personer över 80 år, är det en betydligt högre andel kvinnor, 9,4 procent, som har låg

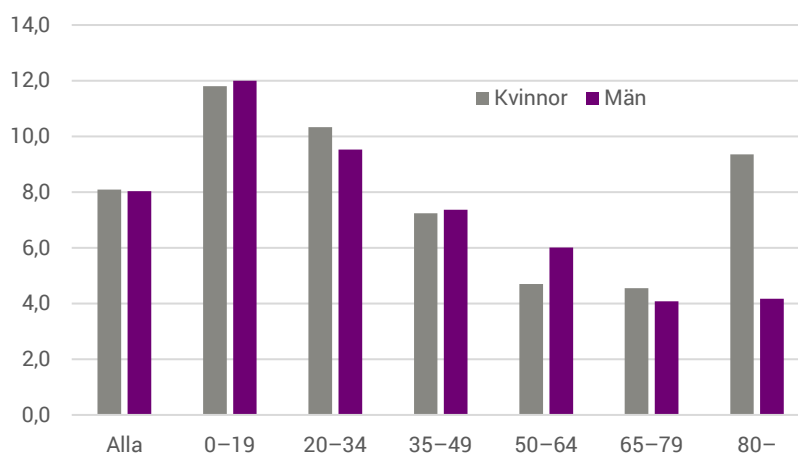
Delmål 10.2 Till 2030 möjliggöra och verka för att alla människors, oavsett ålder, kön, funktionsnedsättning, ras, etnicitet, ursprung, religion eller ekonomisk eller annan ställning, blir inkluderade i det sociala, ekonomiska och politiska livet.

³⁸ Notera att gränsvärdet för låg ekonomisk standard i indikator 1.2.1.a är 60 procent och i indikator 10.2.1 50 procent av medianinkomsten.

ekonomiskt standard. Motsvarande andel för män i den åldersgruppen är 4,2 procent.

Andelen med låg ekonomisk standard har ökat över tid trots stigande reala inkomster. Förklaringen till denna utveckling är att personer i mitten av inkomstfördelningen har haft en bättre inkomstutveckling än personer i de lägre inkomstskikten.

Diagram 10.1 Andelen personer som lever i hushåll med en disponibel inkomst per konsumtionsenhet på under 50 % av medianinkomsten 2017, (indikator 10.2.1)
Efter ålder och kön

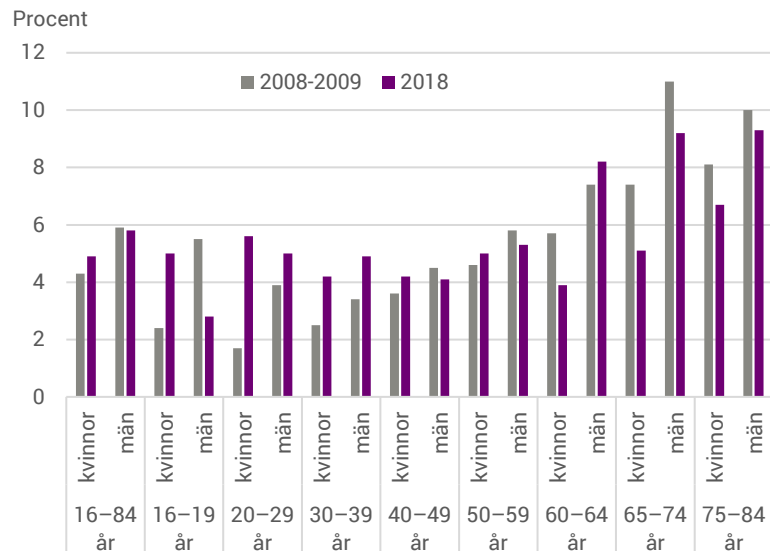

Källa: SCB, IoT

Fler yngre kvinnor medlemmar i politiskt parti

Andelen av den svenska befolkningen i åldern 16-84 år som var medlemmar i något politiskt parti under både 2008-2009 och 2018 var 5 procent. Åren 2008-2009 var det något vanligare att män (6 procent) än kvinnor (4 procent) var partimedlemmar. Den skillnaden har minskat och 2018 - då 6 procent av männen och 5 procent av kvinnorna var partimedlemmar - var skillnaden inte längre statistiskt säkerställd. Bland kvinnor har andelen som är partimedlemmar ökat i åldersgruppen 20-29 år. Övriga förändringar mellan åren 2008-2009 och 2018 för kvinnor respektive män i olika åldersgrupper är inte statistiskt säkerställda.

Diagram 10.2 Andel som är medlem i politiskt parti, 2008-2009 och 2018, (indikator 10.2.2a(N))

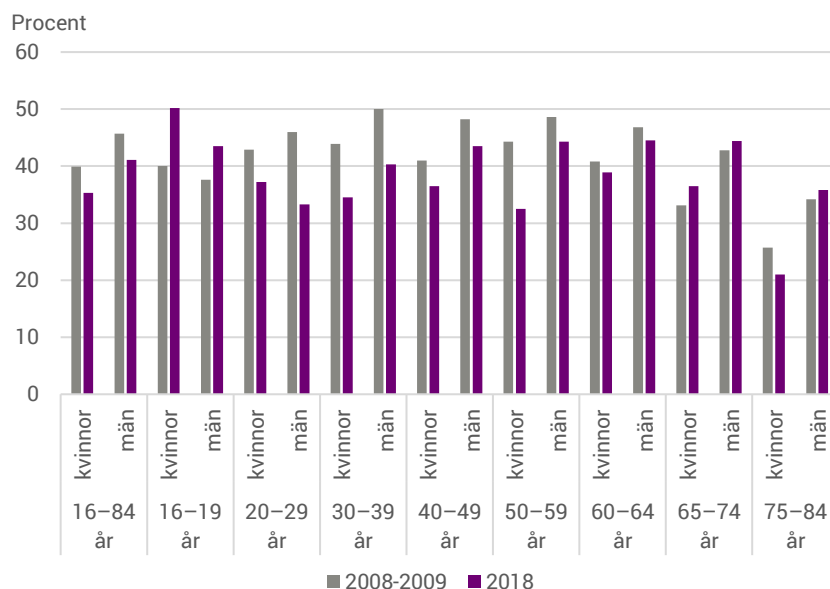
Källa: SCB, ULF

Lägre andel deltar i politiska diskussioner

År 2018 uppgav 38 procent av Sveriges befolkning mellan 16 och 84 år att de för det mesta deltar i diskussioner och säger sin åsikt när samtal kommer in på politik. Det är en minskning sedan 2008-2009, då motsvarande andel var 43 procent. Uppdelat på kön och ålder är minskningen statistiskt säkerställd bland män i åldrarna 20-39 år och bland kvinnor i åldersgrupperna 30-39 och 50-59 år. Övriga förändringar mellan kvinnor respektive män i olika åldersgrupper är inte statistiskt säkerställda.

Värt att nämna i sammanhanget är att utvecklingen sedan början av 1980-talet, då frågan först ställdes i undersökningen, inte har utgjorts av en stadig trend upp eller ned, utan har varierat över tid. Under alla år som frågan ställts i Undersökningarna av levnadsförhållanden har det dock varit vanligare att män än kvinnor, 16-84 år, deltar i politiska diskussioner.

Diagram 10.3 Andel som oftast deltar i politiska diskussioner, (indikator 10.2.2b (N))

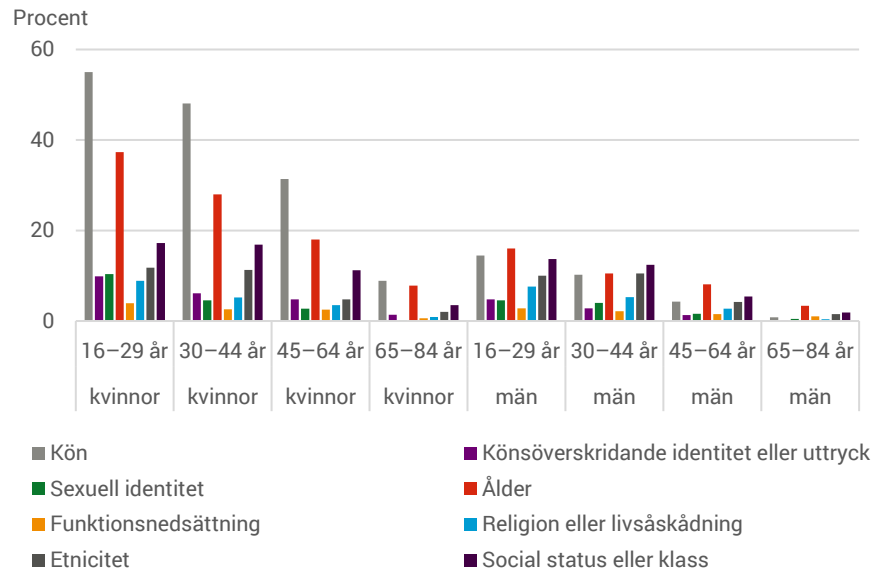
Källa: SCB, ULF

Yngre kvinnor upplever högre grad av diskriminering

Rapporterad upplevd diskriminering/kränkning utifrån alla diskrimineringsgrunderna är högre bland kvinnor än bland män och högre bland yngre än bland äldre hos båda könen. Mer än hälften av kvinnor mellan 16 och 29 år och nästan hälften av kvinnor mellan 30 och 44 år har upplevt diskriminering/kränkning utifrån kön, medan motsvarande andel för män är betydligt lägre. 37 procent av kvinnor 16-29 år rapporterar upplevd diskriminering/kränkning utifrån ålder, 17 procent utifrån social status eller klass, 12 procent utifrån etnicitet och 10 procent utifrån sexuell identitet. Högst andel upplevd diskriminering/kränkning bland män återfinns i åldern 16-29 år, där 16 procent rapporterar upplevd diskriminering/kränkning utifrån ålder, 15 procent utifrån kön, 14 procent utifrån social status eller klass och 10 procent utifrån etnicitet.

Delmål 10.3 Säkerställa lika möjligheter och minska förekomsten av ojämlika utfall, bland annat genom att avskaffa diskriminerande lagstiftning, politik och praxis och främja lagstiftning, politik och åtgärder av lämpligt slag i detta hänseende.

Diagram 10.4 Andel av befolkningen som uppger sig upplevt diskriminering eller kränkande behandling de senaste 12 månaderna baserat på diskrimineringsgrund, (indikator 10.3.1)

Källa: Folkhälsomyndigheten, Undersökningen SRHR2017

Delmål 10.4 Besluta om politik, särskilt finans-, löne- och socialskyddspolitik, och successivt uppnå ökad jämlikhet.

Politiken spelar roll

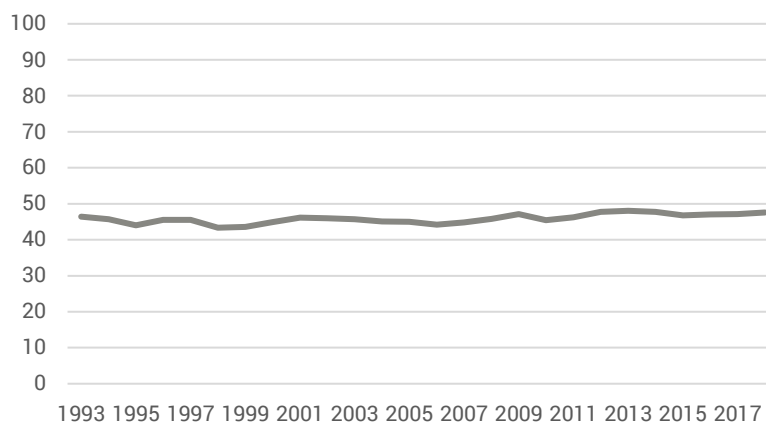
De Globala målen är integrerade och balanserar de tre dimensionerna av hållbar utveckling: den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga. Ordning och reda i de offentliga finanserna ger hushåll, företag och kommunsektorn förutsättningar att agera för att nå målen.

Svag ökande trend för arbetskraftskostnaderna

Arbetskraftskostnadernas andel av BNP (löneandel) beskriver hur stor andel av BNP som går som ersättning till arbetskraft jämfört med vad som utgör ersättning för kapital (driftsöverskott och sammansatt förvärvsinkomst).

En ökning av löneandelen innebär förbättrade ekonomiska förutsättningar för hushållen att till exempel öka sin konsumtion relativt företagets utrymme att investera och anställa personal. Förändringar av löneandelen kan bero på flera faktorer, såsom att arbetskraftskostnaderna stiger snabbare eller långsammare än produktiviteten i ekonomin, förändringar i förhållandet mellan kapital och arbetskraft i produktionen eller förändringar i sammansättningen av arbetskraften. Andelen arbetskraftskostnader har varit relativt stabil mellan åren, men har haft en svag trendmässig ökning sett över längre tid. År 2000 var andelen 45 procent och år 2018 var den 48 procent.

Diagram 10.5 Andel av BNP som går till löner och sociala avgifter, (indikator10.4.1)
Procent (%)

Källa: SCB, Nationalräkenskaperna

Delmål 10.5
Förbättra regleringen och övervakningen av globala finansmarknader och finansinstitut samt stärka genomförandet av sådana regleringar.

Det finansiella systemet

Ett effektivt och stabilt finansiellt system är en förutsättning för att ekonomin ska fungera och växa. En allvarlig kris i systemet riskerar att leda till omfattande samhällsekonomiska och sociala kostnader.

De finansiella indikatorerna ger insikt i ett lands finansiella och ekonomiska stabilitet³⁹. När de aggregeras visar dessa indikatorer sundheten i det globala finansiella systemet och de är viktiga insatser i övervakningsprocessen som genomförs av internationella organisationer.

Tabell 10.2 Finansiella indikatorer enligt IMF efter indikator och kvartal, 2016k4-2019k1, (indikator 10.5.1)

	2016k4	2017k1	2017k2	2017k3	2017k4	2018k1	2018k2	2018k3	2018k4	2019k1
Primärkapital i förhållande till riskvägda tillgångar	23,0	23,1	23,2	23,0	23,3	23,1	23,0	23,4	18,8	18,5
Primärkapital i förhållande till totala tillgångar	5,3	4,8	4,9	4,9	5,4	5,1	5,0	5,1	5,4	5,0
Osäkra lånefordringar i förhållande till eget kapital	5,5	7,9	9,7	9,7	10,0	10,0	10,0	9,0	4,0	4,1
Osäkra lånefordringar i förhållande till total utlåning	1,0	0,9	1,1	1,0	1,1	1,0	1,0	0,9	0,5	0,5
Avkastning på totala tillgångar	1,2	0,9	0,8	0,8	0,8	0,8	0,9	0,9	1,0	0,9
Likvida tillgångar i förhållande till kortsiktiga skulder	158,6	36,3	34,6	33,9	28,7	30,2	32,6	31,9	26,7	30,2
Husprisindex	6,5	6,6	8,5	7,5	2,9	-0,4	-1,7	-2,1	0,6	1,5

Källa: SCB och Finansinspektionen, Finansmarknadsstatistiken

³⁹ Enligt IMF:s riktlinjer med definitioner och beräkningsmetoder för dessa indikatorer.

Delmål 10.b Uppmuntra offentligt utvecklingsbistånd och finansiella flöden, inklusive utländska direktinvesteringar, till de stater där behovet är som störst, i synnerhet de minst utvecklade länderna, afrikanska länder, små önationer under utveckling samt kustlösa utvecklingsländer, i enlighet med deras nationella planer och program.

Svenskt bistånd stabilt

Målet för svenskt internationellt bistånd är att skapa förutsättningar för bättre levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck.

År 2018 var Sverige den mest generösa OECD-DAC⁴⁰-givaren mätt i procent av bruttonationalinkomsten (BNI) som tillhandahölls som offentligt utvecklingsbistånd (ODA) (1,04 %). Sveriges bilaterala stöd ger stöd till de minst utvecklade länderna, särskilt de i Afrika söder om Sahara, och fokuserar på att stödja demokratiuppbyggnad, civilsamhälle och jämställdhet.

Det svenska biståndet har ett 1-procentsmål (i jämförelse med BNI) för det offentliga utvecklingsbiståndet. Flödena fluktuerar kring detta värde över åren men biståndet har varit ganska stabilt kring målet.

Tabell 10.3 Totala resursflöden till utveckling, mkr, (indikator 10.b.1)
Fördelat på typ av flöde

	2015	2016	2017	2018
Offentligt utvecklingsbistånd (ODA)	40118	28931	32894	52751
Andra offentliga flöden (OOF)	388	497	457	785
Offentliga exportkrediter	-	10834	669	-9595
Utländska direktinvesteringar (FDI)	26418	19677	16580	-

Källa: Sida/OEDC-DAC

Minskade kostnader för migranters internationella transaktioner

Sedan Konsumentverkets prisjämförelsesajt Money from Sweden startade december 2014 har kostnaden för att skicka 3 000 kronor från Sverige till utlandet sjunkit 2-4 procentenheter, mot vissa länder med uppemot 5-6 procentenheter. Framförallt är det företag som specialiserat sig på pengaöverföring som står för sänkningen. Kostnadsminskningen mot de absolut fattigaste länderna står för den mest gynnsamma utvecklingen. Avgiften för en överföring kan ibland vara under 0,5 procent. Bankerna har inte visat på samma utveckling.

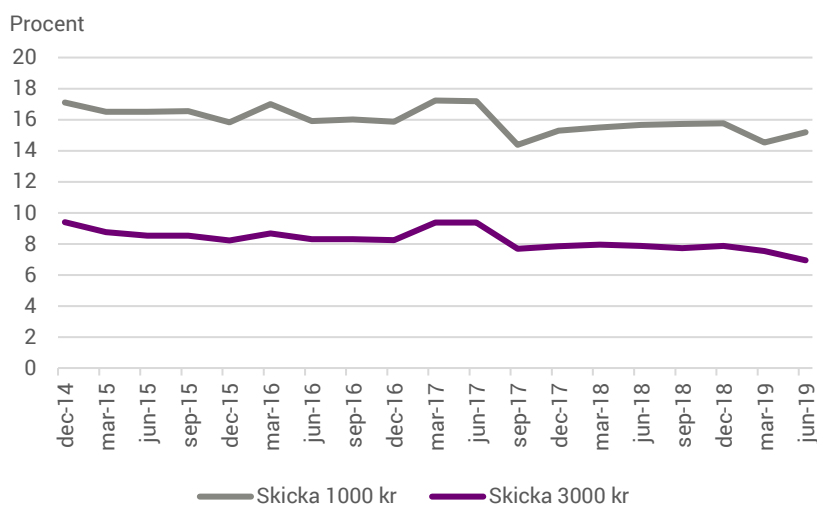
Än är det en bit kvar till FN-målet inom Agenda 2030, att det inte ska kosta mer än 3 procent att skicka pengar till utvecklingsländer. I dag har genomsnittskostnaden för att skicka 3 000 svenska kronor till ett land i Afrika minskat från 10,2 procent (innan tjänsten lanserades) till 7,7 procent i maj 2018. För Sydamerika är motsvarande siffror från 11,4 till 7,2 procent.

Webbplatsen för prisjämförelser innehåller data för 42 mottagarländer men redovisningen här är endast enligt mål 10.c, DAC-länder, det vill

⁴⁰ DAC (Development Assistance Committee) är OECD:s biståndskommitté som säkerställer biståndets kvalitet och beslutar om gemensamma regler för vad som räknas som bistånd.

säga länder som klassats som biståndsberättigade av OECD/DAC. Vissa av DAC-länderna är konflikthärda med instabila ekonomiska system. Vissa av länderna har haft en väldigt god utveckling och andra en väldigt liten. Befolkningsgruppernas storlek i Sverige varierar även väldigt mycket mellan de olika länderna. Tjänstens inverkan på prisutvecklingen mot ett land med litet antal människor i Sverige är låg. I diagrammet redovisas medelkostnad vilket dock ger en något utslätad bild.

Diagram 106 Medelkostnad i procent för att skicka 1000 kronor respektive 3000 kronor till DAC-länder, kategori 1⁴¹ från Sverige, (indikator 10.c.1)

Källa: Mätningar genomförda av Konsumentverket för Money from Sweden enligt standard från Världsbanken

⁴¹ DAC-länder, kategori 1 är Zambia, Uganda, Tanzania, Syrien, Somalia, Rwanda, Moçambique, Mali, Etiopien, Burkina Faso, Bangladesh, Afghanistan.

Mål 11 – Hållbara städer och samhällen

Hållbar stadsutveckling omfattar hållbart byggande och hållbar planering av bostäder, infrastruktur, offentliga platser, transporter, återvinning och säkrare kemikaliehantering. Detta kräver i sin tur ny teknik och samarbete mellan flera sektorer. Inkluderande och innovativ stadsplanering behövs för att göra städerna säkra och hållbara inför framtiden.

Det finns förstås oerhört stora nyanser i förutsättningarna för hållbara städer och samhällen världen över, där de rika och fattiga delarna av världen står inför olika typer av problem. Men det finns också många faktorer som är viktiga överallt. Ett par exempel är tillgången till transporter och offentliga rum.

Genomgången av mål 11 fokuserar tematiskt på områden där det finns tillräckligt med dataunderlag för att antingen peka på en riktning eller visa att det finns större utmaningar förknippande med att nå delmål. Detta innebär att alla delmål inte berörs i texten. De delmål som inte kommenteras är 11.4, 11.a, 11.b samt 11.c.

Bostadsbristen – en tuff utmaning

Ett av de mer utmanade delmålen kopplat till mål 11 är 11.1 som handlar om tillgången till fullgoda, säkra och ekonomiskt överkomliga bostäder.

I Sverige är bristande standard och osäkra bostäder inte något primärt problem. Däremot är bostadsbrist ett stort och växande problem i allt fler städer och tätorter. En följd av bostadsbristen är trångboddhet. År 2018 var 5,2 procent av befolkningen mellan 16 och 84 år drabbad av trångboddhet enligt norm 2⁴² och 17,7 procent enligt norm 3⁴⁵. Enligt båda sätten att mäta har trångboddheten ökat de senaste tio åren.

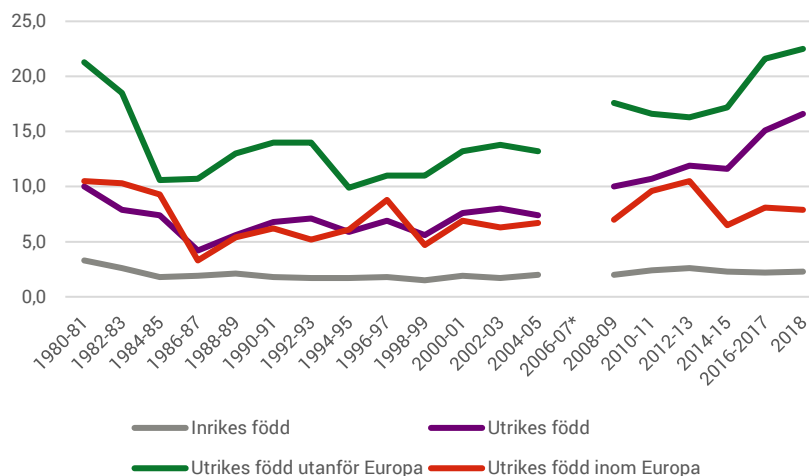
Trångboddheten är inte jämnt fördelad över hela befolkningen utan är främst påtaglig i gruppen utrikes födda med utomeuropeisk bakgrund. I denna grupp betraktas 22,5 procent som trångbodda enligt norm 2 och

⁴² Norm 2 definierar ett hushåll som trångbott om det finns fler än två boende per rum (sovrums), kök och vardagsrum räknade. Detta gäller dock inte ensamstående, som inte anses trångbodda oavsett antal rum. Exempel: enligt norm 2 ska ett hushåll med fyra personer ha minst 3 rum och kök för att inte vara trångbott (1965 års bostadsbyggnadsutredning).

⁴⁵ Norm 3 definierar ett hushåll som trångbott om det finns fler än en boende per rum (sovrums), kök och vardagsrum räknade. Sammanboende delar dock sovrum medan varje barn ska ha eget rum. Exempel: enligt norm 3 ska ett sammanboende hushåll med fyra personer ha minst 4 rum och kök för att inte vara trångbott (Boendeutredningen 1974).

50,2 procent enligt norm 3. Det är också inom denna grupp som ökningen av trångboddheten är som störst över tid.

Diagram 11.1 Andel (%) trångbodda enligt norm 2, 16 – 84 år, 1980 - 2018 (indikator 11.1.2 (N))
Efter födelselandsgrupper

Källa: SCB

Ökande tillgång till kollektivtrafik

Delmål 11.2 handlar om tillgången till fullgoda, säkra och ekonomiskt överkomliga transportsystem i städerna. I dagsläget finns inga direkt jämförbara data över skillnader mellan länder när det gäller tillgången till kollektivtrafik i städer

Tillgången till transporter pekar dock i positiv riktning i Sverige. Andelen av befolkningen i städer och tätorter som har enkel tillgång till kollektivtrafik⁴⁴ var närmare 89 procent år 2017. Andelen har dessutom ökat något sedan år 2014.

Skillnaden mellan kön och åldersgrupper är små, men något större andel kvinnor än män har enkelt tillgång till kollektivtrafik.

Gott om offentliga rum – men bristande trygghet

Delmål 11.7 handlar om universell tillgång till säkra, inkluderande och tillgängliga grönområden och offentliga platser, i synnerhet för kvinnor och barn, äldre personer och personer med funktionsnedsättning.

I svenska städer och tätorter råder god tillgång till offentliga platser och rum. Offentliga platser och rum kan vara parker, grönområden, gatumiljöer och torg.

⁴⁴ Med enkel tillgång till kollektivtrafik avses tillgång till kollektivtrafikållplats inom 500 meter från bostaden med minst en avgång i timmen under vardagar mellan 06:00 och 20:00.

Delmål 11.2 - Tillgängliggör hållbara transportsystem för alla

Delmål 11.7 - Skapa säkra och inkluderande grönområden för alla

Enligt uppskattningar av FN utgörs globalt sett i genomsnitt 59 procent av städernas yta av offentliga platser av något slag. Genomsnittet för Europa och Nordamerika är 56 procent. Siffran för Sverige, 62 procent, ligger därmed strax över det globala genomsnittet och en bra bit över genomsnittet för Europa och Nordamerika.

De flesta tätortsbor har grönytor på gångavstånd

Av den sammanlagda ytan i svenska städer som utgör offentliga platser är merparten, 67 procent, grönytor. Tillgången till grönytor är också relativt god. En stor del av befolkningen i de större tätorterna⁴⁵, 92 procent, hade år 2010 tillgång till ett grönområde inom 200 meter från bostaden. I dagsläget finns inga uppgifter som kan beskriva utvecklingen över tid. Det går därför inte att säga om trenden går mot en ökning eller en minskning av andelen grönyta i städer.

Rädsla för hot och våld begränsar rörelsefriheten

Även om tillgången till offentliga platser är god, finns problem med tryggheten i städernas offentliga rum. År 2017 uppgav 15,3 procent av befolkningen (16 år och äldre) att man någon gång under de senaste tolv månaderna avstått från att gå ut på kvällen av oro för att bli överfallen eller hotad. Störst otrygghet upplevde kvinnor och nästan var fjärde kvinna uppgav att hon hade avstått från att gå ut kvällstid av oro för överfall eller hot. Ett liknande mönster gäller för utsatthet för trakasserier som är vanligare bland kvinnor än bland män, och då framför allt bland yngre kvinnor. Där är andelen utsatta ungefär dubbelt så stor bland kvinnor som bland män.

Störst risk att drabbas av hot eller våld på allmän plats löper dock män. Det gäller särskilt män i åldern 20–29 år. Bland män i den åldern uppgav 8,7 procent att de varit utsatta för hot eller våld på allmän plats. Anmärkningsvärt är också att gruppen personer med funktionsnedsättning utsatts för hot eller våld i högre grad än befolkningen som helhet. I gruppen med funktionsnedsättning uppgav 4 procent att de varit utsatta för hot eller våld på allmän plats. I befolkningen som helhet (16 år och äldre) var andelen 2,8 procent.

Tabell 11.1 Andel (16 år och äldre) som varit utsatta för hot eller våld på allmän plats (indikator 11.7.2 (P))

Efter kön och personer med funktionsnedsättning

År 2016-2017	Andel
Samtliga 16+ år	2,8
Kvinnor	1,9
Män	3,7
Samtliga med funktionsnedsättning	4,0

⁴⁵ Tätorter med 30 000 invånare eller mer (37 stycken).

År 2016-2017	Andel
Kvinnor med funktionsnedsättning	3,1
Män med funktionsnedsättning	5,1

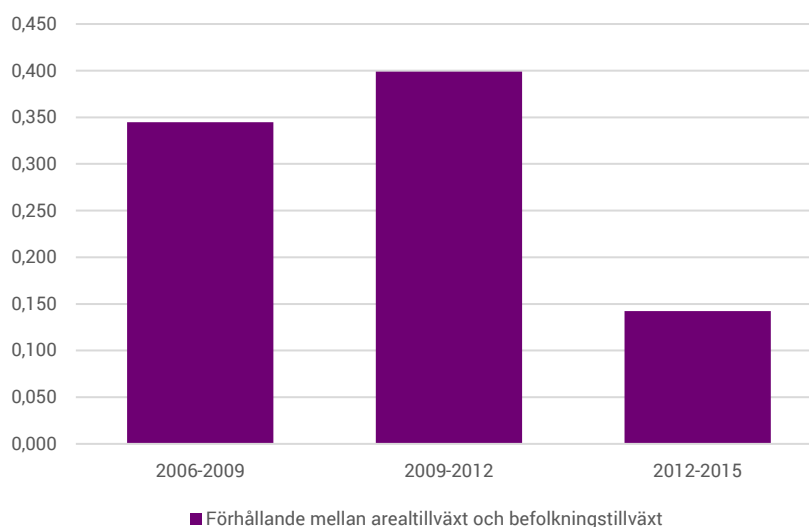
Källa: SCB

Sveriges städer förtätas

Delmål 11.3 handlar om en inkluderande och hållbar urbanisering, vilket syftar både på urbaniseringens fysiska uttryck, såsom bebyggelse och markanvändning, och på de lagar och styrmedel som ger människor möjlighet att påverka besluts- och planprocesser.

Svenska städer och tätorter förtätas. Den urbana befolkningen ökar med andra ord i snabbare takt än städernas yta. Förhållandet mellan arealtillväxt och befolkningstillväxt var 0,142 under perioden 2012 till 2015. Annorlunda uttryckt växte den urbana befolkningen sju gånger mer än städernas yta. Sverige avviker därmed i positiv bemärkelse från den globala trenden där städernas areella tillväxt av FN uppskattas ha varit 1,28 gånger den urbana befolkningstillväxten under perioden 2000–2014. Detta indikerar att det i stora delar av världen sker en kraftig stadsspridning (urban sprawl), vilket resulterar i en glesare och mindre resurseffektiv urban markanvändning.

Diagram 11.2 Förhållande mellan arealtillväxt och befolkningstillväxt (indikator 11.3.1)

Källa: SCB

Även om förtätning av städer betraktas som en indikation på en mer hållbar och resurseffektiv urbanisering, bör det betonas att det kan finnas inbyggda målkonflikter. Det gäller framför allt möjliga konflikter med mål 11.7, eftersom förtätning av städer också kan innebära att urbana grönområden och grönytor exploateras.

För Sveriges del anses planlagstiftningen tillgodose de rättsliga kraven på medborgarinflytande och civilsamhällets medbestämmande i stadsplaneringen.

Försiktigt positiva signaler om avgaser och avfall

Delmål 11.6 handlar om att minska städernas negativa miljöpåverkan bland annat med avseende på luftkvalitet och avfallshantering.

Både vad gäller luftkvalitet och avfallshantering finns försiktigt positiva signaler. Det begränsade dataunderlaget som finns gällande långtidsexponering av partiklar (PM_{2,5}) i omgivningsluften visar på en sjunkande exponering, något som också ligger i linje med andra studier med liknande metodik. PM_{2,5} kommer framför allt från långdistanstransporter på kontinenten. Södra Sverige påverkas mer av vindar från Europa. Det medför att exponeringen för PM_{2,5} är avsevärt högre där än i den norra delen av landet.

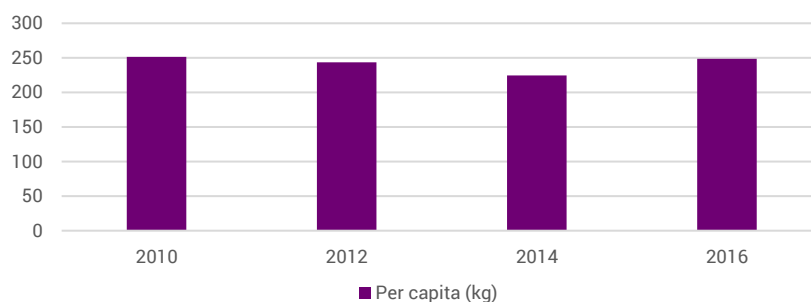
Även exponeringen av luftföroreningar från trafik vid bostaden visar tecken på att minska. I en undersökning 2015 uppgav 17 procent att de under de tre senaste månaderna besvärats av bilavgaser. Det är en viss nedgång jämfört med 2007. Likaså uppgav färre tolvåringar 2011 än 2003 att de besvärades av lukt från bilavgaser. Fler kvinnor än män uppger att de har varit besvärade av bilavgaser vid bostaden.

Mängden behandlat hushållsavfall har minskat över tid

Globalt sett är förbättringen av städernas ibland näst intill obefintliga avfallshantering en oerhört stor uppgift. Det globala mätetalet fokuserar därför på andelen avfall som samlas in och slutdeponeras. För Sveriges del saknar detta mätetal relevans då allt avfall redan tas om hand. Målet är snarare att minska den uppkomna mängden avfall samt att avfallet inte deponeras utan används för energiutvinning, återvinns eller återbrukas.

Behandlat hushållsavfall, både totalt och per capita, har minskat över tid sedan 2010. Undantaget är 2016, då både den totala mängden och avfallet per capita ökade igen. Det återstår att se om detta är ett trendbrott eller om det handlar om en tillfällig ökning.

Diagram 11.3 Behandlat hushållsavfall per capita (indikator 11.6.3 (N))

Källa: Naturvårdsverket

Mål 12 – Hållbar konsumtion och produktion

Mål 12 handlar om att minska miljöpåverkan genom att minska användningen av hälsofarliga kemikalier och farligt avfall. Det handlar också om att hejda utarmningen av naturresurser och att minimera skadliga utsläpp.

Vår konsumtion – som privatpersoner, företagare och offentliga verksamheter – påverkar världen både ekonomiskt och miljömässigt – i produktionen av varor och tjänster, och i slutfasen av produkternas livslängd.

Efterlevnaden av lagar och förordningar är stark i Sverige. Ändå ökar användningen av naturresurser och farliga kemikalier, och våra utsläpp av växthusgaser från vår konsumtion, och då inte bara från hushållen utan även från företag och myndigheter, minskar endast marginellt. Men statistiken visar också att uppkomsten av farligt avfall minskar och att vi har blivit bättre på att förbehandla det farliga avfallet före slutbehandlingen.

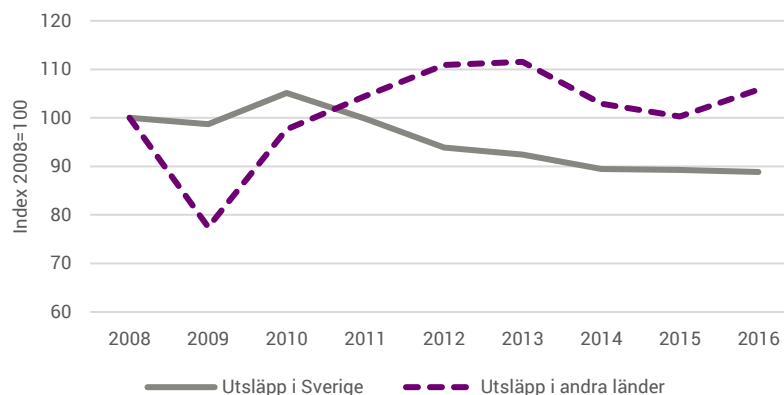
Konsumtion ger fortsatt stora utsläpp

Agenda 2030 eftersträvar hållbara konsumtionsmönster (delmål 12.1). Ett område där Sverige har lyckats bra är omställningen av energikällor för till exempel uppvärmning av bostäder och fastigheter. Omställningen har lett till att utsläppen av växthusgaser har minskat över åren.

En del av Sveriges konsumtion består av importerade varor och tjänster som producerats utomlands. Detta medför att Svensk konsumtion ger upphov till miljöpåverkan utanför landets gränser. De växthusgasutsläpp som kan förknippas med vår import är i dag högre än de konsumtionsutsläpp som sker i Sverige. Den största delen av utsläppen från konsumtion utgörs av privatpersoners konsumtion av till exempel livsmedel och transporter.

Delmål 12.1 implementera det 10-åriga ramverket för hållbara konsumtions- och produktionsmönster

Diagram 12.1 Utsläpp av växthusgaser i Sverige och i andra länder från svensk konsumtion (indikator 12.1.2(N))

Källa: SCB och Naturvårdsverket

Not: Data kommer att revideras under hösten 2019. Begreppet konsumtion innehåller: hushåll, offentlig sektor, hushållens ideella organisationer, investeringar och lager.

Delmål 12.2 Hållbar förvaltning och användning av naturresurser

Stora naturresurser och hög materialkonsumtion

Agenda 2030 eftersträvar även effektiv användning av naturresurser (delmål 12.2). Sverige har stora naturtillgångar i form av skog, mineraler och metaller och har jämfört med EU-genomsnittet en hög materialkonsumtion. År 2017 låg den på 24 ton per capita för Sverige, jämfört med EU-genomsnittet på 13 ton per capita⁴⁶.

Ett lands materialkonsumtion är mängden material som utvinns i landet plus importerat material och minus det som exporteras. Detta mått är en indikator på hur resursintensivt ett lands ekonomi är. Att Sverige har ett högre genomsnitt än EU beror just på att vi utnyttjar de naturtillgångar som vi har. Många andra EU-länder har begränsade naturtillgångar och behöver därför importera mer förädlade produkter och inte råmaterialet.

Delmål 12.3 Halvera matsvinnet i världen

Matavfallet minskar

Ett delmål inom Agenda 2030 fokuserar på att minimera matsvinn (delmål 12.3). I Sverige finns ingen statistik över matsvinn, men däremot över hur mycket mat som slängs. Matavfallsstatistiken är relativt ny och är under utveckling. Statistiken visar att matavfallet minskade med 4 procent mellan 2014 och 2016. Under 2016 slängdes omkring 1,3 miljoner ton matavfall. Det är ungefär 4 procent av den totala mängden genererat avfall, exklusive gruvavfall.

Matavfall förekommer i alla led av livsmedelskedjan: inom jordbruk och fiske, hos grossister, leverantörer, butiker, restauranger och storkök, samt hos hushållen. Hushållen står för 75 procent av matavfallet.

⁴⁶ Eurostat: <https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/submitViewTableAction.do>

Delmål 12.4
ansvarsfullhantering av
kemikalier och avfall

Delmål 12.5 minska mängden
avfall markant

Effektivare användning av kemikalier och avfall

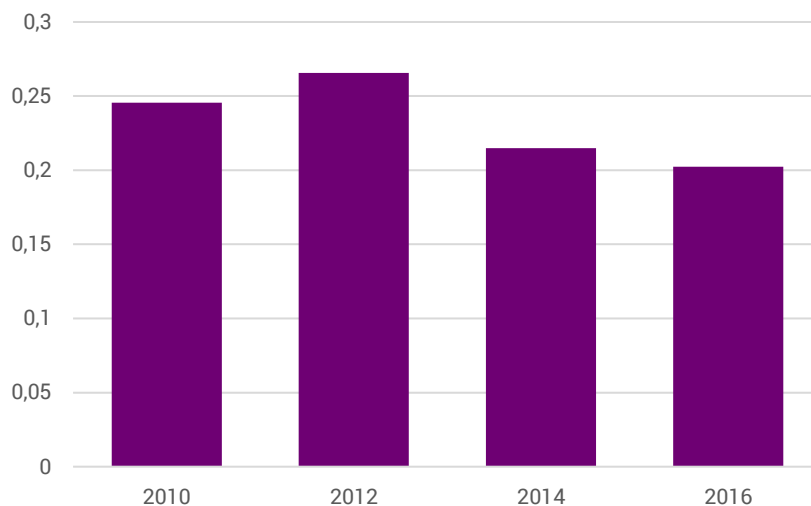
Vid framställningen av de produkter som konsumeras används kemikalier som i slutet av livscykeln resulterar i avfall. Det gäller för såväl produktionen av det som hushållen konsumerar som för produktionen av produkter som används för vidare bearbetningar i någon annan industri. Avfallet måste behandlas på ett säkert sätt för att inte orsaka miljö- och hälsoproblem (delmål 12.4 och 12.5).

Det farliga avfallet per capita låg under 2016 på 238 kg per person i Sverige. Inom EU är genomsnittet 125 kg per person. Farligt avfall är till exempel kemikalier, färger och lösningsmedel.

Inom den nationella avfallsstatistiken minskade mängden totalt uppkommet farligt avfall med ungefär 290 000 ton (13 procent) under 2016 jämfört med 2010.

Sex branscher (inklusive hushåll) stod för 91 procent av det primärt uppkomna farliga avfallet i Sverige 2016. Hushållen genererade mest farligt avfall (417 000 ton) följt av byggverksamhet (383 000 ton). De farliga avfallsslag som uppkom i störst omfattning var jordmassor (347 000 ton) och kemiskt avfall, exempelvis färgavfall och kasserade kemikalier (319 000 ton).

Diagram 12.2: Genererat farligt avfall per capita (Indikator 12.4.2)
Ton per capita

Källa: Naturvårdsverket

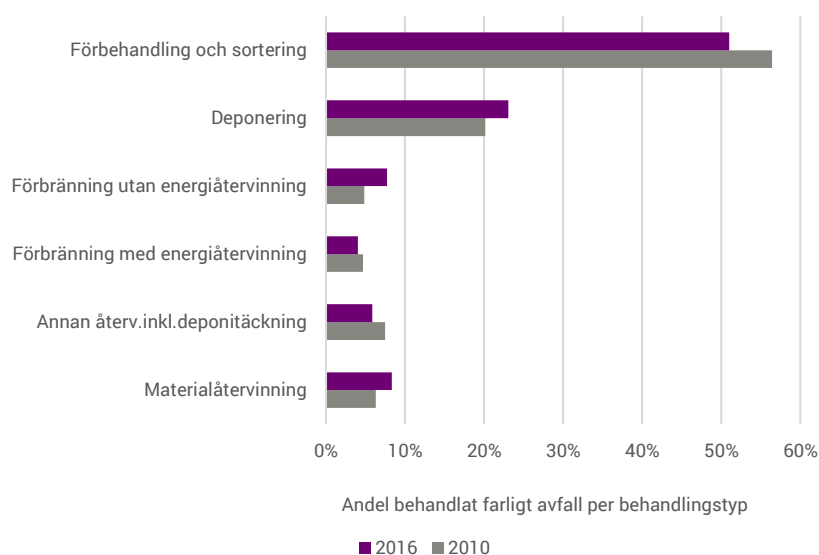
Den totala mängden behandlat farligt avfall ökade med 54 procent mellan åren 2010 och 2016. Fördelningen mellan olika avfallsbehandlingar har varit förhållandevis stabil under de år som det finns jämförbara data för. Det är vanligt att förbehandla avfallet före den slutliga behandlingen och den vanligaste slutbehandlingstypen för farligt avfall är deponering. Förbehandling kan exempelvis vara indunstning eller demontering av farliga komponenter i

elektronikavfall. Den svenska marknaden för farligt avfall är ganska liten vilket gör att det finns ett begränsat antal behandlingsanläggningar i Sverige

Många av anläggningarna är specialiserade på antingen en särskild typ av avfall eller på en viss metod. Därför finns kapaciteten att ta hand om vissa farliga avfall bara på enstaka platser i landet.

När det gäller den totala materialåtervinningsgraden, som ligger till grund för delmål 12.5, ser nivån dock ut att vara stabil på runt 26 procent per år mellan 2010 och 2016.

Diagram 12.3 Andel farligt avfall fördelat på behandlingstyp (Indikator 12.4.2)

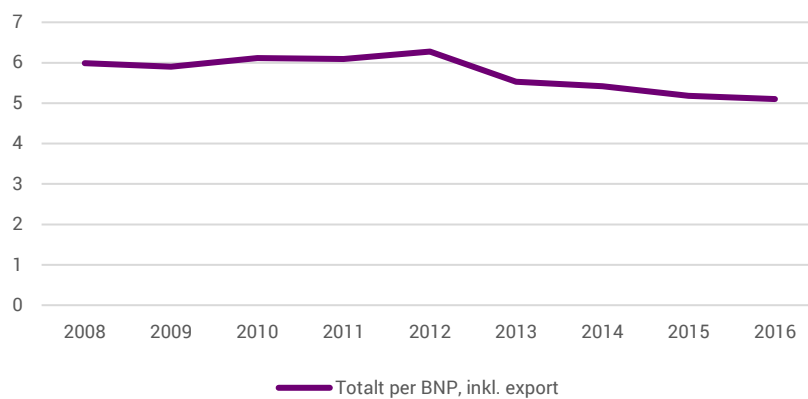

Källa: Naturvårdsverket

Under 2016 använde vi i Sverige 22 miljoner ton kemikalier som klassas som hälso- eller miljöfarliga, inklusive petroleumbränslen. Det är en minskning med 0,5 miljon ton sedan 2008. Det är främst användningen av petroleum som minskar, medan övriga kemikalier ökar något i användning.

Användningen av kemikalier per BNP minskar, vilket är positivt. Det indikerar ett minskat behov av hälso- eller miljöfarliga kemikalier i produktionen av olika varor och tjänster.

Diagram 12.4 Kemikalieanvändning per BNP (intensitet) (Indikator 12.4.3(N))
Ton per mnkr

Källa: Kemikalieinspektionen och SCB

Mål 13 – Bekämpa klimatförändringarna

Klimatmålet inom Agenda 2030 stödjer fattigdomsbekämpning och hållbar utveckling. Behovet av anpassning till pågående och kommande klimatförändringar är mycket stort, särskilt för de minst utvecklade länderna och för de mest sårbara befolkningsgrupperna.

Klimatförändringarna är en av vår tids största utmaningar. En stor andel av de ökade utsläppen av växthusgaser i atmosfären kommer från sättet vi utvinner, omvandlar och använder fossil energi på. Som följd av de ökade utsläppen går vi mot en genomsnittlig global uppvärmning som överstiger två grader Celsius, vilket får allvarliga konsekvenser för ekosystem, mänsklig säkerhet, matproduktion, vattentillgång och ökade naturkatastrofer.

Ingen uppföljning av klimatgaser i Agenda 2030

Totalt finns det fem delmål under mål 13. Ingen indikator blev föreslagen som mäter den faktiska utvecklingen av klimatgaserna inom FN. Då de globala delmålen i mål 13 främst behandlar katastrofrisker och inte går att följa med dagens statistik, fokuserar detta kapitel på den uppföljning som sker inom ramen för den svenska klimatlagen och miljömålssystemet.

Miljömålsuppföljningen fastslår att målet med noll nettoutsläpp senast 2045 inte kommer att nås med befintliga och beslutade styrmedel och åtgärder⁴⁷.

Inom EU har länderna redan uppnått det mål som är satt inom EU:s 2020-strategi, att reducera utsläppen av växthusgaser med 20 procent fram till 2020. Målet nåddes redan 2017. En ny vision, via den så kallade 2050 långsiktiga strategin diskuterar visionen om noll nettoutsläpp till 2050, men något direkt mål finns inte där.⁴⁸

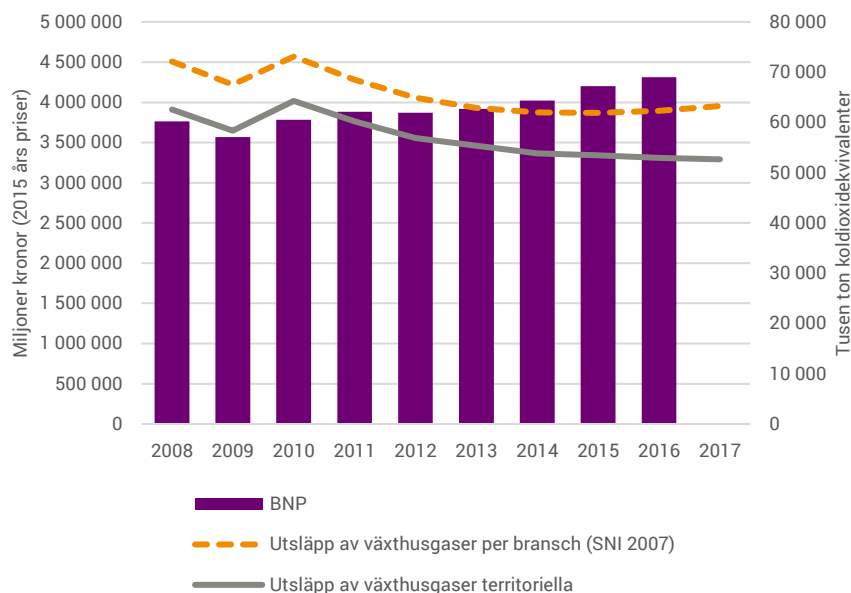
Samtidigt finns uppföljning som är relevanta för klimatfrågan i andra mål, som energi (mål 7), modernisering av industrin (mål 9) och subventioner till fossilbränslen (mål 12).

Diagram 13.1 visar att utsläppen av växthusgaser inom territoriet och inom ekonomin på senare år inte har ändrats så mycket även om ekonomin i form av BNP har ökat stadigt över tid.

⁴⁷ <http://sverigemiljomal.se/miljomalen/begransad-klimatpaverkan/>

⁴⁸ https://ec.europa.eu/clima/policies/strategies/2050_en

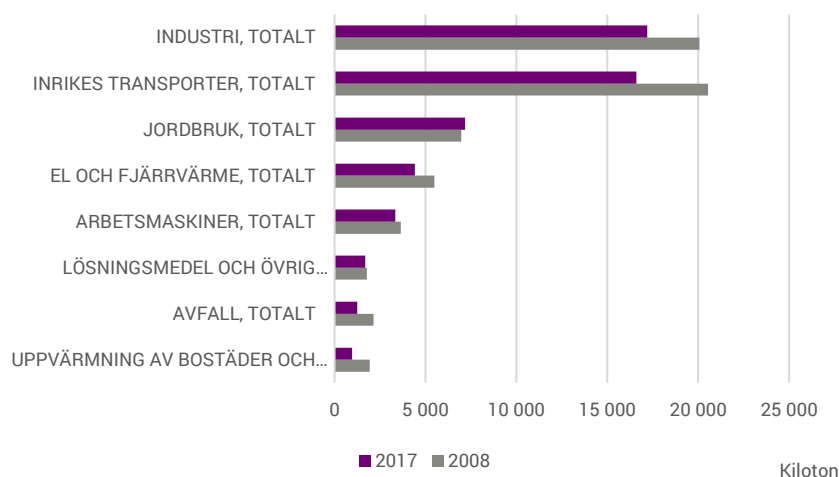
Diagram 13.1 Utsläpp av växthusgaser per bransch, territorium och ekonomisk utveckling (Indikator 13.2.2a(N))

Källa: SCB och Naturvårdsverket

Diagram 13.2 visar utvecklingen av sektorers utsläpp av växthusgaser mellan 2008 och 2017. Industrins stationära utsläpp och inrikes transporter stod under 2017 tillsammans för 64 procent av växthusgaserna. Mellan 2008 och 2017 minskade deras gemensamma utsläpp med cirka 17 procent. Även andra sektorer minskade utsläppen av växthusgaserna, men utan större förändring inom industri och transporter blir nivåerna på växthusgaserna inte förändrade i stort.

Diagram 13.2 Utsläpp av växthusgaser per sektor (Indikator 13.2.2b(N))

Källa: Naturvårdsverket

Delmål 13.1 Stärk motståndskraften mot och anpassningsförmågan till klimatrelaterade katastrofer.

Delmål 13.1 refererar till Sendairamverket för anpassning till klimatrelaterade faror och naturkatastrofer. Sendairamverket fokuserar på flera områden, som eliminering av fattigdom, säkerställande av en

god hälsa, hållbar förvaltning av vatten och robusta motståndskraftiga städer. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) tar fram statistik som mäter antalet döda, saknade och direkt drabbade till följd av katastrofer i Sverige. Få naturkatastrofer i Sverige leder till att människor saknas eller dör men mellan 2005 och 2018 registrerades elva fall. Stormen som kom att kallas Gudrun drabbade under 2005 stora delar av Sverige, och här registrerades flest fall av saknade och döda av de elva personerna.

I Sverige antogs 2018 den Nationella strategin för klimatanpassning⁴⁹ av riksdagen. Sedan strategin implementerades har flertalet aktiviteter och samordningsaktioner påbörjats men än så länge sker ingen uppföljning via statistiken om detta.

⁴⁹ Proposition 2017/18:163

Mål 14 – Hav och marina resurser

Mål 14 motsvaras väl av det svenska miljömålet ”Hav i balans samt levande kust och skärgård”⁵⁰ vilket är definierat av riksdagen som att: ”Västerhavet och Östersjön ska ha en långsiktigt hållbar produktionsförmåga och den biologiska mångfalden ska bevaras. Kust och skärgård ska ha en hög grad av biologisk mångfald, upplevelsevärden samt natur- och kulturvärden. Näringar, rekreation och annat nyttjande av hav, kust och skärgård ska bedrivas så att en hållbar utveckling främjas. Särskilt värdefulla områden ska skyddas mot ingrepp och andra störningar.”

Den senaste bedömningen av miljömålet är att det inte kommer att nås till 2020. Övergödning och farliga ämnen är fortsatta problem, liksom svaga fiskbestånd, främmande arter och påverkan på känsliga havsmiljöer. Regeringen har ökat resurserna till marint områdesskydd samt arbete mot plast och mikroplast i havet. Sanering av miljöfarliga vrak har inletts. Ett åtgärdsprogram för ålgräsängar har tagits fram.

Tre indikatorer från den globala uppföljningen har kvantifierats, varav Sverige når de globala målen för två, se nedan. Sedan förra uppföljningen har Sverige en miljömålsindikator som kan mäta delmål hållbart nyttjande av fisk och skaldjursbestånd (14.4.1) nationellt.

Delmål 14.4. 14.4 Senast 2020 införa en effektiv fångstreglering och stoppa överfiske, olagligt, orapporterat och oreglerat fiske liksom destruktiva fiskemetoder samt genomföra vetenskapligt baserade förvaltningsplaner i syfte att återställa fiskbestånden så snabbt som möjligt, åtminstone till de nivåer som kan producera maximalt hållbart uttag, fastställt utifrån deras biologiska egenskaper.

En stor del fiskebestånd under en hållbar nivå

Delmålet 14.4 syftar till att återställa fiskbestånd till hållbara nivåer genom att senast 2020 införa en effektiv fångstreglering och stoppa ohållbart fiske. Indikatorn 14.4.1 ger möjlighet att bedöma hur väl fiskförvaltningen bidrar till ett uthålligt fiske. I den globala uppföljningen av delmålet som FAO ansvarar för beräknas indikatorn för internationella havsområden snarare än för länder. Detta för att beräkningar för hållbara bestånd kräver mycket data och är tekniskt krävande eftersom beståndsuppskattningar behöver göras. Därför redovisas inte data för enskilda länder. I Sverige görs beståndsberäkningar och redovisas i en miljömålsindikator som kan användas för att följa upp delmålet.

Andelen fiskbestånd inom en biologiskt hållbar nivå har bestämts och skattas till 44 procent⁵¹. Andelen hållbart nyttjade bestånd varierar

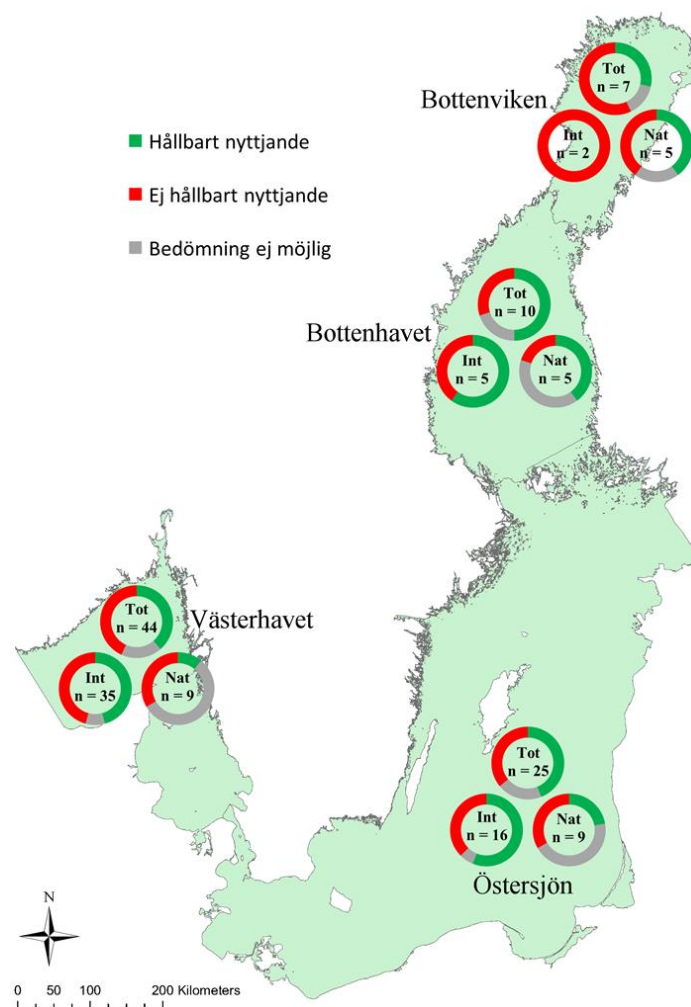
⁵⁰ <http://www.sverigesmiljomal.se/miljomalen/hav-i-balans-samt-levande-kust-och-skargard/>

⁵¹ <https://www.havochvatten.se/download/18.6f721a0b1684a3e5e7cb13c9/1548152309493/rapport-fisk-och-skaldjursbestand-i-hav-och-sotvatten-2018-resursoversikt.pdf>

mellan olika havsområden. För de geografiska bedömningsenheterna är statusen högst i Bottenhavet och Östersjön, och lägst i Bottenviken. Bedömning har varit möjlig för 56 av 66 bestånd². För tio arter, bestånd och bedömningsenheter är bedömningar av beståndsstatus inte möjliga att göra på grund av bristande dataunderlag.

Diagram 14.1 Karta med andelen hållbart nyttjade bestånd (grön), icke hållbart nyttjade bestånd (rött) och andel bestånd där underlag saknas (grått), i svenska havsområden (indikator 14.4.1)

'Tot' visar bedömningar för det totala antalet bestånd, *'Int'* visar bedömningar för de internationellt förvaltade bestånden bedömda av Ices och expertbedömningar, och *'Nat'* visar bedömningar för de nationellt förvaltade bestånden vars råd baseras på expertbedömningar.

Källa: <http://www.sverigesmiljomal.se/miljomalen/hav-i-balans-samt-levande-kust-och-skargard/hallbart-nyttjade-fisk-och-skaldjursbestand-i-kust-och-hav/>

I Bottenhavet och Bottenviken bedöms 50 respektive 29 procent av bestånden som hållbart nyttjade, i Östersjön 44 procent och 39 procent av bestånden i Västerhavet. Bedömningarna i figuren är baserade på 2017 års Fisk- och skaldjursbestånd i hav och sötvatten.

De ekonomiskt viktigaste fisk- och skaldjursbestånden, som exempelvis de av torsk, sill och havskräfta, är belagda med fiskekvoter. Varje år gör

Internationella havsforskningsrådet (Ices) en biologisk bedömning av tillståndet och utvecklingen av dessa arter och arter av värde ur andra aspekter i olika havsområden. För flera arter som inte är kvoterade gör inte Ices någon bedömning. De är viktiga för det småskaliga yrkesfisket och fritidsfisket. Därför görs även bedömningar av tillstånd och utveckling för sådana arter och bestånd. För arter och bestånd där det saknas tillräckliga dataunderlag ges inga biologiska råd.

Positiv utveckling för rödspätta – tuffare för hummer

Många fisk- och skaldjursarter har lokala bestånd och det går därför inte att säga att det generellt blir bättre eller sämre för enskilda fisk- och skaldjursarter⁵². Många arter, till exempel sill/strömming och torsk, är uppdelade i större delbestånd medan arter som abborre, gädda och öring förekommer i lokala bestånd. Bestånden av marulk, skarpsill och rödtunga i Nordsjön, strömming i centrala Östersjön, rödspätta och skrubbskädda i södra Östersjön och Kattegatt samt sik längs delar av Östersjökusten visar en positiv utveckling.⁵³ En negativ utveckling har däremot bestånden av siklöja i Bottenviken; strömmingen i Bottenhavet och gös och gädda längs Östersjökusten.

För skaldjuren ser det fortsatt bekymmersamt ut för hummern medan situationen för nordhavsräka, havskräfta och krabba i stort sett är oförändrad. Orsaken till att många bestånd är i dåligt skick är att fisketrycket historiskt sett har varit, och i många fall fortfarande är, för högt. Det gäller både svenskt och andra länders fiske, och det gäller både yrkes- och fritidsfisket (ibid).

Så här sammanfattar forskarna vid institutionen för akvatiska resurser vid SLU läget för fisk- och skaldjursbestånd i olika havsområden⁵⁴:

- Östersjön. Bestånden av rödspätta och skrubbskädda har god status i södra Östersjön och Öresund. Det gäller även strömming och öring i centrala Östersjön. Öringen i Bottenhavet och Bottenviken samt siken i Bottenviken har utvecklats positivt. Sämre ser det ut för gös och gädda längs kusten i Egentliga Östersjön (från Ålands hav till de danska sunden) liksom för siklöjan i Bottenviken. Torsken i östra Östersjön har fortsatt en dålig tillväxt och är mager. Torsken i det västra beståndet hade en stark rekrytering 2016.
- Västerhavet (Skagerrak, Kattegatt och Nordsjön). Bestånden av kummel, marulk, rödtunga och rödspätta har relativt god status. Det gäller även lokala bestånd av öring även om rekryteringen har

⁵² <https://internt.slu.se/nyheter-originalen/2018/2/sa-mar-svensk-fisk-negativ-utveckling-for-sikloja-och-hummer--uppat-for-stromming-och-sik/>

⁵³ <https://internt.slu.se/globalassets/ew/org/inst/aqua/externwebb/sidan-publikationer/resurs-och-miljo/fisk-och-skaldjursbestand-i-hav-och-sotvatten-2017-resursoversikt.pdf>
<https://www.slu.se/ew-nyheter/2019/1/sa-mar-fisk-och-skaldjur-i-svenska-vatten--negativ-utveckling-for-siklojan-i-norr-uppat-for-vattnenrodingen/>

⁵⁴ <https://www.mynewsdesk.com/se/havochvatten/pressreleases/ny-rapport-fraan-hav-saa-maar-fisk-och-skaldjursarter-i-svenska-vatten-2827881>

försämrats under de senaste åren. Torsken i Skagerrak visar något förbättrad status, men forskarna rekommenderar ändå att lägre fångster tas upp då fisketrycket fortfarande är för högt. Beståndet av torsk i Nordsjön håller successivt på att öka. Det ser sämre ut för beståndet av torsk i Kattegatt samt för bestånden av europeisk hummer, havskatt, hälleflundra, kolja och skoläst. Rekryteringen av både vår- och höstlekande sill är fortsatt på låga nivåer sett över de senaste decennierna. Bestånden av havskatt, hälleflundra och skoläst har så dålig status att de inte bör fiskas i Skagerrak och Kattegatt.

- Rekryteringen av ålyngel är fortfarande mycket svag, inte bara till svenska vatten utan till andra stater i den europeiska ålens utbredningsområde. I december beslutade också EU:s fiskeministrar om begränsningar för allt ålfiske under 2019 i hela unionen.

Delmål 14.5 Senast 2020 skydda minst 10 procent av kust- och havsområdena på grundval av bästa tillgängliga vetenskapliga rön

Skyddet av havsyta når målet – men varierar

Med marint skydd avses marina nationalparker och naturreservat samt marina Natura 2000-områden (marina naturtyper 1100–1650). Det marina skyddet utgör 13,8 procent av Sveriges totala havsyta, inklusive den ekonomiska zonen. Sverige skyddar därmed mer än det globala målet om att skydda minst 10 procent av kust- och havsområdena. Det är dock stora variationer per havsområde. Västerhavet har 32 procent marint skydd, Östersjön 16 procent och Bottniska viken 5 procent.

Tabell 14.1 Marint skydd per havsområde (indikator 14.5.1)
Andel (%) av total havsyta 31 december 2018

	2018
Riket	14
Västerhavet	32
Östersjön	16
Bottniska viken	5

Källa: SCB

Beräkningarna för den globala indikatorn skiljer sig åt från den nationella metoden, vilket ger olika resultat. Exakta underlag för att förstå beräkningarna som gjorts för Sverige saknas. Andelen skyddade marina områden enligt den globala indikatorn är 15,2 procent. Motsvarande siffra från SCB är 13,8 procent.

Verktyg för att hindra illegalt fiske finns

I den globala indikatorbedömningen är Sverige markerat som klass 5 vilket är den högsta och medelvärdet för länder globalt är klass 3⁵⁵.

Delmål 14.6 Senast 2020 förbjuda skadliga fiskesubventioner

⁵⁵ <https://unstats.un.org/sdgs/metadata/files/Metadata-14-06-01.pdf>

Resultaten bedöms utifrån en enkät som FAO skickar ut till länder och regioner.

Mål 15 – Ekosystem och biologisk mångfald

Detta mål handlar om att skydda, återställa och främja ett hållbart nyttjande av landbaserade ekosystem, hållbart bruka skogar, hejda och vrida tillbaka markförstörelsen samt hejda förlusten av biologisk mångfald.

Hållbar användning av skogsresurser inklusive minskning av avskogningen bidrar positivt till klimatet. Det bidrar också till långsiktig försörjning av livsmedel, energi, vatten och läkemedel, utan att undergräva biologisk mångfald.

Mål 15 består av nio delmål som fokuserar på bevarande och möjligheter att hållbart använda skogens resurser, och andra ekosystem på land och i sötvatten. I detta kapitel tas några delmål upp till diskussion. Delmål 15.1, 15.2, 15.5 och 15.a redovisas här. Övriga delmål tar bland annat upp integrering av ekosystem och biologisk mångfald i nationell och lokal förvaltning, och annan lagstiftning för att stoppa och kontrollera spridning av invasiva främmande arter. I dessa fall finns inte indikatorer för uppföljning.

Skogsmark skyddas i högre takt än skogsarealen minskar

Sveriges yta täcks till 69 procent av skog och den bebyggda marken utgör 3 procent. Resterande yta täcks av myrar, våtmarker och berg.

Skogsmarkens utbredning sjunker något från år till år, mellan 2000 och 2015 med knappt 1 procent. Under samma period har andelen skogsareal som skyddas av lag ökat med nära 19 procent, något som delmål 15.1 pekar ut som viktiga steg mot bra ekosystem och hållbart nyttjande av skogen.

Delmål 15.2 visar aspekter för att fortsätta kunna nyttja skogens resurser långsiktigt. En något högre andel skogsmark är certifierad, men samtidigt visar uppföljningen av miljöhänsyn ett ökande antal företeelser som har fått stor negativ påverkan på hänsynskrävande biotoper i samband med föryngringsavverkning och efterföljande föryngringsarbete. I samband med olika skogliga åtgärder som röjning, gallring och föryngringsavverkning är det viktigt att ta hänsyn till den biologiska mångfalden, kulturmiljön och friluftslivet. I skogslandskapet finns olika vattenmiljöer, kulturmiljöer, hänsynskrävande biotoper och områden med höga upplevelsevärden. Miljöhänsyn ska tas vid alla åtgärder i skogsbruket. Tillämpningen av miljöhänsyn har stor betydelse för den biologiska mångfalden och är ett viktigt komplement

Delmål 15.1 Bevara, restaurera och säkerställa hållbart nyttjande av ekosystem på land och sötvatten.

Delmål 15.2 Främja hållbart skogsbruk, stoppa avskogningen och återställ utarmade skogar.

till olika skyddsformer. För flera arter är god miljöhänsyn en förutsättning för att de ska kunna fortleva i beståndet efter avverkning.

Förlusten av biologisk mångfald hejdas inte

Sverige har förbundit sig att arbeta aktivt mot förlusterna av biologisk mångfald genom flertalet internationella direktiv och konventioner. Inom ramen för EU:s Art- och habitatdirektiv arbetar Sverige aktivt med bevarande av livsmiljöer för vilda djur och växter. Dessutom är Sverige med i den internationellt baserade konventionen om biologisk mångfald⁵⁶ och FN:s mål för att bevara biologisk mångfald, de så kallade Aichimålen.

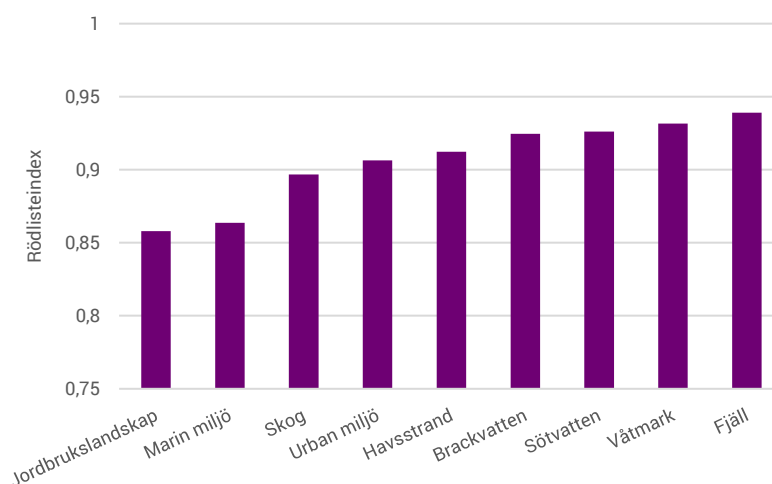
Delmål 15.5 Skydda den biologiska mångfalden och naturliga livsmiljöerna

Diagram 15.1 visar rödlisteindex. Detta index speglar den hastighet med vilken arter beräknas dö ut och hur den takten förändras över tid.

Resultaten visar att förlusten av biologisk mångfald inte hejdats och att hastigheten med vilken arter försvinner inte heller bromsats upp. För att förlusten av biologisk mångfald ska vara hejdad ska index vara 1.

Av arter som är beroende av skogsmark ligger rödlisteindex på strax under 0,9. Störst risk löper arter som är i behov av jordbrukslandskap och marin miljö. Det beror sannolikt på en allt mindre areal jordbruksmark i Sverige som dessutom brukas intensivare och en minskad areal naturbetesmark. I marin miljö är anledningen förstörelse av naturliga livsmiljöer, främst orsakat av fiskets bottenrålning och ökad näringsbelastning.

Diagram 15.1 Rödlsteindex för arter i olika landskapstyper (Indikator 15.5.1)

Källa: Naturvårdsverket

⁵⁶ <https://www.cbd.int/>

Delmål 15.a Öka de finansiella resurserna för att bevara och hållbart nyttja ekosystem och biologisk mångfald

Stark utveckling av offentligt utvecklingsbistånd

Delmål 15.a mäter finansiering av åtgärder för att hållbart nyttja ekosystemen och bevara den biologiska mångfalden för framtida generationer.

Sveriges utvecklingsbistånd som går till biodiversitet som huvudsyfte eller delsyfte har på bara några få år ökat starkt. Mellan 2015 och 2018 ökade det offentliga utvecklingsbiståndet med cirka 55 procent, från 2,2 miljarder kronor till 3,5 miljarder kronor som hanteras av SIDA. Den största delen av dessa bistånd hade till huvudsyfte att hantera dessa frågor.

Mål 16 – Fredliga och inkluderande samhällen

Agenda 2030:s mål om fredliga och inkluderande samhällen spänner över skilda områden såsom att minska våld, tortyr, människohandel, stoppa illegala flöden av vapen och att bekämpa korruption. Men målet rör även ett inkluderande och representativt beslutsfattande, skyddande av grundläggande friheter och stärkande av nationella institutioner genom internationellt samarbete för att förebygga våld och bekämpa terrorism.

Kopplade till dessa delmål finns sammantaget ett 25-tal indikatorer. Här begränsar vi oss till tre av delmålen, som alla har två indikatorer som kan redovisas. Många indikatorer är inte färdiga att använda än.

Sverige ligger bra till på många områden inom mål 16, även om det finns förbättringspotential. Valdeltagandet är högt, men det är ojämnt mellan olika grupper i befolkningen.

När det gäller våldsbrott har det dödliga våldet ökat jämfört med 2015. Men i ett internationellt perspektiv är det inte anmärkningsvärt högt. Även barn drabbas av våld och trafficking i Sverige.

Våld i Sverige drabbar män och kvinnor olika

Det första delmålet i mål 16 handlar om att minska alla former av våld. Som framgår av delmålens lydelse finns en uttalad och kraftfull ambition om att minska alla former av våld överallt, så även i Sverige.

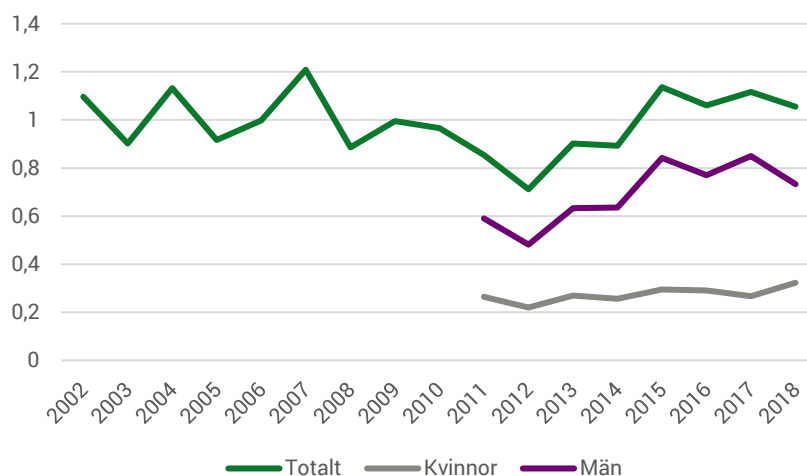
Baserat på hur delmålet är utformat kan vi i nuläget inte säga att Sverige lever upp till detta. Statistiken får snarare ses som en utgångspunkt som vi kan använda när vi framöver ska kunna uttala oss om våldet ökar eller minskar. I dag finns skillnader mellan män och kvinnor som brottsoffer. Även detta behöver följas över tid.

Dödligt våld har ökat på senare år

Sedan 2002, då Brottsförebyggande rådet (Brå), började ta fram statistiken, har antalet offer för dödligt våld i Sverige varierat mellan som lägst 0,71 per 100 000 år 2012 och som högst 1,21 per 100 000 under 2007. Medelvärdet för hela perioden 2002–2018 är 0,99 per 100 000 invånare och år. Sedan 2011 finns fallen av dödligt våld uppdelade efter offrets juridiska kön.

16.1 Avsevärt minska alla former av våld och dödligt våld överallt.

Diagram 16.1 Konstaterade fall av dödligt våld per 100 000 invånare (Indikator 16.1.1)

Källa: Konstaterade fall av dödligt våld, Brottsförebyggande rådet

Jämfört med för fem år sedan har det dödliga våldet ökat i Sverige. Men jämfört med 2002 är det en relativt oförändrad nivå. Under den period då det dödliga våldet har ökat har det framför allt skett en ökning av manliga offer. 2018 var det mer än dubbelt så vanligt att det dödliga våldet hade riktats mot män som mot kvinnor.

Det är givetvis väldigt problematiskt att det dödliga våldet har ökat i Sverige på senare år och det är en utveckling som går på tvären mot delmålet ambition om att ”avsevärt minska alla former av våld”. Om vi studerar vårt närområde så har Norge haft lägre nivåer av dödligt våld än Sverige på senare år. Dödligt våld har varit något vanligare i Finland än i Sverige. Danmark har ibland haft högre och ibland haft lägre nivåer av dödligt våld. Jämfört med andra EU-länder finns det både de som har lägre och de som har högre nivåer av dödligt våld än Sverige.⁵⁷

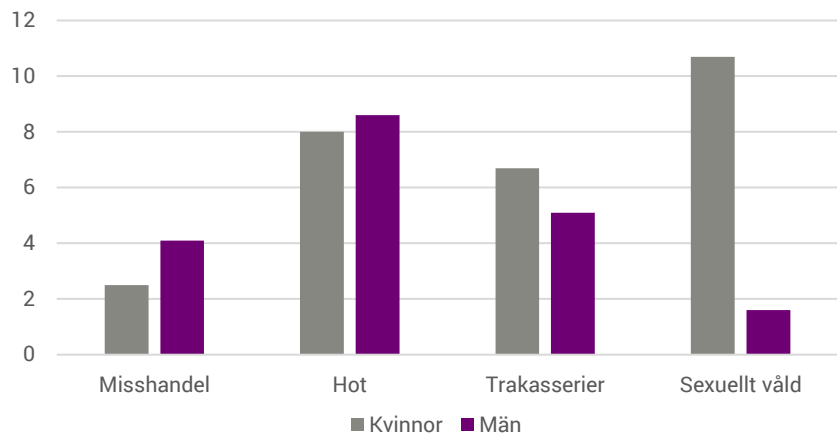
Sexuellt våld vanligare mot kvinnor

När det gäller trakasserier och sexuellt våld är andelen utsatta högre bland kvinnor än bland män. Det gäller framför allt sexuellt våld. Andelen som uppger att de har utsatts för hot är ungefär densamma bland kvinnor som bland män. Andelen som är utsatta för misshandel är i stället något större bland män än bland kvinnor.

⁵⁷ Som underlag till internationell jämförelse avseende dödligt våld har både Världsbankens (https://data.worldbank.org/indicator/VC.IHR.PSRC.P5?most_recent_value_desc=true) och FN:s dataserier (<https://www.sdg.org/datasets/indicator-16-1-1-number-of-victims-of-intentional-homicide-by-sex-number>) beaktats.

Diagram 16.2 Utsatta för misshandel, trakasserier, hot och sexuellt våld efter kön. 2017 (Indikator 16.1.3)

Procent (%)

Källa: Statistiken bygger på Brås nationella trygghetsundersökning 2018, statistiken avser kalenderåret 2017.

Sju av tio trygga i sitt bostadsområde på kvällstid

En indikator (16.1.4) tar fasta på hur tryggt vi upplever vårt bostadsområde på kvällstid. I den globala indikatorn specificeras inte vilken tid på dygnet som utevistelsen avser, vilket gör att jämförelser bör göras med försiktighet.

I Sverige uppger sju av tio att de känner sig trygga i sitt bostadsområde på kvällstid. Lite drygt sex av tio kvinnor uppger att de känner sig trygga vid utevistelse sent på kvällen i det egna bostadsområdet, vilket är en lägre andel än för män. Åtta av tio män uppger att de känner sig trygga. Det har inte skett någon förändring i andelarna mellan 2017 och 2018.

16.2 Eliminera övergrepp, utnyttjande, människohandel och alla former av våld eller tortyr mot barn.

Övergrepp, utnyttjande och människohandel – med särskilt fokus på ungas situation

Även det andra delmålet har en väldigt högt ställd och uttalad ambition. Statistik som kopplar till indikatorerna som svarar mot detta delmål hämtas från Brå och från Stiftelsen allmänna barnhuset. Utöver de två indikatorer som redovisas finns en indikator om offer för sexuellt våld som i dagsläget inte är klar att redovisa.

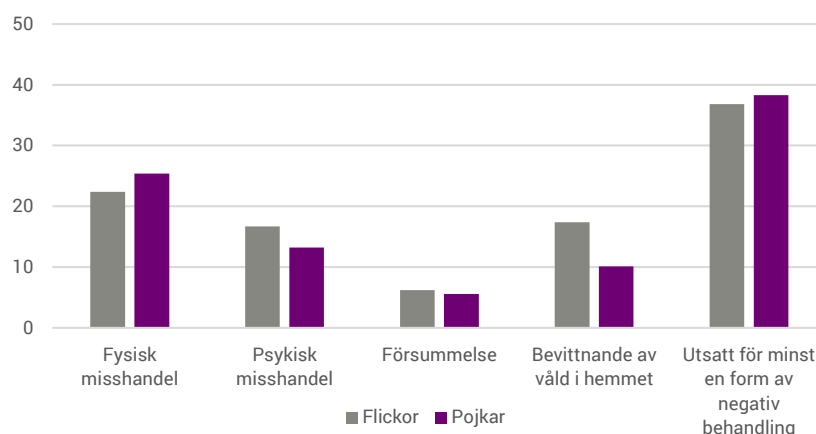
Var fjärde ungdom utsatt för fysisk misshandel

Den globala indikatorn som kopplar till detta handlar om våld mot barn 1–17 år den senaste månaden. Den typen av statistik sammanställs inte i Sverige i dag. Stiftelsen allmänna barnhuset har tillsammans med forskare från Karlstads universitet i stället tagit fram en nationell indikator som bygger på en kartläggning 2016 bland elever i årskurs nio och i årskurs två på gymnasiet. Indikatorn lyder ”Andel barn som någon gång blivit utsatta för någon form av fysisk eller psykologisk misshandel, försummelse eller bevittnande av våld i hemmet”.

Ungefär en fjärdedel av ungdomarna har någon gång utsatts för någon form av fysisk misshandel. Något färre har utsatts för psykisk misshandel, bevitnande av våld i hemmet eller försummelse. Ungefär fyra av tio barn har blivit utsatta för något av detta totalt. Det är relativt små skillnader mellan pojkar och flickors upplevelser.

Diagram 16.4 Andel barn (15 och 17 år) som någon gång utsatts för fysisk eller psykologisk misshandel, försummelse eller bevitnande av våld i hemmet fördelat på kön (Indikator 16.2.1(P))

Procent (%)

Källa: Nationell kartläggning av våld mot barn, vilken genomfördes 2016 av Allmänna barnhuset och Karlstads universitet

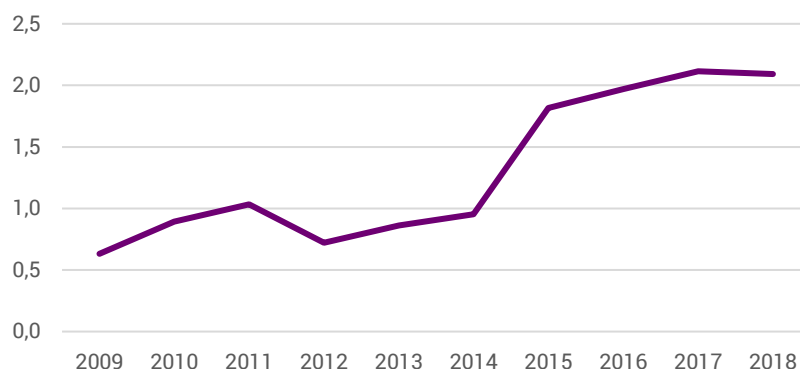
Eftersom indikatorn är nationell och utformad på ett annat sätt än den globala indikatorn är det viktigt att inte jämföra den med en eventuell global indikator i andra länder.

Fallen av registrerad människohandel har ökat

Sedan 2009 har det skett mer än en fördubbling av hur många brott av människohandel som polis och åklagare registrerat. Brå tar fram statistik om anmälda brott av människohandel. Den redovisade nationella indikatorn visar antalet anmälda brott per 100 000 invånare, medan den globala indikatorn mäter antal brottsoffer per 100 000 invånare. En person kan vara utsatt för flera människohandelsbrott, så sätten att mäta skiljer sig åt.

Det finns svårigheter med att mäta förekomst av människohandel. Det hänger samman med brottens beskaffenhet. Eftersom brottsoffren oftast inte vistas legalt i Sverige kan mörkertalet i anmälningsstatistiken antas vara stort. De anmälda brotten speglar därmed antagligen bara en liten del av problematiken.

Diagram 16.5 Antal anmälda fall av trafficking per 100 000 invånare (Indikator 16.2.2)
Procent (%)

Källa: Anmälda brott, Brottsförebyggande rådet

Av de fall av människohandel som har anmälts rör cirka en fjärdedel barn under 18 år. Utnyttjandet rör i störst utsträckning sexuell människohandel och därefter tiggeri.

Sverige lever inte upp till högt ställda mål

När vi tittar på indikatorerna som särskilt lyfter fram ungas upplevelser av våld kan vi konstatera att det förekommer såväl psykiskt som fysiskt våld riktat mot barn i Sverige. Utifrån hur frågorna är utformade går det dock inte att utläsa när våldet har ägt rum utan det har skett någon gång under deras livstid (ungdomarna som svarar är 15 respektive 17 år gamla). Det tycks inte heller vara några tydliga könsskillnader kring ungdomars upplevelse av våld.

Vi kan också konstatera att det förekommer människohandel i Sverige, varav unga under 18 år är offer i ungefär en fjärdedel av de fall som lett till åtal. Men på grund av brottens karaktär kan vi också förvänta oss att det finns ett mörkertal som inte leder till åtal.

Eftersom delmålet är utformat ”eliminera övergrepp, utnyttjande, människohandel och alla former av våld eller tortyr mot barn” lever Sverige inte upp till delmålet.

16.7 Säkerställa ett lyhört, inkluderande, deltagande-baserat och representativt beslutsfattande på alla nivåer.

Inkluderade medborgare

En indikator kopplat till delmål 16.7 hämtas från Umeå universitet och European Social Survey (ESS). Den andra är en nationell indikator där statistiken hämtas från SCB:s Valdeltagandeundersökning. Därutöver finns det en indikator som handlar om representativitet inom lokala och nationella institutioner inom delmålet men den indikatorn är i dagsläget inte klar att redovisas.

Varannan upplever form av politiskt inflytande

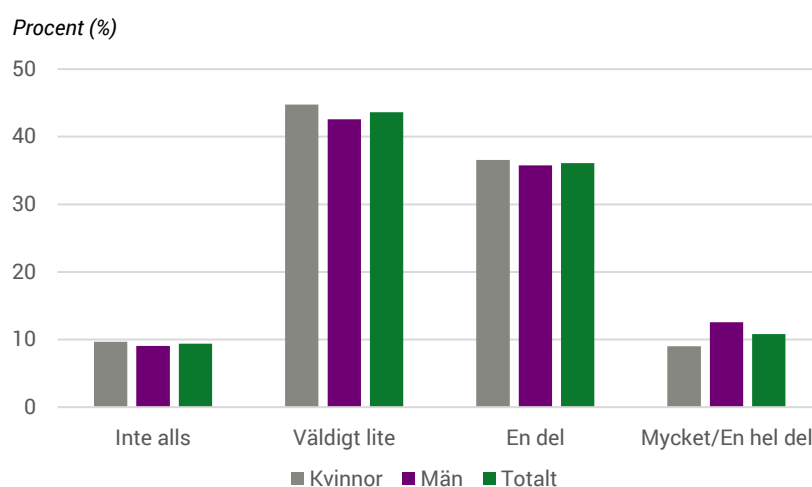
I undersökningen European Social Survey (ESS) ställs två frågor som av FN har identifierats som nyckelfrågor för indikator 16.7.2, ”Andel av

befolkningen som tycker att beslutsfattandet är inkluderande och lyhört”.

I Sverige är det knappt hälften, 48 procent, som instämmer en del eller mycket i att ”...det politiska systemet tillåter människor som du att ha något att säga till om när det gäller vad regeringen gör?” Övriga länder som deltar i undersökningen hamnar sammantaget på betydligt lägre nivåer, då 36 procent instämmer mycket eller till en del.

Diagram 16.7 Något att säga till om när det gäller vad regeringen gör i Sverige, efter kön 2016 (indikator 16.7.2)

Procent (%)

Källa: European Social Survey (ESS), 2016

Frågan lyder: I vilken utsträckning anser du att det politiska systemet i Sverige låter människor som du att ha något att säga till om när det gäller vad regeringen gör?

Avseende den andra frågan som samlas in i ESS och som kopplar till indikatorn är det något fler, 54 procent, som upplever att ”...politiska systemet i Sverige låter människor som du ha inflytande på politiken?” Den något högre andelen i Sverige kan kontrasteras mot en något lägre andel bland övriga länder sammantaget, där 33 procent svarar ”en del” eller ”mycket”.

För båda frågorna är det relativt små skillnader i svarsmönster mellan kvinnor och män, men det skulle vara intressant att studera fler redovisningsgrunder – kanske skulle exempelvis åldersstandardiserad redovisning efter kön visa på större skillnader.

Valdeltagandet har ökat i de fyra senaste valen

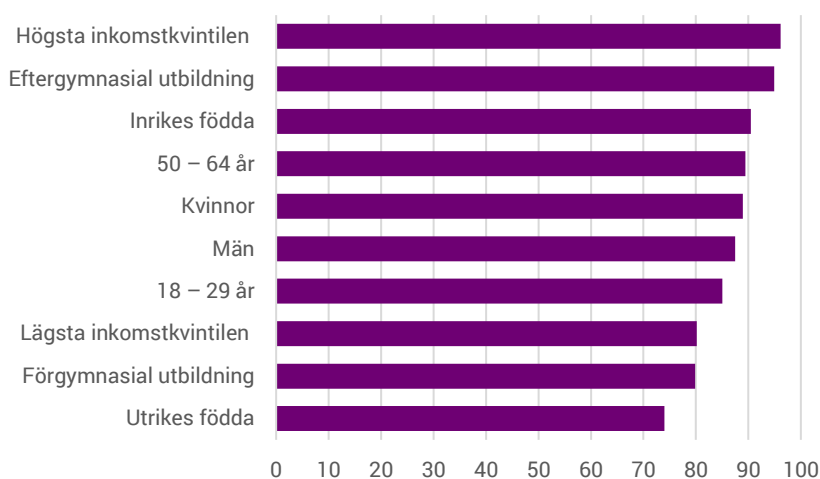
Indikatorn om valdeltagande är nationell och finns således inte med bland de globala indikatorerna i Agenda 2030. Att rösta i allmänna val brukar ses som den mest grundläggande formen av politiskt deltagande och nivån på valdeltagandet betraktas ofta som en indikator på demokratins tillstånd. Därmed är den också relevant i denna kontext.

Sedan 2002 års val har valdeltagandet i svenska riksdagsval ökat vid varje riksdagsval. I 2018 år riksdagsval röstade 87 procent. Valdeltagandet är dock inte på samma nivå som under 1970-talet och början på 1980-talet då över 90 procent röstade. Det svenska valdeltagandet är i ett internationellt perspektiv högt.

Ett ojämnt valdeltagande

Valdeltagandet är högt i Sverige, men det finns skillnader i vilken utsträckning som olika grupper i befolkningen utnyttjar sin rätt att rösta i riksdagsval.

Diagram 16.8 Valdeltagande i olika grupper, riksdagsvalet 2018 (Indikator 16.7.3(N))
Andel röstande (%)

Källa: SCBs Valdeltagandeundersökning

Kommentar: enbart svenska medborgare folkbokförda i Sverige ingår i sammanställningen.

Det skiljer mellan 15 till 17 procentenheter i valdeltagandet mellan in- och utrikes födda, mellan personer med högre och lägre utbildningsnivå och mellan personer med höga respektive låga inkomster.

Skillnaderna är betydligt mindre mellan de åldersgrupper som röstar i störst respektive minst utsträckning. Där skiljer det fyra procentenheter. Kvinnor röstar i något större utsträckning än män – det skiljer en procentenhet.

Jämförelsevis god inkludering

Nära nio av tio röstberättigade svenskar röstade i det senaste riksdagsvalet, vilket är en hög andel i ett internationellt perspektiv. Men vi har ett ojämnt valdeltagande i Sverige, där utrikesfödda, lågutbildade och personer med låga inkomster röstar i mindre utsträckning än inrikes födda, högutbildade och de med högst inkomster.

Vidare är det drygt hälften som tycker att personer som de inte har något inflytande, eller bara lite inflytande, över regeringens arbete.

Knappt hälften tycker detsamma om politiken i stort. Andelen som upplever att de har ett inflytande är dock högre i Sverige än ett genomsnitt bland övriga länder som deltagit i undersökningen. Det finns inga påtagliga skillnader mellan män och kvinnor.

Mot den bakgrunden skulle man kunna säga att Sverige i ett komparativt perspektiv klarar sig bra avseende att "... säkerställa ett lyhört, inkluderande, deltagandebaserat beslutsfattande". Men det finns utrymme för förbättring. Det gäller både i vilken utsträckning som människor anser att de har ett inflytande över politiken och avseende ett mer jämlikt valdeltagande.

Mål 17 – Genomförande och globalt partnerskap

De första åren som världens länder har arbetat med att genomföra Agenda 2030 har visat att omfattningen och ambitionen kräver ett globalt perspektiv och många aktörers engagemang. Det behövs arbete som spänner över det egna landets gränser för att målen ska kunna uppnås.

För Sveriges del betyder det att regeringen, myndigheterna, den privata sektorn och det samlade civilsamhället behöver arbeta tillsammans. Sverige behöver också samverka utanför sina egna gränser för att stödja genomförandet av agendan.

Många delmål som hör till mål 17 berör inte utvecklingen eller förutsättningarna i de utvecklade länderna. Det saknas också metoder för att mäta flera av de globala indikatorerna. Därför redovisas endast de delmål som är relevanta för Sverige och vars indikatorer kan redovisas i kapitlet.

Goda förutsättningar för genomförandet i Sverige

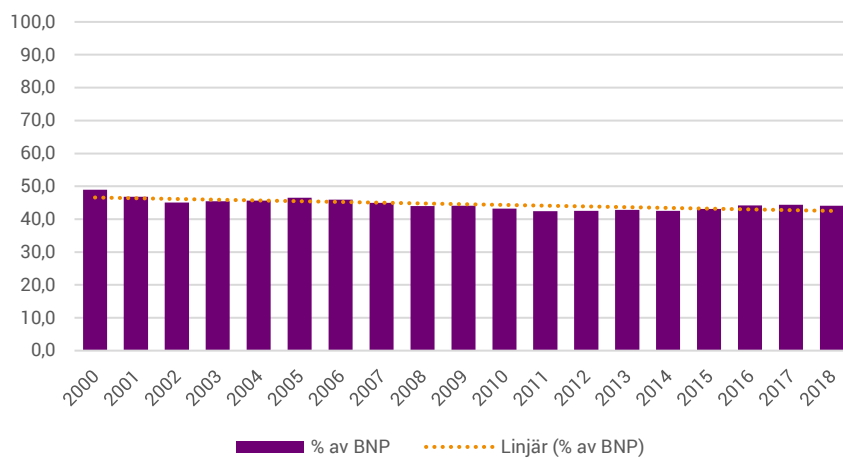
Uppföljningen av indikatorerna visar att Sverige har goda förutsättningar att kunna fortsätta utvecklingen mot att nå målen i agendan nationellt. De viktigaste delarna för att kunna genomföra och följa upp genomförandet av målen finns på plats. Det handlar om möjligheter till finansiering, öppenhet, samordning och samverkan och tillgång till information, till exempel statistik.

Grundläggande förutsättningar på plats

Sverige har ett välutvecklat skattesystem och stabila offentliga finanser. Skattekvoten (obligatoriska skatter och sociala avgifter i relation till BNP i löpande priser) har sjunkit något de senaste 15 åren. Den ligger ändå relativt högt internationellt sett, eftersom det svenska välfärdssystemet till stor del är skattefinansierat. Sverige ligger dock i linje med många andra europeiska länder.

Delmål 17.1 Stärka den inhemska resursmobiliseringen, inklusive genom internationellt stöd till utvecklingsländerna, för att förbättra den inhemska kapaciteten att ta upp skatter och andra intäkter.

Diagram 17.1 Totala obligatoriska skatter och sociala avgifter som andel (%) av BNP (indikator 17.1.1)

Källa: SCB

Indikator 17.1.2 redovisar statens utgifter i relation till skatter. Under de senaste åren har skatterna i Sverige täckt utgifterna med över 100 procent. Sverige ligger högt jämfört med de andra europeiska länderna, som har en genomsnittlig täckning på 60 procent.

Tabell 17.1 Andel av statens utgifter som finansieras av inhemska skatter (Indikator 17.1.2)

Procent av statens utgifter

År	%
2006	94
2007	99
2008	98
2009	72
2010	91
2011	96
2012	88
2013	76
2014	84
2015	90
2016	103
2017	101
2018	102

Källa: Ekonomistyrningsverket, sammanställt av SCB

Tillgång till information

Transparensen och tillgång till information är också viktiga förutsättningar för att agendan ska kunna genomföras på ett hållbart och inkluderande sätt.

I ett internationellt perspektiv har Sverige många abonnemang med hastigheter på 100 Mbit/s och över, vilket främst beror på en omfattande utbyggnad av fibernät under de senaste åren. Dessutom ökar antalet fasta bredbandsabonnemang med höga hastigheter medan abonnemangen med lägre hastigheter blir färre.

Tabell 17.2 Fasta bredbandsabonnemang per 100 invånare 2012-2018 (indikator 17.6.2)

Fördelat på hastighet

Hastighet	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Över 144 kbit/s och under 2 Mbit/s	0,85	0,35	0,27	0,20	0,12	0,07	0,09
2 Mbit/s och över samt under 10 Mbit/s	9,98	8,27	6,53	5,56	4,41	3,52	2,51
10 Mbit/s och över samt under 30 Mbit/s	12,11	11,80	9,26	8,47	7,30	5,91	4,61
30 Mbit/s och över samt under 100 Mbit/s	1,29	2,09	4,71	4,86	3,20	2,94	2,85
100 Mbit/s och över samt under 1000 Mbit/s	7,89	9,99	12,75	16,07	21,42	24,72	27,58
1000 Mbit/s och över	0,01	0,15	0,19	0,22	0,36	0,95	1,20

Källa: PTS

17.8 Senast 2017 fullt ut operationaliserat teknikbanken och mekanismen för kapacitetsuppbyggnad inom vetenskap, teknik och innovation för de minst utvecklade länderna samt öka användningen av gynnsam teknik, i synnerhet informations- och kommunikationsteknik.

Internetanvändningen i Sverige ligger på också på en hög nivå. Men det finns skillnader i användningen mellan olika grupper av individer. Till exempel är användning av internet generellt högre bland inrikes födda än bland utrikes födda. Sambandet ser likadant ut för både kvinnor och män.

Tabell 17.3 Internetanvändning i Sverige (Indikator 17.8.1)

Andel (%) av 16–74-åringar som använt internet under de senaste tre månaderna efter kön och bakgrund, 2016-2018

	År	Totalt	Män		Kvinnor	
			Inrikes födda	Utrikes födda	Inrikes födda	Utrikes födda
Under de senaste tre månaderna	2018	92	93	73	92	81
	2017	93	93	95	93	90
	2016	90	92	83	90	85

Källa: SCB

Siffrorna visar också att unga personer mellan 16 och 24 år använder internet varje dag i större utsträckning än äldre personer. Det finns fortfarande en relativt stor andel personer mellan 55 och 74 år, både män och kvinnor, som aldrig har använt internet.

Tabell 17.4 Internetanvändning i Sverige (Indikator 17.18.1)

Andel (%) av 16–74-åringar som använt internet under de senaste tre månaderna efter kön och ålder, 2016-2018

	År	Män					Kvinnor				
		16-24 år	25-34 år	35-44 år	45-54 år	55-74 år	16-24 år	25-34 år	35-44 år	45-54 år	55-74 år
Under de senaste tre månaderna	2018	94	88	94	96	85	96	96	95	94	90
	2017	99	100	100	98	90	98	95	100	100	90
	2016	92	91	97	95	92	92	95	98	96	89
	2015	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Har aldrig använt internet	2018	10
	2017	1	0	0	1	6	0	0	0	0	6
	2016	4	1	0	1	3	0	2	0	1	3
	2015	0	2	1	2	9	0	0	0	6	11

Källa: SCB

Teckenförklaringar

- Frågan fanns inte med detta år

.. Mätningen har för få observationer för att kunna redovisas

17.13 Öka den makroekonomiska stabiliteten i världen, bland annat genom politisk samordning och samstämmig politik.

17.14 Föra en mer samstämmig politik för hållbar utveckling.

Samverkan och samstämmighet på Sveriges egen agenda

Genomförandet av Agenda 2030 ställer höga krav på samstämmighet och samordning mellan olika nivåer, aktörer och politikområden⁵⁸. Samstämmighetspolitik för hållbar utveckling är ett viktigt verktyg i detta arbete. Sedan 2003 är propositionen Politik för global utveckling⁵⁹ (PGU) vägledande för Sveriges samstämmighetsarbete. Målet för PGU är att bidra till en rättvis och hållbar global utveckling genom att politiken präglas av ett fattigdoms- och rättighetsperspektiv.

I och med antagandet av Agenda 2030 har perspektivet på samstämmighet vidgats till att inte bara omfatta den inhemska politikens påverkan på andra länder utan även den påverkan som den inhemska politiken har på den egna statens möjligheter att åstadkomma en hållbar utveckling. I nuläget har Sverige mekanismer för att föra en samstämmig politik i Sverige exempelvis genom processer som gemensambereidningar inom regeringskansliet, remissförfaranden, jämställdhetsintegrering samt klimat- och miljöintegreringar, även om det på global nivå fortfarande saknas ett sätt att *mäta* politikens samstämmighet för hållbar utveckling.

⁵⁸ Indikator 17.14.1 i det globala ramverket syftar till visa om det finns mekanismer för samstämmighet. Metod för utvärdering av detta är dock inte ännu färdigutvecklad.

⁵⁹ <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/hallbar-utvecklingspolitik/sveriges-politik-for-global-utveckling/>

17.18 Till 2020 öka stödet för kapacitetsuppbyggnad till utvecklingsländerna för att avsevärt öka tillgången på aktuella och tillförlitliga uppgifter av hög kvalitet.

17.19 Till 2030 bygga vidare på befintliga initiativ för att utveckla mått på framsteg som görs mot hållbar utveckling som kompletterar BNP samt stödja uppbyggnad av statistisk kapacitet i utvecklingsländerna.

17.6 Stärka nord-syd-samarbetet, syd-syd-samarbetet och det regionala och internationella trepartssamarbetet kring och tillgången till vetenskap, teknik och innovation samt öka kunskapsutbytet på gemensamt överenskomna villkor, inklusive genom förbättrad samordning mellan befintliga mekanismer, i synnerhet på FN-nivå, och genom en global mekanism för teknikfrämjande.

Goda möjligheter för uppföljning av målen

Utöver det finansiella och de digitala aspekterna har Sverige även ett välutvecklat statistiksystem som ger goda förutsättningar för att kunna följa utvecklingen mot målen. Indikatorerna 17.18.2, 17.8.3, och 17.19.2 rör tillgången till statistik, om det finns ramverk som styr hur statistiken tas fram och hur de finansiella förutsättningarna ser ut.

Sveriges statistiklagstiftning uppfyller de internationella krav vi åtagit oss genom medlemskap i bland annat FN, OECD och EU. Sverige har också en statistikplan som är helt finansierad av anslag från staten. Det bidrar till att statistik och information finns fritt tillgänglig för uppföljningen av målen. Grundläggande statistik, som om befolkningen, är framtagen enligt internationella standarder och registreringen av födselar och döda är i princip hundra procentig.

Olika förutsättningar i olika delar av världen

Sverige har goda förutsättningar att kunna genomföra utvecklingsinsatser för att uppnå de globala målen, men bilden är inte densamma i stora delar av världen. Jämförelserna med statistik från andra länder och världsdelar som redovisas i den globala databasen⁶⁰ visar bland annat att inhemska skatteintäkter inte täcker statens utgifter i många länder och att offentliga bistandsflöden till låg- och medelinkomstländer minskar. Tillgången till internet har ökat i världen, men ligger fortfarande på 45 procent i utvecklingsländer och på endast 20 procent i de minst utvecklade länderna.

Det är fortfarande många länder som har stora brister i tillgången till nationell statistik, något som ses som grundläggande för att kunna genomföra utvecklingsinsatser. I vissa mindre utvecklade regioner har en fjärdedel av länderna inte genomfört någon hushålls- och bostadsräkning under perioden 2008-2017.

Tabell 17.5 Andel (%) länder som har utfört minst en hushålls- och bostadsräkning under perioden 2008 – 2017 (Indikator 17.19.2)

Fördelat på regioner i världen

	%
Australien och Nya Zeeland	100
Central- och Sydasiens	86
Centralasien	80
Europa	96
Europa och Nordamerika	96
Kustlösa utvecklingsländer (LLDC)	81
Latinamerika och Karibien	90

⁶⁰ <https://unstats.un.org/sdgs/files/report/2019/secretary-general-sdg-report-2019--EN.pdf>

Minst utvecklade länder (LDCs)	79
Nordafrika	71
Nordafrika och Västasien	76
Nordamerika	100
Oceanien	100
Oceanien (utom Australien och Nya Zeeland)	100
Små önationer under utveckling (SIDS)	98
Subsahariska Afrika	80
Sydasien	89
Sydöstasien	100
Världen	89
Västasien	78
Östasien	100
Östra och sydöstra Asien	100

Källa: Demographic and Social Statistics Branch, United Nations Statistics Division (UNSD), Department of Economic and Social Affairs, United Nations

Sverige bidrar till den globala utvecklingen

De globala målen är ett gemensamt åtagande som syftar till att främja hållbar utveckling i hela världen. Länder behöver därför bidra utifrån sina förutsättningar och vi behöver gemensamt bidra till alla länders möjligheter att utvecklas åt rätt håll. Det är således viktigt att även mäta hur länderna bidrar till att höja den globala nivån, inte enbart den nationella nivån.

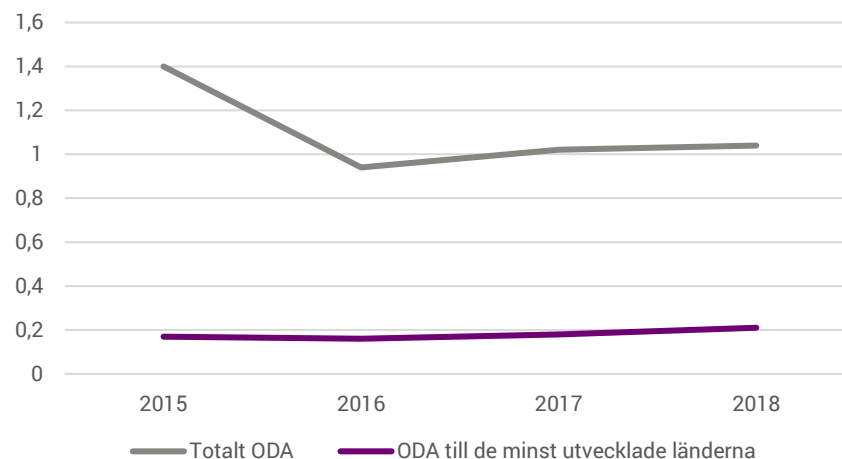
Indikator 17.2.1 mäter den totala offentliga utvecklingsbiståndet (ODA) som en andel av ett lands bruttonationalinkomst (BNI). Målet är att minst 0,7 procent av ett lands BNI bör användas till att bistå andra länder i deras utveckling, samt att upp till 0,2 procent bör riktas mot de minst utvecklade länderna. Sverige uppnår det övergripande målet med god marginal, eftersom det finns ett enprocentmål i det svenska biståndet. Detta innebär att 1 procent av det svenska BNI budgeteras för det totala utvecklingsbiståndet. Skälet till att nivån var ovanligt hög 2015 är att Sverige det året hade större utgifter än vanligt för flyktingmottagande, vilket räknas in i ett lands offentliga utvecklingsbistånd⁶¹.

17.2 De utvecklade länderna ska fullt ut fullfölja sina åtaganden i fråga om offentligt utvecklingsbistånd, inklusive många utvecklade länders åtagande att nå målet att ge 0,7 procent av BNI till utvecklingsländer och 0,15–0,20 procent av BNI till de minst utvecklade länderna. De länder som ger offentligt utvecklingsbistånd uppmanas att överväga att fastställa ett mål om att ge minst 0,20 procent av BNI till de minst utvecklade länderna.

⁶¹ Detta gäller endast de första tolv månaderna för flyktingmottagandet.

Diagram 17.2 Totalt offentligt utvecklingsbistånd (ODA) som en andel av BNI, Sverige (Indikator 17.2.1)

Andel (%)

Källa: Sidas rapportering till OECD/DAC

Sveriges bidrag till de minst utvecklade länderna uppgick 2018 till 0,21 procent. Det är i enlighet med Sveriges uttalade fokus på att stödja utvecklingen i de fattigaste länderna i världen.

Sida rapporterar årligen hur mycket av det offentliga utvecklingsbiståndet som går till ett antal sektorer relaterade till ekonomiskt och tekniskt stöd till utvecklingsländer. Beloppet 2018 uppgick till 3,5 miljarder kronor.

Tabell 17.6 Ekonomiskt och tekniskt stöd till utvecklingsländerna (indikator 17.9.1)
Mnkr

2015	2016	2017	2018
2126,82	2628,88	3070,69	3539,08

Källa: Sidas årliga rapportering till OECD/DAC

Är biståndet effektivt?

Indikator 17.15.1 syftar till att mäta om givare som är verksamma i ett land följer landets egna ramverk, strategier och verktyg i genomförandet av utvecklingsinsatser, och på så sätt respekterar landets egna prioriteringar och strategier i styrning av den egna utvecklingen. 2018 rapporterade OECD att drygt hälften (57 procent) av dem som genomför utvecklingssamarbete i Sverige använder sig av de nationella ramverken och verktyg när det gäller planering och uppföljning av utvecklingsinsatser. Den siffran ligger i nivå med resten av världen.

17.9 Öka det internationella stödet för genomförande av effektiv och riktad kapacitetsuppbyggnad i utvecklingsländerna till stöd för nationella planer för att genomföra alla målen för hållbar utveckling, inklusive genom samarbete nord-syd och syd-syd samt trepartssamarbete.

17.15 Respektera varje lands politiska handlingsutrymme och ledarskap att fastställa och genomföra politik för fattigdomsutrotning och hållbar utveckling.

17.16 Stärka det globala partnerskapet för hållbar utveckling och komplettera det med partnerskap mellan flera

parter som mobiliserar och utbyter kunskap, expertis, teknik och finansiella resurser, för att bidra till att målen för hållbar utveckling nås i alla länder, i synnerhet utvecklingsländer.

Att uppnå Agenda 2030 kräver också mobilisering och stärkta partnerskap för att kunna utnyttja expertis, kunskap, teknik och finansiella resurser på det mest effektiva sättet. Indikator 17.16.1 mäter om länder har visat framsteg i ramverken för uppföljning av effektivt utvecklingssamarbete mellan flera parter som bidrar till att målen för hållbar utveckling nås. OECD rapporterar att Sverige har kunnat visa framsteg i utvecklingen 2018.

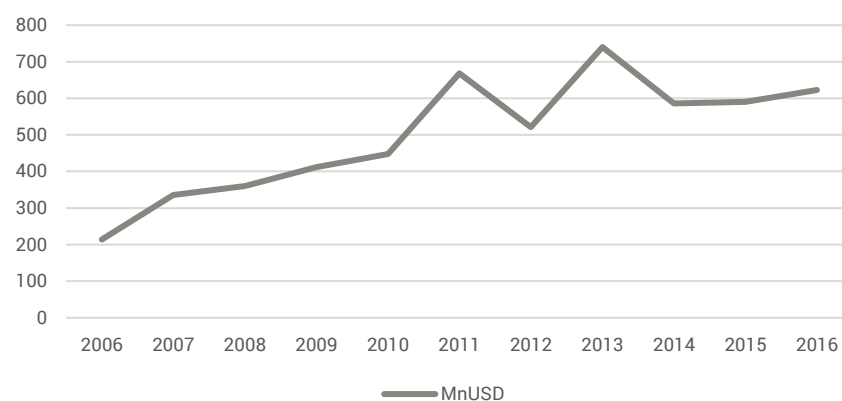
Resurser för att stärka uppföljning

De resurser som gjorts tillgängliga globalt för att stärka statistisk kapacitet i utvecklingsländerna har ökat både sedan 2006 när uppgiften började samlas in av OECD och sedan 2015 när Agenda 2030 trädde i kraft. 2016 uppgick värdet för alla landspecifika och icke-allokerade medel till stärkande av statistisk kapacitet i utvecklingsländerna till cirka 623 miljoner US dollar.

17.19 Till 2030 bygga vidare på befintliga initiativ för att utveckla mått på framsteg som görs mot hållbar utveckling som kompletterar BNP samt stödja uppbyggnad av statistisk kapacitet i utvecklingsländerna.

Diagram 17.3 Dollarvärdet av samtliga resurser som ställs till förfogande för att stödja uppbyggnad av statistisk kapacitet i utvecklingsländerna (indikator 17.19.1)

Mnkr

Källa: FNs globala databas

Svenskt bistånd till kapacitetsutveckling på statistikområdet har ökat från 2015 och uppgick 2018 till 156,3 miljoner kronor.

Tabell 17.7 Svenskt offentligt utvecklingsbistånd (ODA) till kapacitetsutveckling på statistikområdet (indikator 17.19.3(N))

mnkr

	2015	2016	2017	2018
Utbetalt, mnkr (netto)	112,5	132,8	92,6	156,3

Källa: Sidas årliga rapportering till OECD/DAC

Slutsatser – Hur ligger Sverige till i förhållande till mål och delmål?

För att ta fram en lägesbild av genomförandet av Agenda 2030 i Sverige har SCB samarbetat med ett 30-tal indikatoransvariga myndigheter och organisationer. Vi har tillsammans tagit fram så aktuella uppgifter som möjligt som kan kopplas till indikatorerna för att ge en omfattande avrapportering av hur Sverige ligger till när det gäller att uppfylla de globala målen. I det följande redovisas den övergripande analys som SCB gör utifrån statistiken.

Gott utgångsläge – men stora utmaningar på flera områden

Sverige har ett gott utgångsläge och goda förutsättningar att nå de globala målen jämfört med många andra länder. Sverige ligger generellt bra till i internationella jämförelser, har ett välutvecklat skattesystem och stabila offentliga finanser.

Det finns en del förändringar till det bättre sedan förra uppföljningen och en del uppmuntrande trender. Men det finns också åtskilligt kvar att göra.

Planeten

Sverige når det globala målet för skydd av kust- och havsområden. Det nationella målet att andelen förnybar energi ska vara minst 50 procent år 2020 har redan uppnåtts. Andelen skyddad skogsmark ökar. Vattenförbrukningen minskar, liksom långtidsexponeringen för partiklar i omgivningsluften.

Samtidigt ökar halterna av oreglerade miljögifter. Vi når inte målet om hållbart nyttjande av hav och marina resurser, och hotade arter fortsätter att utrotas i samma takt som tidigare.

Den statistiska uppföljningen av Agenda 2030, Miljömålsuppföljningen och Klimatpolitiska rådets nyligen presenterade rapport visar alla att målet med noll nettoutsläpp av växthusgaser senast 2045 inte kommer att nås med befintliga och beslutade styrmedel och åtgärder.

Klimatpolitiska rådet konstaterar i sin rapport att Sveriges utsläpp av växthusgaser har minskat med 26 procent sedan 1990 och att minskningen skedde främst mellan åren 2003 och 2014. Därefter har minskningen bromsat in. Det är en alldeles för långsam takt för att vi ska kunna nå de klimatpolitiska målen. Rådet menar att

minskningstakten skulle behöva accelerera till mellan 5 och 8 procent per år.

Samhället

En av agendans viktigaste principer är att ingen ska lämnas utanför. Men trots att utvecklingen på total nivå är positiv på många områden syns inte samma positiva trender när det gäller att minska ojämlikheter i samhället.

Den materiella fattigdomen⁶² i Sverige är bland den lägsta i Europa och andelen med låg inkomststandard minskar. Däremot minskar inte andelen med låg ekonomisk standard, det vill säga i relation till medianinkomsten, en andel som ökade i snabb takt under 1990-talet och början av 2000-talet. Det finns tydliga skillnader i hur stor andelen med låg inkomststandard är i olika grupper. Det är fler utrikes än inrikes födda som har låg inkomststandard. Ensamboende kvinnor har i alla åldersgrupper en lägre ekonomisk standard än ensamboende män. Störst är skillnaderna i den äldsta åldersgruppen.

Kvinnors nettoinkomst är fortfarande avsevärt lägre än mäns. Kvinnor ägnade år 2010 i genomsnitt 45 minuter mer per dygn åt obetalt arbete än män gjorde. Sverige har en jämn könsfördelning i såväl kommunfullmäktige som i riksdagen. Hittills har dock andelen kvinnor i riksdagen aldrig varit högre än andelen män.

Självorden minskar något, men har under 2000-talet ökat i de yngre åldersgrupperna. Fler kvinnor än män har nedsatt psykiskt välbefinnande och sämst mår yngre kvinnor.

Svenska elever blir bättre på läsförståelse och matematik och andelen unga som varken arbetar eller studerar sjunker. Samtidigt blir fler unga flickor och pojkar mobbade.

Män är mer våldsutsatta än kvinnor, men kvinnor är i högre utsträckning utsatta för sexualbrott. Utsattheten för sexualbrott har ökat för både kvinnor och män, men mest för kvinnor. Kvinnor begränsas också i större utsträckning än män av oro för att bli överfallna eller hotade. Bland personer med funktionsnedsättning uppgav 4 procent att de varit utsatta för hot eller våld på allmän plats. Det kan jämföras med 2,8 procent i befolkningen som helhet.

Sedan 2002 har det dödliga våldet legat relativt jämnt på ungefär 1 person per 100 000 varje år. Jämfört med för fem år sedan har det dödliga våldet mot män dock ökat, medan det dödliga våldet mot kvinnor varken har ökat eller minskat nämnvärt under samma tid.

⁶² Materiell fattigdom är ett mått som används inom EU som väger samman fler dimensioner av fattigdom, se kapitel 1.

Vi röker mindre, vi dricker mindre alkohol och vår användning av antibiotika sjunker. Fler är överviktiga men samtidigt är det färre som avlider i förtid av olika icke smittsamma sjukdomar, som hjärt-kärlsjukdomar, cancer och diabetes. Medellivslängden ökar i Sverige, men skillnaderna mellan grupper med olika utbildningsnivå har ökat. Ökningstakten är störst för personer med eftergymnasial utbildning, något mindre för dem med gymnasieutbildning och minst för dem med förgymnasial utbildning.

Många problem i samhället är ojämnt fördelade: personer med funktionsnedsättning har svårare än övriga befolkningen att få jobb och trångboddheten drabbar främst utrikes födda med utomeuropeisk bakgrund. Valdeltagandet är högt men ojämnt fördelat mellan in- och utrikes födda, mellan hög- och lågutbildade och mellan personer med höga respektive låga inkomster.

Utmaningar

Sveriges utmaningar i förhållande till målen i Agenda 2030 kan sammanfattas i tre övergripande punkter:

- Ojämligheten mellan grupper minskar inte, eller ökar, såväl på det ekonomiska området som när det gäller hälsa, boende och våldsutsatthet.
- Det är fortsatt svårt att se att många av de nationella miljömålen ska kunna uppnås.
- Våld och kränkningar minskar inte. Fler barn utsätts för mobbning.

Vad säger andra?

Internationella organisationer följer regelbundet utvecklingen i arbetet med att nå hållbarhetsmålen. Nationellt följer de flesta länder FN: s globala indikatorlista med vissa nationella anpassningar. De internationella organisationerna kan utveckla egna metoder och val av data för sina uppföljningar. Hur uppföljningar och redovisningar görs skiljer sig åt beroende på respektive organisations uppgift och roll.

Generellt kan sägas att Sverige ligger långt fram i internationella jämförelser. Vad som lyfts fram av olika organisationer som utmaningar varierar beroende på vilka indikatorer och metoder som valts för analysen.

OECD

OECD följer i sin rapport *Measuring Distance to the SDG Targets 2019*⁶³ medlemsländernas utveckling mot att nå hållbarhetsmålen. De indikatorer som användes i rapporten är hämtade från OECD-källor och FN:s globala SDG databas. Målen och indikatorerna i Agenda 2030 täcker ett brett spektrum av frågor med olika måtvärden, målvärden och ambitionsnivåer. För att bedöma och jämföra framsteg över hela agendan har OECD tagit fram en metod för att mäta det avstånd som OECD-länderna har kvar för att uppfylla målen fram till 2030.

Metoden är baserad på tre steg där beslut som fattats vid vart och ett av dessa steg påverkar den slutliga analysen och resultaten. I det första steget väljs indikatorer baserade på FN: s globala indikatorlista ut. I det andra sätts ett målvärde för varje indikator i syfte att kunna mäta avstånd till målet. Målnivåerna har, där så är möjligt, fastställts med stöd av den ambitionsnivå som ingår i Agenda 2030. I de fall där ingen tydlig målnivå anges har man förlitat sig på internationella avtal och expertutlåtanden, eller på jämförelser mellan OECD-länderna. Slutligen används en normaliseringsmetod baserad på en poängprocedur som mäter avstånd från det fasta målvärdet på ett standardiserat sätt för varje indikator. Varje mål redovisas tillsammans med en osäkerhetsuppskattning. I redovisningen av resultaten grupperas de 17 målen i 5 grupper: människor, planeten, välbefinnande, fred och delaktighet.

OECD:s resultat för Sverige pekar på att Sverige är närmast att nå målen för klimat (13), infrastruktur (9), städer (11) och energi (7) och längst bort från att uppnå målen för institutioner (16), utbildning (4) och ekonomi (8). Målen om infrastruktur (9), minskad ojämlikhet (10), mat (2), hälsa (4) och klimat (13) klarar Sverige bättre än OECD-

⁶³ <https://www.oecd.org/sdd/measuring-distance-to-the-sdg-targets-2019-a8caf3fa-en.htm>

genomsnittet. Omvänt är Sverige relativt långt bort på målet om hav (14). Det saknas fortfarande en hel del data för att OECD med större säkerhet ska kunna uttala sig om flera av målen, till exempel om hållbar produktion, hav, minskning av ojämlikhet och städer.

FN

UNSD, United Nations Statistical Division

FN:s statistikdivision ansvarar för att sammanställa data och metadata för de globala indikatorer som ett stort antal FN-organ samlar in och rapporterar. Baserat på dessa uppgifter har FN tagit fram *The Sustainable Development Report 2019*⁶⁴. Rapporten syftar till att visa utvecklingen och där framgår att även om framsteg har gjorts inom vissa områden, kvarstår monumentala utmaningar.

Det mest brådskande området som pekas ut är klimatförändringarna. Om inte växthusgasutsläppen minskar nu, beräknas den globala uppvärmningen nå 1,5°C under de kommande decennierna med katastrofala och irreversibla följder. Det andra avgörande området som pekas ut är att ojämlikheten ökar bland och inom länder. Fattigdom, hunger och sjukdom fortsätter att vara koncentrerade till de fattigaste och mest utsatta grupperna och länderna.

De 17 målen redovisas samlat för hela världen samt för aggregat av områden/världsdelar. För varje mål lyfts problemområden fram och en diskussion kring svårigheterna och eventuella möjliga lösningar förs. Ett exempel är Ingen hunger (mål 2), där statistiken visar att andelen undernärda personer i världen ökar. En lösning som förs fram är att öka antalet småskaliga jordbruk i utvecklingsländerna. Till rapporten finns också en omfattande bilaga med redovisning av data på aggregerad nivå.

I rapportens inledning lyfts också vikten av att medlemsländerna arbetar för att öka tillgången på data. De flesta länder samlar inte regelbundet in data för mer än hälften av de globala indikatorerna. Bristen på exakta och snabba uppgifter om många marginaliserade grupper och individer gör dem osynliga och förvärrar deras sårbarhet.

SDSN, Sustainable Development Solutions Network

FN:s nätverk för hållbar utveckling (SDSN) inrättades 2012 av FN:s generalsekreterare. SDSN mobiliserar global vetenskaplig och teknisk expertis för att främja praktiska lösningar för hållbar utveckling, inklusive genomförandet av målen för hållbar utveckling (SDG) och Parisavtalet om klimatet.

I *The Sustainable Development Report 2019*⁶⁵ presenterar nätverket ett SDG Index och en enklare rapport för alla FN:s medlemsstater för att

⁶⁴ <https://unstats.un.org/sdgs/report/2019/>

⁶⁵ <https://www.sustainabledevelopment.report/>

följa utvecklingen. En ansats i rapporten är att de grupperar om alla indikatorer i sex breda förändringsområden: Utbildning, jämställdhet och ojämlikhet; Hälsa, välbefinnande, och demografi; Minskat koldioxidberoende och hållbar industri; Hållbar mat, land, vatten och hav; Hållbara städer och samhällen och Digital revolution för hållbar utveckling. SDSN menar att dessa sex förändringsområden tydliggör de viktiga åtgärder som behövs för att uppnå de 17 hållbarhetsmålen. Indikatorerna i SDG index är en blandning av indikatorer från det globalt överenskomna ramverket och andra indikatorer och källor som nätverket valt på egen hand.

Samtidigt pekar nätverket på att enskilda länder och regeringar inte ensamma kan designa och implementera förändringsområden. Det har att göra med de externa effekter som uppstår när ett lands handlingar påverkar ett annat lands förmåga att uppfylla målen. Dessa effekter kan vara positiva, till exempel genom tillhandahållande av utvecklingsstöd. De kan också vara negativa, till exempel att efterfrågan på palmolja ökar avskogningsgraden. I rapporten förklaras effekterna av övergången mer detaljerat för alla FN-länder och nätverket inkluderar även dessa effekter i sitt SDG-index.

Nätverket konstaterar att höginkomstländer ger de största negativa externa effekterna och att de därmed minskar låginkomstländernas möjligheter att uppnå SDG-målen. Men det finns en stor variation i storleken på dessa effekter genererade av länder med liknande inkomst per capita. Det pekar på att det finns utrymme för att minska de externa effekterna utan att riskera minskningar i inkomst per capita.

SDG-index, i sin tur, är en sammanvägning av de 17 hållbarhetsmålen, alla 17 mål viktas lika i indexet. Poängen anger ett lands position mellan 0 (det sämsta) och 100 (det bästa). De nordiska länderna ligger bäst till med Danmark först (85,2) och Sverige på andra plats (85,0).

Syftet med rapporten för medlemsländer är att lyfta fram styrkor och svagheter i varje land för de 17 målen och även visa på riktningen/trenden i utvecklingen inom de olika målen. För svensk del är det målen Hållbar konsumtion och produktion (12) och Bekämpa klimatförändringar (13) som ligger sämst till och där utvecklingen inte går framåt i tillräcklig omfattning. Dessutom anges för målet Hav och marina resurser (14) att det finns stora utmaningar att arbeta med och att utvecklingstrenden har stagnerat. De mål som anges som uppfyllda och med positiv utveckling är målen Ingen fattigdom (1), Hälsa och välbefinnande (3) och Hållbar energi för alla (7). För övriga mål anges att det finns utmaningar i olika grad, men att utvecklingstrenden går i positiv riktning.

EU

Eurostat publicerade i juni 2019 en omfattande rapport, *Sustainable development in the European Union*⁶⁶, där de 17 Agenda 2030-målen följs upp på EU-nivå för den senaste femårsperioden. En tillbakablick över trenden de senaste 15 åren görs också i vissa fall där data finns att tillgå. För 16 av indikatorerna finns kvantitativa EU-mål och där kan utvecklingen bedömas mot målen. Dessa mål finns främst inom områdena klimatförändring, energiförbrukning, utbildning, fattigdom och sysselsättning. Alla andra indikatorer utvärderas utifrån förändringens riktning och hastighet. För varje mål ges en kortfattad översiktlig beskrivning av hur Eurostat bedömer läget och utvecklingen. Därutöver redovisas varje Agenda 2030-mål mer detaljerat med hjälp av trendbedömningar och indikatorer. Där så är möjligt redovisas indikatorerna för alla 28 medlemsländer i form av diagram.

Några slutsatser över hur utvecklingen går för enskilda länder presenteras inte i rapporten. Översiktligt visar rapporten att EU gjort goda framsteg när det gäller att förbättra sina medborgares livsvillkor under de senaste fem åren. Denna förbättring avser vinster i både faktisk och upplevd hälsa (SDG 3), minskningar av vissa dimensioner av fattigdom och social utslagning (SDG 1) och ökningar i livskvaliteten i städer och samhällen (SDG 11). Den växande ekonomiska aktiviteten i EU har dock inte alltid åtföljts av en gynnsam utveckling i användningen av naturresurser och dess negativa miljökonsekvenser.

⁶⁶ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Sustainable_development_in_the_European_Union

Tabellbilaga

Teckenförklaring

[fn] Se fotnot för indikatorn

[b] Statistik saknas nationellt

[c] Värde avser estimat gjort av ansvarig FN-organisation

[d] Under utredning

[1] Indikatorns värde bedöms vara 100% eller 0 eller har ett värde som tydligt uppfyller ett angett värde i delmålet

[3] Indikatorn är inte avsedd för Sverige

[5] Indikatorn är inte statistisk på landnivå

Delmål	Indikator	Ansvarig myndighet	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män	Fotnot	
Mål 1 – Ingen fattigdom										
1.1 Senast 2030 avskaffa den extrema fattigdomen för alla människor överallt. Med extrem fattigdom avses för närvarande människor som lever på mindre än 1,25 US-dollar per dag.	1.1.1 Andel av befolkningen som lever under den internationella fattigdomsgränsen efter kön, åldersgrupp, arbetsstatus och geografiskt område (stad/landsbygd)	SCB	[c]	Andel (%) av befolkningen	2015	0,5			Beräknas av Världsbanken	
	1.1.2(N) Mått kring fattigdom och de allra mest utsatta grupperna i samhället	SCB	[b]							
1.2 Till 2030 minst halvera den andel män, kvinnor och barn i alla åldrar som lever i någon form av fattigdom enligt nationella definitioner.	1.2.1.a Låg ekonomisk standard. Andel av befolkningen med en inkomst lägre än 60% av medianinkomsten i landet.	SCB		Andel (%) av befolkningen	2015	14,8	13,8	15,7		
					2017	14,9	13,9	15,9		
	1.2.1.b Låg inkomststandard. Måttet, som är ett så kallat absolut mått på inkomstfattigdom, används för att klassa hushåll med låga inkomster och beskriver hur väl hushållets inkomster räcker för att betala nödvändiga levnadsomkostnader.	SCB			Andel (%) av befolkningen	2015	6,0	5,9	6,1	
						2017	5,7	5,6	5,8	
1.2.2.a Andel av befolkningen som riskerar fattigdom eller social utestängning.	SCB			Andel (%) av befolkningen	2015	19,2	19,8	17,4		
					2018	18,0	19,4	16,6		

Delmål	Indikator	Ansvarig myndighet	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män	Fotnot
	1.2.2.b Allvarlig materiell fattigdom.	SCB		Andel (%) av befolkningen	2015	1,1	1,2	1,1	
					2018	1,6	1,8	1,4	
1.3 Införa nationellt lämpliga system och åtgärder för socialt skydd för alla, inklusive grundskydd, och senast 2030 säkerställa att de omfattar en väsentlig andel av de fattiga och de utsatta.	1.3.1 Andel av befolkningen som omfattas av socialt grundskydd och sociala skyddssystem, fördelat på kön, barn, arbetslösa, äldre, personer med funktionsnedsättning, gravida kvinnor, nyfödda, arbetsskadade personer samt de fattiga och utsatta	S-dep	[d]						
1.4 Senast 2030 säkerställa att alla män och kvinnor, i synnerhet de fattiga och de utsatta, har lika rätt till ekonomiska resurser, tillgång till grundläggande tjänster, möjlighet att äga och kontrollera mark och andra former av egendom samt tillgång till arv, naturresurser, lämplig ny teknik och finansiella tjänster, inklusive mikrokrediter.	1.4.1 Andel av befolkningen som lever i hushåll med tillgång till grundläggande tjänster	SCB	[b]						
	1.4.2 Andel av den totala vuxna befolkningen som har säkra markrättigheter, med stöd i juridiskt erkänd dokumentation, och som upplever att deras rätt till mark är säker, fördelat på kön och typ av besittning	SCB	[b]						
1.5 Till 2030 bygga upp motståndskraften hos de fattiga och människor i utsatta situationer och minska deras utsatthet och sårbarhet för extrema klimatrelaterade händelser och andra ekonomiska, sociala och miljömässiga chocker och katastrofer.	1.5.1 Antalet döda, saknade personer och direkt drabbade till följd av katastrofer per 100 000 invånare	MSB			2017	0			
	1.5.2 Direkt ekonomisk förlust till följd av katastrofer i förhållande till BNP (bruttonationalprodukten)	MSB	[c]		2018	0.00132			
	1.5.3 Antalet länder som antar och genomför nationella strategier för katastrofriskreducering i linje med Sendai FDRR 2015-2030	MSB	[5]						
	1.5.4 Andelen lokala myndigheter som antar och genomför lokala strategier för katastrofriskreducering i linje med nationella strategier för katastrofriskreducering	MSB	[d]						
1.a Säkra en betydande resursmobilisering från en mängd	1.a.1 Andelen inrikes genererade resurser som ansågs av staten direkt	SCB	[3]						

Delmål	Indikator	Ansvarig myndighet	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män	Fotnot
olika källor, inklusive genom ökat utvecklingsamarbete, i syfte att ge utvecklingsländerna, i synnerhet de minst utvecklade länderna, tillräckliga och förutsebara medel för att genomföra program och politik för att avskaffa all form av fattigdom.	till program för fattigdomsbekämpning								
	1.a.2 Andel av den totala statliga budgeten som anslås till grundläggande tjänster (utbildning, hälsa och social trygghet)	SCB		Andel (%) av den totala statliga budgeten	2015 2017	68,0 68,5			
	1.a.3 Summan av sammanlagda bidrag och icke-skuldgenererande inflöden som direkt anslås till program för fattigdomsbekämpning som en del av BNP	SCB	[3]						
1.b Upprätta sunda policyramverk på nationell, regional och internationell nivå på grundval av utvecklingsstrategier som stödjer de fattiga och tar hänsyn till jämställdhetsaspekter, för att stödja ökade investeringar i åtgärder för att avskaffa fattigdom.	1.b.1 Andelen statliga löpande utgifter och kapitalutgifter som går till områden som oproportionerligt gynnar kvinnor, de fattiga och utsatta grupper	SCB	[3]						
Mål 2 – Ingen hunger									
2.1 Senast 2030 avskaffa hunger och garantera alla människor, i synnerhet de fattiga och människor i utsatta situationer, inklusive små barn, tillgång till tillräckligt med säker och näringsrik mat året om.	2.1.1 Förekomst av undernäring (i meningen otillräckligt intag av mat)	Livsmedelsverket	[d]						
	2.1.2 Förekomst av måttlig eller svår livsmedelsosäkerhet i befolkningen, baserat på Food Insecurity Experience Scale (FIES)	Livsmedelsverket	[b]						
	2.1.3(N) Platshållare för indikator om undernäring bland äldre	FoHM	[d]						
	2.1.4(N) Miljögifter i modersmjölk och blod	Kemi	[fn]	Procent av basår	1996-2016	*			*Modellerad tidsserie för 7 olika miljögifter
2.2 Senast 2030 avskaffa alla former av undernäring, bland annat genom att senast 2025 nå de internationellt överenskomna målen i fråga om tillväxthämning och	2.2.1 Förekomst av tillväxthämning (längd över ålder <-2 standardavvikelse från medianen i WHO:s tillväxtkurvor för barn) hos barn under 5 års ålder	Socialstyrelsen	[d]						

Delmål	Indikator	Ansvarig myndighet	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män	Fotnot
undervikt bland barn under fem år, samt tillgodose tonårsflickors, gravida och ammande kvinnors samt äldre personers näringsbehov.	2.2.2 Förekomst av under- och övervikt (kroppsvikt över längd >+2 eller <-2 standardavvikelse från medianen i WHO:s tillväxtkurvor för barn) hos barn under 5 års ålder	Socialstyrelsen	[d]						
	2.2.3(N) Andel (%) övervikt eller fetma (BMI 25 eller högre), självrapporterat (16-64 år)	FoHM		Andel (%) av befolkningen 16-64 år	2015 2018	47 48,5	39,2 41,5	54,6 55,2	
	2.2.4(N) Platshållare för nationell indikator om övervikt eller fetma hos barn och äldre	FoHM	[d]						
	2.2.4(N) Platshållare för nationell indikator för undervikt.	FoHM	[d]						
2.3 Till 2030 fördubbla jordbrukets produktivitet och inkomster för småskaliga livsmedelsproducenter, i synnerhet kvinnor, ursprungsfolk, familj jordbrukare, boskapsskötande nomader samt fiskare, inklusive genom säker och lika tillgång till mark, andra produktionsresurser och insatsvaror, kunskap, finansiella tjänster och marknader samt möjligheter till värdeskapande och sysselsättning utanför jordbruket.	2.3.1 Produktionsvolym per arbetsenhet fördelat på klass av verksamhetens storlek (jordbruk/boskapsskötsel/skogsbruk)	Jordbruksverket	[d]						
	2.3.2 Genomsnittlig inkomst för småskaliga jordbrukare fördelat på kön och urbefolkningsstatus	Jordbruksverket	[d]						
2.4 Senast 2030 uppnå hållbara system för livsmedelsproduktion samt införa motståndskraftiga jordbruksmetoder som ökar produktiviteten och produktionen, som bidrar till att upprätthålla ekosystemen, som stärker förmågan till anpassning till klimatförändringar, extrema väderförhållanden, torka, översvämning och andra katastrofer och som successivt förbättrar mark- och jordkvaliteten.	2.4.1 Andelen jordbruksareal som brukas med produktivt och hållbart jordbruk	Jordbruksverket	[d]						
	2.4.1(P) Andelen ekologisk jordbruksmark (brukas med ekologiska produktionsmetoder enligt EU:s regelverk)	Jordbruksverket	[fn]	Andel (%) av jordbruksmark	2015 2018	17,1 20,2			I förhållande till delmålet ger proxyindikatorn en mycket begränsad och förenklad bild av ett hållbart jordbruk och behöver kompletteras med andra indikatorer.

Delmål	Indikator	Ansvarig myndighet	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män	Fotnot	
2.5 Senast 2020 upprätthålla den genetiska mångfalden av fröer, odlade växter, produktionsdjur och tamdjur samt deras besläktade vilda arter, bland annat med hjälp av välsköta och diversifierade frö- och växtbanker på nationell, regional och internationell nivå. Främja tillträde till samt rimlig och rättvis fördelning av de fördelar som uppstår vid användning av genetiska resurser och därmed förknippad traditionell kunskap, i enlighet med internationella avtal.	2.5.1 Antalet växt- och djurgenetiska resurser för mat och jordbruk som säkras i genbanker på medellång eller lång sikt	Jordbruksverket	[fn]	Antal accessioner	2015	14 973			Fröväxter accepterade för långtids- eller temporärt bevarande	
					2019	14 933				
2.5 Senast 2020 upprätthålla den genetiska mångfalden av fröer, odlade växter, produktionsdjur och tamdjur samt deras besläktade vilda arter, bland annat med hjälp av välsköta och diversifierade frö- och växtbanker på nationell, regional och internationell nivå. Främja tillträde till samt rimlig och rättvis fördelning av de fördelar som uppstår vid användning av genetiska resurser och därmed förknippad traditionell kunskap, i enlighet med internationella avtal.	2.5.2 Andelen lokala arter som klassas som hotade, inte hotade eller okänd hotstatus	Jordbruksverket		Andel (%) av lokala arter	2014	63, 24 resp. 12				
					2018	82, 18, resp. 0				
2.a Öka investeringarna, bland annat genom stärkt internationellt samarbete, i infrastruktur på landsbygden, forsknings- och rådgivningstjänster för jordbruket, teknikutveckling samt genbanker för växter och husdjur i syfte att öka jordbrukets produktionskapacitet i utvecklingsländerna, i synnerhet de minst utvecklade länderna.	2.a.1. Andel av statliga utgifter som avser jordbruk i förhållande till jordbrukets andel av BNP	SCB	[3]	Index (AOI)	2015	0,3				
					2017	0,3				
	2.a.2 Totala offentliga flöden (offentligt utvecklingsbistånd plus andra offentliga flöden) till jordbrukssektorn	Sida			Mnkr	2015	591			
						2018	1344			

Delmål	Indikator	Ansvarig myndighet	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män	Fotnot
2.b Korrigera och förhindra handelsbegränsningar och snedvridningar på världsmarknaderna för jordbruksprodukter, inklusive genom att parallellt avskaffa alla former av exportsubventioner inom jordbruket liksom alla exportåtgärder med motsvarande verkan, i enlighet med mandatet för Doharundan.	2.b.1 Exportsubventioner för jordbruksprodukter	Jordbruksverket	[3]						
2.c Vidta åtgärder för att säkerställa väl fungerande marknader och derivatmarknader för jordbruksråvaror. Underlätta tillgången till aktuell marknadsinformation, inklusive om livsmedelsreserver, i syfte att bidra till att begränsa extrema svängningar i livsmedelspriser.	2.c.1 Indikator för svängningar i livsmedelspriser	Jordbruksverket	[d]						
Mål 3 – Hälsa och välbefinnande									
3.1 Till 2030 minska mödradödligheten i världen till mindre än 70 dödsfall per 100 000 förlossningar med levande barn.	3.1.1 Mödradödlighet	Socialstyrelsen		Antal döda per 100000 levande födda	2015	0,87			
					2017	3,47			
	3.1.2 Andelen förlossningar som utförs av utbildad sjukvårdspersonal	Socialstyrelsen	[1]	Andel (%) av levande födda	2017	<1			I dagläget finns ingen möjlighet att urskilja förlossningar som inte utförs av utbildad sjukvårdspersonal. Dessa uppskattas dock vara mycket få.
	3.1.3(N) Förväntad medellivslängd, totalt i befolkningen och fördelad på kön och utbildningsnivå	SCB		Antal återstående år från ålder 0	2015	82,18	84,01	80,31	
				Antal återstående år från ålder 0	2018	82,52	84,25	80,78	
	3.1.4(N) Självskattad hälsa	SCB		Andel (%) av befolkningen 16+ år	2014-2015	77,6 (0,8)	75,7 (1,1)	79,6 (1,1)	Medelvärde för två år
					2018	76,8 (1,1)	75,2 (1,6)	78,4 (1,6)	Andel med bra hälsa Felmarginal i parentes

Delmål	Indikator	Ansvarig myndighet	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män	Fotnot
3.2 Senast 2030 säkerställa att inga spädbarn eller barn under fem år dör av orsaker som hade kunnat förebyggas. Alla länder bör sträva efter att minska den neonatala dödligheten till högst tolv dödsfall per 1 000 levande födda och dödligheten bland barn under fem år till högst 25 dödsfall per 1 000 levande födda.	3.2.1 Dödlighet för barn under fem år	Socialstyrelsen		Antal döda per 1000 levande födda	2015	2,97	2,53	3,38	
					2017	2,85	2,81	2,89	
	3.2.2 Spädbarnsdödlighet	Socialstyrelsen		Antal döda per 1000 levande födda	2015	1,70	1,52	1,87	Neonatal dödlighet, första 28 dagarna
				Antal döda per 1000 levande födda	2017	1,66	1,62	1,70	
3.3 Senast 2030 utrota epidemierna av aids, tuberkulos, malaria och försummade tropiska sjukdomar samt bekämpa hepatit, vattenburna sjukdomar och andra smittsamma sjukdomar.	3.3.1 Antalet nya fall av HIV per 1 000 smittfria invånare, fördelat på kön, ålder och nyckelgrupper	FoHM		Incidens per 1000 inv	2015	0,05	0,03	0,06	
				Incidens per 1000 inv	2018	0,05	0,03	0,06	
	3.3.2 Incidensen av tuberkulos per 100 000 invånare	FoHM		Incidens per 100000 inv	2015	8,28	6,80	9,77	
					2018	4,81	4,19	5,42	
	3.3.3 Incidensen av malaria per 1 000 invånare	FoHM		Incidens per 1000 inv	2015	0,025			
					2018	0,019			
	3.3.4 Incidensen av hepatit B per 100 000 invånare	FoHM		Incidens per 100000 inv	2015	24,2			
					2018	11,1			
	3.3.5 Antalet personer i behov av åtgärder mot försummade tropiska sjukdomar	FoHM	[1]						Antalet fall i Sverige är så få och att myndigheten därför inte arbetar med frågan.
3.4 Till 2030 genom förebyggande insatser och behandling minska det antal människor som dör i förtid av icke smittsamma sjukdomar med en tredjedel samt främja psykisk hälsa och välbefinnande.	3.4.1 Dödlighet på grund av hjärtsjukdomar, cancer, diabetes eller kroniska sjukdomar i luftvägarna	Socialstyrelsen		Antal döda per 100000 inv	2015	227,5	195,1	259,1	
					2017	213,1	184,4	241,0	
	3.4.2 Dödlighet i självmord	Socialstyrelsen		Antal döda per 100000 inv	2015	12,13	6,80	17,46	
					2017	11,83	6,95	16,68	
	3.4.3(N) Besvär av trafikbuller i eller i närheten av bostaden; Besvär av trafikbuller inomhus med stängda fönster och dörrar; Sömnstörda av trafikbuller; Antal exponerade för höga ljudnivåer från trafik vid bostaden	FoHM		Andel (%) av befolkningen 18/16-84 år	2015	3,4	3,6	3,2	Miljöhälsoenkät 2015
					2018	3,0	4,0	3,0	Folkhälsoenkät 2018

Delmål	Indikator	Ansvarig myndighet	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män	Fotnot
	3.4.4(N) Nedsatt psykiskt välbefinnande bland vuxna	FoHM		Andel (%) av befolkningen 16-84 år	2015	12,4 (11,7-13,0)	15,1 (14,1-16,0)	9,7 (8,8-10,5)	Konfidensintervall i parentes
					2018	16,7 (16,1-17,2)	19,7 (18,8-20,5)	13,7 (12,9-14,4)	
	3.4.5(N) Psykiska och somatiska besvär bland skolelever	FoHM		Andel (%) elever i viss ålder	2013/ 2014*		29,0 (11 år) 46,0 (13 år) 57,0 (15 år)	20,0 (11 år) 27,0 (13 år) 31,0 (15 år)	*Läsår
					2017/ 2018*		40,7 (11 år) 51,5 (13 år) 62,3 (15 år)	29,8 (11 år) 28,7 (13 år) 34,8 (15 år)	
3.5 Stärka insatserna för att förebygga och behandla drogmissbruk, inklusive narkotikamissbruk och skadligt alkoholbruk.	3.5.1 Täckning av behandlingsinsatser (farmakologiska och psykosociala insatser samt rehabilitering och eftervård) för missbruksrelaterade sjukdomar	FoHM	[4]						
	3.5.2 Skadligt alkoholbruk enligt nationella definitioner som alkoholkonsumtion per år och invånare (15 år och äldre) i liter ren alkohol	FoHM		Liter ren alkohol per inv. 15 år och äldre	2015 2017	9,13 9,03			Baseras på registrerad och oregistrerad försäljning. Kan ej fördelas på kön
3.6 Till 2020 halvera antalet dödsfall och skador i vägtrafikolyckor i världen.	3.6.1 Dödsfall genom trafikolyckor	Trafikanalys		Antal döda per 100 000	2015 2018	2,63 3,17			
	3.6.2.(N) Skadade i vägtrafiken, svårt skadade och lindrigt skadade	Trafikanalys		Antal skadade per 100 000 inv	2015 2018	221,14 208,28			Sammantaget för svårt och lindrigt skadade
3.7 Senast 2030 säkerställa att alla har tillgång till sexuell och reproduktiv hälsovård, inklusive familjeplanering, information och utbildning, och att reproduktiv hälsa integreras i nationella strategier och program.	3.7.1 Andelen kvinnor i fertil ålder (15–49 år) som har sina behov av familjeplanering tillfredsställa med moderna metoder	FoHM	[fn]						Proxyindikator används nationellt
	3.7.1(P) Användning av preventivmedel bland 16-29-åringar.	FoHM		Andel (%) kvinnor 16-44 år	2017		78* 90*		*16-29 år **30-44år
		Socialstyrelsen			2015		2,45		

Delmål	Indikator	Ansvarig myndighet	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män	Fotnot	
	3.7.2 Antalet tonårsfödslar (10–14 år, 15–19 år) per 1 000 kvinnor i denna åldersgrupp			Antal per 1 000 kvinnor 10-19 år	2017		2,22			
3.8 Åstadkomma allmän hälso- och sjukvård för alla, som även skyddar mot ekonomisk risk, tillgång till grundläggande hälso- och sjukvård av god kvalitet liksom tillgång till säkra, effektiva och ekonomiskt överkomliga grundläggande läkemedel och vaccin av god kvalitet.	3.8.1 Täckning av grundläggande hälso- och sjukvårdstjänster (definierat som genomsnittlig täckning av grundläggande tjänster baserat på representativa åtgärder, bland annat sexuell och reproduktiv hälsa, hälsa för mödrar, nyfödda och barn, smittsamma sjukdomar, icke-smittsamma sjukdomar samt kapacitet och tillgänglighet i den allmänna befolkningen och i missgynnade grupper)	Socialstyrelsen	[b]							
	3.8.2 Andel av befolkningen med stora hälso- och sjukvårdsutgifter i förhållande till hushållets totala utgifter eller inkomster	SCB	[d]							
	3.8.3(N) Haft behov av vård men avstått av ekonomiska orsaker.	SCB	[1]	Andel (%) av befolkningen 16+ år	2017	0,1			Värde nära noll	
					2018	0,0			Värde nära noll	
3.9 Till 2030 väsentligt minska antalet döds- och sjukdomsfall till följd av skadliga kemikalier samt föroreningar och kontaminering av luft, vatten och mark.	3.9.1 Dödsfall till följd av luftföroreningar i och utanför bostaden	Naturvårdsverket		Antal döda	2015	7 614			Tas inte fram varje år	
	3.9.2 Dödsfall till följd av brist på rent vatten, sanitet och hygien (bristande tillgång till rent vatten, sanitet och hygien för alla (WASH))	FoHM	[b] [1]						Det antas vara mycket få dödfall i Sverige	
	3.9.3 Dödsfall till följd av oavsiktlig förgiftning	Socialstyrelsen			Antal per 100 000	2015	2,07	0,88	3,26	
					Antal per 100 000	2017	2,00	1,08	2,91	
3.9.4(N) Luftkvalitet i närheten av bostaden; Antal exponerade för nivåer av luftföroreningar från trafik vid bostaden	FoHM			Andel (%)	2015	3,6 4,5	4,2 5,2	2,9 3,8	I bostaden Utanför bostaden.	

Delmål	Indikator	Ansvarig myndighet	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män	Fotnot
3.a Stärka genomförandet av Världshälsoorganisationens ramkonvention om tobakskontroll i alla länder, där så är lämpligt.	3.a.1 Andel som röker dagligen i ålder 16 år och äldre efter kön och ålder	SCB		Andel (%) av befolkningen 16+	2014-2015	11,3 (0,6)	11,0 (0,8)	11,6 (0,9)	Två-års medelvärde Felmarginal inom parentes
					2018	10,1 (0,8)	9,2 (1,1)	11,0 (1,2)	
3.b Stödja forskning om och utveckling av vaccin och läkemedel mot de smittsamma och icke-smittsamma sjukdomar som i första hand drabbar utvecklingsländer. Sörja för tillgång till ekonomiskt överkomliga grundläggande läkemedel och vaccin, i enlighet med Doha-deklarationen om TRIPS-avtalet och folkhälsa, i vilken det bekräftas att utvecklingsländerna har rätt att fullt ut utnyttja den flexibilitet som avtalet om handelsrelaterade aspekter av immaterialrätter erbjuder för att skydda folkhälsan och, framför allt, säkerställa att alla har tillgång till läkemedel.	3.b.1 Täckningsgrad i målbefolkningen för alla vaccin som ingår i det nationella vaccinationsprogrammet	FoHM		Andel (%) tvååringar, 15-åriga flickor	2015	98,1	78 (HPV)		DTP3 MCV1 PCV HPV (15-åriga flickor)
					2018	97,4	76 (HPV)		
	3.b.2 Totalt offentligt utvecklingsbistånd till medicinsk forskning och grundläggande hälso- och sjukvård	Sida		Miljoner kronor	2015	537,6			
					2018	900,2			
	3.b.3 Andelen hälso- och sjukvårdsinrättningar som kan erbjuda ett antal livsviktiga läkemedel till ett överkomligt pris och på en hållbar grund	Socialstyrelsen	[b]						
3.c Väsentligt stärka finansieringen av hälso- och sjukvården liksom insatserna för att rekrytera, utveckla, utbilda och behålla hälso- och sjukvårdspersonal i utvecklingsländerna, särskilt i de minst utvecklade länderna och små önationer under utveckling.	3.c.1 Täthet och fördelning av hälso- och sjukvårdspersonal	Socialstyrelsen		Antal per 10 000 inv	2015	7,6 116,4			Apotekare o recept Sjuksköt. o barnmorska Läkare Tandläkare
					2016	7,6 116,0			
3.d Stärka alla länders, i synnerhet utvecklingsländernas, kapacitet när det gäller tidig varning, riskreducering och hantering av nationella och globala hälsorisker.	3.d.1 Kapacitet och beredskap för allvarliga hälsorisker enligt internationella hälsoreglementet (IHR)	FoHM		Färg (se fotnot)	2018	Grön			Röd = ingen kapacitet; Gul = någon kapacitet, ej tillräcklig; Grön = kapacitet finns och är tränad
					3.d.2(N) Konsumtion av antibiotika (ATC group J01) inom primärvård och slutenvård	FoHM		Dygnsdoser per 1 000 och dag	
					2018	11,29			

Delmål	Indikator	Ansvarig myndighet	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män	Fotnot				
	3.d.3(N) Platshållare för nationell indikator om antibiotikaresistens.	FoHM	[d]										
Mål 4 – God utbildning för alla													
4.1 Senast 2030 säkerställa att alla flickor och pojkar fullbordar avgiftsfri och likvärdig grundskole- och gymnasieutbildning av god kvalitet som leder till relevanta och ändamålsenliga kunskaper.	4.1.1 Andelen barn och ungdomar: (a) i årskurs 2/3, (b) i slutet av grundskolan och (c) i slutet av gymnasieskolan som uppnår en bestämd kunskapsnivå i (i) läsning och (ii) matematik fördelat på kön	Skolverket		Andel (%) av elever i årskurs 9 (läsning)	2012	77	86	69					
					2015	82	88	76					
					2012	73	74	72					
					2015	79	80	78					
	4.1.2(N) Andel personer i en viss åldersgrupp som fullföljt en viss utbildningsnivå (grundskola årskurs 9-10 respektive gymnasieskola 3 år)	SCB		Andel (%) av populationen	2015	99	99	99	Avslutat grundskolan				
					2018	99	99	99					
					2015	83	85	81	Avslutat gymnasieskolan				
					2018	82	84	80					
4.2 Senast 2030 säkerställa att alla flickor och pojkar har tillgång till förskola av god kvalitet som ger omvårdnad och förbereder dem för att börja grundskolan.	4.2.1 Andelen barn under 5 år som utvecklas enligt typiska utvecklingsmönster när det gäller fysisk och psykosocial hälsa samt inläring, fördelat på kön	FoHM		[b]									
					4.2.2 Deltagande i organiserat lärande (året före obligatorisk skolstart) fördelat på kön	SCB, Skolverket		Andel (%) av populationen	2015/2016	97	97	96	
									2018/2019	97	98	97	
4.3 Senast 2030 säkerställa alla kvinnor och män lika tillgång till yrkesutbildning och eftergymnasial utbildning, inklusive högskoleutbildning, av god kvalitet till en överkomlig kostnad.	4.3.1 Deltagande bland ungdomar och vuxna i formell och icke-formell utbildning de senaste 12 månaderna fördelat på kön	SCB			Andel (%) av populationen	2016	64	68	60	Tidsseriebrott mellan 2012 och 2016, redovisar därför endast 2016.			
						4.3.2(N) Andel registrerade studenter inom högskola/universitet 2 år och längre (ISCED 5-8) Deltagande i högskola/universitet som en andel av motsvarande åldersgrupp.	UKÄ, SCB		Andel (%) av befolkningen 19-24 år	2015	25	29	21
					2018	25				30	20		

Delmål	Indikator	Ansvarig myndighet	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män	Fotnot
4.4 Till 2030 väsentligen öka det antal ungdomar och vuxna som har relevanta färdigheter, däribland tekniska färdigheter och yrkeskunnande, för sysselsättning, anständigt arbete och entreprenörskap.	4.4.1 Andelen ungdomar och vuxna som har färdigheter i informations- och kommunikationsteknik (IKT) fördelat på typ av kunskap	SCB		Andel (%) av befolkningen 16-74 år	2016 2017	58 62	53 52	63 64	Har kopierat eller flyttat filer mellan mappar
	4.4.2(N) Platshållare för etablering på arbetsmarknaden efter avslutad utbildning på gymnasieskolan respektive högskola/universitet.	SCB*	[d]						
	4.4.3(N) Fördelning av befolkningen efter högsta avslutade utbildningsnivå (förgymnasial, gymnasial, eftergymnasial kortare än 3 år och eftergymnasial 3 år och längre) efter åldersgrupper och kön	SCB			Andel (%) av population i åldern 25-64 år	2015 2018	47 49	36 38	42 43
4.5 Senast 2030 avskaffa skillnaderna mellan könen inom utbildningsområdet och säkerställa lika tillgång till utbildning och yrkesutbildning på alla nivåer för utsatta personer, inklusive personer med funktionsnedsättning, ursprungsfolk och barn som lever under utsatta förhållanden.	4.5.1 Jämlikhetsindex (kvinnor/män, glesbygd/stad, nedre/övre inkomstkventil och andra, till exempel funktionsnedsättning, ursprungsbefolkning och konfliktdrabbade, i takt med att data tillgängliggörs) för samtliga utbildningsindikatorer på listan som kan disaggregeras	SCB	[d]						
4.6 Senast 2030 säkerställa att alla ungdomar och en väsentlig andel av alla vuxna – både män och kvinnor – lär sig läsa, skriva och räkna.	4.6.1 Andel av befolkningen i en viss åldersgrupp som uppnår en bestämd kunskapsnivå i (a) läsförståelse och (b) räkning fördelat på kön	SCB		Andel (%) av population i åldern 16-65 år	2011/12	87	86	87	PIAAC, läsning nivå 2 och högre.
					2011/12	85	83	88	PIAAC, räknefärdigheter nivå 2 och högre.

Delmål	Indikator	Ansvarig myndighet	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män	Fotnot
4.7 Senast 2030 säkerställa att alla studerande får de kunskaper och färdigheter som behövs för att främja en hållbar utveckling, bland annat genom utbildning för hållbar utveckling och hållbara livsstilar, mänskliga rättigheter, jämställdhet, främjande av en kultur av fred, icke-våld och globalt medborgarskap samt värdesättande av kulturell mångfald och kulturens bidrag till hållbar utveckling.	4.7.1 Till vilken grad utbildning för (i) globalt medborgarskap och (ii) hållbar utveckling, inklusive jämställdhet och mänskliga rättigheter, ingår på alla nivåer i: (a) utbildningspolitik, (b) läroplaner, (c) lärarutbildning och (d) elevbedömning	Skolverket	[d]						
4.a Bygga och förbättra utbildningsmiljöer som är anpassade för barn och personer med funktionsnedsättning, samt tar hänsyn till jämställdhetsaspekter och därmed erbjuder en trygg, fredlig, inkluderande och ändamålsenlig lärandemiljö för alla.	4.a.1 Andelen skolor med tillgång till: (a) elektricitet, (b) internet för pedagogiska syften, (c) datorer för pedagogiska syften, (d) anpassad infrastruktur och material för elever med funktionsnedsättning, (e) dricksvatten, (f) separata sanitetsutrymmen för kvinnor och (g) grundläggande handtvätt (enligt definitionerna av indikatorerna i WASH)	Skolverket	[d]						
	4.a.2(N) Andel elever som upplevt mobbning de senaste månaderna	FoHM		Andel (%) av 11-, 13- och 15 åringar	2013/ 2014	13	11	14	
					2017/ 2018	19	19	20	
4.b Till 2020 väsentligen öka antalet stipendier i världen som kan sökas av personer från utvecklingsländer, i synnerhet de minst utvecklade länderna, små önationer under utveckling och afrikanska länder, för studier inom högre utbildning, inklusive yrkesutbildning samt informations- och kommunikationstekniska, tekniska, ingenjörsvetenskapliga och naturvetenskapliga program, i	4.b.1 Volym av offentligt utvecklingsbistånd för stipendier fördelat på sektor och typ av studier	Sida			2015	310,7			
					2018	240,5			

Delmål	Indikator	Ansvarig myndighet	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män	Fotnot				
utvecklade länder och andra utvecklingsländer.													
4.c Till 2030 väsentligen öka tillgången på utbildade lärare, bland annat genom internationellt samarbete kring lärarutbildning i utvecklingsländerna, särskilt de minst utvecklade länderna och små önationer under utveckling.	4.c.1 Andelen lärare i: (a) förskola, (b) grundskola och (c) gymnasium som uppfyller kraven på pedagogisk utbildning (t.ex. lärarutbildning) för att undervisa på en viss nivå i respektive land	Skolverket			2015/2016	85	88	75	Andel lärare med pedagogisk högskoleexamen i grundskolan				
					2018/2019	81	84	70					
Mål 5 – Jämställdhet													
5.1 Avskaffa alla former av diskriminering av alla kvinnor och flickor överallt	5.1.1 Huruvida ett rättsligt ramverk finns på plats för att främja, skydda och övervaka jämställdhet och icke-diskriminering på grund av kön	A-dep							Andel (%)				
										Övergripande rättsligt ramverk och det offentliga livet	[c]	2018	80
												2019	80
										Våld mot kvinnor	[c]	2018	83
												2019	92
										Sysselsättning och ekonomisk ersättning	[c]	2018	100
												2019	100
										Äktenskap och familj	[c]	2018	91
	2019	90											
									Oförklarad skillnad mellan 2018 och 2019.				
5.2 Avskaffa alla former av våld mot alla kvinnor och flickor i det offentliga och privata rummet, inklusive människohandel, sexuellt utnyttjande och andra typer av exploatering.	5.2.1 Andelen kvinnor eller flickor 15 år eller äldre som har utsatts för fysiskt, sexuellt eller psykologiskt våld av en nuvarande eller före detta intim partner de senaste 12 månaderna fördelat på formen av våld och ålder	Brå							[b]				
										5.2.2 Andelen kvinnor eller flickor 15 år eller äldre som har utsatts för sexuellt våld av någon annan person än en intim partner de senaste 12	Brå		[b]

Delmål	Indikator	Ansvarig myndighet	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män	Fotnot
	månaderna fördelat på ålder och brottsplats								
	5.2.2(P) Personer som blivit utsatta för sexualbrott - andel av befolkningen 16-84 år	Brå	[fn]	Andel (%)	2016		8,0	1,0	Uppgifter kommer från urvalsundersökning. Osäkerhetstal saknas.
			[fn]	Andel (%)	2017		10,7	1,6	
	5.2.3(N) Platshållare för nationell indikator för uppföljning av delmål 5.2 om mäns våld mot kvinnor	Brå	[d]						
5.3 Avskaffa alla skadliga sedvänjor, såsom barnäktenskap, tidiga äktenskap och tvångsäktenskap samt kvinnlig könsstympning.	5.3.1 Andelen kvinnor i åldrarna 20–24 år som har ingått äktenskap före 15 års ålder och före 18 års ålder	SCB	[b]						Se metadata för mer utförlig problembeskrivning.
	5.3.2 Andelen flickor och kvinnor i åldrarna 15–49 år som har varit utsatta för kvinnlig könsstympning fördelat på ålder	Socialstyrelsen	[b]						
	5.3.3(N) Indikator om hedersrelaterat våld och förtryck	Ansvarat tillsvidare oklart	[b]						
5.4 Erkänna och värdesätta obetalt omsorgs- och hushållsarbete genom att tillhandahålla offentliga tjänster, infrastruktur och socialt skydd samt genom att främja delat ansvar inom hushållet och familjen, i enlighet med vad som är nationellt lämpligt.	5.4.1 Andel tid som läggs på obetalt omsorgs- och hushållsarbete (15-81 år)	SCB	[n]	Andel (%) tid	2010		16	13	
5.5 Tillförsäkra kvinnor fullt och faktiskt deltagande och lika möjligheter till ledarskap på alla beslutsnivåer i det politiska, ekonomiska och offentliga livet.	5.5.1 Andelen platser som innehas av kvinnor i (a) riksdag och (b) kommun- och landstingsfullmäktige	SCB		Könsfördeln (%)	2014		43,6	56,4	Valda till (a) riksdagen
					2018		46,1	53,9	Valda till (b) kommun- och landstingsfullmäktige
					2014		44,2	55,8	Valda till (a) riksdagen
					2018		43,8	56,2	Valda till (b) kommun- och landstingsfullmäktige
	5.5.2 Andelen kvinnor i chefsposition	SCB		Könsfördeln (%)	2016		37,9	62,1	

Delmål	Indikator	Ansvarig myndighet	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män	Fotnot
					2017		38,6	61,4	Nationellt redovisas könsfördelning.
5.6 Säkerställa allmän tillgång till sexuell och reproduktiv hälsa och reproduktiva rättigheter i enlighet med överenskommelserna i handlingsprogrammet från den internationella konferensen om befolkning och utveckling, Pekingplattformen samt slutdokumenten från respektive översynskonferenser.	5.6.1 Andelen kvinnor i åldrarna 15–49 år som fattar sina egna beslut om sexuella relationer, preventivmedel samt sexuell och reproduktiv hälsovård	FoHM	[b]						
	5.6.2 Andelen länder med lagar och förordningar som garanterar fulla och lika rättigheter för kvinnor och män i åldrarna 15 år och äldre till sexuell och reproduktiv hälsovård, information och utbildning	A-dep	[d]						
	5.6.3(N) Andel unga i åldern 16-29 år som uppger att de, i skolan, fått de kunskaper de behöver för att ta hand om sin egen sexuella hälsa	FoHM		Andel (%) unga 16-29 år	2015		40,5 (38,9-42,2)	57,6 (55,5-59,6)	
5.a Genomföra reformer för att ge kvinnor lika rätt till ekonomiska resurser, möjlighet att äga och kontrollera mark och andra former av egendom samt tillgång till finansiella tjänster, arv och naturresurser, i enlighet med nationell lagstiftning	5.a.1 (a) Andelen jordbrukare som är ägare eller rättighetsinnehavare av jordbruksmark fördelat på kön och (b) andelen kvinnor av ägare eller rättighetsinnehavare av jordbruksmark fördelat på typen av innehav	Jordbruksverket	[3]						
	5.a.2 Andelen länder med ett rättsligt ramverk (inklusive sedvanerätt) som garanterar kvinnors lika rätt till ägande och/eller kontroll av mark	N-dep	[b]						
	5.a.3(N) Kvinnors nettoinkomst som andel av mäns nettoinkomst	SCB		Andel (%)	2015 2017	80 81			
5.b Öka användningen av gynnsam teknik, i synnerhet informations- och kommunikationsteknik, för att främja kvinnors egenmakt	5.b.1 Andelen individer som äger en mobiltelefon fördelat på kön	SCB							
	Använder mobiltelefon. Betalar själv.				2015 2017		87 89	75 76	

Delmål	Indikator	Ansvarig myndighet	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män	Fotnot
	Använder mobiltelefon. Annan betalar helt eller delvis.				2015		9	21	
					2017		10	21	
5.c Anta och stärka välgrundad politik och genomförbar lagstiftning för att främja jämställdhet och öka alla kvinnors och flickors egenmakt på alla nivåer	5.c.1 Andelen länder med system för att spåra och anslå offentliga medel till jämställdhet och kvinnors egenmakt	Fi-dep	[d]						
Mål 6 – Rent vatten och sanitet									
6.1 Senast 2030 uppnå allmän och rättvis tillgång till säkert och ekonomiskt överkomligt dricksvatten för alla.	6.1.1 Andel av befolkningen som använder säkert hanterat dricksvatten	SCB	[1], [b]						
	6.1.2(N) Antal kommuner med vattenförsörjningsplaner	HaV	[d]						
	6.1.3(N) Antal/andel vattenskyddsområden för kommunala vattentäkter	HaV		Andel (%)	2017	55,4			Andel ytvattentäkter inom vattenskyddsområde
					2018	56,8			
					2017	71,2			Andel grundvattentäkter inom vattenskyddsområde
					2018	71,1			
6.2 Senast 2030 säkerställa att alla har tillgång till fullgod och rättvis sanitet och hygien och att ingen behöver utträta sina behov utomhus. Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt behoven hos kvinnor och flickor samt människor i utsatta situationer.	6.2.1 Andel av befolkningen som använder säkert hanterade sanitetstjänster, inklusive handtvätt med tvål och vatten	SCB	[1], [b]						
6.3 Till 2030 förbättra vattenkvaliteten genom att minska föroreningar, stoppa dumpning och minimera utsläpp av farliga kemikalier och material, halvera andelen obehandlat avloppsvatten och väsentligt öka återvinningen och en säker återanvändning globalt.	6.3.1 Andel av befolkningen som är ansluten till avlopp med godkänd	HaV		Andel (%) av befolkningen	2015	95,4			
	6.3.2 Andelen vattenförekomster med god yt- och grundvattenstatus	HaV		Andel (%) av grundvattenförekomster	2015	99,7			Grundvattenförekomster med god kvantitativ status
					2015	97,7			Grundvattenförekomster med god kemisk status
				Andel (%) av sjöar	2015	48,8			Sjöar med god ekologisk status och potential

Delmål	Indikator	Ansvarig myndighet	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män	Fotnot
					2015	0			Sjöar med god kemisk status
				Andel (%) av vattendrag	2015	31,8			Vattendrag med god ekologisk status och potential
					2015	0			Vattendrag med god kemisk status
	6.3.4(N) Rapporterade kokningspåbud	Livsmedelsverket		Antal	2017	59			
					2018	29			
6.4 Till 2030 väsentligt effektivisera vattenanvändningen inom alla sektorer samt säkerställa hållbara uttag och en hållbar försörjning med sötvatten för att angripa vattenbristen och väsentligt minska det antal människor som lider av vattenbrist.	6.4.1 Förändringar i vattenanvändningseffektiviteten över tid	SCB		Tusentals kubikmeter sötvatten per miljoner kronor	2010	7			Vattenintensitet inom jordbrukssektorn
					2015	6			
					2010	3			Vattenintensitet inom industrin
					2015	2			
	6.4.2 Grad av vattenbrist: färskvattenuttag som andel av tillgängliga färskvattenresurser	SCB		Andel (%) av tillgängliga färskvattenresurser	2010	1,4			
					2015	1,2			
6.5 Senast 2030 genomföra en integrerad förvaltning av vattenresurser på alla nivåer, när så är lämpligt genom gränsöverskridande samarbete.	6.5.1 Grad av införlivande av en integrerad förvaltning av vattenresurser (0–100)	HaV		[b]					
	6.5.2 Andelen yta av gränsöverskridande avrinningsområden med praktiska arrangemang för vattensamarbete	HaV		[b]					
6.6 Senast 2020 skydda och återställa de vattenrelaterade ekosystemen, däribland berg, skogar, våtmarker, floder, akviferer och sjöar.	6.6.1 Förändringar i utbredningen av vattenrelaterade ekosystem över tid	HaV		[b]					
	6.6.2(N) Skyddade områden med limniskt syfte	HaV		[d]					
	6.6.3(N) Åtgärdade vandringshinder	HaV		Antal	2016	118			
					2017	79			
		Sida		Miljontals kronor	2017	886,1			

Delmål	Indikator	Ansvarig myndighet	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män	Fotnot
6.a Till 2030 utöka det internationella samarbetet och stödet för kapacitetsuppbyggnad till utvecklingsländerna inom vatten- och sanitetsrelaterade verksamheter och program, inklusive genom tekniker för vatteninsamling, avsättning, vatteneffektivitet, rening av avloppsvatten, återvinning och återanvändning.	6.a.1 Andelen offentligt utvecklingsbistånd i statsbudgeten som anslås till vatten- och sanitetssektorn				2018	1247,5			
6.b Stödja och stärka lokalsamhällets deltagande i arbetet med att förbättra vatten- och sanitetshanteringen.	6.b.1 Andelen lokala administrativa enheter med etablerade och fungerande politik och förfaranden för lokalsamhällets deltagande i vatten- och sanitetshantering	HaV	[b]						
Mål 7 – Hållbar energi för alla									
7.1 Senast 2030 säkerställa allmän tillgång till ekonomiskt överkomliga, tillförlitliga och moderna energitjänster.	7.1.1 Andel av befolkningen med tillgång till elektricitet	Energimyndighet	[1]	en					
7.1 Senast 2030 säkerställa allmän tillgång till ekonomiskt överkomliga, tillförlitliga och moderna energitjänster.	7.1.2 Andel av befolkningen som primärt förlitar sig på hållbara bränslen och ren teknik	Energimyndighet	[1]	en					
7.2 Till 2030 väsentligen öka andelen förnybar energi i den globala energimixen.	7.2.1 Andelen förnybar energi i den totala slutliga energianvändningen	Energimyndighet		Andel (%)	2017	54,5			
7.3 Till 2030 fördubbla den globala förbättringstakten vad gäller energieffektivitet.	7.3.1 Energiintensitet angiven som kvoten mellan tillförd energi och BNP	Energimyndighet		TWh per MSEK2017	2017	4096			

Delmål	Indikator	Ansvarig myndighet	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män	Fotnot
7.a Till 2030 stärka det internationella samarbetet för att underlätta tillgång till forskning och teknik inom ren energi, inklusive förnybar energi, energieffektivitet samt avancerad och renare fossilbränslebaserad teknik, samt främja investeringar i energiinfrastruktur och ren energiteknik.	7.a.1 Internationella finansiella flöden till utvecklingsländer till stöd för forskning och utveckling inom ren energi samt förnybar energiproduktion, inklusive hybridssystem	Sida		Mnkr	2018	777,4			
7.b Till 2030 bygga ut infrastrukturen och uppgradera tekniken för att leverera moderna och hållbara energitjänster till alla i utvecklingsländerna, i synnerhet de minst utvecklade länderna och små önationer under utveckling.	7.b.1 Investeringar i energieffektivitet som andel av BNP och andelen utländska direktinvesteringar i finansiella överföringar till infrastruktur och teknik för tjänster för hållbar utveckling	Energimyndighet	[d]	en					
	7.b.2(N) Platshållare för indikator om energieffektivitet och investeringar i nationell kontext.	Energimyndighet	[d]	en					
Mål 8 – Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt									
8.1 Upprätthålla ekonomisk tillväxt per capita i enlighet med nationella förhållanden och i synnerhet en BNP-tillväxt på minst 7 procent per år i de minst utvecklade länderna.	8.1.1 Årlig tillväxt i real BNP per capita	SCB			2015	3			
					2016	1,4			
8.2 Uppnä högre ekonomisk produktivitet genom diversifiering, teknisk uppgradering och innovation, bland annat genom att fokusera på sektorer med högt förädlingsvärde och hög arbetsintensitet.	8.2.1 Årlig tillväxt i real BNP per sysselsatt	SCB			2015	2,5			
					2016	1,2			
8.3 Främja utvecklingsinriktad politik som stöder produktiv verksamhet, skapande av anständiga arbetstillfällen, företagande, kreativitet och innovation samt uppmuntra att	8.3.1 Andelen sysselsatta inom den informella sektorn i annat arbete än jordbruk	SCB			2014	3,9			

Delmål	Indikator	Ansvarig myndighet	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män	Fotnot
mikroföretag liksom små och medelstora företag växer och blir en del av den formella ekonomin, bland annat genom tillgång till finansiella tjänster.									
8.3 Främja utvecklingsinriktad politik som stöder produktiv verksamhet, skapande av anständiga arbetstillfällen, företagande, kreativitet och innovation samt uppmuntra att mikroföretag liksom små och medelstora företag växer och blir en del av den formella ekonomin, bland annat genom tillgång till finansiella tjänster.	8.3.1 (P) Löner för svart arbetskraft, andel i procent av totala löner exklusive jordbruk	SCB			2016	3,7			
8.4 Fram till 2030 successivt förbättra den globala resurseffektiviteten i konsumtionen och produktionen samt sträva efter att bryta sambandet mellan ekonomisk tillväxt och miljöförstöring, i enlighet med det tioåriga ramverket för hållbar konsumtion och produktion, med de utvecklade länderna i täten	8.4.1 Materialfotavtryck, materialfotavtryck per capita och materialfotavtryck per BNP	SCB		miljoner ton	2010	221,1			
				miljoner ton	2017	319,5			
				ton per capita	2010	24			
				ton per capita	2017	32,24			
				kilo per USD	2010	0,52			
	8.4.2 Inhemsk materialkonsumtion, inhemsk materialkonsumtion per capita och inhemsk materialkonsumtion per BNP	SCB		miljoner ton	2015	220,95			
				miljoner ton	2017	241,75			
				ton per capita	2015	22,5			
				ton per capita	2017	23,88			
				ton/MSEK (FP*)	2015	56,71			*Fasta priser
8.5 Senast 2030 uppnå full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla kvinnor och män, inklusive ungdomar och personer med funktionsnedsättning, samt lika lön för likvärdigt arbete.	8.5.1 Genomsnittlig timlön för kvinnliga och manliga anställda	Medlingsinstitutet							
	8.5.2 Arbetslöshet fördelat på kön, ålder och personer med funktionsnedsättning	SCB		Andel (%)	2016	7	6,5	7,4	
		SCB		Andel (%)	2017	4,1	4,4	3,9	

Delmål	Indikator	Ansvarig myndighet	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män	Fotnot
8.6 Till 2020 väsentligt minska den andel ungdomar som varken arbetar eller studerar.	8.6.1 Andelen ungdomar (15–24 år) som varken arbetar eller studerar	SCB			2018	6,2	6,1	6,3	
8.7 Vidta omedelbara och effektiva åtgärder för att avskaffa tvångsarbete, modernt slaveri och människohandel och säkra att de värsta formerna av barnarbete, inklusive rekrytering och användning av barnsoldater, förbjuds och upphör. Avskaffa alla former av barnarbete senast 2025.	8.7.1 Andelen och antalet barn 5–17 år som är involverade i barnarbete, fördelat på kön och ålder	SCB	[1]						
8.8 Skydda arbetstagarnas rättigheter och främja en trygg och säker arbetsmiljö för alla arbetstagare, inklusive arbetskraftsinvandrare, i synnerhet kvinnliga migranter, och människor i otrygga anställningar.	8.8.1 Dödliga och icke-dödliga arbetsskador fördelat på kön och migrantstatus	Arbetsmiljöverket [fn]		Antal	2015 2018		13402 13817	17900 19398	Avser arbetsolyckor med sjukfrånvaro
	8.8.2 Efterlevnad av arbetstagarnas rättigheter på nationell nivå (föreningsfrihet och kollektiv förhandlingsrätt) baserat på internationella arbetsorganisationens (ILO) stadgar och nationell lagstiftning, fördelat på kön och migrantstatus	A-dep	[1]						
8.9 Senast 2030 utarbeta och genomföra politik för hållbar turism som skapar arbetstillfällen och främjar lokal kultur och lokala produkter.	8.9.1 Turismens direkta bidrag till BNP som andel av total BNP och i tillväxttakt.	Tillväxtverket			2014	2,53			
					2018	2,6			
8.9 Senast 2030 utarbeta och genomföra politik för hållbar turism som skapar arbetstillfällen och främjar lokal kultur och lokala produkter.	8.9.2 Andelen arbeten inom hållbar turistindustri som andel av det totala antalet arbeten inom turism	Tillväxtverket	[b]						
8.10 Stärka de inhemska finansinstitutens kapacitet att främja och utöka tillgången till	8.10.1 (a) Antalet kommersiella banker per 100 000 vuxna	Riksbanken			2015	20			
					2018	16			
		Riksbanken			2015	41			

Delmål	Indikator	Ansvarig myndighet	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män	Fotnot
bank- och försäkringstjänster samt finansiella tjänster för alla.	8.10.1 (b) Antal bankomater (ATM) per 100 000 vuxna				2017	32			
	8.10.2 Andelen vuxna (15 år och äldre) med konto i en bank eller annan finansiell institution eller med en leverantör av mobila betalningstjänster ("mobile-money-service provider")	Riksbanken	[c]	Andel (%) vuxna	2014	99,7	99,8	99,7	
					2017	99,7	100	99,5	
8.a Öka det handelsrelaterade stödet (Aid for Trade) till utvecklingsländerna, i synnerhet de minst utvecklade länderna, bland annat genom det förstärkta integrerade ramverket för handelsrelaterat tekniskt bistånd till de minst utvecklade länderna (Enhanced Integrated Framework for Trade-related technical Assistance to Least Developed Countries).	8.a.1 Åtaganden och utbetalningar som handelsrelaterat stöd (Aid for Trade)	Sida		Mnkr i åtagande resp. utbetalning	2015	2404/ 2776			
					2018	3652/ 3547			
8.b Senast 2020 utarbeta och börja tillämpa en global strategi för ungdomssysselsättning samt genomföra Internationella arbetsorganisationens globala sysselsättningspakt.	8.b.1 Förekomst av en utarbetad och tillämpad nationell strategi för ungdomssysselsättning, som en särskild strategi eller som en del av en nationell sysselsättningsstrategi	A-dep	[1]						
Mål 9 - Hållbar industri, innovationer och infrastruktur									
9.1 Bygga ut tillförlitlig, hållbar och motståndskraftig infrastruktur av hög kvalitet, inklusive regional och gränsöverskridande infrastruktur, för att stödja ekonomisk utveckling och människors välbefinnande, med fokus på ekonomiskt överkomlig och rättvis tillgång för alla.	9.1.1 Andel av befolkningen på landsbygden som bor inom 2 km från en väg som är farbar året om	SCB							
9.1 Bygga ut tillförlitlig, hållbar och motståndskraftig infrastruktur av	9.1.2 Passagerar- och godsvolymer fördelat på transportsätt	Trafikanalys		Milj. personkilometer	2015	147 704			
					2018	154 079			

Delmål	Indikator	Ansvarig myndighet	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män	Fotnot	
hög kvalitet, inklusive regional och gränsöverskridande infrastruktur, för att stödja ekonomisk utveckling och människors välbefinnande, med fokus på ekonomiskt överkomlig och rättvis tillgång för alla.	9.1.3(N) Andel av befolkningen som har enkel tillgång till kollektivtrafik fördelat på kön, ålder och personer med funktionsnedsättning	SCB		Milj. tonkilometer	2015	97 718				
					2018	104 987				
				Andel (%) av befolkningen	2015	79,4	80,2	78,6		
					2017	79,6	80,3	78,9		
9.2 Verka för en inkluderande och hållbar industrialisering. Till 2030 avsevärt öka industrins andel av sysselsättning och BNP, i enlighet med nationella förhållanden, och fördubbla denna andel i de minst utvecklade länderna.	9.2.1 Tillverkningsindustrins förädlingsvärde som andel av BNP och per capita	SCB		Andel (%) av BNP	2015	13,7				
					2018	13,4				
				Per capita	2015	587				
					2018	590,2				
	9.2.2 Sysselsatta inom tillverkningsindustrin som andel av den totala sysselsättningen	SCB		Andel (%) av sysselsatta	2015	10,4				
					2018	9,9				
9.3 Öka tillgången för småskaliga industriföretag och andra företag, i synnerhet i utvecklingsländerna, till finansiella tjänster, inklusive överkomliga krediter, samt deras integrering i värdekedjor och marknader.	9.3.1 Andelen småskaliga industriföretag av industrins totala förädlingsvärde	SCB		Andel (%) av industrins förädlingsvärde	2015	10,6				
					2018	10,4				
9.3 Öka tillgången för småskaliga industriföretag och andra företag, i synnerhet i utvecklingsländerna, till finansiella tjänster, inklusive överkomliga krediter, samt deras integrering i värdekedjor och marknader.	9.3.2 Andelen småskaliga industriföretag med lån eller kreditram	SCB		Andel (%) av småskaliga industriföretag	2015	78,6				
					2018	79,1				
9.4 Till 2030 rusta upp infrastrukturen och anpassa industrin för att göra dessa hållbara, med effektivare resursanvändning och fler rena och miljövänliga tekniker och industriprocesser. Alla	9.4.1 Koldioxidutsläpp per enhet förädlingsvärde	SCB		t.ton/milj. kr	2015	0,0122				
					2018	0,012				
	9.4.2(N) Antal arbetsställen, omsättning, export och förvärsarbetande inom miljösektorn i Sverige	SCB			Antal förvärsarbetande	2015	66 690	18 265	48 425	
						2017	66 428	18 416	48 102	

Delmål	Indikator	Ansvarig myndighet	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män	Fotnot																																																																																				
länder vidtar åtgärder i enlighet med sina respektive förutsättningar.	9.4.3(N) Industrins investeringar i miljöskydd		[fn]	Mnkr	2015	5229			Totala investeringar																																																																																				
					2017	5383				9.5 Förbättra forskningen och industrisektorens tekniska kapacitet i alla länder, i synnerhet utvecklingsländerna, bland annat genom att till 2030 uppmuntra innovation och väsentligt öka det antal personer som arbetar med forskning och utveckling per 1 miljon människor liksom de offentliga och privata utgifterna för forskning och utveckling.	9.5.1 Utgifter för forskning och utveckling som andel av BNP	SCB		Andel (%) av BNP	2015	3,26				2018	3,4			9.5.2 Forskare (motsvarande heltid) per miljoner invånare	SCB			Antal	2015	6783				2017	7129			9.a Främja utbyggnad av hållbar och motståndskraftig infrastruktur i utvecklingsländerna genom ökat finansiellt, teknologiskt och tekniskt stöd till afrikanska länder, de minst utvecklade länderna, kustlösa utvecklingsländer och små önationer under utveckling.	9.a.1 Totala offentliga flöden (offentligt utvecklingsbistånd plus andra offentliga flöden) till infrastruktur	Sida		Miljoner SEK	2015	1430				2018	2384			9.b Stödja inhemsk teknikutveckling, forskning och innovation i utvecklingsländerna, inklusive genom att säkerställa en gynnsam policymiljö för exempelvis industriell diversifiering och förädling av råvaror.	9.b.1 Andelen förädlingsvärde för medel- och högteknologiska företag i totala förädlingsvärdet	SCB		Andel (%) av totala förädlingsvärdet	2015	38,7				2017	41			9.c Väsentligt ökad tillgången till informations- och kommunikationsteknik samt eftersträva allmän och ekonomiskt överkomlig tillgång till Internet i de minst utvecklade länderna senast 2020.	9.c.1 Andel av befolkningen som har tillgång till mobiltelefonnät fördelat på teknik	PTS		Andel (%) av befolkningen	2015	99,9				2018	99,9			Mål 10 – Minskad ojämlikhet										10.1 Till 2030 successivt uppnå och upprätthålla en inkomstillväxt	10.1.1 Tillväxttakt för inkomst per capita, medel och median, bland de 40	SCB	
9.5 Förbättra forskningen och industrisektorens tekniska kapacitet i alla länder, i synnerhet utvecklingsländerna, bland annat genom att till 2030 uppmuntra innovation och väsentligt öka det antal personer som arbetar med forskning och utveckling per 1 miljon människor liksom de offentliga och privata utgifterna för forskning och utveckling.	9.5.1 Utgifter för forskning och utveckling som andel av BNP	SCB		Andel (%) av BNP	2015	3,26																																																																																							
					2018	3,4																																																																																							
	9.5.2 Forskare (motsvarande heltid) per miljoner invånare	SCB			Antal	2015	6783																																																																																						
						2017	7129																																																																																						
9.a Främja utbyggnad av hållbar och motståndskraftig infrastruktur i utvecklingsländerna genom ökat finansiellt, teknologiskt och tekniskt stöd till afrikanska länder, de minst utvecklade länderna, kustlösa utvecklingsländer och små önationer under utveckling.	9.a.1 Totala offentliga flöden (offentligt utvecklingsbistånd plus andra offentliga flöden) till infrastruktur	Sida		Miljoner SEK	2015	1430																																																																																							
					2018	2384																																																																																							
9.b Stödja inhemsk teknikutveckling, forskning och innovation i utvecklingsländerna, inklusive genom att säkerställa en gynnsam policymiljö för exempelvis industriell diversifiering och förädling av råvaror.	9.b.1 Andelen förädlingsvärde för medel- och högteknologiska företag i totala förädlingsvärdet	SCB		Andel (%) av totala förädlingsvärdet	2015	38,7																																																																																							
					2017	41																																																																																							
9.c Väsentligt ökad tillgången till informations- och kommunikationsteknik samt eftersträva allmän och ekonomiskt överkomlig tillgång till Internet i de minst utvecklade länderna senast 2020.	9.c.1 Andel av befolkningen som har tillgång till mobiltelefonnät fördelat på teknik	PTS		Andel (%) av befolkningen	2015	99,9																																																																																							
					2018	99,9																																																																																							
Mål 10 – Minskad ojämlikhet																																																																																													
10.1 Till 2030 successivt uppnå och upprätthålla en inkomstillväxt	10.1.1 Tillväxttakt för inkomst per capita, medel och median, bland de 40	SCB		Procent, tillväxttakt i medel	2012-2017	9,8	9,3	9,1	De 40 procent som har lägst inkomst																																																																																				

Delmål	Indikator	Ansvarig myndighet	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män	Fotnot
högre än det nationella genomsnittet för de 40 procent av befolkningen som har lägst inkomst.	procent av befolkningen som har lägst inkomst och hela befolkningen, 2012-2017.					17,8	17,6	16,8	De 60 procent som har högst inkomst
10.2 Till 2030 möjliggöra och verka för att alla människors, oavsett ålder, kön, funktionsnedsättning, ras, etnicitet, ursprung, religion eller ekonomisk eller annan ställning, blir inkluderade i det sociala, ekonomiska och politiska livet.	10.2.1 Andelen personer som lever i hushåll med en disponibel inkomst per konsumtionsenhet på under 50 procent av medianinkomsten fördelat på kön och ålder	SCB		Andel (%) av befolkningen	2015	8,0	8,1	7,9	
					2017	8,1	8,1	8,0	
	10.2.2a(N) Andel som tillhör ett politiskt parti	SCB		Andel (%) av befolkningen	2008-2009	5,1 + 0,4	4,3 + 0,5	6,1 + 0,6	
					2018	5,4 + 0,6	4,9 + 0,8	5,8 + 0,9	
10.2.2b(N) Andel som oftast deltar i politiska diskussioner	SCB		Andel (%) av befolkningen	2008-2009	42,8 + 0,8	39,9 + 1,2	45,7 + 1,2		
				2018	38,2 + 1,3	35,3 + 1,8	41,1 + 1,9		
10.3 Säkerställa lika möjligheter och minska förekomsten av ojämlika utfall, bland annat genom att avskaffa diskriminerande lagstiftning, politik och praxis och främja lagstiftning, politik och åtgärder av lämpligt slag i detta hänseende.	10.3.1 Andel av befolkningen som uppger sig upplevt diskriminering eller kränkande behandling de senaste 12 månaderna baserat på diskrimineringsgrund	Folkhälso-myndigheten		Andel (%) av befolkningen	2017		55 (52,2-57,7)	14,5 (12-16,9)	Endast diskriminering grund kön redovisas här för åldergrupp 16-29 år
10.4 Besluta om politik, särskilt finans-, löne- och socialskyddspolitik, och successivt uppnå ökad jämlikhet.	10.4.1 Andel av BNP som går till löner och sociala avgifter	SCB		Andel (%) av BNP	2015	47			
					2018	48			
10.5 Förbättra regleringen och övervakningen av globala finansmarknader och finansinstitut samt stärka genomförandet av sådana regleringar.	10.5.1 Finansiella sundhetsindikatorer	Finansinspektionen		Andel (%) av riskvärda tillgångar	2015k1	19,8			Endast Primärkapital i förhållande till riskvägda tillgångar redovisas här
					2019k1	18,5			

Delmål	Indikator	Ansvarig myndighet	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män	Fotnot
10.6 Säkra starkt representation och röst till utvecklingsländer i beslutsfattandet i globala internationella ekonomiska och finansiella institutioner i syfte att göra dessa mer effektiva, trovärdiga, ansvarsskyldiga och legitima.	10.6.1 Utvecklingsländernas andel medlemmar och rösträtt i internationella organisationer	UD	[3]						
10.7 Underlätta en ordnad, säker, reglerad och ansvarsfull migration och rörlighet av personer, inklusive genom planerad och väl fungerande migrationspolitik.	10.7.1 Rekryteringskostnader som betalats av arbetstagaren som andel av intjänad månatlig inkomst i mottagarlandet	SCB	[d]						
10.7 Underlätta en ordnad, säker, reglerad och ansvarsfull migration och rörlighet av personer, inklusive genom planerad och väl fungerande migrationspolitik.	10.7.2 Antalet länder som har en migrationspolitik som underlättar ordnad, säker, reglerad och ansvarsfull migration och rörlighet av personer	Ju-dep	[b]						
10.a Genomföra principen om särskild och differentierad behandling för utvecklingsländerna, i synnerhet de minst utvecklade länderna, i enlighet med Världshandelsorganisationens avtal.	10.a.1 Andelen tariffer som används på import från de minst utvecklade länderna och utvecklingsländer med nolltariff	SCB	[b]						
10.b Uppmuntra offentligt utvecklingsbistånd och finansiella flöden, inklusive utländska direktinvesteringar, till de stater där behovet är som störst, i synnerhet de minst utvecklade länderna, afrikanska länder, små önationer under utveckling samt kustlösa utvecklingsländer, i enlighet med deras nationella planer och program.	10.b.1 Totala resursflöden till utveckling, fördelat på mottagar- och givarländer samt typ av flöde (t.ex. offentligt utvecklingsbistånd, utländska direktinvesteringar eller andra flöden)	Sida		Miljoner kronor	2015 2018	40118 52751			Här redovisas offentligt utvecklingsbistånd (ODA)
10.c Senast 2030 minska transaktionskostnaderna för migranternas remitteringar till mindre än 3 procent samt avskaffa	10.c.1 Remitteringskostnader som andel av det remitterade beloppet	Konsument-verket		Andel (%) av remitterat belopp	dec-14 jun-19	9,4 6,9			Här redovisas medelkostnad för att skicka 3000 kr till DAC-länder

Delmål	Indikator	Ansvarig myndighet	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män	Fotnot
remitteringskorridorer där kostnaderna överstiger 5 procent.									
Mål 11 – Hållbara städer och samhällen									
11.1 Senast 2030 säkerställa tillgång för alla till fullgoda, säkra och ekonomiskt överkomliga bostäder och grundläggande tjänster samt rusta upp slumområden.	11.1.1 Andel av den urbana befolkningen som lever i slumområden, informella bosättningar eller bristfälliga bostäder	SCB	[b]						
11.1 Senast 2030 säkerställa tillgång för alla till fullgoda, säkra och ekonomiskt överkomliga bostäder och grundläggande tjänster samt rusta upp slumområden.	11.1.2(N) Trångboddhet	SCB		Andel (%) av befolkningen	2016-2017	4,6	4,5	4,8	Befolkning i trångboddhet enligt norm 2
					2018	5,2	5,2	5,2	
					2016-2017	17,3	17,3	17,3	Befolkning i trångboddhet enligt norm 3
					2018	17,7	17,6	17,7	
11.2 Senast 2030 tillhandahålla tillgång till säkra, ekonomiskt överkomliga, tillgängliga och hållbara transportsystem för alla. Förbättra trafiksäkerheten, särskilt genom att bygga ut kollektivtrafiken, med särskild uppmärksamhet på behoven hos människor i utsatta situationer, kvinnor, barn, personer med funktionsnedsättning samt äldre personer.	11.2.1 Andel av befolkningen (i tätorter) som har enkel tillgång till kollektivtrafik fördelat på kön, ålder och personer med funktionsnedsättning	SCB		Andel (%) av befolkningen i tätorter	2016	88,6	88,9	88,3	
					2017	88,7	89	88,4	
	11.2.2(N) Bostäder i kollektivtrafiknära lägen	SCB		Andel (%) av totala bostadsbeståndet	2016	81,8			
					2017	82			
11.3 Till 2030 verka för en inkluderande och hållbar urbanisering samt förbättra kapaciteten för deltagandebaserad, integrerad och hållbar planering och förvaltning av bosättningar i alla länder.	11.3.1 Förhållande mellan arealtillväxt och befolkningstillväxt	SCB		Årlig förändring av den urbana ytan/årlig förändring av den urbana befolkningen	2009-2012	0,399			
					2012-2015	0,142			

Delmål	Indikator	Ansvarig myndighet	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män	Fotnot
11.3 Till 2030 verka för en inkluderande och hållbar urbanisering samt förbättra kapaciteten för deltagandebaserad, integrerad och hållbar planering och förvaltning av bosättningar i alla länder.	11.3.2 Andelen städer som har en struktur för civilsamhällets medbestämmande i stadsplanering och -förvaltning på regelbunden och demokratisk grund	Boverket	[1], [b]						
11.4 Stärka insatserna för att skydda och trygga världens kultur- och naturarv.	11.4.1 Samlade utgifter (offentliga och privata) per capita som går till att skydda, vårda och bevara kultur- och naturarv fördelat på typ av arv (kultur, natur eller bådadera och världsarvsområden), myndighet (nationell, regional eller lokal/kommunal), typ av utgift (administrativ utgift/investering) eller typ av privat gåva (gåvor in natura, privat icke-vinstdrivande sektor och sponsorskap)	Riksantikvarieämbetet		SEK/capita	2017 2018	165 160			
11.5 Till 2030 väsentligt minska antalet dödsfall och antalet människor som drabbas av katastrofer, inklusive vattenrelaterade katastrofer. Även tillse att de direkta ekonomiska förlusterna till följd av sådana katastrofer, i form av lägre global BNP, minskar väsentligt. Särskilt fokus bör ligga på att skydda de fattiga och människor i utsatta situationer.	11.5.1 Antalet döda, saknade personer och direkt drabbade till följd av katastrofer per 100 000 invånare	MSB		Antal personer per 100 000 invånare	2017 2018	0 0			
	11.5.2 Direkta ekonomiska förluster i förhållande till BNP, skador på viktig infrastruktur och antal avbrott i grundläggande tjänster, till följd av katastrofer	MSB		Direkt ekonomisk förlust/BNP	2017 2018	0 0			
11.6 Till 2030 minska städernas negativa miljöpåverkan per person, bland annat genom att ägna särskild uppmärksamhet åt luftkvalitet samt hantering av kommunalt och annat avfall.	11.6.1 Andelen fast avfall som uppkommer i städer som regelbundet samlas in och slutdeponeras på rätt sätt i förhållande till det totala genererade fasta avfallet, fördelat på stad	Naturvårdsverket	[1], [b]						
	11.6.2 Årsmedelvärden för fina luftburna partiklar (t.ex. PM2,5 och PM10) i städer (befolkningsviktade)	Naturvårdsverket		Befolkningsviktad koncentration	2011 2016	8,7 5,9			

Delmål	Indikator	Ansvarig myndighet	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män	Fotnot
	11.6.3(N) Totalt behandlat mängd hushållsavfall och per capita	SCB		Ton	2014	2190680			
					2016	2483110			
				Kg per capita	2014	224,7			
					2016	248,4			
	11.6.6(N) Luftkvalitet i närheten av bostaden; Antal exponerade för nivåer av luftföroreningar från trafik vid bostaden	FoHM		Andel (%) av befolkningen (18-80år)	2007	18,1	21,8	14,5	Befolkning (18-80 år) besvärad av bilavgaser vid bostaden
					2015	16,9	20,3	13,6	
11.7 Senast 2030 tillhandahålla universell tillgång till säkra, inkluderande och tillgängliga grönområden och offentliga platser, i synnerhet för kvinnor och barn, äldre personer och personer med funktionsnedsättning.	11.7.1 Andelen bebyggd miljö i städer som är offentliga platser med tillgänglighet för alla fördelat på kön, ålder och personer med funktionsnedsättning	SCB		Andel (%) av mark i tätorter som är offentlig plats	2010	62			
				Andel (%) av mark i tätorter som är allmänt tillgänglig grönyta	2010	43			
	11.7.2 Andelen personer som utsatts för fysiska eller sexuella trakasserier de senaste 12 månaderna fördelat på kön, ålder och funktionsnedsättning	Brå		Andel (%) av befolkningen	2016	5,9	6,7	4,9	
					2017	5,9	6,7	5,1	
	11.7.2(P) Utsatta för våldsbrott (misshandel, hot och/eller personrån). Redovisas på ålder, kön och personer med funktionsnedsättning.	SCB		Andel (%) av befolkningen	2016-2017	2,8	1,9	3,7	
	11.7.3(N) Tillgång till grönområde inom 200 meter från bostaden (i de 37 största tätorterna i landet)	SCB		Andel (%) av befolkningen i tätorter	2010	92	92	92	
	11.7.4(N) Avstått från att gå ut på kvällen på grund av oro för att bli överfallen eller hotad, någon gång under de senaste 12 månaderna. Redovisat på ålder, kön och funktionsnedsättning.	SCB		Andel (%) av befolkningen	2012-2013	10,7	17,1	4,3	
					2016-2017	15,3	24,2	6,4	
11.a Främja positiva ekonomiska, sociala och miljömässiga kopplingar mellan stadsområden, stadsnära områden och landsbygdsområden	11.a.1 Andel av befolkningen som lever i städer som tillämpar planer för stadsutveckling och regional utveckling som omfattar	Boverket	[1], [b]						

Delmål	Indikator	Ansvarig myndighet	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män	Fotnot	
genom att stärka den nationella och regionala utvecklingsplaneringen.	befolkningsprojektioner och resursbehov									
	11.a.2(N) Andelen antagna och/eller aktualitetsprövade översiktsplaner (ÖP).	Boverket	[d]	Andel (%) av översiktsplaner						
11.b Till 2020 väsentligen öka det antal städer och samhällen som antar och genomför integrerade strategier och planer för inkludering, resurseffektivitet, begränsning av och anpassning till klimatförändringarna och motståndskraft mot katastrofer samt utveckla och genomföra, i linje med Sendai-ramverket för katastrofriskreducering 2015–2030, en samlad katastrofriskhantering på alla nivåer.	11.b.1 Antalet länder som antar och genomför nationella strategier för katastrofriskreducering i linje med Sendai FDRR 2015-2030	MSB	[5]							
	11.b.2 Andelen lokala myndigheter som antar och genomför lokala strategier för katastrofriskreducering i linje med nationella strategier för katastrofriskreducering	MSB		Andel (%) lokala myndigheter	2016	0				
					2017	0				
11.c Stödja de minst utvecklade länderna, inklusive genom finansiellt och tekniskt bistånd, att bygga hållbara och motståndskraftiga byggnader av lokala material.	11.c.1 Andelen ekonomiskt stöd till de minst utvecklade länderna som anslås till konstruktion och upprustning av hållbara, motståndskraftiga och resurseffektiva byggnader av lokala material	Sida	[b]							
Mål 12 – Hållbar konsumtion och produktion										
12.1 Genomföra det tioåriga ramverket för hållbara konsumtions- och produktionsmönster. Alla länder vidtar åtgärder, med de utvecklade länderna i täten och med hänsyn tagen till utvecklingsländernas utveckling och förutsättningar.	12.1.1 Antalet länder som har nationella planer och strategier för hållbar konsumtion och produktion eller där hållbar konsumtion och produktion ingår som prioritet eller mål i nationell politik	Naturvårdsverket [5]								
	12.1.2(N) Utsläpp av växthusgaser i Sverige och i andra länder från svensk konsumtion	SCB		Index 2008=100	2010	100,637005				Utsläpp inhemskt+import-export konsumtion=privat, offentlig, investeringar, lager
			Index 2008=100	2016	98,9905919					
12.2 Senast 2030 uppnå en hållbar förvaltning och ett effektivt nyttjande av naturresurser.	12.2.1 Materialfotavtryck, materialfotavtryck per capita och materialfotavtryck per BNP	SCB		miljoner ton	2010	221,1				
				miljoner ton	2017	319,5				
				ton per capita	2010	24				

Delmål	Indikator	Ansvarig myndighet	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män	Fotnot
				ton per capita	2017	32,24			
				kilo per USD	2010	0,52			
	12.2.2 Inhemsk materialkonsumtion, inhemsk materialkonsumtion per capita och inhemsk materialkonsumtion per BNP	SCB		miljoner ton	2015	220,95			
				miljoner ton	2017	241,75			
				ton per capita	2015	22,5			
				ton per capita	2017	23,88			
				ton/MSEK (FP*)	2015	56,71			*Fasta priser
12.3 Till 2030, halvera det globala matsvinnet per person i butik- och konsumentledet, och minska matsvinnet längs hela livsmedelskedjan, även förlusterna efter skörd.	12.3.1 (a) Matsvinnindex (b) Matavfallsindex	Jordbruksverket	[b]						
12.3 Till 2030, halvera det globala matsvinnet per person i butik- och konsumentledet, och minska matsvinnet längs hela livsmedelskedjan, även förlusterna efter skörd.	12.3.1 (P) Uppkommet matavfall per person i hela livsmedelskedjan	SCB		Kg per capita	2014	134			
					2016	129			
12.4 Senast 2020 uppnå miljövänlig hantering av kemikalier och alla typer av avfall under hela deras livscykel, i enlighet med överenskomna internationella ramverket, samt avsevärt minska utsläppen av dem i luft, vatten och mark i syfte att minimera deras negativa konsekvenser för människors hälsa och miljön.	12.4.1 Antalet deltagare i multilaterala miljööverenskommelser om farligt avfall och andra kemikalier som uppfyller sina åtaganden och skyldigheter om att rapportera information enligt kraven i respektive avtal	Miljö- och Energidep	[5]						
	12.4.2 Genererat farligt avfall per capita och proportionen av farligt avfall behandlat fördelat på behandlingstyp	Naturvårdsverket		ton per capita	2010	0,246			
				ton per capita	2016	0,202			
				Andel (%)	2010	99			
				Andel (%)	2016	100			

Delmål	Indikator	Ansvarig myndighet	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män	Fotnot
12.4 Senast 2020 uppnå miljövänlig hantering av kemikalier och alla typer av avfall under hela deras livscykel, i enlighet med överenskomna internationella ramverket, samt avsevärt minska utsläppen av dem i luft, vatten och mark i syfte att minimera deras negativa konsekvenser för människors hälsa och miljön.	12.4.3(N) Kemikalieanvändning per BNP (intensitet)	Kemikalieinspekti onen		ton per BNP	2010	6,11			inkl export
					2016	5,1			inkl export
12.5 Till 2030 väsentligt minska mängden avfall genom åtgärder för att förebygga, minska, återanvända och återvinna avfall.	12.5.1 Nationell återvinningsgrad, ton återvunnet material	Naturvårdsverket		ton	2010	5168020			
					2016	6691049			
12.6 Uppmuntra företag, särskilt stora och multinationella företag, att införa hållbara metoder och att integrera hållbarhetsinformation i sin rapporteringscykel.	12.6.1 Antalet företag som publicerar hållbarhetsrapporter	Ju-dep	[b]						
12.7 Främja hållbara offentliga upphandlingsmetoder, i enlighet med nationell politik och nationella prioriteringar.	12.7.1 Antalet länder som tillämpar politik och handlingsplaner för en hållbar offentlig upphandling	Fi-dep	[5]						
	12.7.2(N) Utsläpp av växthusgaser från offentliga konsumtionsutgifter	SCB	[b]						
12.8 Senast 2030 säkerställa att människor överallt har den information och medvetenhet som behövs för en hållbar utveckling och livsstil i harmoni med naturen.	12.8.1 Till vilken grad utbildning för (i) globalt medborgarskap och (ii) hållbar utveckling, inklusive utbildning om klimatförändringar, ingår på alla nivåer i (a) utbildningspolitik, (b) läroplaner, (c) lärarutbildning och (d) elevbedömning	Skolverket	[b]						
12.a Stödja utvecklingsländerna att stärka sin vetenskapliga och tekniska kapacitet att utvecklas i riktning mot mer hållbara konsumtions- och produktionsmönster.	12.a.1 Stöd till utvecklingsländerna inom forskning och utveckling som går till hållbar konsumtion och produktion samt miljövänliga tekniker	Sida	[b]						

Delmål	Indikator	Ansvarig myndighet	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män	Fotnot
12.b Utveckla och genomföra verktyg för att övervaka hur en hållbar utveckling påverkar en hållbar turism som skapar arbetstillfällen och främjar lokal kultur och lokala produkter.	12.b.1 Antalet strategier eller politik och genomförda handlingsplaner för hållbar turism med överenskomna verktyg för övervakning och utvärdering	N-dep	[b]						
	12.b.2(N) Turismens miljöpåverkan (exempelvis koldioxidutsläpp).	Tillväxtverket	[b]						
12.c Rationalisera ineffektiva subventioner av fossila bränslen som uppmuntrar till slösaktig konsumtion genom att undanröja snedvridningar på marknaden, i enlighet med nationella förhållanden. Detta kan till exempel omfatta att omstrukturera beskattningen och utveckla eventuella skadliga subventioner för att avspegla deras effekter på miljön. En sådan politik måste ta full hänsyn till utvecklingsländernas särskilda behov och förhållanden och minimera eventuella negativa effekter på deras utveckling på ett sätt som skyddar de fattiga och de berörda samhällena.	12.c.1 Subventioner av fossila bränslen per enhet BNP (produktion och konsumtion) och som andel av de totala nationella utgifterna till fossila bränslen	SCB	[b]						
Mål 13 – Bekämpa klimatförändringarna									
13.1 Stärka motståndskraften mot och förmågan till anpassning till klimatrelaterade faror och naturkatastrofer i alla länder.	13.1.1 Antalet döda, saknade personer och direkt drabbade till följd av katastrofer per 100 000 invånare	MSB		Antal per 100 000	2010	0			
					2018	0			
	13.1.2 Antalet länder som antar och genomför nationella strategier för katastrofriskreducering i linje med Sendai FDRR 2015-2030	MSB	[5]						
	13.1.3 Andelen lokala myndigheter som antar och genomför lokala strategier för katastrofriskreducering i linje med nationella strategier för katastrofriskreducering	MSB	[b]						

Delmål	Indikator	Ansvarig myndighet	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män	Fotnot
13.2 Integrera klimatåtgärder i politik, strategier och planering på nationell nivå.	13.2.1 Antalet länder som har rapporterat att de har inrättat eller operationaliserat en integrerad politik/strategi/plan för att öka anpassningsförmågan till skadliga konsekvenser av klimatförändringen och främja klimatomfattig motståndskraft och utveckling med låga utsläpp av växthusgaser på ett sätt som inte hotar livsmedelsproduktionen (inklusive en nationell anpassningsplan, nationellt fastställda bidrag, nationalrapporter, tvåårsrapporter eller annat)	Miljö- och Energidep	[5]						
	13.2.2(N) Utsläpp av växthusgaser per bransch, territorium och ekonomisk utveckling	SCB		Miljoner kronor	2010	3782582,51			BNP Datauttag juni 2019, fasta priser
				Miljoner kronor	2016	4314311,38			BNP Datauttag juni 2019, fasta priser
				kiloton	2010	73105,4782			växthusgas per bransch
				kiloton	2016	62308,6785			växthusgas per bransch
				kiloton	2010	64282,2			Växthusgas, territoriell
				kiloton	2016	52942,8			Växthusgas, territoriell
13.2.3(N) Statliga anslag inom klimatområdet som andel av totala budgeten	SCB	[b]							
13.3 Förbättra utbildningen, medvetenheten och den mänskliga och institutionella kapaciteten vad gäller begränsning av klimatförändringarna, klimatanpassning, begränsning av klimatförändringarnas konsekvenser samt tidig varning.	13.3.1 Antalet länder som har integrerat begränsning av klimatförändringarna, klimatanpassning, begränsning av klimatförändringarnas konsekvenser samt tidig varning i läroplanen för grundskolan, gymnasieskolan och högre utbildning	Utb-dep	[5]						

Delmål	Indikator	Ansvarig myndighet	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män	Fotnot
	13.3.2 Antalet länder som har rapporterat att de har förbättrat den institutionella, systemiska och individuella kapacitetssupbyggnaden för att genomföra klimatanpassning, begränsning av klimatförändringarna och tekniköverföring samt utvecklingsåtgärder	Miljö- och energidep	[5]						
13.a Fullfölja det åtagande som de utvecklade länder som är parter i Förenta nationernas ramkonvention om klimatförändringar gjort gällande en målsättning att till 2020 gemensamt mobilisera 100 miljarder US-dollar årligen från alla typer av källor för att tillgodose utvecklingsländernas behov vad gäller meningsfulla begränsningsåtgärder och insyn i genomförandet samt så snart som möjligt finansiera och operationalisera den gröna klimatfonden fullt ut.	13.a.1 Mobiliserad summa US-dollar per år mellan 2020 och 2025 inför åtagandet om 100 miljarder US-dollar	Sida	[b]						
	13.a.2(N) Andel av svenskt bistånd till klimat.	Sida	[b]						
13.b Främja mekanismer för att höja förmågan till effektiv klimatrelaterad planering och förvaltning i de minst utvecklade länderna, med särskilt fokus på kvinnor, ungdomar samt lokala och marginaliserade samhällen.	13.b.1 Antalet av de minst utvecklade länderna och små önationer under utveckling som erhåller specialanpassat stöd, och storleken på stödet, inklusive ekonomiskt stöd, teknik och kapacitetssupbyggnad, till mekanismer för att öka kapaciteten för effektiv klimatrelaterad planering och förvaltning, med särskilt fokus på kvinnor, ungdomar samt lokala och marginaliserade samhällen	Sida	[b]						
Mål 14 – Hav och marina resurser									
14.1 Till 2025 förebygga och avsevärt minska alla slags föroreningar i havet, i synnerhet från landbaserad verksamhet, inklusive	14.1.1 Index för kustnära övergödning och koncentrationen av flytande plastskräp	Hav	[d]						

Delmål	Indikator	Ansvarig myndighet	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män	Fotnot
marint skräp och tillförsel av näringsämnen.									
14.2 Senast 2020 förvalta och skydda marina och kustnära ekosystem på ett hållbart sätt för att undvika betydande negativa konsekvenser, bland annat genom att stärka deras motståndskraft, samt vidta åtgärder för att återställa dem i syfte att uppnå friska och produktiva hav.	14.2.1 Andelen nationella exklusiva ekonomiska zoner som hanteras med hjälp av ekosystembaserade strategier	HaV	[d]						
14.3 Minimera och åtgärda havsförsurningens konsekvenser, bland annat genom ökat vetenskapligt samarbete på alla nivåer.	14.3.1 Havets genomsnittliga surhetsgrad (pH) uppmätt på de överenskomna provtagningsstationerna	HaV	[d]						
14.4 Senast 2020 införa en effektiv fångstreglering och stoppa överfiske, olagligt, orapporterat och oreglerat fiske liksom destruktiva fiskemetoder samt genomföra vetenskapligt baserade förvaltningsplaner i syfte att återställa fiskbestånden så snabbt som möjligt, åtminstone till de nivåer som kan producera maximalt hållbart uttag, fastställt utifrån deras biologiska egenskaper.	14.4.1 Andelen fiskbestånd inom en biologiskt hållbar nivå	HaV		Andel	2017	0,44			Miljömålsindikator
14.5 Senast 2020 skydda minst 10 procent av kust- och havsområdena, i överensstämmelse med nationell och internationell rätt och på grundval av bästa tillgängliga vetenskapliga rön.	14.5.1 Täckning av skyddade områden i förhållande till marina områden	SCB		Andel	2018	0,14			

Delmål	Indikator	Ansvarig myndighet	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män	Fotnot
14.6 Senast 2020 förbjuda vissa former av fiskesubventioner som bidrar till överkapacitet och överfiske, avskaffa subventioner som bidrar till olagligt, orapporterat och oreglerat fiske och avstå från att införa nya sådana subventioner, med erkännande av att en ändamålsenlig och effektiv särskild och differentierad behandling av utvecklingsländerna och de minst utvecklade länderna bör vara en integrerad del av förhandlingarna om fiskesubventioner i Världshandelsorganisationen.	14.6.1 Grad av införande av internationella instrument för att bekämpa olagligt, orapporterat och oreglerat fiske	HaV	[c], [1]						
14.7 Till 2030 öka den ekonomiska nyttan för små önationer under utveckling och de minst utvecklade länderna av ett hållbart nyttjande av marina resurser, bland annat genom en hållbar förvaltning av fiske, vattenbruk och turism.	14.7.1 Hållbara fiskare som andel av BNP i små önationer under utveckling, de minst utvecklade länderna och alla länder	HaV	[b]						
	14.7.2(N) Inkomster från fiske på kvoter som uppnått MSY-mål (maximalt hållbar avkastning).	HaV	[d]						
14.a Öka den vetenskapliga kunskapen, utveckla forskningskapaciteten och överföra havsteknik, med hänsyn tagen till den mellanstatliga oceanografiska kommissionens kriterier och riktlinjer för överföring av havsteknik (Criteria and Guidelines on the Transfer of Marine Technology), i syfte att skapa friskare hav och öka den marina biologiska mångfaldens bidrag till utvecklingen i utvecklingsländerna, i synnerhet i små önationer under utveckling och de minst utvecklade länderna.	14.a.1 Andel av den totala forskningsbudgeten som anslås till forskning inom fältet för havsteknik	HaV	[d]						

Delmål	Indikator	Ansvarig myndighet	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män	Fotnot
14.b Säkerställa tillträde för småskaliga icke-industriella fiskare till marina resurser och marknader.	14.b.1 Grad av införande av ett rättsligt/regulatoriskt/politiskt/institutionellt ramverk som erkänner och skyddar småskaliga fiskares tillträdesrätt	HaV	[d]						
14.c Stärka bevarandet och hållbart nyttjande av haven och havsresurserna genom att genomföra internationell rätt, såsom den kommer till uttryck i Förenta nationernas havsrättskonvention (UNCLOS), som utgör den rättsliga ramen för bevarande och hållbart nyttjande av hav och havsresurser, vilket erinras om i punkt 158 i slutdokumentet The Future We Want från Förenta nationernas konferens om hållbar utveckling (Rio+20).	14.c.1 Antalet länder som gör framsteg inom att genom rättsliga, politiska och institutionella ramverk ratificera, godkänna och genomföra havsrelaterade instrument som genomför internationell rätt, såsom den kommer till uttryck i Förenta Nationernas havsrättskonvention (UNCLOS), för bevarande och hållbart nyttjande av hav och havsresurser	Miljö- och Energidep	[d]						
Mål 15 – Ekosystem och biologisk mångfald									
15.1 Till 2020 bevara, återställa och hållbart använda ekosystem på land och i sötvatten och deras ekosystemtjänster, särskilt skogar, våtmarker, berg och torra områden, i enlighet med de skyldigheter som anges i internationella överenskommelser.	15.1.1 Skogsmark som andel av total landareal	Skogsstyrelsen		Andel (%) av total landareal	2010	69,14			
					2015	68,69			
	15.1.2 Andelen viktiga områden för biologisk mångfald på land och i sötvatten som är skyddade område	Naturvårdsverket	[b]						
15.2 Till 2020 främja genomförandet av hållbart brukande av alla typer av skogar, stoppa avskogningen, återställa utarmade skogar och kraftigt öka nybeskogningen och återbeskogningen i hela världen.	15.2.1 Framsteg mot ett hållbart skogsbruk	Skogsstyrelsen							
	<i>nettoförändring av skogsareal</i>			Procent	2000-2010	-0,03			
					2010-2015	-0,07			
	<i>lager biomassa ovan jord</i>			ton per hektar	2000	66,42			
				ton per hektar	2015	70,96			

Delmål	Indikator	Ansvarig myndighet	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män	Fotnot
	<i>andel skogområde inom lagens skyddade områden</i>			Andel (%) av skogsareal	2000	6,39			2015 år referensår
					2017	7,74			2015 år referensår
	<i>andel skogsområde inom långsiktig skogsvårdsplan</i>			Andel (%) av skogsareal	2000	95,68			2015 år referensår
					2015	81,06			2015 år referensår
	<i>skogsområde inom oberoende certifieringsschema</i>			1 000 hektar	2016	17208,43			
					2018	17563,27			
15.2 Till 2020 främja genomförandet av hållbart brukande av alla typer av skogar, stoppa avskogningen, återställa utarmade skogar och kraftigt öka nybeskogningen och återbeskogningen i hela världen.	15.2.2(N) Miljöhänsyn i skogsbruket.	Skogsstyrelsen		Andel (%) av miljöföreteelser	2015	3-20*			Andel av miljöföreteelser som fått stor negativ påverkan i samband med föryngringsavverkning och efterföljande föryngringsarbete. *Beroende på miljöföreteelse
15.3 Till 2030 bekämpa ökenspridning, återställa förstörd mark och jord, inklusive mark som drabbats av ökenspridning, torka och översvämningar, samt sträva efter att uppnå en värld utan nettoförstöring av mark.	15.3.1 Andelen mark som är degraderad i förhållande till den totala landarealen	SLU		Andel (%) av totala landarealen	2000-2015	0,07			
15.4 Senast 2030 säkerställa att bevara bergsekosystemen, inklusive deras biologiska mångfald, i syfte att öka deras förmåga att producera nytta som behövs för en hållbar utveckling.	15.4.1 Skyddade viktiga områden för biologisk mångfald i fjällen	Naturvårdsverket [b]							
	15.4.2 Täckning av fjällvegetation	Naturvårdsverket [b]							
15.5 Vidta omedelbara och betydande åtgärder för att minska förstörelsen av naturliga livsmiljöer, hejda förlusten av biologisk mångfald och senast 2020 skydda och förebygga utrotning av hotade arter.	15.5.1 Rödlisterindex	Naturvårdsverket		Index					
	<i>jorbrukslandskap</i>				2015	0,86			
	<i>marin miljö</i>				2015	0,86			
	<i>skog</i>				2015	0,90			
	<i>urban miljö</i>				2015	0,91			

Delmål	Indikator	Ansvarig myndighet	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män	Fotnot
	<i>havsstrand</i>				2015	0,91			
	<i>Brackvatten</i>				2015	0,92			
	<i>sötvatten</i>				2015	0,93			
	<i>våtmark</i>				2015	0,93			
	<i>fjäll</i>				2015	0,94			
15.6 Främja en rimlig och rättvis fördelning av den nytta som uppstår vid användning av genetiska resurser samt lämpligt tillträde till sådana resurser, i enlighet med internationella avtal.	15.6.1 Antalet länder som har antagit administrativa och politiska ramverk för att säkerställa en rimlig och rättvis fördelning av nytta	Naturvårdsverket	[d]						
15.7 Vidta omedelbara åtgärder för att stoppa tjuvjakt på och handel med skyddade djur- och växtarter och inrikta åtgärderna på både utbudet av och efterfrågan på olagliga produkter från vilda djur och växter.	15.7.1 Andelen handel med vilda djur och växter som bedrivs genom tjuvjakt eller illegal handel	Jordbruksverket	[b]						
15.8 Senast 2020 införa åtgärder för att förhindra införseln av invasiva främmande arter och avsevärt minska deras påverkan på land- och vattensystem samt kontrollera eller utrota prioriterade arter.	15.8.1 Andelen länder som har relevant nationell lagstiftning och vidtar lämpliga åtgärder för att förebygga och kontrollera spridningen av invasiva främmande arter	Naturvårdsverket	[b]						
15.9 Senast 2020 integrera ekosystemens och den biologiska mångfaldens värden i nationella och lokala planerings- och utvecklingsprocesser, i strategier för fattigdomsminskning samt i räkenskaper.	15.9.1 Framsteg mot fastställda nationella mål enligt Aichimål 2 i den strategiska planen för biologisk mångfald 2011–2020	Naturvårdsverket	[d]						
15.a Mobilisera och väsentligt öka de finansiella resurserna från alla källor för att bevara och hållbart nyttja den biologiska mångfalden och ekosystemen.	15.a.1 Offentligt utvecklingsbistånd och offentliga utgifter till att hållbart bevara och nyttja den biologiska mångfalden och ekosystemen	Sida		Mnkr	2015	2245,7			inkluderar både huvud- och delsyfte
					2018	3482,4			inkluderar både huvud- och delsyfte

Delmål	Indikator	Ansvarig myndighet	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män	Fotnot
15.b Mobilisera betydande resurser från alla källor och på alla nivåer för att finansiera hållbart brukande av skogar och ge utvecklingsländerna lämpliga incitament att utveckla ett sådant bruk, inklusive för bevarande och återbeskogning.	15.b.1 Offentligt utvecklingsbistånd och offentliga utgifter till att hållbart bevara och nyttja den biologiska mångfalden och ekosystemen	Sida		Mnkr	2015	2245,7			inkluderar både huvud- och delsyfte
					2018	3482,4			inkluderar både huvud- och delsyfte
15.c Öka det globala stödet till insatser för att bekämpa tjuvjakt på och illegal handel med skyddade arter, inklusive genom att öka möjligheterna till en hållbar försörjning i lokalsamhällena.	15.c.1 Andelen handel med vilda djur och växter som bedrivs genom tjuvjakt eller illegal handel	Jordbruksverket	[b]						
Mål 16 – Fredliga och inkluderande samhällen									
16.1 Avsevärt minska alla former av våld och dödligt våld överallt.	16.1.1 Antalet mordoffer per 100 000 invånare, fördelat på kön och ålder	Brå		Antal fall per 100 000 invånare	2015	1,14	0,29	0,84	
					2018	1,06	0,32	0,73	
	16.1.2 Konfliktrelaterade dödsfall per 100 000 invånare, fördelat på kön, ålder och orsak	UD	[3]						
	16.1.3 Andel av befolkningen som utsatts för fysiskt, psykologiskt eller sexuellt våld de senaste 12 månaderna	Brå		Andel (%) av befolkning	2016	a=3,1 b=7,9 c=5,9 d=4,7	a=2,3 b=7,6 c=6,7 d=8,0	a=4,0 b=8,1 c=4,9 d=1,0	a=misshandel, b=hot, c=trakasserier och d=sexuellt våld.
					2017	a=3,3 b=8,3 c=5,9 d=6,4	a=2,5 b=8,0 c=6,7 d=10,7	a=4,1 b=8,6 c=5,1 d=1,6	Avser kalenderåret och inte senaste året.
16.1.4 Andel av befolkningen som känner sig trygga när de är ute i det egna bostadsområdet	Brå			Andel (%) av befolkning	2017	72	64	81	Avser de som känner sig trygga vid utevistelse sent på kvällen i det egna bostadsområdet
					2018	72	64	81	
16.2 Eliminera övergrepp, utnyttjande, människohandel och alla former av våld eller tortyr mot barn.	16.2.1 Andelen barn (1–17 år) som har blivit utsatta för fysisk eller psykisk misshandel av vårdnadshavare den senaste månaden	SCB	[b]						

Delmål	Indikator	Ansvarig myndighet	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män	Fotnot
	16.2.1 (P) Andel barn som någon gång blivit utsatta för någon form av fysisk eller psykologisk misshandel, försummelse eller bevitnande av våld i hemmet.	SCB		Andel (%) unga	2016	38,5	36,8	38,3	Elever i åldrarna 15 och 17 år
	16.2.2 Antalet offer för människohandel per 100 000 invånare, fördelat på kön, ålder och typ av utnyttjande	Brå	[fn]	Antal fall per 100 000 invånare	2015 2018	1,8 2,1			Avser registrerade fall och inte brottsutsatta individer. Finns ingen könsindeldad statistik.
	16.2.3 Andelen unga kvinnor och män i åldrarna 18–29 år som har utsatts för sexuellt våld före 18 års ålder	FoHM	[b]						
16.3 Främja rättssäkerheten på nationell och internationell nivå samt säkerställa lika tillgång till rättvisa för alla.	16.3.1 Andelen våldsoffer de senaste 12 månaderna som har anmält brott till behörig myndighet eller annan officiellt utsedd mekanism för konflikthantering	Brå	[b]						
	16.3.2 Häktade i väntan på dom som andel av den totala fängelsepopulationen	Kriminalvården		Andel (%) av fängelsepopulationen	2017 2018	27 28	28 30	27 28	
16.4 Till 2030 avsevärt minska de olagliga finansiella flödena och vapenflödena, öka möjligheterna att återvinna och återfå stulna tillgångar samt bekämpa alla former av organiserad brottslighet.	16.4.1 Totalt värde av olagliga finansiella in- och utflöden (i aktuell US-dollar)	SCB	[b]						
	16.4.2 Andelen beslagtagna, upphittade eller överlämnade vapen vars olagliga ursprung eller sammanhang har spårats eller fastställts av behörig myndighet i linje med internationella instrument	Polisen, NFC	[b]						
16.5 Väsentligt minska alla former av korruption och mutor. 16.5 Väsentligt minska alla former av korruption och mutor.	16.5.1 Andelen personer som vid minst ett tillfälle har haft kontakt med och betalat en muta till en offentlig företrädare eller som har fått en förfrågan om att muta en offentlig företrädare de senaste 12 månaderna	Brå		Andel (%) av befolkningen	2015	0,8	0,4	1,1	

Delmål	Indikator	Ansvarig myndighet	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män	Fotnot
	16.5.2 Andelen företag som har haft kontakt med minst en offentlig företrädare och som har betalat en muta till en offentlig företrädare eller har fått en förfrågan om att muta en offentlig företrädare de senaste 12 månaderna	SCB	[fn]	Andel (%) av företag	2014	1,9			Världsbanken samlar in uppgifterna.
16.6 Bygga upp effektiva och transparenta institutioner med ansvarsutkrävande på alla nivåer.	16.6.1 Primära offentliga utgifter som andel av den ursprungligen godkända statsbudgeten, fördelat på sektor (eller budgetkoder eller liknande)	ESV		Andel (%) av stadsbudget	2015 2018	100 100			
	16.6.2 Andel av befolkningen som är nöjd med sin senaste erfarenhet av offentlig verksamhet	SCB	[b]						
	16.6.2(P) Upplevelse av servicen i den kommun där du bor	SCB	[b]						
16.7 Säkerställa ett lyhört, inkluderande, deltagandebaserat och representativt beslutsfattande på alla nivåer.	16.7.1 Andel positioner i nationella och lokala institutioner, inklusive (a) folkvalda församlingar; (b) offentligt anställda; och (c) rättsväsende, jämfört med nationell fördelning, fördelat på kön, ålder, personer med funktionsnedsättning och befolkningsgrupper.	SCB	[b]						
	16.7.2 Andel av befolkningen som tycker att beslutsfattandet är inkluderande och lyhört fördelat på kön, ålder, funktionsnedsättning och grupp	SCB		Andel (%) av befolkningen	2016	46,9	45,6	48,4	Andel som instämmer mycket eller en del
	16.7.3(N) Valdeltagande totalt och i olika grupper (kön, ålder, inkomst och utbildning)	SCB	[fn]	Andel (%) röstande Andel (%)	2014 2018	85,8 87,2	87,6 88,9	86,4 87,5	Valdeltagande i riksdagsval. Den könsuppdelade statistiken avser enbart svenska medborgare folkbokförda i Sverige.
16.8 Utvidga och stärka utvecklingsländernas deltagande i institutionerna för global styrning.	16.8.1 Utvecklingsländernas andel medlemmar och rösträtt i internationella organisationer	UD	[3]						

Delmål	Indikator	Ansvarig myndighet	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män	Fotnot
16.9 Senast 2030 tillhandahålla juridisk identitet för alla, inklusive födeleregistrering.	16.9.1 Andelen barn under 5 år vars födsel har registrerats av en myndighet fördelat på ålder	SCB	[1]	Andel (%) nyfödda	2014	100			
16.10 Säkerställa allmän tillgång till information och skydda grundläggande friheter, i enlighet med nationell lagstiftning och internationella avtal.	16.10.1 Antalet verifierade fall av mord, kidnappningar, försvinnanden, frihetsberövanden samt tortyr av journalister (och andra som arbetar med media), fackligt engagerade och personer som arbetar med mänskliga rättigheter de senaste 12 månaderna	Ju-dep	[b]						
	16.10.2 Antalet länder vars grundlaggar garanterar allmänheten tillgång till information	Ju-dep	[5], [c]	Årtal då lagstiftning antogs	2019	1766			
	16.10.3(N) Hot och våld mot vissa yrkesgrupper (journalister, politiker och fackliga företrädare).	SCB	[b]						
16.a Stärka berörda nationella institutioner, bland annat genom internationellt samarbete, i syfte att bygga upp kapacitet på alla nivåer, i synnerhet i utvecklingsländerna, för att förebygga våld och bekämpa terrorism och brottslighet.	16.a.1 Förekomst av oberoende institutioner som ansvarar för mänskliga rättigheter i enlighet med Parisprinciperna	Ju-dep	[1] [fn]						Sverige uppfyller indikatorn sedan DO 2017 utsågs som oberoende nationell institution med ansvar för mänskliga rättigheter
16.b Verka för och genomdriva icke-diskriminerande lagstiftning och politik för en hållbar utveckling.	16.b.1 Andel av befolkningen som uppger sig upplevt diskriminering eller kränkande behandling de senaste 12 månaderna baserat på diskrimineringsgrund under internationell folkrätt	FoHM		Andel (%) av befolkningen	2015	19	22	15	
Mål 17 – Genomförande och globalt partnerskap									
17.1 Stärka den inhemska resursmobiliseringen, inklusive genom internationellt stöd till utvecklingsländerna, för att förbättra den inhemska kapaciteten att ta upp skatter och andra intäkter.	17.1.1 Sammanlagda statliga inkomster som andel av BNP*	SCB		Andel (%) av BNP	2015	43,1			Nationellt redovisas statliga inkomster från skatter
					2018	44,1			
	17.1.2 Andel av statens utgifter som finansieras av inhemska skatter	SCB		Andel (%)	2015	90			
					2018	102			

Delmål	Indikator	Ansvarig myndighet	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män	Fotnot
17.2 De utvecklade länderna ska fullt ut fullfölja sina åtaganden i fråga om offentligt utvecklingsbistånd, inklusive många utvecklade länders åtagande att nå målet att ge 0,7 procent av BNI till utvecklingsländer och 0,15–0,20 procent av BNI till de minst utvecklade länderna. De länder som ger offentligt utvecklingsbistånd uppmanas att överväga att fastställa ett mål om att ge minst 0,20 procent av BNI till de minst utvecklade länderna.	17.2.1 Offentligt utvecklingsbistånd netto, som andel av BNI	Sida	[1]	Andel (%) av BNI	2015	1,40			
					2018	1,04			
	17.2.1 Offentligt utvecklingsbistånd netto till de minst utvecklade länderna, som andel BNI		[1]	Andel (%) av BNI	2015	0,17			
					2018	0,21			
17.3 Mobilisera additionella finansiella resurser till utvecklingsländerna från många olika källor.	17.3.1 Utländska direktinvesteringar, offentligt utvecklingsbistånd och syd-syd-samarbetet som andel av den totala statsbudgeten	Sida	[3]						
	17.3.2 Volym av remitteringar som andel av BNP (utflöde)	Riksbanken		Andel (%) av BNP	2015	0,2			
					2018	0,4			
17.4 Bistå utvecklingsländerna att uppnå en långsiktigt hållbar skuldsättning genom en samordnad politik som syftar till att, när så är lämpligt, främja skuldfinansiering, skuldlättning och skuldstrukturering samt åtgärda kraftigt skuldyngda fattiga länders utlandsskuld för att minska skuldbördan.	17.4.1 Skuldbetalningar som andel av exporten av varor och tjänster	Riksbanken	[3]						
17.5 Anta och genomföra investeringsfrämjande regleringar för de minst utvecklade länderna.	17.5.1 Antalet länder som antar och genomför investeringsvänliga regleringar för de minst utvecklade länderna	UD	[b]						
17.6 Stärka nord-syd-samarbetet, syd-syd-samarbetet och det regionala och internationella trepartssamarbetet kring och	17.6.1 Antalet samarbetsavtal och -program inom vetenskap och/eller teknik mellan länder fördelat på typ av samarbete	UD	[4]						

Delmål	Indikator	Ansvarig myndighet	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män	Fotnot
tillgången till vetenskap, teknik och innovation samt öka kunskapsutbytet på gemensamt överenskomna villkor, inklusive genom förbättrad samordning mellan befintliga mekanismer, i synnerhet på FN-nivå, och genom en global mekanism för teknikfrämjande.	17.6.2 Fasta bredbandsabonnemang per 100 invånare	PTS		Antal per 100 invånare	2015	35,4			
					2018	38,8			
17.7 Främja utveckling, överföring och spridning av miljövänlig teknik till utvecklingsländerna på gynnsamma villkor, inklusive koncessions- och förmånsvillkor, på villkor som överenskommit mellan parterna.	17.7.1 Totalt anslaget bistånd till utvecklingsländer för att främja utveckling av miljövänlig teknik	Sida	[4]						
17.8 Senast 2017 fullt ut operationaliserat teknikbanken och mekanismen för kapacitetsuppbyggnad inom vetenskap, teknik och innovation för de minst utvecklade länderna samt öka användningen av gynnsam teknik, i synnerhet informations- och kommunikationsteknik.	17.8.1 Andelen individer som använder internet	SCB	[fn]	Andel (%) av befolkningen	2016	90			Använt internet under de senaste tre månaderna
					2018	92			
17.9 Öka det internationella stödet för genomförande av effektiv och riktad kapacitetsuppbyggnad i utvecklingsländerna till stöd för nationella planer för att genomföra alla målen för hållbar utveckling, inklusive genom samarbete nord-syd och syd-syd samt trepartssamarbete.	17.9.1 Värde av ekonomiskt och tekniskt stöd till utvecklingsländerna	Sida		Mnkr	2015	2126,82			
					2018	3539,08			

Delmål	Indikator	Ansvarig myndighet	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män	Fotnot
17.10 Främja ett universellt, regelbaserat, öppet, icke-diskriminerande och rättvist multilateralt handelssystem inom ramen för Världshandelsorganisationen, inklusive genom att slutföra förhandlingarna enligt utvecklingsagendan från Doha.	17.10.1 Globalt viktad genomsnittlig tullsats	Följs upp på global nivå endast	[3]						
17.11 Avsevärt öka utvecklingsländernas export, i synnerhet i syfte att fördubbla de minst utvecklade ländernas andel av den globala exporten till 2020	17.11.1 Utvecklingsländernas och de minst utvecklade ländernas andel av den globala exporten	Inte aktuellt för SE att följa upp	[3]						
17.12 Se till att alla de minst utvecklade länderna inom fastställda tidsramar bereds varaktigt tull- och kvotfritt marknadstillträde, i överensstämmelse med Världshandelsorganisationens beslut, inklusive genom att säkerställa att preferentiella ursprungsregler som gäller för import från de minst utvecklade länderna är genomblickbara och enkla, samt bidra till att underlätta marknadstillträde.	17.12.1 Genomsnittliga tullsatser som utvecklade länderna, de minst utvecklade länderna och små önationer under utveckling möter	Inte aktuellt för SE att följa upp	[3]						
17.13 Öka den makroekonomiska stabiliteten i världen, bland annat genom politisk samordning och samstämmig politik.	17.13.1 Makroekonomisk instrumentpanel	SCB	[d]						
17.14 Föra en mer samstämmig politik för hållbar utveckling.	17.14.1 Länder med mekanismer för att föra en mer samstämmig politik för hållbar utveckling	UD	[1]						
17.15 Respektera varje lands politiska handlingsutrymme och ledarskap att fastställa och genomföra politik för	17.15.1 Användning av ländernas egna resultatramverk och planeringsverktyg från aktörer som tillhandahåller utvecklingssamarbete	Sida			2018	57,49			

Delmål	Indikator	Ansvarig myndighet	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män	Fotnot
fattigdomsutrotning och hållbar utveckling.									
17.16 Stärka det globala partnerskapet för hållbar utveckling och komplettera det med partnerskap mellan flera parter som mobiliserar och utbyter kunskap, expertis, teknik och finansiella resurser, för att bidra till att målen för hållbar utveckling nås i alla länder, i synnerhet utvecklingsländer.	17.16.1 Länder som rapporterar om framgångar i ramverken för uppföljning av effektivt internationell utvecklingssamarbete mellan flera parter som bidrar till målen för hållbar utveckling	Sida	[1]						
17.17 Uppmuntra och främja effektiva offentliga och offentlig-privata partnerskap samt partnerskap inom det civila samhället vilka bygger på erfarenheterna från andra partnerskap och deras finansieringsstrategier.	17.17.1 Belopp i US-dollar som anslås till offentlig-privata partnerskap och partnerskap inom det civila samhället	SCB	[4]						
17.18 Till 2020 öka stödet för kapacitetsuppbyggnad till utvecklingsländerna, inklusive de minst utvecklade länderna och små önationer under utveckling, för att avsevärt öka tillgången på aktuella och tillförlitliga uppgifter av hög kvalitet, uppdelade efter inkomst, kön, ålder, ras, etnicitet, migrationsstatus, funktionsnedsättning, geografisk plats och andra nationellt relevanta aspekter.	17.18.1 Andelen indikatorer för hållbar utveckling som produceras på nationell nivå med full disaggregering	SCB	[4]						
	17.18.2 Länder som har en nationell statistiklagstiftning som uppfyller kraven i de fundamentala principerna för officiell statistik	SCB	[1]						
	17.18.3 Länder med en nationell statistikplan som är helfinansierad och genomförd, efter finansieringskälla	SCB	[1]						
17.19 Till 2030 bygga vidare på befintliga initiativ för att utveckla mått på framsteg som görs mot hållbar utveckling som kompletterar BNP samt stödja uppbyggnad av statistisk kapacitet i utvecklingsländerna.	17.19.1 Resurser som ställs till förfogande för att stödja uppbyggnad av statistisk kapacitet i utvecklingsländerna	Sida	[fn]						Indikatoren beräknas endast på global nivå
	17.19.2 Länder som har utfört minst en folk- och bostadsräkning de senaste 10 åren och uppnått	SCB	[1]						

Delmål	Indikator	Ansvarig myndighet	Not	Enhet	År	Värde	Kvinnor	Män	Fotnot
	fullständig registrering av födselar och dödsfall								
	17.19.3(N) Svenskt ODA till kapacitetsutveckling på statistikområdet.	Sida		Mnkr	2015	112,5			
					2018	156,3			

SCB beskriver Sverige

Statistikmyndigheten SCB förser samhället med statistik för beslutsfattande, debatt och forskning. Vi gör det på uppdrag av regeringen, myndigheter, forskare och näringsliv. Vår statistik bidrar till en faktabaserad samhällsdebatt och väl underbyggda beslut.